

Ezerkötletesség és kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3Telefonok:
Kiadóhivatal: 8-58
Szerkesztőség: 5-10, 8-52Előfizetési ár beföldön
negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenik
minden nap, hétfőn és
ünnepi utáni napokon is

XXX. EVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. NOVEMBER 24.

321. SZÁM

VASÁRNAP

Tányér, kanál, villa

Az evőeszközök már megvannak azokhoz az ingyenebéddekhez, amelyek rendszeresítését tervezik a szuboticiai társadalom humanitárius tényezői az inségések téli felségélyezésére. Ugyanaz a nemesszívű emberbarát, aki a tavalyi nyomorenyliítő akciónkat intonáló felhívásunkra egy vagon tüzelőfa megajánlásával válaszolt, a múlt vasárnapi vezércikkünk hatása alatt közli velünk, hogy száz tányérral, száz kanállal és száz villával járul hozzá az ingyenebéd-intézmény felszereléséhez. Minden remény megvan rá, hogy ez a nobilis példa ugyanúgy az általános adakozás nyitánya lesz, mint az elmúlt télen, amikor az első tekintélyes adomány nagyarányú gyűjtést indított el.

Osztójics Szelimir, Szubotica város polgármestere, aki nagy lelkesedéssel karol fel minden jó ügyet, kilátásba helyezte, hogy a jótékonyág minél eredményesebb megszervezésére irányuló mozgalmat a város rendelkezésére álló lehetőségek keretein belül támogatni fogja. Értesülésünk szerint a különböző vallási, szociális és kulturális egyesületek vezetőiből végrehajtóbizottság van alakulóban az ingyenebéd eszméjének megvalósítására és a végrehajtóbizottság működésének irányítását maga a polgármester veszi a kezébe. Ez a megoldás a legcélszerűbb, mert kifejezésre jut benne az a felekezeti és nemzetiségi különbségeket feloldó egyetemesség, amely a társadalmat eggyé forrasztja, valahányszor a szegény osztályok nélkülözése gyorssegélyt parancsoló méretekre növekszik. Sajnos, a legmegrögzöttebb optimista sem bízhat abban, hogy az idején nem lesz szükség a könyörületes intenzív gyakorlására. Az éhség, és a fagy veszedelme, amely a szűkölködők meg nem fogyatkozott tömegét fonyegeti, ugyanolyan immunitás, mint egy évvel ezelőtt volt és épen azért, mert a múlt évi hirtelen és ötletszerűen végzett teljesítmény emlékeztetesen impozáns sikerrel járt, van szükség arra, hogy ezuttal a megáradó jószívűséget idejekorán megkezdett, jól előkészített és rendszeresen kifejtett munkával tereljük egészséges mederbe.

Az első érdemleges lépés volna a tápláló levestől és egy darab kenyérből álló ingyenebéd megfőzésére, kiosztására és elfogyasztására alkalmas helyiség megszerzése és berendezése. Azt hisszük, a város részéről semmi nehézsége nem lesz annak, hogy erre a célra helyiséget engedjen át. Ami pedig a berendezést illeti, korántsem kell vérmes fantázia annak elképzeléséhez, hogy a kenyehedények, asztalok és padok ugyanúgy előteremthetők, ahogy a száz tányér, száz kanál és száz villa máris együtt van, még mielőtt a gondolat az iniciatíva kiinduló állomásáról elmozdult volna a tettek nyílt pályája felé. Nem fér hozzá kétség, hogy a mintegy három hónapra kontemplált jótékonyági üzem fenntartásának költségeit fedezni fogják a pénzben és naturáliákban beérkező adományok. Nincs ugyan egyetlenegy olyan réteg vagy foglalkozási ág sem, amely a mai kedvezőtlen gazdasági viszonyok között súlyos gondokkal ne küzdene, de a tél borzalmainak kényre-kezdre kiszolgáltatott szerencsétlenek láttára ki ne törne le egy darabkát a maga kenyéréből, hogy egy-egy éhezőt betevő falathoz juttasson, ki érezhetné magát felmentve az irgalom kötelessége alól, amikor az ő viszonylagos jóléte nábobbi daslakodás a tél áldozatainak irtózatossá szenvedéseikhez képest, még ha ezer oka van is egyébként a panaszra?

Száz tányér várja a beleváló ételt, száz kanál áll készen arra, hogy a párolgó levesbe mértsék, száz villa kínálja fel magát az éhség elleni küzdelem szolgálatára. Lehetség volna-e, hogy az az emberszeretet, amely az evőeszközöknek ezt a mozgósítását sugallta, a száz tányér, száz kanál és száz villa használatának feltételeit biztosító gondoskodás ihletforrásává ne szélesedjék? Ha arra a lélekemelő áldozatkésztségre gondolunk, amellyel a szuboticiai polgárság tavaly télen a szegények ellátása te-

rén kitértette magát, képtelenségnek kell tekintenünk azt a feltevést, hogy ugyanez a polgárság ezidén érzéketlenül elzárkóznék a felje zúduló kérések és jajkiáltások elől. A száz tányér, száz kanál és száz villa magnetikusan fogja vonzani a többi kelléket, amely a három hónapra terjedő leves- és kenyérosztás szándékát cselekedteté testesíti. A szükséges liszt, zsír, burgonya, kenyér és tűzifa össze fog gyűlni a termelők, kereskedők és magánházartásokból és pénzbeli adományokból sem lesz hiány, úgyhogy a téli ingyen-ebédeltetés költségvetése reális alapon helyezhető.

Az idő azonban sürget és a múlt évi tapasztalatok arra intenek, hogy a jótékonyág mo-

bilizálása csak akkor lehet igazán fogantatós, ha programját gondosan kidolgozzák és módszereit a feladat szelleméhez méltó körültekintéssel alapítják meg. A meteorológiai konstelláció nem igazodik az emberi elhatározások tempójához. A szegényember félelmetes ellensége, a tél márról-holnapra betörhet és azoknak, akik az altruizmus serkentésére s gyümölcsei betakarítására vannak hivatva, már most riadókétségbe kell formálódniuk, hogy a kellő időben a kellő nyomtatékkal intézkedhessenek. A száz tányér, száz kanál és száz villa zörrenése legyen a jel, amely az adakozást csatarendbe szólítja és egyszersmind a vezetőket is hivatásuk betöltésére figyelmezteti.

Tömeges letartóztatások Ukrajnában

A szovjethatóságok forradalmi szervezkedéssel
vádolják az ukránokat

Moszkvából jelentik: Az utóbbi időben a titkos politikai rendőrség az Ukrajna felszabadítására alakult szövetség számos tagját letartóztatta. Ez a szövetség kapcsolatban áll az ukrán ifjúsági szövetséggel, amelyet már régebben felszaltak. Mindkét szövetség még akkor alakult meg, amikor Ukrajnának nemzeti kormánya volt. A rendőrségi kémek jelentése szerint az ukránok vezetői a szövetségek kezdeményezték, hogy a polgári uralmat akarják visszaállítani Ukrajnában és lenyelvő fegyveres segítség igénybevételéről tárgyaltak.

A letartóztatottak között van Efremov tanár, az ukrán tudományos akadémia tagja, volt miniszterelnök és Cselovszki püspök, az ukrán egyház feje, aki szintén miniszterelnök volt.

Varsói jelentések szerint az Ukrajnában folyó tömeges letartóztatások, valamint a Keletgaliciában és Volhinában folyó kommunista propaganda miatt az ukrán nemzetiségű diákok nagy tüntetéseket rendeztek a varsói szovjetkövettség ellen.

A tüntetők beverték a követtség épület összes ablakait és behatoltak az épületbe.

Lapesinszki varsói szovjetkövet, aki megijedt a tüntető diákoktól, többször rájuk sütötte revolverét, ezek azonban nem távoztak el. A követtség épületéből rendőri segítséget kértek, amely kiverte a diákokat, azonban Varsóban több ukrán intézmény épülete előtt folytatódott a tüntetések és több helyen összeütközésre került a sor a rendőrök és a tüntetők között. A rendőrök husz tüntetőt letartóztattak és átadták a bíróságnak.

A román külügyminiszter
Prágába utazikA kisantant egységes állásfoglalásra készül Magyarország,
Ausztria és Bulgária ellen a keleti jóvátétel fizetésének
megtagadása miatt

Berlinből jelentik: A Berliner Tageblatt bukaresti tudósítója tudósítást közöl, amely szerint Mironescu román külügyminiszter a jövő hét folyamán Prágába utazik.

Mironescu külügyminiszter

Ennek az utazásnak nagy jelentősége van, mert bár a keleti jóvátétel ügyében tanácskozó bizottság szünetel, Mironescu utazása nyilvánvalóan e kérdéssel van összefüggésben.

Magyarországnak az a magatartása, hogy a

Jóvátételi fizetésekről tudni sem akar, fokozta a közte és a kisantant-államok közötti fennálló feszültséget.

A kisantant államai azt remélték, hogy azt az összeget, amelyet nekik kell fizetniük, az osztrák, magyar és bulgár jóvátételi összegekből tudják fedezni. Arra nem számítottak, hogy Magyarország nem vállalja a jóvátételi összegek fizetését.

A kisantant egységes állásfoglalása Magyarországgal szemben

komoly következményekkel járhat.

Szó van arról, hogy a kisantant kormányai azt határozzák, hogy a maguk területén lévő magyar javakat likvidálják. Nyitott kérdés, hogy ez a rendszabály csak a háború előtti javakra vonatkozik-e vagy a háború után szerzett magyar javak lefoglalásával akarják Magyarországot más elhatározásra bírni ebben az ügyben.

A második hágal konferencián ezek a kérdések nagyon komoly jelentőségűek lesznek, ha csak nem sikerül a nagyhatalmaknak közös fellépéssel valamilyen eredményt elérni.

Nem hajthatják végre az utépitési programot, mig a báni hivatal nem rendelkezik

Dr. Adamovics Szeván, a Noviszad-járási utbizottság elnökének nyilatkozata

Noviszadról jelentik: Legutóbbi számunkban részletesen ismertettük azt a rendeletet, amelyet Klicin Mita, a bácskai tartomány távozó komeszárja hivatalának átadása előtt kiadott. A rendelet utasította a járási utbizottságokat, hogy legkésőbb november huszonkilencedikéig tartsák meg üléseit és készítsék elő utépitési programjukat a következő öt évre. Az utépitési programot a rendelet értelmében teljes költségvetéssel kell kidolgozni és az építésiügyi miniszterhez kell előterjeszteni.

Az idő rövidsége miatt a járási utbizottságoknak már a legközelebbi napokban el kell készülniük alapos megfontolást kívánó munkájukkal.

Kérdést intéztünk dr. Adamovics István ügyvédhez, a noviszadi járási utbizottság elnökéhez, hogy megkezdték-e már a rendelet végrehajtását és a Napló munkatársa a következő felvilágosítást kapta:

— A rendeletet megkaptuk, végrehajtását azonban még sem kezdhettük, mert Klicin Mita bácskai tartományi komeszár rendeletét a báni hivatal még nem

hagyta jóvá. A helyzet ugyanis úgy alakult, hogy a járási utbizottságok a jövőben csak a báni hivatal illetékes osztályának utasítását hajthatják végre. Helyzetünk meglehetősen kényes, mert a bácskai tartományi komeszárnak a rendelet kibocsátásakor még jogában volt rendelkezni, az utbizottságok azonban ezt a rendeletet már nem hajthatják végre. Kénytelenek vagyunk a várakozás álláspontjára helyezkedni és bevárni, amíg a báni hivatal illetékes osztálya, valamint a báni tanács megalakul és megkezdí működését. A báni hivatal majd intézkedni fog, hogy ezt a rendeletet, természetesen a határidők kitolásával, végrehajtsuk-e, vagy sem.

A noviszadi járási utbizottság ülést tartott, amelyen azonban a tartományi komeszár rendeletével érdemlegesen nem foglalkoztak. Előkészítették az 1930. évi költségvetést, amely szerint az utak karbantartási költsége körülbelül két és félmillió dinárt tesznek ki. Ebben az értelemben a bizottság kivette az adót, amelyet a járási pótdadók 13.4 százalékában állapított meg.

Életbe lépett az egységes és végleges zárórarendelelet

Az új rendelet a volt bácskai tartomány egész területén érvényes

A szociálpolitikai miniszter felhatalmazása alapján a volt bácskai tartományi főispán új zárórarendeleletet dolgozott ki. A zárórarendelelet a napokban küldték meg a városi rendőrségeknek és a községi előljáróságoknak a volt bácskai tartományi közigazgatás területén. A zárórarendelelet szombaton hozta nyilvánosságra a szubotcai rendőrség és azonnali hatállyal életbe is léptette.

A rendelet a következő intézkedéseket tartalmazza: Gyarmatáru-, csemege- és fűszerkereskedések nyitva tarthatnak: városokban, nyáron 6—12 és 14—19 óráig, télen 6—12 és 14—19.30 óráig. Községekben, nyáron 5—12 és 14—19 óráig, télen 6—12 és 14—20 óráig. A segédszemélyzet nyáron 7—12 és 14—19 óráig, télen 6—12 és 15—19 óráig foglalkoztatható. (A rendelet második szakasza.)

A rendelet harmadik szakasza a pékműhelyek záróráját szabályozza. Eszerint városokban és községekben 5—12 óráig és 15—20 óráig tarthat nyitva a pékműhelyüzem a nyári hónapokban, míg télen 6—12 és 14—20 óráig. Tízezer lakosnál nagyobb községekben a pékműhelyek üzlethelyiségei a déli órákban is nyitva tarthatók. Vasárnapokon a pékműhelyek üzlethelyiségei csak délelőtt és kizárólag sütemény- és kenyéreladás céljából maradhatnak nyitva. A pékműhelyekben mindennemű üzemet vasárnap reggel, legkésőbb 4 órakor be kell szüntetni és az újabb üzemet legkorábban hétfőn 16 órakor vehető fel újból. A segédszemélyzetet a nyári hónapokban csak 5—12-ig és 17—20 óráig, télen 6—12 és 16—20 óráig szabad foglalkoztatni.

Hentes és mészárosüzletekben nyáron 4—11 és 15—20 óráig, télen 5—12 és 15—20 óráig maradhatnak az üzletek nyitva. Vasárnap és ünnepnapokon délelőtt ezek az üzletek nyitva tarthatnak. A segédszemélyzet nyáron 4—11 és 17—20 óráig, télen 5—12 és 17—20 óráig foglalkoztatható. (Negyedik szakasz.)

A banküzletek és kereskedelmi és ipari irodák nyáron és télen 8—12 és 14—18 óráig tarthatók nyitva. Vasárnap egész napon át ezek az irodák zárva tartandók. Egyhuzamban való munkánál az irodák délen át is nyitva tarthatnak, de a segédszemélyzet legfeljebb napi hét órán keresztül foglalkoztatható. (Ötödik szakasz.)

Taxtil, rövidáru, gyapjú, kötöttáru, kész ruha, cipő, halapilvetelek városokban nyáron 7—12 és 14—19 óráig, télen 8—12 és 14—19 óráig, községekben 7—12 és 14—19 óráig maradhatnak nyitva. (Hatodik szakasz.)

Vas-, üveg-, porcellánáru-, óra-, ékszerész-, optikai-, villamosági felszerelések, kész butor, varrógép, rádiógépek, hangszervek és bazárok nyáron 6.30—12 óráig és 14—18.30 óráig, télen 8—12 és 14—19 óráig tarthatnak nyitva. (Hetedik szakasz.)

Könyv- és papirkereskedések nyáron és télen 7.30—12 és 13—19 óráig tarthatók nyitva. (Nyolcadik szakasz.)

Bőrkereskedések és nyergesüzletek nyáron 6—12 és 14—19 óráig, télen 7—12 és 14—19 óráig maradhatnak nyitva. A segédszemélyzet nyáron és télen 6—12 és 15—19 óráig foglalkoztatható. (Kilencedik szakasz.)

Borbély-, fodrászüzletek és kozmetikai termékek: nyáron 6.30—12 óráig és 13.30—20 óráig, télen 7—12

és 13.30—20 óráig maradhatnak nyitva. Ezek az üzletek szombaton és államünnep előtti napon, továbbá pravoszláv karácsony első napján bogojavljenyem, Szveti Száván, nagypénteken és szpaszovdankor, katolikusok részére karácsony elsőnapján, újévkor, Három Királyok napján, Urnapján és Mindszentekkor 21 óráig tarthatnak nyitva. A meghosszabbított munkaidő tudlőnek tekintendő. Vasárnap csak délelőtt maradhatnak ezek az üzletek nyitva és a segédszemélyzet foglalkoztatását illetőleg a rendeletnek 36. és 37-ik szakaszai irányadók. (Tizedik szakasz.)

Drogériák és kozmetikai cikkek kereskedése nyáron és télen 7.30—12 és 14—19 óráig maradhatnak nyitva. (Tizenegyedik szakasz.)

Dohánykísarudók, újságkereskedések nyáron 6—12 óráig és 14—21 óráig, télen 6—12 és 14—20 óráig. Délben ezek az üzletek nyitva maradhatnak és vasárnap az egész munkaidőn keresztül. (Tizenkettedik szakasz.)

Fényképészeti műtermek és fényképészet cikkek kereskedése nyáron, télen 7—12 és 14—19 óráig, vasárnap egész napon át nyitva lehetnek. (Tizenharmadik szakasz.)

Virágkereskedések nyáron 6—12 és 14—20 óráig, télen 7—12 és 14—20 óráig maradhatnak nyitva és vasárnap délig. A segédszemélyzetre a rendelet 36 és 37-ik szakaszai mérvadók. (Tizennegyedik szakasz.)

Kávéházak, vendéglők, fogadók, szállodák és cukrászdák nyáron. I. osztályú üzletek 5—24 óráig, II. osztályú üzletek 5—23-ig, III. osztályú üzletek 5—22-ig, cukrászák 6—24 óráig lehetnek nyitva. Télen I. osztályú üzletek 6—24 óráig, II. osztályú üzletek 6—23-ig és III. osztályú üzletek 6—23 óráig, cukrászák 7—23 óráig. Vasárnapokon, állami és egyházi ünnepeken ezek az üzletek egész napon át nyitva tarthatnak. A segédszemélyzet munkaidőjét a rendelet 36. és 37-ik szakaszai szabályozzák. (Tizenötödik szakasz.)

Kifőzők, csodavancsiasütdők, tej- és tejtermékkereskedések, továbbá üzletek, ahol alkoholtelenes italok, hideg ételek, friss gyümölcs, élelmiszerek, csokoládé és bonbonok kerülnek eladásra, nyáron 5—22 óráig, télen 6—22 óráig, vasárnap egész napon át nyitva lehetnek. Kivételt csak az élelmiszerüzletek képeznek, amelyek csak délelőtt maradhatnak nyitva. (Tizenhatodik szakasz.)

Fa-, szén-, kov- és építőanyagüzletek nyáron 5—12 és 13.30—18.30 óráig, télen 6—12 és 14—19 óráig maradhatnak nyitva. A segédszemélyzet foglalkoztatható nyáron 6—12 és 15—19 óráig, télen 7—12 és 14—19 óráig. (Tizenhetedik szakasz.)

Kovács- és bognárműhelyek nyáron 5—12 és 14—19 óráig és télen 7—12 és 14—19 óráig lehetnek nyitva. Községekben munkanapokon egész napon át nyitva maradhatnak. (Tizennyolcadik szakasz.)

Mindazok az üzletek, amelyek a rendelet 2—19. szakaszaiban nincsenek felsorolva, hétköznapokon nyáron és télen 7—12 óráig és 14—19 óráig maradhatnak nyitva. (Tizenkilencedik szakasz.)

A kereskedelmi és ipari üzletek a déli szűnőben a következő esetekben maradhatnak nyitva: 1. Amennyiben légköri viszonyok az áru elromlását veszélyez-

tetik. 2. Országos vásárnapokon. 3. Heti vásárnapokon, de esetekben az alkalmazottaknak déli kétórás szűnő engedélyezendő. 4. Üzletátköltözködéseknel. (Huszadik szakasz.)

Valamennyi kereskedelmi és ipari üzem este egy órával tovább tarthat nyitva: 1. szombaton, 2. ünnepet megelőző napon, ha az ünneppalapon az üzletek egész nap zárva maradnak, 3. országos vásárnapokon, 4. kulturális, nemzeti, felekezeti, vagy jótékonyági intézmények ünnepeit alkalmából rendezett négygyűlések napján, ha erre különös szükség mutatkozik. Ilyen esetekben az elsőfoku iparhatóság dönt. (Huszzonegyedik szakasz.)

Korlátlanul nyitvatarthatók a kereskedelmi és ipari üzemek este: 1. Magasabb rendelkezésre. 2. Ha ezáltal egy fenyegető veszedelem elhárítható. 3. Leltározásnál. 4. Költözködéseknel. 5. Tisztogatásnál és kftakat-rendezésnél. 6. Könnyen romlandó áruk, állatok stb. elvámolásánál. Ilyen esetekben azonban az üzletekben nem szabad árut eladni.

18 óra után tilos minden vándoripar (esernyőjavítás, drótos, bádogos, üveges, kőszőrüs stb.) gyakorlása az utcákon és házakban és az utcákon való hálás. Legkésőbb 22 óráig szabad az utcákon újságot és nyomtatványokat, gesztenyét, alkoholmentes italokat, török mézet, fagylaltot, valamint friss és aszalt gyümölcsöt elárusítani. Nyilvános helyeken újságokat és nyomtatványokat 24 óráig, gyümölcsöt és virágot üzletzárásig szabad árúsítani.

A zárórarendelelet intézkedései nem vonatkoznak: a) gyógyszerárakra, b) vasuti állomásokon levő újságarúsító helyiségekre, horbély- és fodrászüzletekre, továbbá a pályaudvaron és kiránduló hajókon levő csokoládé és más élelmiszerekkel foglalkozó üzletekre, c) mozikban, színházakban, koncerttermekben, mulatókban stb., csokoládé-, sütemény- és teaárúsító helyeken, d) hajók és halászhárkák ellátásával foglalkozó élelmiszer, tüzelőanyag, benzín és petróleumkereskedésekre, e) motorikus közlekedési eszközök és repülőgépek javítását végző üzemek előre nem látott sürgős esetekben és benzín, f) ipari üzemekre, amelyek a hajózási cikkeket készítik.

Kereskedelmi és ipari üzemek vasárnapoként az egész munkaidő tartamára a következő esetekben tarthatnak nyitva: a) ha az országos vásár vasárnapra esik, b) karácsony előtti utolsó vasárnapon (aranyvasárnap), olyan községekben, ahol a lakosság legalább egyharmada az illető felekezethez tartozik, c) ha az ünnep, amelyen egésznap zárva tartatás van előírva, vasárnapra, vagy hétfőre esik, d) üzletátköltözés esetén, e) felsőbb hatalom rendelkezése esetén.

Valamennyi kereskedelmi és ipari üzem, kivéve a 3., 4., 10., 12., 14. és 16. szakaszokban felsoroltakat, vasárnap és állami ünnepeken (Öfelsége a király születésnapján és az egyesülés napján), egész nap zárva tartandók. Vidovdankor, Ciril és Method napján, az istentisztelet tartamára és legfeljebb két óra hosszát. Ebben a tekintetben az illetékes elsőfoku iparhatóság állapítja meg az istentisztelet tartamára történendő üzlezárás idejét.

Minden üzlet köteles feltűnő helyen ezt a zárórarendeleletet, amely az elsőfoku iparhatóság láttamozásával kerül kiadásra, üzletében kifüggeszteni.

A rendelet be nem tartása esetén 50—3000 dinárig terjedhető pénzbírság alkalmazható. A segédszemélyzet munkaidőjének betartására az Inspekcia Rada felügyel. A rendelet elleni minden kihágást bárki, vagy az érdekelt szervezetek és kamarák feljelenthetik.

Gyilkolt az alkohol

Ittas állapotban szivenszurta barátját egy velikagredai földműves

Becskekről jelentik: Véres tragédia játszódott le a bánati Velikagreda község vendéglőjében. Remilong Vilmos negyvenegy éves földműves ittas állapotban késsével szivenszurta barátját, Misz Lőrinc harminceves földművest, aki a szurás következtében azonnal meghalt.

Remilong Vilmos és Misz Lőrinc jóbarátságban éltek egymással és soha sem volt köztük semmi ellentét. Együtt mentek el a korcsmába is, ahol egy asztalnál ittak. Hamarosan mindketten berugtak és részeg állapotban összekülönböztek egymással. Szidták és fenyegették egymást. Egyszer csak Remilong Vilmos dühbe jött, előrántotta bicskáját és szivenszurta vele barátját. Misz Lőrinc véresen fordult le a székről és pár pillanat múlva meghalt.

A vér láttára Remilong fejéből kiszállt az alkohol gőze és magához térve rémülten látta, hogy mit követett el. A korcsmából egyenesen a csendőrségre ment és előadta a történetet. Elmondta, hogy részegségben nem tudta, mit cselekszik, barátja kétékedett vele, sértegette, mire elfutotta a méreg és öntudatlan állapotban leszurta a barátját.

A csendőrség Remilong Vilmost letartóztatta és beszállította a pancseví ügyészség fogházába.

A harmadik emeletről egy járókelőre zuhant

Borzalmas öngyilkosság Budapesten

Budapestről jelentik: A Merán-szállóba beállított egy fiatal, csinos leány és szobát kért.
— Olesó szobát szeretnék — mondotta. — Jó lesz a legfelsőbb emeleten is.

A szálloda portása a harmadik emeletre vezette fel a fiatal vendéget, aki a Berlińi tőre nőző egyk szobát választotta ki magának. Azután kiállította a bejelentőlapot, amely szerint Bartucz Jultannának hívják, tizenkilencéves.

Bezárkózott szobájába és egész éjszaka aludt. Szombaton reggel félhét órakor a Berlińi tőri járókelők rémülten vetik észre, hogy kinyílik a szálloda egyik harmadik emeleti szobájának ablaka, a párkányra felkapaszkodik egy nő és velőtrázó síkoltással leveit magát az ucca kövezetére. A szálloda épülete előtt épen ebben a pillanathban szaladt el egy férfi és az életunt nő az épen arra haladó férfira zuhant rá. Pillanatok alatt százakra rugó rőmeg futott össze és borzálva nézték a két egymással összegabalyodott véres, összezuzódott testet.

Azonnal kihívták a mentőket, akik elrohogtak az öngyilkos leánnyal a Rókus kórházba, ahol megállapították, hogy Bartucz Julia koponyaalapi törést szenvedett, állapota nagyon súlyos, felépülésében nem bízunk.

A férfi, akire az öngyilkos rázuhant, nem szenvedett súlyos zuzódásokat. Kiderült, hogy Knoll Ferencnek hívják, zöldségárús, aki épen a Hold uccai csarnok felé tartott, amikor a szerencsétlenség érte.

PHILIPS TUNGSRAM TELEFUNKEN MEGEGYEZTEK

TELEFON 623

3 07

abban, hogy csak szakavatott kezek tudják gyártmányaikból a maximális teljesítményt kihozni. Mi egyaránt képviseljük PHILIPS, TUNGSRAM, TELEFUNKEN érdekeit, mert gyártmányaikat szakszerűen szereljük. Vízonteladóknak gyári engedmény!

KONRATH D. D.

egyedüli speciális rádiószakváltatás SUBOTICA valamint az összes fiókjai és vízontelárusító

TELEFON 623

lott között. A vádlott megmaradt amellett, hogy ő nem adott semmiféle földet bérbe a tanúnak, aki viszont szemébe mondotta a vádlottnak, hogy nagyon sok parcellát kapott tőle bérbe. A tanut a bíróság megeskette

Faragó Lukács lényegteien vallomást tett, majd Szabó György, aki a gazdaegyesület vezetője volt, elmondotta, hogy ő és hét társa parcellákat vettek bérbe a vádlottól, 6125 dinárt adtak neki, a parcellákat megművelték, de mikor aratásra került a sor, a tulajdonos karhatalommal zavarta el őket, mert kiderült, hogy ők senkit sem hatalmaztak fel a föld bérbeadására.

A bíróság még több tanut hallgatott ki, majd Grabovac Pavle indítványára elhatározta, hogy ki fogja hallgatni Ivancevics Milet arra vonatkozólag, hogy a vádlottnak volt-e meghatalmazása a földek bérbeadásá-

ra. Ivancevics Mile meg volt idézve a szombati főtárgyalásra is, de nem jelent meg és az elnök felolvasott egy orvosi bizonyítványt, amelyet a noviszadi városi kórház egyik sebészorvosa állított ki, amely szerint Ivancevics nincs abban a helyzetben, hogy utazhasson, mert nemrég maró folyadékkal öntötték le arcát és mindkét szemére megvakult. Kihallgatása a noviszadi vizsgálóbíró közbejöttével fog megtörténni. Grabovac Pavle indítványozta ezután, hogy a vádlottat helyezték szabadlábra az új tárgyalásig, Makszimovics Szvetiszlav államügyész ellenezte az indítványt azzal, hogy a most szóban levő ügyeken kívül még újabb hasonló bűncselekményekben is eljárás folyik a vádlott ellen. A bíróság nem adott helyet a szabadlábrahelyezési előterjesztésnek és a folytatólagos tárgyalást december huszonegyedikére tűzte ki.

Tömegesen adta bérbe mások parcelláit

Csalással vádolt volt községi hivatalnok a bíróság előtt

A szuboticei törvényszéken érdekes bűnperben tartott főtárgyalást dr. Vasziljevics Ljuba tanácselnök büntetőtanácsa. A bűnper vádlottja Szavelics Milovan, aki egy már letárgyalott családi bűnyügyből kifolyólag vizsgálati fogságban van. Annak idején az volt a vád ellene, hogy egyes kanizsiai gazdálkodóknak kisebb-nagyobb földparcellákat adott bérbe, az illetőktől pénzt vett fel, de amikor a bérlők, akik a földet megművelték, aratni akartak, kiderült, hogy Szavelics nem volt jogosult a parcellákat bérbeadni és a gazdálkodók pénzüket és termésüket elvesztették. Közben kiderült, hogy Szavelics ezt a manipulációt nemcsak azokkal szemben alkalmazta, akik az előző bűnyügyben mint károsultak szerepeltek, hanem sok más sztarakanizsai gazdálkodókkal szemben is. A szuboticei ügyészség az újabb kiderült parcella-csalási ügyekben is lefolytatta a bűnvizsgálatot és újabb vádat emelt Szavelics ellen, melyszerint földparcellát adott ki 1927 őszén Pilisi Pál és Faragó Lukács kanizsai gazdálkodóknak, továbbá a Szabó György kanizsiai gazda vezetése alatt álló gazdaegyesülésnek. A bérbeadott föld ellenében pénzt kért vett fel, azonban egyetlen bérbevevő sem arathatta le az általa megművelt föld termését, mert mikor az aratásra került a sor, jelentkezett az igazi tulajdonos.

A szombati főtárgyaláson a közvádat Makszimovics Szvetiszlav vezetőügyész képviselte, a védelmet Grabovac Pavle ügyvéd látta el. Dr. Vasziljevics elnök reggel kilenc órakor nyitotta meg a főtárgyalást, amelyen szokotlanul nagy hallgatóság jelent meg. Az elnök ismertette a vádat, majd megkérdezte a vádlottat, aki foglalkozására nézve hivatalnoknak mondotta magát, hogy bűnös-e az ellene emelt vádban. A vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Ezután az elnök a vádirathatban felsorolt három vádpontot nézve külön-külön hallgatta ki a vádlottat, aki kijelentette, hogy az érdekelte gazdák közül egyiknek sem adott bérbe egyetlen parcellát sem.

Az elnök figyelmeztette a vádlottat arra, hogy védekezhet tetszése szerint, de ha az igazat fogja mondani, akkor könnyíteni fog a sorsán, mert a beismerés a törvény értelmében enyhítő körülményt jelent. A vádlott azonban a figyelmeztetés ellenére is megmaradt a tagadás mellett.

Ezután a bíróság a tanukihallgatásokra tért át és első tanúként Pilisi Pált hallgatta ki. A tanu elmondotta, hogy 1927 őszén előbb nyolc és ötvenegy hold földet bérbe adott a vádlottól és erre negyven dinárt adott neki. A földet megművelte és amikor 1928 júniusban a termés beért, megjelent Cimená Milosné, a tulajdonos és kijelentve, hogy senkit sem hatalmazott fel a föld bérbeadására, a termést magának követtele s hatóságai segítségével megakadályozta a tanut az aratásban. A vádlott kárpótlással újabb parcellákat adott neki bérbe, bérleti szerződéseket kötött vele, de kiderült, hogy nem volt jogosítva a földeket bérbeadni. Feljelentést tett ellene, mire a vádlott hozzátartozói klegyenlítették ősszes kárát.

— Nem keresek én semmit — mondotta a tanu — van egy szép szál fia és szeretném ha otthon volna a családi körben.

Az elnök szembesítést rendelt el a tanu és a vád-

Ha a Young-egyezményt nem lehet végrehajtani, nem történik meg a Rajna-vidék kiűritése

Briand beszámolója a kamara külügyi bizottságában

Párisból jelentik: Briand külügyminiszter a kamara külügyi albizottságában pénteken részletes beszámolót tartott. Elsősorban a Young tervezet és az egyezmény alapján rendezendő kérdések komplexumával foglalkozott s annak a reményének adott kifejezést, hogy

a hágai konferencia résztvevőinek jóakarattal sikerül becsületes eredményekhez jutniok.

A Rajna-vidék kiűritésére áttérve, kijelentette Briand, hogy a jövő év februárjáig tisztán lehet látni, hogy a Young-egyezmény életbelép-e vagy sem.

Ha a Young-egyezmény nem lép életbe, akkor a kiűritésnek még csak kérdése sem merülhet fel.

ha azonban létrejön a meg egyezés, akkor Franciaországnak érdeke, hogy a kiűrités minél hamarabb megtörténnék.

Franklin-Bouillon képviselő kérdéseket intézett Briandhoz a Rajna-vidéken folyó német fegyverkezésekről és mozgósítási készülődésről. Briand kijelentette, hogy minden intézkedés megtörtént, amely Franciaország részére az ellenőrzési jogot biztosítja.

Jövő héten megkezdí működését a báni hivatal több ügyosztálya

Popovics Dáka dunai bán nyilatkozata

Noviszadról jelentik: A dunai bási hivatalok szervezési munkája gyors tempóban folyik és napnap után érkeznek kinevezések az egyes tisztségekre. A bási hivatalok Popovics Daka bán és Misovics Voldje segédében irányítása mellett már a legközelebbi jövőben megkezdik a rendszeres munkát. A szervezést a törvény szerint december elsőjéig be kell fejezni és erre az időpontra meg kell kezdődnie a rendszeres munkának és a bási hivataloknak véglegesen át kell venniük a főtárgyalások funkcióit.

A szervezési munkákkal kapcsolatban a Napló munkatársa szombaton felkereste Popovics Daka bánt, aki a következő nyilatkozatot tette:

— Őszintén meg kell vallanom, hogy nem szívesen adok nyilatkozatot és az utóbbi időben mindannyian tartózkodtunk is a nyilatkozattételtől, mert valóban érdemlegesen még mindig nem tudok mondani. Példéretések elkerülése végett nyomtatékosan hangsúlyozom, hogy a jövőben semmiesetre sem fogunk elzárkózni a sajtó elől, sőt egyik főkötelességemnek tartom a lapok pontos és rendszeres informálását a bási hivatalok munkájáról. Epen ezért, ha megkezdődik az érdemleges munka, a sajtót külön szerv útján naponta rendszeresen fogjuk informálni. Ezt a munkát a báni titkár fogja végezni, akinek kinevezése a közeljövőben ugyancsak megtörténnék.

— A báni hivatalok szervezése — folytatta Popovics bán — folyamatban van, befejezett munkáról azonban sajnos még nem beszélhetünk. A szervezés mindenestire előrehaladott stádiumban van és a jövő hét folyamán a báni hivatal több osztálya már meg is kezdheti működését. Sztrupi Sztanko a belügyi és Rogulics Szlavko a pénzügyi osztály főnöke a jövő hét folyamán már be is fejezik osztályaik szervezési munkálatait és megkezdik működésüket. Paulin Aleksza az állategészségügyi és Orlics Pavle a mezőgazdasági osztály főnöke a napokban érkezett Noviszadra és mindketten meg kezdték már a szervezés munkáját.

Arra a kérdésre, hogy kik lesznek a báni tanács tagjai, Popovics bán a következőket mondotta:

— A báni tanács kinevezése csak egy későbbi időpontban válik aktuálissá. A tanácskozsások erre vonatkozólag is folyamatban vannak és ha sor kerül a kinevezésekre, a bási területek élő legkiválóbb szakférfiakat fogom majd magam mellé venni munkatársakul.

Popovics Daka bán elsőszobája szombaton is, mint mindig telve volt kérvényezőkkal és küldöttségekkel. Szombaton a bán a vajdasági gyógyszerészek egyesületének küldöttségét, a noviszadi Narodna Odbrana deputációját és Dobrovics Petart, a kiváló festőművész fogadta.

Azért tiltották be újból a szuboticei állatvásárt, mert beteg állatokat szállítottak Csehszlovákiába

Osztojics Szelimir polgármester Beogradba utazik, hogy a zárlat feloldása érdekében eljárjon

Szuboticei mezőgazdasági körökben nagy feltűnés: kellett, hogy szerdán újabb állategészségügyi zárlatot rendeltek el a szuboticei körzet területére. Az újabb intézkedés szerint nem szabad semmiféle élőállatot vásárra vinni vagy kiszállítani és az állategészségügyi befizetés csak az orvosi vizsgálat mellett levágott szárnyas állatok kivételére nem vonatkozik.

Az előbbi zárlatot kedden délelőtt szüntették meg és szerdán délelőtt már itt volt a földművelésügyi minisztérium újabb rendelete, amely az egészségügyi zárlatot ismét elrendelte.

A szuboticei állomásról egy vagonban tizenhat hatított patája állatot szállítottak Csehszlovákiába. Az állatokat a szuboticei pályaudvaron a jugoszláv, Kelebián a magyar állatorvosok egészségesekeknek találták. Amikor az állatok Csehszlovákiába értek, egy-néhány beteg volt közöttük. A csehszlovák hatóságok nyomban izolálták: a transzportot és értesítették a szuboticei hatóságokat, amelyek a járlatlevelek alapján

utána néztek a dolognak és megállapították, hogy a beteg állatok egy tavankuti földbirtokos tanyájáról származnak. Az esetről jelentést tettek a földművelésügyi minisztériumnak, amely a zárlatot elrendelte.

Szombaton délelőtt Szubotica-ra érkezett *Tupajics szombori főállatorvos*, aki *Csovics Grga* szuboticei állatorvossal együtt kiszállt Tavankutra, a helyszíni vizsgálat megajtése végett.

A szuboticei állategészségügyi hatóságok újból felhívták intéztek a gazdákhoz, hogy minden gyanús esetet jelentsenek be, mert ellenkező esetben a legszigorúbban megbüntetik őket.

A *Napló* értesítése szerint *Osztojics Szelimir* polgármester vasárnap Beogradba utazik, ahol eljár a földművelésügyi minisztériumban és kérni fogja a zárlat feloldását, mert a hatósági orvosok sehol sem állapítottak meg fertőző állatbetegséget. *Osztojics Szelimir* polgármester kedden délután tér vissza Szubotica-ra.

A vagyont a német forradalom se vette el tőle. De jött egy másik forradalom szökevénye és az elvette tőle az egészet. Pár hét előtt egész vagyona dobra került és férje barátai vették meg a vagyontárgyakat. Egy szerény bonni szanatórium különszobájába vonult vissza és nem mozdult ki többé onnan. Mikor megbetegedett, nem volt annyi pénze, amennyi a gyógykezelésre kellett. At kellett vinni a kórházba, ahol pár nap múlva meghalt. A kórházi költségeket a városi szegényalap viselte.

Amint kiszendvedt, megjelent mellette a halálos ágyúal az, aki boldogságának és boldogtalanságának okozója volt: *Zubkov Alekszander*. Titokban jött át Luxemburghól, hogy lássa a beteg feleségét, de csak akkor jutott el hozzá, mikor már halott volt. *Zubkov* gyertyát gyújtott a főhercegnő sírja fölé, azután a rendőrségre ment, amely kitoloncolta Németországból.

Igy élt és így halt meg *Viktória* főhercegnő a német és angol uralkodó család rokona és egy orosz csavargó felesége.

TŐZSDE

Zürich, nov. 23. (Zárlat.) Beograd 9.12 háromnegyed, Páris 20.29, London 21.13, Newyork 5.15.49, Brüsszel 72.07.5, Miláno 26.98, Madrid 71.50, Amsterdam 207.90, Berlin 123.28, Bécs 72.50, Szófia 3.72, Prága 15.24, Varsó 57.80, Budapest 90.23, Bukarest 3.07.5.

Beogradi értéktőzsde, nov. 23. Zárva.

Budapesti sertés- és vágómarhavasár, nov. 23. Felhajtás 447 darab sertés, Irányzat: változatlan. Árak: zsirsértés Ia urasági nehéz páronként 300 kilós 143-147, szedett közép zsirsértés 220-260 kilós 122-130, zsir nagyban 108-170, szalonna 3 darabos, táblás, sózott 150, négy darabos 146 fillér kilogrammonként.

Noviszdai terménnytőzsde, nov. 23. Buza bácskai 77 kilós 185-190, bácskai 78 kilós 187.50-190, bánáti 77 kilós 182.50-187.50, hajó Tisza 78 kilós 195-200, szerémi 77 kilós 180-185, szlavóniai 77 kilós 182.50-187.50. Árpa bácskai 63-64 kilós 120-125, szerémi 63-64 kilós 120-125. Zab bácskai 137.50-142.50, szerémi 137.50-142.50. Tengeri bácskai új garantált minőség 112.50-115, bácskai új 105-107.50, bácskai új XII-I. 117.50-120, bácskai új III. 135-137.50, bácskai új IV-V. 137.50-140, bácskai új szántott 135-137.50, bácskai új szántott Duna 135-137.50, bánáti Duna III. 135-137.50, bánáti Bega III. 135-137.50, szerémi új garantált minőség 112.50-115, szerémi új 105-107.50, szerémi új XII. és I. 117.50-120, szerémi Duna III. 135-137.50, szerémi szántott 135-137.50. Liszt 0gg és 0g bácskai 295-305, 2-es sz. 265-275, 5-ös sz. 235-245, 6-os sz. 190-200, 1-es sz. 150-160, 8-as sz. 112.50-117.50. Korpa bácskai jutaszakokban 97.50-102.50, bánáti 97.50-102.50, szerémi 97.50-102.50. Irányzat buza szilárd, különben változatlan. Forgalom 89 vagon.

Chicago terménnytőzsde, nov. 23. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza december (122.75) 121.5, március (123.50) 129 egyneveled, május (133.50) 133 egyneveled. Tengeri december (89.50) 89 egyneveled, március (92.50) 92 hétnyeled, május (95.75) 95.50. Rozs március 99, május 102, július 103.

Winnipeg terménnytőzsde, nov. 23. Középfolyamok: Buza december (134.75) 134 háromnegyed, május (142.625) 142 háromnegyed, július (143.75) 144.

Liverpool terménnytőzsde, nov. 23. (Zárlat.) Buza december (8 sh 11 egyneveled d) 8 sh 11 egyneveled d, március (9 sh 7 egyneveled d) 9 sh 7 d, május (9 sh 10 egyneveled d) 9 sh 9 háromnegyed d.

Budapesti gabonátőzsde, nov. 23. (Zárlat.) Készárupiac, irányzat barátságos. Buza 77 kilós: tiszavidéki 23.15-23.55, felsőtiszai 22.60-22.90, fehérmezei 21.65-21.90, pestvidéki 21.05-21.90. Buza 78 kilós: tiszavidéki 23.40-23.75, felsőtiszai 22.80-23.10, fehérmezei 21.90-22.10, pestvidéki 21.90-22.10. Buza 79 kilós: tiszavidéki 23.70-24.10, felsőtiszai 23.05-23.30, fehérmezei 22.15-22.35, pestvidéki 22.15-22.35. Buza 80 kilós: tiszavidéki 24-24.25, felsőtiszai 23.10-23.35, fehérmezei 22.25-22.45, pestvidéki 22.25-22.45. Rozs, pestvidéki 15.05-15.20, másszármazású 15.05-15.20. Árpa takarmány Ia 15.80-16.50, sör, felsőmagyarországi 19.50-21. Zab Ia 14.50-15.50. Tengeri morzsolt 14.10-14.25. Határidőpiac, irányzat jól tartott. Buza márciusra 23.65-23.67, májusra 24.40-24.41, Rozs márciusra 16.80-16.81, Tengeri májusra 16.70-16.71 pengő. Árak 100 kilónként, budapesti fuvarparitás értendő.

Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 172 (+12), Apatin 252 (+7), Bogejevó 269 (+6), Palánka 194 (+8), Noviszad 198 (+14), Zemun 276 (+26), Pancsevó 258 (+20), Szmederevó 343 (+18), Orsava 264 (+24), Dráva: Oszijek 189 (-4), Száva: Zagreb 106 (-48), Sabac 363 (+20), Beograd 240 (-22), Tisza: Szenta 34 (+30), Beceje 28 (+24).

Viktória főhercegnő regényes utja a trónteremtől a szegényházig

Zubkovné élete utolsó hónapjaiban minden csalódása ellenére is boldog volt

Berlinből jelentik: *Viktória* főhercegnő halála még mindig élénken foglalkoztatja a német közvéleményt. A lapok oldalakon át ismertetik *Viktória* főhercegnő életétörténetét. Valóban ennek a különös nőnek faulasztikus és szentimentális élete igazi német regény, amelyhez hasonló talán még soha sem jutott egyetlen asszonynak sem osztályrészül. Egy császári főhercegnőt, aki fényben és ragyogásban született, kitzasztották fényes környezetéből, előkelő társadalmi pozíciójából, keresztülmegy minden, végül pedig mindenkivel elhagyatva egy kis vidéki kórházban hal meg. Nem volt a földön olyan öröm és fájdalom, olyan dicsőség és megalázás, amit ő ki ne állt volna. Valóban el lehet mondani róla, hogy élt a menyországtan és a pokolban. Olyan családból született, amely három császárt adott Németországnak s hontalanul halt meg és a bonni szegényalap költségén temették el.

Viktória főhercegnő unokája volt I. Vilmos német császárnak, a német császárság megalapítójának, leánya volt III. Frigyes császárnak és nővére II. Vilmos excsászárnak, aki most a doorni kastélyban száműzetésben éli napjait. *Viktória* angol királynő a nagyanyja volt. Az ereiben a két valamikor leg hatalmasabb európai dinasztia vére folyt. Ott ült a trón mellett, amikor nagyatyját Németország császárává kiltották ki; mint fiatal leány egy német gárdeazred parancsnoki uniformist viselte, mikor az apját megkoronázták; kedvence volt fivérének II. Vilmos akkori német császárnak. Egyetlen nő nem töltött be előkelőbb pozíciót nála. *Viktória* főhercegnő születése folytán a világ legboldogabb asszonya lehetett volna, de a sors úgy akarta, hogy a legboldogtalanabb legyen.

Viktória főhercegnő naplót vezetett. Ez a napló szárazon és primitíven, de egyszerűen és közvetlenül van megírva. Kiténik belőle, hogy a főhercegnő ifjúságában nem élt át egyetlen olyan meleg, fényes pillanatot, amely megmaradt volna emlékezetében. Leányágának ideje emlékezetében pusztá és üres maradt. Hanem azért már tizenéves korában megérezte az élet keserű ívét. Eljegyzése *Battenberg* Sándor bolgár herceggel világraszóló botránvba fulladt. A fiatal főhercegnő szerelmes volt a bolgár hercegre, atyja és anyja kénytelenek voltak engedni és hozzá akarták adni *Battenberg* hercegre. Megszerezték a császár beleegyezését is, de egy igen hatalmas ember ellene szegült a házasságnak. Ez az ember *Bismarck* volt. A kancellár ebben a házasságban politikai veszedelmet látott, amely komplikációkra vezetne Oroszországgal és megrendítette volna a nemrég létesült császárságot.

Bismarck erélye előtt meghátrált a császár és a trónörökös, *Battenberg* herceg pedig hamarosan feleségült egy német énekesnőbe, akit nemskára feleségül is vett. A főhercegnő szenvedett. Későbbi házassága *Schaumburg-Lippe* Adolf herceggel nem tudta szíve fájdalmát megszüntetni. Emlékirataiban elmondja, hogy *Battenberg* herceget sohase tudta elfelejteni. A férjéről tisztelettel, de mindig hidegen beszél, mintha teljesen idegen emberről volna szó. Férje 1916-ban halt meg és a főhercegnő özvegyen maradt.

A háború után nagyon visszavonultan élt. A császárság bukása, Vilmos excsászár tragédiája és a *Holenzollern*-ház gyászo végzése mély hatást tettek

rá. Senkise hallott róla semmit, csak Bonni városka lakossága tudta, hogy a volt főhercegnő városukban él a legnagyobb visszavonultságban. Azt is beszélték róla, hogy kolostorba vonult. Ekkor hirtelen fordulat állt be és *Viktória* főhercegnő az egész világ érdeklődésének középpontjába került. Ekkor jelent meg a láthatáron *Zubkov Alekszander*.

A szerelmi történetet már mindenki ismeri. *Zubkov* orosz emigráns, aki volt már matróz, hordár, mosogatólegény és világszavargó, egyszer csak megjelenik Bonnbán, hogy megpumpolja egyik rokonát. Pénzt akart szerezni, hogy kivándoroljon Kanadába. Rokona, aki bejáratos volt a főhercegnőhöz, elmesélte *Viktóriának* *Zubkov* kalandos életét és kérte, hogy a főhercegnő is járuljon hozzá az utiköltséghez Kanadába. A főhercegnőt érdekelte az eset és meghívta magához *Zubkov*ot. Az idős asszonyban hamar fellobbant az elfojtott szerelem parázsa és két hónap múlva *Zubkov Alekszander* orosz kalandor és *Viktória* exfőhercegnő házasságot kötöttek. Az asszony akkor hatvanegyes volt, férje pedig huszonhét.

Az esküvő híre óriási izgalmat keltett Németországban. Az excsászár is heves szemrehányásokat tett nővérének. A közvélemény vagy szigorúan elítélte, vagy hangosan kinevette a főhercegnőt házassága miatt. Megérteni senki sem tudta. A főhercegnő lüszkén viselte el a sértéseket és megaláztatásokat. *Bol'og* volt, szeretett és viszonozott. De a szerelmi boldogság nagy áldozatokot követelt. Mivel a protestáns vallás nem ismerte a vegyes házasságot, a főhercegnő *Zubkov*val az orosz templomban esküdt meg. De a császári hercegnő a legnagyobb megaláztatások árán sem tudott tartós boldogságot varázsolni. A mézes-hetek hamar elmúltak és pokoli szenvedések léptek a helyére.

Alig egy héttel az esküvő után *Zubkov* részegkedni kezdett, kokaint élvezett, kártyázott és verekedett az utcákon. Mintán Bonnból kiutasították, fiatal feleségével Berlinbe költözött. Itt már várták a világ minden tájáról összegyűlt újságírók és nyilatkozataival elárasztották a világsajtót, mintha valami világhírű nagyság lett volna. Nagy tervek szöttek és többek között elhatározta, hogy feleségével együtt átrepül az oceánt. Mikor ezt a tervét elvitette, útra ivásnak adta magát, kártyázni kezdett, bárnőkkel dorbézolt és uccai botránvokat csinált. Egy éjjel a híres berlini *Cesanova*-bárbán véresre verte a ruhafoszt, mert leültette a kalapját. Erre a közönség rátámadt és a főhercegnő fértélt úgy elverték, hogy kórházba kellett szállítani. Ezután a rendőrség kitiltotta Németország területéről *Zubkov*ot.

A főhercegnő nem követte ifjú férjét, hanem visszatért Bonnbá. *Zubkov* Luxemburgba került és megint mosogatólegény lett egy vendéglőben. Mindez 1927 tavaszán történt. Ez volt a főhercegnő életének egyetlen tavasza. Már akkor már túl volt a hatvanon. A rövid együttlét *Zubkov*val és az abból támadt boldogtalanság ellenére — mint naplójában írja — *életének legjobb korszaka volt ez*. Ez a későn kítavaszdott életű asszony egész haláláig csak erre a kései szerelmére gondolt.

Viktória főhercegnő nemcsak a büszkeségét áldozta föl szerelmének, hanem óriási vagyont is. *Vagyona dinárba átszámítva százötven milliót ért*. Ezt

A zeneimádó zsebtolvaj

Veszélyelmes zsebmetszőt fogtak Karinthy Frigyes budapesti szerzői estjén

Budapestről jelentik: Mult vasárnap este Karinthy-est volt a budapesti Zeneakadémiában. Az előadás befejezése után nagy tumultus volt a ruhatárban és a tolongásban a közönség több tagjának ellopották a pénztárcáját. Egy károsult el is fogott egy fiatalembert, akit a detektív előállított a rendőrségre. Az ügyesség többrendbeli lopás címén emelt vádat az elfogott fiatalember: Schwartz Márton ellen, akit Litvay Sándor törvényszéki egyesbíró vont felelőségre. Schwartz tagadta bűnösségét.

— *Imádom a zenét* — mondta — azért mentem el a hangversenyre.

— Na olyan nagy zeneimádó, akkor mondja meg, hogy kék szerepeltek az előadáson... Lauritsin Lajos operatőrek ott volt?

— *Hogyne* — felulta a vádlott. — *Még Feuerstein is énekelt.*

— Na látja, — mondta a bíró. — Nem is volt maga bent az előadóteremben. Különb tudná, hogy nem zeneest volt akkor, hanem Karinthy Frigyes szerzői estje.

A tanu kihallgatása és a perbeszéd elhangzása után a bíróság a felmerült bizonyítékok alapján kéthavi feldíjazra ítélte a vádlottat.

A globetrotter tragédiája

Boka Kotorszkában föbelötte magát egy fiatal berlini világszerte utazó

Zagrebból jelentik: Boka Kotorszkában szombaton reggel katonai puskával föbelötte magát Kakanovszki Paul világszerte utazó és mire tettét észrevették, már meghalt. Kakanovszki Paul huszonnégy éves, berlini születésű, odaváló lakos, a technikai főiskola hallgatója, híres berlini sportember, szeptemberben elhatározta, hogy világszerte utazni indul. A »Vagabund« nevű csónakján akarta bejárni a világot és vállalkozása a német fővárosban, ahol a sportkörökben általánosan ismert neve volt, nagy feltűnést keltett. Kakanovszki Paul csónakjával a Dunán bejárta Ausztriát, Csehszlovákiát, Magyarországot, Jugoszláviát és a balkáni államokat és néhány nappal ezelőtt érkezett meg Boka Kotorszkába.

A dalmáciai kikötő városban nagy feltűnést keltett az elegáns külsejű német sportsman megérkezése a kis csónakkal. Kakanovszki Paul egy elhagyatott villában bérelt lakást egy idősebb urinőnél, akinek azt mondta, hogy néhány hétig Kotorban akar maradni. A lakásadónője nyomban észrevette, hogy a fiu melankolikus és közölte is észleletét ismerőseivel. Kakanovszki Paul kirándulásokat tett a vidékre és kifogástalanul viselkedett.

Pénteken este is a rendes időben tért haza a világirodalom fiatalember és lefeküdt. Szombaton reggel hat órákor puskával zsebjében felemelkedett a ház felé. Rosszat sejtve, Kakanovszki szobájába mentek, ahol horzalmos látvány tárult előjük. Kakanovszki Paul nagy vértócsában, szédült fejjel feküdt a padlón. Melléte egy katonai karabély volt, amelyről nem tudták megállapítani, hogyan került hozzá.

Kakanovszki Paul nem hagyott hátra levelet és így nem lehet tudni, mi üzte a halálba a fiatal, életérős sportembert. Az öngyilkosságról a katori rendőrség azonnal értesítette Kakanovszki Berlinben lakó szüleit, akik hétfőn érkeznek meg Kotorba, hogy gyermekük holttestét hazaszállítsák Berlinbe.

Hullarablással vádolnak egy beogradi autótaxi-tulajdonost

Egy amerikai író jugoszláviai autószerencsétlenségének epilógusa

Szarajevóhól jelentik: A sarajevói törvényszéken szombaton érdekes bűnügyben kezdtek meg a főtárgyalást. 1927 június 26-ikán történt, hogy Beograd és Sarajevó között Popovics Milán beogradi autótaxi-tulajdonos kocsját felborult és a benne utazó Aldrich Edgard amerikai író és felesége szörnyethaltak. Obradovics Jela beogradi lány és a sofőr pedig súlyosan megsebesültek. A vád szerint a szerencsétlenség után a sofőr kirabolta az amerikai író és a pénzt meg is találták nála.

Aldrich Edgard amerikai író és fiatal felesége nászuton voltak Beogradban és egy ottani ismerősük-nél, Obradovics Jelanál szálltak meg. Június 26-ikán elhatározták, hogy autókirándulást tesznek Sarajevóba. Kihérelték Popovics Milán autóját, amelyet a tulajdonosa maga vezetett. Boszniában Bulog község közelében az autó felfordult és maga alá temette utasaikat. A sofőr bordatörést szenvedett. Obradovics Jela súlyosan megsebesült, míg Aldrich Edgard és felesége

Fontos Önnek gyermekkor-jelölte?

Hálás lesz nekünk, ha tanácsunkat követi, mert látni fogja gyermekének egészséges külsejét, vidám lelkületét, amelyet nagy mértékben köszönhet az

Az Ön gyermekeit az iskolában, a szabadban, a játékszobában, az utcán, a játszótéren, szóval mindenütt számtalan más gyermekkel érintkeznek. Arcocskájuk, kezecskéjük tele lesz porral és a láthatatlan, alattomos, betegségeket okozó baciú-sok millióival. Most a naponta többször és fűrössze le feltű gonddal gyermekeinek testét a dús habot adó, fertőtlenítő hatású **ALBUS MOSDÓSZAPPANNAL**, amely nincs felesleges illatosítással drágítva.

KAPHATÓ MINDEN KERESKEDÉSBEN

szörnyethaltak. A rendőri bizottság néhány óra múlva már a helyszínen volt. A szerencsétlenül járt író zsebeit az okmányokon kívül mindössze hatvan dinárt találtak, ezzel szemben a sofőrnél hétézernégy száz dinár és hetven dollár volt. Popovicsot kórházba szállították, majd felgyógyulása után letartóztatták.

A szombati főtárgyaláson Popovics Milán tagadta a vádat. Obradovics Jela, az egyetlen szemtanú időközben meghalt és csak a vizsgálóbíró előtt tett vallomását olvashatták fel. Obradovics Jela ebben a vallomását elmondta, hogy félig eszméletlen állapot-

ban volt, amikor észrevette, hogy a sofőr a halottak zsebeiben kotorász.

A vádlott sofőr erre kijelentette, hogy ez a vallomás nem felel meg az igazságnak. Nála azért volt annyi pénz, mert mindig számolnia kellett azzal, hogy az uton benzint vagy olajat kell vásárolnia.

A rendőri nyomozás ezzel szemben megállapította, hogy az elutazás előtt az amerikai író csekket kapott Bécsből, amelynek alapján az egyik bankból 7300 dinárt és hetven dollárt vett fel.

A tárgyalást hétfőn folytatják.

A rendőrség nyomában van a düsseldorfi tömeggyilkosnak

Egy leányiskola igazgatóját gyanúsítják a gyilkosságokkal

Düsseldorfból jelentik: A düsseldorfi tömeggyilkosságok ügyében szenzációs fordulat állt be, miután egy újabb feljelentés ugylátszik alkalmas lesz arra, hogy a rendőrség a gyilkos nyomára akadjon. A gyilkosságok komoly új gyanúsítottja egy Düsseldorfi mellett kis község leányiskolájának igazgatója, aki már néhány évvel ezelőtt erkölcstelen merényletet követett el egy lány ellen, azonban akkor nem tettek feljelentést, mert az áldozat el akarta kerülni a nyilvános botrányt.

A feljelentést most Berlinben tették meg és onnan továbbították Düsseldorfba. A feljelentő érdekes módon jutott erre a nyomra. Az egyik berlini laphal látta a gyilkos leveleinek facsimiljét. A tervrajzon, amelyen a gyilkos a kis **Albermann** Gertrud holttestének a helyét jelölte meg, a feljelentő felfedezte a gyilkos nevének és lakhelyének kezdőbetűit. Az a papír pedig, amelyen a levelet a gyilkos írta, az iskolaigazgató doktorji értekezéséből van kiszakítva, amelyet tizenöt évvel ezelőtt nyctmattak ki egy Düsseldorfi-környéki kis nyomdában. A rendőrség most erőlyes nyomozást indított ebben az új irányban.

A nyomozás során egyébként Mettmabenhben letartóztattak, egy **Steltzer** Vilmos nevű fiatalembert, aki szintén alaposan gyanúsítható a düsseldorfi gyilkosságok elkövetésével. Steltzer lakásán házkutatást tartottak és megtalálták **Steltzer** meggyilkolt menyasszonynak fényképeit, amelynek hátsó oldalán különböző feljegyzések vannak. Az is fel van írva a kép háttára, hogy hogyan vágják le a fiatal lány fejét. Találtak még más bizonyítékokat is arra, hogy Steltzer abnormális

természetű. Találtak fényképeket, amelyek **Steltzer** női ruhában ábrázolják. A legterhelőbb adat vérfosztos kabátja.

Érdekes vallomást tett a tömeggyilkos egyik most felgyógyult áldozata: **Meurerné**, aki most hagyta el a kórházat. Az asszony a következőket mondotta el az újságíróknak: Egész elhagyatott vidéken lakik egy kis házban. Hazafelé tartott a néptelen uton, amikor váratlanul egy férfi csatlakozott hozzá. Az illető harmine év körüli jobbajta munkásnak látszott. Amikor utközben ahhoz a házhöz értek, amelyben a tömeggyilkos egyik áldozata: **Scheer** Hildegard lakott, az ismeretlen férfi elcsápadt és így szólt:

— *Rossz érzés erre látni.*

Majd megkérdezte az asszonyt, hogy nem fél-e mire Meurerné azt felelte, hogy nem érez félelmet, sőt a gyilkosság napján is nyugodtan járt erre. Az ismeretlen újból és újból a gyilkosságra terelte a szót és azt mondotta, mégis jobb volna, ha nem a rendes uton mennének. Az asszony most már félni kezdett a férfitől, aki a kezét állandóan a zsebében tartotta. Az ismeretlen váratlanul megkérdezte az asszonyt, hogy feltétlen haza kell-e mennie, mire az asszony azt felelte, hogy dolga van otthon, bár még kora van. A férfi ekkor különböző mosollyal megkérdezte:

— *Ugy, kora van még?*

A következő másodpercben az asszony váratlanul erős ütést érzett a fején, amitől elvesztette eszméletét. Amikor magához tért, egyedül feküdt az országúton és a halántékából szivárgott a vér, a gyilkos pedig már eltűnt.

Esőben, szélben, hóban

1253

NIVEA-CREME

A szél és a rossz idő, hideg és nedvesség arcéből állandóan rendkívül fontos éltető anyagokat vonnak ki és elűszítik ezzel a korai ráncképződést. Bőrének azonban szabad levegőre van szüksége és a Nivea-krém megóvja az időjárás káros behatásaitól. Csak a Nivea-krém tartalmazza a bőrrel azonos Eucerit-et: ezen alapszik hatása is, mert ez megóvja a bőr érzékeny szöveteit a kiszáradástól és elejét veszi a ráncképződésnek. Őrízze meg fiatalos arcát a Nivea-krém mindennapi használatával.

3, 5, 10 és 22 dindros dozsok.
9 és 14 dindros tubusok.

Főlerakat: MARIBOR, MELJSKA CESTA 56.

Az uszószigetek ügyét háborus jelentősége miatt a londoni konferencia elé viszik

A szigetek lehetővé teszik a rendszeres légi forgalmat az Óceán felett

Páris, november.

Newyorktól néhány száz kilométernyire keletre megkezdtek az első uszó »seadrome«-építést.

A seadrome — hatalmas uszósziget, amellyel építők be akarják népesíteni a tengereket, hogy *dílandó le- és felszálló teret létesítsenek a repülőgépek számára*. Ha ez sikerül, elsőrangú szakértők állítása szerint az első uszó szigetutvonat megnyitása olyan hatalmas lépést jelent az emberi civilizáció fejlődésében, mint amint jelentett az első vasutvonat megnyitása. *Rendes, dílandó és rendszeres légiforgalmat jelent ez az óceánokon át.*

Milyenek lesznek ezek a »seadrome«-ok, hogyan használják majd őket, mit várhatunk az üzembehelyezésüktől, hogyan fognak dacolni az óceán viharáival, ezekről a kérdésekről beszélgettem legutolsó franciaországi látogatása alkalmával *Fonck kapitánnyal*, a »seadrome«-ok kezdeményezőjével. *Fonck kapitány*, az egyik legravurósabb francia hadirepülő, barátjával, *Armstrong* mérnökkel dolgozik a »seadrome«-ok építésének előkészítésén.

A kis, zömök, Legion d'Honneur-ös, a Vogézek lankán született kapitány azután ezeket mondta:

— A légi közlekedés legfontosabb szempontja a biztonság és a rendszeresség. Amíg ezeknek a követelményeknek nem tettünk eleget, nem állíthatjuk, hogy megoldottuk a problémát. Kell, hogy repülni tudjunk az Óceán felett jó és rossz időben, pontosan menetrend szerint.

— Ez a probléma és azt hiszem minden ellenkező pesszimista jóslattal szemben nyugodtan állíthatom, hogy a »seadrome«-ok megoldják a problémát. Nyolc évi keserves és kemény munka után azt hiszem ez az álom, amely az én számomra sose volt álom, hanem megvalósításra váró lehetőség, valósággá válik, azt hiszem egy-két éven belül.

— Barátaimmal sikerült 25.000.000 dollárt biztosítani erre a célra. Ez elegendő volt ahhoz, hogy megkezdhesük a munkát és elérhessük az első döntő bizonyosságú eredményeket.

— A legelső nehézség abban állt, megtalálni azt az utat, amelyen a legkedvezőbbek az időviszonyok. Noha az uszó szigetek rendszere megkönnyíti, mert etapokra osztja a több mint háromezer mérföldes utat, de emellett meg kell könnyíteni azzal is, hogy a legkönnyebb irányt választjuk. Ha majd elkészülnek a szigetek, az ilyen méretek aránylag könnyű munkává válnak, hisz állandó meteorológiai megfigyelőállomásaink lesznek a nyílt tengeren. Ezek nélkül azonban a munka szörnyen nehéz volt. Sikerült azonban és megállapítottuk, hogy a legkedvezőbbek az Azorokon keresztül vezet Spanyolországból Newyorkba. Ezen az uton az évként alig hatvan napján kell köddel számolnunk. Az Azorok vidékén pedig alig husz ködös nap van az évben. A legrosszabbak az időviszonyok az Egyesült-Államok partvidékén. Itt azonban úgy segítünk a dolgon, hogy három érkezési állomást rendezünk be Newyorkban, Norfolokban és Eastonban. Így a pilóta a kapott jelentések alapján szabadon választhatja a legkedvezőbb időviszonyokat mutató utat.

— A második probléma volt biztonságot teremteni a választott utvonalon. Ma már vannak gépek, amelyek kibírják a több mint háromezer mérföldes utat, ha szép az idő és minden jól megy. De nekünk nem szerencse kell, hanem biztonság és ezért szükségünk a leszállóhelyek.

Viharálló cölöpszigetek
— hotelekkel

— Amikor megkezdtek a kísérleteinket, senki sem hitte komolyan, hogy a technika mai állása mellett lehet olyan lehorgonyozott uszószigeteket konstruálni, amelyek ellen tudnak állni, a tenger haragjának és nyugodt leszálló helyül szolgálhatnak az óceánjáró gépek számára. A második hatalmas lépés tehát az volt, amikor *Armstrong* barátom megtalálta hosszú

évek fáradságos kísérletezése után azt a sziget-típust, amely megfelel ezeknek a követelményeknek.

— Nem tűnő, hajóformájú, vagy túrórmájú szigetek a legjobbak. Emellett a típusát sokkai stabilisabb, ruganyosabb és megbízhatóbb a »látakra«, mint egy cölöp-pontonokra épített sziget típus.

— Ez az acélból épült szigetrendszer negyven ilyen »lábon« épül, ötszáz méter hosszú és kétszáz méter széles. A próbák azt mutatták, hogy ez a konstrukció ugyanakkor, amikor a melléje állított hasonló méretű óceánjáró típus, a *Majestic* a hazában okozott mesterséges hullámok hátán toronymagasságra táncolt, olyan tornagyakorlatokat végezve, aminek egy utas se igen bírta ki a fedélzeten, mellette a mi szigetünk alig-alig mozdult.

— Ezzel tehát megoldottunk látszik a stabilitás kérdése, kombinálva egy speciális horgonyozó rendszerrel, amelyben három olyan sodronykötél tartja a szigetet, amelyek közül egy is elég lenne a fixírozásra és amelyek mindegyike speciális jelzőkészülékkel van ellátva, amely jelez minden rendellenes elváltozást.

— Ilyenformán megoldva az alapproblémát, a többi részlet már aránylag könnyű. A szigetek felszerelése, berendezése a következő lépés. A szigetek elég nagyok, hogy a felületükön a leghatalmasabb légiárművel is le- és felszállhassanak. De ezenfelül a szigetekre alkalmazott gépek hidrolánok lesznek, hogy szükség esetén a vízre is leereszkedhessenek. A »fedélzet« alatt lesz a szigeten egy alsóbb emelet, amelyen garázsok lesznek a gépek számára, ahova hatalmas felvonógépek szállítják majd a gépeket. Ez a közepén lesz, a sziget két szélén lesznek az épületek, a legénységi szállások, a drótnélküli állomás, a meteorológiai intézet, amelyeknek igen fontos szerepe lesz állandóan informálni a pilótákat az időjárás viszonyokról. A szigetek legénységét egyelőre 40-60 főnyire tervezzük. Ha megkezdjük az utas szolgáltatást, ezt a számot 100-ra emeljük és *hoteleket is építünk a szigetekre.*

Nyolc új sziget születik Európa és Amerika között

— Egyelőre nyolc sziget építést tervezzük az Európa—Amerika utvonalon. Két természetes leszállóhely közbeiktatásával az Azorokon (St. Michel és Santa Cruz). Ilyenformán tíz etapot készítenek 300 mérföldre egymástól. A közlekedő gépek kilencszáz mérföldnyi akció-rádiuszuk lesznek és ilyenformán elég erősek ahhoz, hogy a legrosszabb időben is kiköthetjenek. A szigeteknek egyébként a rendeltetésük elsősorban »szükségkikötő« lesz. A pilóta leszállás nélkül repülhet el egyik vagy másik sziget felett, ha az időviszonyok kedvezőek. Eleinte természetesen minden etappnál cseréljük majd a gépet és ennek megfelelően negyven gépre lesz szükségünk, hogy megkezdhesük a forgalmat.

— A repülőgépek típusáról még nem határoztunk. Annyi bizonyos, hogy többmotoros gépeket fogunk használni, amelyeknek mindegyike elegendő erős lesz, hogy a többi motor defektus esetén elvihesse a gépet a legközelebbi szigetre. Minden gépen lesz a pilóta mellett meteorológus és rádió-operatőr, mindkettő természetesen a legmodernebb műszerekkel felszerelve.

— Technikai szempontból az egész probléma megoldottunk látszik és a rendelkezésünkre álló tőke szolid finansziális bázist is ad a vállalkozásunknak. *Egy-egy »seadrome«-építés 1.700.000 dollárba kerül és a 25.000.000 dollár elegendő ahhoz, hogy megkezdjük negyven géppel a szolgáltatást. Először csak csomag és postaszállításra rendezkedünk be és ha majd megkezdjük az utasszolgáltatást, újabb 25.000.000 dollár lesz szükségünk.*

Ugy számítunk, hogy egy levelet husz centért

tudunk majd szállítani és a csomag kilóját tíz dollárért. Ez igen rezonáns ár és igen sokan lesznek, akik szívesen megfizetik majd, hogy küldeményük negyven óra alatt érjen el egyik kontinensről a másikra. Azt hiszem, két éven belül megnyithatjuk az első rendszeres postajáratot. A postajáratot rövidesen követi a személyiforgalom és azt hiszem, *tíz éven belül nem igen fog senki sem másként utazni az óceánon át, mint repülőgépen...*

— Még csak egy utolsó megjegyzést: annak bizonyosságára, hogy mennyire komoly és üzletileg kilátásos a vállalkozás, elegendő annyit megemlítenem, hogy a biztosító társaságok először biztosítási tételeket ajánlanak nekünk gépeink és »seadrome«-jaink biztosítására, mint a tengerhajózási vállalatok hajóparkjára.

Mi lesz háboru esetén?...

Eddig tart *Fonck kapitány* nyilatkozata. Felesleges rámutatni a terv megvalósításának óriási következményeire, a civilizáció, az emberi haladás szempontjából. Erdőkes szempontot vetett fel azonban a minap erről a problémáról egy francia szenátor, volt tengerészeti államtitkár, aki az amerikai tükével épülő »seadrome«-okban nagy veszedelmet lát a tengerek szabadsága szempontjából és azt követeli, hogy a »seadrome«-ok problémájával foglalkozzék a legközelebb Londonban összeülő tengerészeti konferencia és szabályozza a »seadrome«-ok nemzetközi jogi helyzetét. Felkerestük a terv kezdeményezőjét, *Lémery szenátort*, aki a kérdéssel a következőket mondta tudósítónknak:

— A »seadrome«-ok új jelenségek a tengeren és ha kellő időben elejét nem vesszük a bajnak, Amerika ezzel az új technikával vívmánnyal a kezében hatalmas előnyhöz, sőt mondjuk ki bátran, fegyverhez juthat, ami ha kellő időben nem szabályozzuk a használatát, igen veszedelmessé válhatik valamennyi európai nemzetre... Gondoljunk csak arra, hogy ezek a szigetek amerikai pénzen épülnek és ennek megfelelően valószínűleg amerikai lobogó alatt usznak majd a tengeren. *Ahány sziget, annyi pompás flottabázis az amerikai flotta számára*, ami háboru alatt a mi tengereinken szörnyen veszedelmessé válhatik.

— Amennyire kívánatos tehát, hogy ilyen »seadrome«-okkal népesüljenek be a tengerek a civilizáció és haladás szempontjából, annyira nem szabad megengedni, hogy az egy nemzet monopóliuma, hatalmi eszköze maradjon. Milyen lobogó alatt, nemzeti vagy nemzetközi territórium legyenek-e a »seadrome«-ok, szabad legyen-e felfegyverezni őket, vagy se, mindezek olyan problémák, amelyek megoldása egy nemzetközi konferencia hatáskörébe tartozik.

A. L.

A szépasszony ékszerai

Titokzatos ékszerlopás Párisban

Párisból jelentik: Nagy nemzetközi társadalmi botrány pattant ki, amelynek középpontjában egy szépasszony ékszerai állanak. Az asszony nevét az egyes lapok különbözőképpen közlik. Egyik szerint egy külföldi diplomata feleségéről van szó, egy másik lap azt állítja, hogy az asszony R. hercegnő és hogy a magyar arisztokrácia tagja. A hölgy július elején feljelentést tett a rendőrségen, hogy elvesztett nagyjértékű ékszereit, többek között egy platinagyűrűt, amelyet briliánsok és smaragdok díszítettek. A feljelentés szerint az ékszerek egy párisi áruházban a retiküllal együtt nyomtalanul eltűntek.

A nyomozás eleinte eredménytelen maradt, néhány nappal ezelőtt azonban távirat érkezett a brüsszeli rendőrfőnökségről, hogy az ékszereket egy brüsszeli zálogházban megtalálták. A brüsszeli rendőrség pontos személyleírást adott a fiatal emberről, aki az ékszereket elzálogosította és a párisi rendőrség a személyleírás alapján le is tartóztatta a tolvajt *Scherrer* Valdemár személyében.

Scherrer beismerte, hogy ő zálogosította el Brüsszelben az ékszereket. Elmondta, hogy svájci állampolgár, de Oroszországban született. Orosz diplomata fia, az utóbbi években bártáros volt és a legelőkelőbb bárókban töltötte éjszakáit. Így ismerkedett meg az ékszerek tulajdonosjével is, akivel szoros barátságot kötött. Állandó kísérője lett az asszonynak, aki megkérte őt, zálogosítsa el az ékszereket.

Scherrer állítása szerint az asszony azért rendezte az ékszerlopási komédiát, hogy felvehesse a lopás ellen biztosított ékszerek értékét egy angol biztosítótársaságnál. Szerinte ez meg is történt, úgyhogy az asszonyt nem érte kár.

A rendőrség a titokzatos hölgyet is kihallgatta, aki azonban *Scherrer* állítását rágalomnak mondta. *Scherrert* előzetes letartóztatásba helyezték.

Előnyomdát

jól szortírozott I-a anyagból legelőkelőbban szállít
Bleier Márk, Senta (Bačka)

Élső Előnyomda Berendezési Gyár 11581

Clemenceau halálán van

Minden pillanatban várják a katasztrófa bekövetkezését

Párisból jelentik: Clemenceau állapota teljesen reménytelen. A vesék elégtelen működése következtében szombat délelőtt általános vérmérgezés lépett fel. Az orvosok minden reményről letettek. A beteg kínosan lélegzik, a halál minden órában bekövetkezhet. Clemenceau éjjel óta nem ismeri meg környezetét, összefüggéstelen szavakat suttog és nem lehet megérteni, hogy mit akar mondani.

A délelőtti folyamán újabb orvosi konzilium volt, amely megállapította, hogy a vesék elégtelen működése következtében urémia következett be és a nagybeteg állapota reménytelen, lélegzése egyre szabálytalanabb és szívműködése folyton gyengül, úgy hogy halálát minden percben várni lehet. Clemenceau lakása előtt állandóan sűrű tömeg várakozik a legújabb hírekre s a látogatók egymás kezébe adják a kilincset.

Az egyik párisi lap jelentése szerint Clemenceau végrendeletében meghagyta, hogy ne tartsanak felette gyászbeszédet és minden ünnepség nélkül temessék el. Hajnalhasadáskor csöndben vigyének ki — írja többek között — vándor-erdőbe és ott apám koporsója mellett helyezték el az enyémet, álló helyzetben, úgy ahogy az övét. Még holtomban is állva akarok maradni.

Georg Clemenceau 1841 szeptember huszonnyolcadikán született Mouilleron-Paredsben előkelő polgárcsaládból. Már kora fiatalágában belesodródott a politikai mozgalmakba és a császárság utolsó évében börtönbe is került, ahonnan néhány hónapi fogság után szabadult ki. Gimnáziumi tanulmányainak elvégzése után a párisi orvosegyetemre iratkozott be, tanulmányait azonban csakhamar abbahagyta és az Egyesült-Államokba vándorolt ki, ahol sokáig mint francia nyelvtanító kereste meg kenyerét. Amerikában meg is nősült és három gyermeke született.

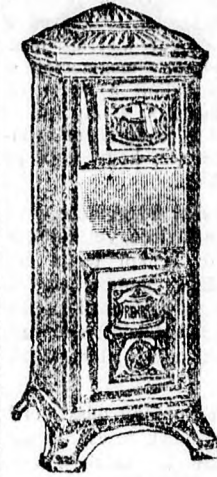
A császárság bukása után visszatért Párisba, ahol a Mont-Marte negyed polgármesterévé választották. A kamarában a frankfurti béke ellen szólalt fel. 1855-ben kapta a *Tigris* melléknevet, amikor a Ferry-kabinet ellen a tonkini eseményekkel kapcsolatban éles harcot vívott és meg is buktatta Ferryt. A Panamacsatorna építésével kapcsolatos szenzációs vesztesései perben is volt kisebb szerepe és ez jóidőre sckat értett népszerűségének.

Az egyházpolitikai harcok idején újabb a politikai cselekvés terére lépett. A blokk-politikának volt a legharciasabb védelmezője és 1900-tól 1903-ig lapot is jelentetett meg *«Le Bloc»* címen. Később *«L'Aurore»* címen adott ki lapot. Clemenceau, a szenátus ezután következő békésebb ülészakájában egyre inkább a na-

cionalizmus vízire evezett és különösen VII. Edward angol király idejében, akinek személyes barátságával is dicsekedhetett, a francia nacionalista politika egyik vezérének számított. 1906 márciusában a Rouvier-kormány lemondott és Clemenceau az alakuló Sarrien-kormányban megkapta a belügyl tárcaát. Politikai tekintélye egyre nőtt és amikor 1906 október tizenhétedikén Sarrien lemondott, Clemenceau lett a miniszterelnök. Kormányja sok szociális reformot hozott tető alá, így megvalósította a közelező aggkori biztosítást is.

Clemenceau 1909 július 20-ikán kénytelen volt lemondani. Ekkor elhagyta Franciaországot és egy időre teljesen visszavonult az aktív politikától és hosszabb délamerikai utazást tett. 1912-ben az elnökválasztás idején Poincarénak Clemenceau volt a legnagyobb esélyrel induló ellenjelöltje. Párisba való visszatérése után *«L'Homme libre (A szabad ember)»* címen új lapot alapított, amelynél nagyarányú publicisztikai tevékenységet fejtett ki. Amikor a világháború kitört és a cenzurát behozták, Clemenceau megváltoztatta a lap címét és az újságot ettől fogva *«L'Homme en chaîne» (Az ember láncokban)* címen jelentette meg. A világháború idején a háborús politika legharciasabb képviselője volt és 1917-ben, amikor újabb kabinettet alakított, a legnagyobb szigorral nyomta el a béketerkvéseket és egymásután tartóztatták le azokat a politikusokat, akik a háború mielőbbi befejezése mellett foglaltak állást. 1918 januárjában magát Cailleauxt is elnémtította. A rendkívül népszerű politikust hazaárulási perbe keverték és 1918 februárjában letartóztatták. A Cailleaux-ügy sokat értett Clemenceau népszerűségének, miután mindenki tudta, hogy e hajsza mögött maga Clemenceau áll. A világháború vége felé is lankadatlan erővel képviselte a teljes győzelemig való harc elvét és ez a politika, amit a világháború eredménye teljes mértékben igazolt is, hallatlanpopuláritást biztosított személyének Franciaországban. Mint a Nagyköveték Tanácsának elnöke, diktálta a versaillesi, sant germaini és a Neuilly-i békét. 1928 januárjában, amikor Duchanel lett a köztársaság elnöke és Millerand a miniszterelnök, Clemenceau visszavonult a politikai élettől. Emborkerülő természete ezután arra készítette, hogy messze Párisból, az *Eure departemánban* levő egyik falusi birtokán telepedjen le. Párisi lakásába csak ritkán látogatott el és minden idejét kertészkedéssel, kis unokái nevelésével és emlékiratai írásával töltötte el. 1925. decemberében megjelent egy filozófia irányú könyve *«Demosthenes»* címen. Általában emlékiratai is régen készen vannak már, ezekről azonban úgy rendelkezett, hogy a memoárokat csak halála után szabad közzé tenni.

HA nem fával fűt és ezért NEM vásárol ZEPHIR kályhát AKKOR szerezz be REKORD ezü- és kocsztüzelésű FOLYTONÉGŐ - KÁLYHÁT

Elsőrendű kivitel Vastag tűzálló samottbetét Nem könnyű kommercáru Gyártja: ZEPHIR kályhagyár r.t. SUBOTICA Kérjen árjegyzéket Kapható minden Zephir-kályha-leraktnál Szubotica mintarakúr BARZE vaskereskedésben

— Lányi Mór Amerikába költözött. Budapestről jelentik: Lányi Mór volt országgyűlési képviselő és bankigazgató, aki régebben a szuboticei Közgazdasági Banknak volt igazgatója és hosszú időn át Budapestben több pénzügyi vezető pozíciót töltött be, budapesti háztartását felosztva, Amerikába utazott itához és ott fog letelepedni. Lányi Mór budapesti pénzügyi körökben nagy népszerűségnek örvendett és távozását nagy sajnálkozással látják.

— Az oroszok előnyomulása Mandzsuriában. Londonból jelentik: Mukdeni jelentés szerint orosz bombázó repülőgépek szünet nélkül bombázzák Khailar városát, miután megdűlt, hogy a nyugatmandzsuriati kínai hadsereg épárancsnoka, Liang-Csung-Csan tábornok ide tepte át főhadiszállását. Mukdeni hivatalos jelentés szerint a szovjetsapatok szerdán megszállták Dalainort és Mandzsulit. A szovjetsapatok husz repülőgéppel és harminc ostromautóval támadták Dalainort ellen. Attól tartanak, hogy a lakosság közül sokan, akik a közeli bányá egyik tárnájában kerestek menedéket, elpusztultak, mert az oroszok agyni a tárna bejáratát elpusztították és tönkretették a bányá szivattyuberendezését. A bányában rekedt emberek megmenettségére intézkedések történtek, de nincs remény arra, hogy sikerül őket felszínre hozni. Kínai oldalról is hivatalosan beismerik, hogy a szovjetsapatok elfoglalták Mandzsulit.

— Vasúti katasztrófa Lengyelországban. Varsóból jelentik: Kielce közelében, kónski állomáson hibás váltóállítás következtében két tehervonat egymásba rohant. A mozdonyok és négy teherkocsi darabokra zuzódtak. Az egyik vonat mozdonyvezetője a helyszínen meghalt, három vasutas súlyosan megsebesült.

— Szállodások kongresszusa Szplithen. Beogradból jelentik az Avala: A kereskedelmi minisztérium turisztikai osztályának főnöke, dr. Zsisek Ciril Szplithen utazott, ahol résztvesz a szállodások kongresszusán. Ezen a kongresszuson fogják tárgyalni a szállodai ipar fejlesztéséről szóló törvényjavaslatot.

— Bírói vizsga. A noviszadi felelbiteli bíróságnál működő bíróvizsgáló bizottság előtt pénteken Sztakies Nedeljko, a felelbiteli bíróság jegyzője sikeresen tette le a bírói vizsgát.

— Állásába visszahelyezett szentai adótsízt. Szentáról jelentik: A tartományi főispán Vlascics Nikifor volt szentai adótsízt, az optánsegylet elnökét, a városi adóhivatalhoz adótsízté nevezte ki.

— Nahum Szokolov Bukarestben. Bukarestből jelentik: Nahum Szokolov, a cionista világszervezet végrehajtó bizottságának elnöke Bukarestbe érkezett. A pályaudvaron hatalmas tömeg gyűlt egybe a zsidóvezér fogadtatására. Szokolovot dr. Adolf Berhard, a romániai cionista szervezet elnöke és dr. Fischer Tivadar országgyűlési képviselő üdvözölték az állomáson. Szokolov az Athéne Palacéba hajtaott, ahol az egybegyűlt zsidó vezetőkkel rövid megbeszélést tartson. Szokolov az Athéne Palacéba hajtatott, ahol az ronescu külügyminiszter fogadták auidencián Szokolovot. Délután a külügyminisztérium az Athéne Palacéban bankettet adott Szokolov tiszteletére. Vasárnap délelőtt a Teatru Liric termében nagyszabású meeting lesz, amelyen Szokolov expozét fog tartani a palesztinai helyzetről.

HIREK

— Kihallgatások Öfelségénél. Beogradból jelentik az Avala: Öfelsége Alekszandar király szombaton délelőtt kihallgatáson fogadta dr. Korosec Antun erdő- és bányügyi minisztert. A délelőtti folyamán még dr. Dinkovics Mátó szociálpolitikai és népegyeszségügyi miniszter jelent meg audiencián Öfelségénél.

— A földművelésügyi miniszter előadást tartott a beogradli mezőgazdasági kurzus hallgatóinak. Beogradból jelentik az Avala: Szombaton délelőtt dr. Franges Otó földművelésügyi miniszter dr. Sztajkovic miniszteri osztályfőnök társaságában meglátogatta a központi higiéniai intézetet, ahol a délszerbiai ifjúság számára kurzusokat tartanak. Ezeknek a kurzusoknak 41 hallgatója van az ország különböző vidékeiről, akiket azért hívtak meg, hogy előkészítsék őket az intenzív gazdálkodásra. A miniszter előadást tartott nekik és hangsúlyozta, hogy az iskoláztatás célja, hogy a kurzus hallgatói a falvakba való visszatérésük után vezetői legyenek a mezőgazdasági szövetkezeti mozgalomnak. Elvárja, hogy meg fognak felelni azoknak a várakozásoknak, amelyeket beléjük helyezett. A miniszter ezután végkihallgatott egy gyümölcsstermesztési előadást is, majd megtekintette azokat a helyiségeket, ahol a kurzus hallgatói laknak és étkeznek és a látottak felett a legnagyobb meglepetését fejezte ki.

— A vajdasági vendéglősök egyesületének küldöttsége a bánnál. Noviszadról jelentik: A vajdasági vendéglősök egyesületének küldöttsége Sztéfanovic Sztévan elnök vezetésével szombaton tisztelt a bánnál, akinek memorandumot nyújtott át, amelyben a hácskal tartományi főispán által legutóbb kibocsátott zárórarendelet megváltoztatását kéri, mert a korai záróra válságha sodorja a vendéglősök kart. A bán megígérte, hogy a kérést tanulmányozni fogja.

— Vátozások a Jugoszláv diplomáciai karban. Beogradból jelentik az Avala: Öfelsége Alekszandar király a külügyminiszter javaslatára Trieszbe alkonzulnak nevezte ki Mifekics Iljait, a budapesti követség titkárát. A berlini követség sajtóosztályának levezetőjéül kinevezték Vinaver Sztanislávot, aki jelenleg a genfi követség sajtóattaséja.

— Január második felében tartják meg a második hágal konferenciát. Brüsszelből jelentik: A hágal értekezlet által kinevezett albizottságok rövidesen befejezik munkálataikat. A jelentések nagy része már Jaspár belga miniszterelnök kezei között van, aki tudvalevően a hágal értekezlet elnöke. Jaspár tudatta az érdekeltektalakkal, hogy december másodikára hívta össze Brüsszelbe azt a jogászbizottságot, amelynek feladata a különböző jelentések alapján végleges jegyzőkönyvet elkészíteni. A hágal értekezlet időpontjának megállapítása szintén Jaspár feladata, ennek az időpontnak megállapítása azonban a jogászbizottság munkálataitól függ. A konferenciát minden valószínűség szerint január első felében fogják megtartani.

— Munkanélküliek tüntetése Bukarestben. Bukarestből jelentik: Egy munkanélküli csoport pénteken a munkaügyi minisztérium előtt nagy tüntetést rendezett. A rendőrség szét akarta szórni a tömeget, amely ellenállást tanúsított és kövekkel dobálta a rendőröket. Lovasrendőrsztag vonult ki, amely kardlappal verte szét a tüntetőket. Harminc embert letartóztattak.

— Áthelyezett szentai tanárok. Szentáról jelentik: A közoktatásügyi minisztérium Kójarov Györgye szentai gimnáziumi tornatanárt Szmederevóra, Bolhár Jusztina gimnáziumi tornatanárnőt Sabóca helyezett át.

— Molnár Ferenc Liffoma a beogradli Nemzeti Színházban. Beogradból jelentik: A beogradli Nemzeti Színház kedden este mutatja be Molnár Ferenc világhírű színpadi legendáját, a Liffomot. A premier iránt a fővárosban rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— Újjal és körömmel fest a legnépszerűbb newyorki festőművész. Newyorkból jelentik: Newyork legdivatosaabb festője ezidőszert egy kínai művész, Khei Tong. Ennek a művésznek az a sajátos módszere, hogy nem dolgozik ecsettel — hanem az újjával. Újjait bántalatos fűrészszéssel mártja bele az előre levő sok kis festékes tégelybe s pillanatok alatt kikeveri a legmerészebb színnyalvatokat, amelyeket azután ugyancsak az újjával ken vízszóra vagy papírra. Grafikával is foglalkozik. Grafikat eszköze: a köröm. Körmét tussba mártja s azután a tussat bekarmolja a papírra. Azt mondja, hogy csak ilyen módszerrel tudja közvetlenül és maradék nélkül kifejezni érzéseit. A kínai művész egy csapásra népszerűvé vált s úgy látszik ő fogja most Newyorkban betölteni azt a szerepet, amit Párisban kollégája, Fuzsita.

— **Uj katolikus templom, szegényház és kórház épül Petrovoszelón.** Petrovoszelóról jelentik: A községi képviselőtestület a napokban tartotta rendes havi közgyűlést, amelynek napirendjén negyvenhárom ügy szerepelt. Az egyes földművesektől visszavett földek ügyében szótöbbséggel egy határozatot, hogy egyelőre bérbe adják, később pedig engedélyt kérnek a felsőbb hatóságoktól a földek eladására. A befolyó pénzből kulturpalotát, kórházat és szegényházat építenek. Kedvezően intézték el Budanovics Lajos püspök beadványát, amelyben az ujjalban templomépítés céljára megfelelő terület kijelölését kérte. A képviselőtestület a mérlegterven jelölte ki az új templom helyét.

— **Háromszor megmentették — negyedszer is megkísérelték az öngyilkosságot.** Petrovoszelóról jelentik: Rakics Jovan ötvenöt éves petrovoszelói földműves a múlt héten háromszor öngyilkosságot kísérelt meg, de családjának tagjai mindannyiszor megmentették. Pénteken Rakicsné gyanus zajt hallott a padlásról. Felsiettek és még idejekorán levágták a kötélről a makiacs öngyilkosjelöltet. Rakicsot a rendőrségen is kihallgatták és a földműves kijelentette, hogy unja az életet és mindenáron meg akar halni.

— **A noviszadi újságrögzület közgyűlése.** Noviszadról jelentik: A noviszadi újságrögzület december 1-én, vasárnap délelőtt tíz órakor tartja évi rendes közgyűlést az Elit-kávéház különtermében. Ha a közgyűlés a kitűzött időpontban határozatképtelen volna, akkor azt ugyanazon a napon délelőtt tizenegy órakor tartják meg, tekintet nélkül a megjelent tagok számára.

— **Egy elmebajos betörő volt Pozsony düsseldorfi merénylője.** Pozsonyból jelentik: Emlékeztet, hogy néhány nappal ezelőtt egy pozsonyi lap szerkesztőségébe német nyelvű levelet kézbesítettek, amelynek írója bejelentette, hogy ő a düsseldorfi gyilkos s hogy működési területét Pozsonyba tette át, ahol legközelebb eltesz valakit láb alól s az áldozat hulláját a Dunába dobják. A pozsonyi rendőrség nyomozása megállapította, hogy az áltömgyilkos levélíró Juracek Vencel, aki éveken át betörésekből élt, hosszabb időt töltött különböző fogházakban és végül is vallási térből vett rajta erőt. Hosszu időn át kutyaölben lakott, megalapította a Zöldkeresztes Lovagok Társaságát, akik a kutyák segítségével reformálják meg az emberiséget. Már hosszú idő óta világmegvált terveinek kötetekre menő fogalmazványaitval ostromolja a szerkesztőségeket és a rendőrségeket s most a düsseldorfi rémségeket akarta felhasználni, hogy magára, illetve terveire ráterelje a figyelmet.

— **Megszökött az esküvő elől.** Osziokról jelentik: Szlavovicscsamag községben csütörtökre tüztek ki Csálics Szteván jómódú gazdálkodó és Kolakovics Anja Bulja községbeli tizennyolcéves leány esküvőjét. A lakodalomra már egy héttel előbb megtették az előkészületeket és a lakodalmi ebédre százötven személyt hívtak meg. Az esküvő előtt megjelent a lányosházban a vőlegény és a násznép, hogy a templomba kísérjék a mátkapárt. A menyasszonyt az egyik szobában öltöztették és amikor a lány az öltözéssel készen lett, arra kérte a körülötte lévőket, hogy pár percre hagyják egyedül. A rokonok gyanutlanul elhagyták a szobát és kint várakoztak. Gyorsan teltek a percek, de a lány nem jelentkezett, pedig már régen elmúlt a templombaindulás ideje és a násznép és a vőlegény türelmetlenkedtek. Negyed óra múlva feltörték az ajtót, de a szoba üres volt. A leány, mint megállapították, menyasszonyi öltözékben a kertre nyúló ablaknál keresztül észrevétlenül megszökött és azóta a legszorgosabb kutatás mellett sem találták meg. A leányt akarata ellenére akarták férjhez adni és a menyasszonyt, mint hátrahagyott leveléből kitűnt, azért várt szökésével az utolsó percig, hogy leckét adjon a szülőknek.

— **Külföldi álhírek a caribrod-i merénylőről.** Beogradból jelentik az Avala: Több külföldi lap a valóság-nak meg nem felelő híreket közölt arról a merénylőről, amelyet néhány nappal ezelőtt bolgár komitáciskövetek el Caribrod közelében a nemzetközi expresszvonat ellen. Ezek az álhírek arról szóltak, hogy a banditák kifosztották a vonat utasait, két embert megöltek, tízet pedig súlyosan megsebesítettek. Arról is közölték jelentéseket egyes külföldi lapok, hogy a jugoszláv rendőrség a merénylőt következtében különböző intézkedéseket léptetett életbe, a környékbeli lakosok közül többeket letartóztattak és a határt elzárták. Mértékadó helyről felhatalmazták bennünket annak közlésére, hogy ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak. A vasuti személyzet tagjainak vallomása szerint az utasok közül senkit sem fosztottak ki és a vasuti hatóságok akkor érkeztek a helyszínre, amikor a merénylőt után a rend már helyreállt. A kiküldött hivatalos személyek megállapították, hogy sem halottja, sem sebesültje nincsenek a merénylőnek. Jugoszláv területen senkit sem tartóztattak le, mivel a büntény bolgár komitáciskövetek műve, amelyhez a jugoszláv lakosoknak semmi köze sem volt. A határt egy pillanatra sem zárták el, amit az is bizonyít, hogy az expresszvonat jelentéktelen késséssel még aznap Szófiába érkezett. A kérését a pályarendbehozatala idézte elő.

— **A szentlajosi kereskedelmi egyesület a szentlajosi járás megszüntetése ellen.** Szentlajosról jelentik: A szentlajosi kereskedelmi egyesület pénteken este a Kaszinó helyiségben rendkívüli ülést tartott dr. Zagorica Ivan közjegyző elnöke alatt. A gyűlés összehívására az adott okot, hogy több lap közölte a szentlajosi járás főszofigabiróság megszüntését és hogy a járás községei közül Adát és Molt s szaribecsejt, Martonost és Horogost pedig a novakanizsai járáshoz csatolják. Az előző elterjesztés alapján a gyűlés elhatározta, hogy Szentlajos város és az érdekeltektől járásbeli községek bevonásával akciót indít annak érdekében, hogy a járás székhelye tovább is Szentlajos maradjon. A noviszadi kereskedelmi kamarát felkéri, informálja az egyesületet, milyen alapjuk van a járás főszofigabiróság megszüntetéséről szóló híreknek. Felkéri a kamarát, hogy kereskedelmi és gazdasági érdekből intervenciót illetkezes helyeken a járás beosztás megváltoztatása ellen. A gyűlés delegációt küld a város polgármesteréhez, a dunai bánhoz, esetleg a kormányhoz is, mert a gimnázium redukálása után a főszofigabiróság elvételre katasztrófálisan érintené a város iparát és kereskedelmét. A küldöttség szombaton már meg is jelent dr. Zagorica Ivan elnök és Fischer Armin alelnök vezetésével Gyogyevics Szlobodán polgármesternél, aki a legmesszebbmenő jóindulatát helyezte kilitátsába.

— **Népkönyha Vrbászon.** Novivrbászon a katolikus négyzet népkönyha felállítását határozta el. Minthogy a négyzet nem rendelkezik elegendő anyagi eszközzel, az idén csak azoknak a szegény iskolás gyermekeknek, akik az iskolától távol laknak, adnak ingyen ebédet. A katolikus négyzet a tél folyamán több mulatságot rendez és gyűjtéssel is igyekszik a népkönyha számára megfelelő anyagi alapot teremteni, hogy jövő télen a község valamennyi szegényét segíthessen.

— **Eljegyzések.** Bakule Pannit (Subotica) eljegyezte dr. Czettner Ferenc orvost (Ujhartyán). (Minden külön értesítés helyett.)

— **Odry Jankicát.** Odry Antal volt szentlajosi, jelenleg csacsaki állomásfőnök leányát e hó 15-ikén eljegyezte Szretenovics Lázár gornjiljanováci ügyvéd.

— **Szállodaavatás Szremszki Karlovcin.** Szremszki Karlovcinról jelentik: Szombaton bensőséges ünnepség keretében avatták fel Szremszki Karlovcin a pravoszláv hitközség tulajdonában levő új szállodát. Az avató ünnepélyen a következők voltak jelen: Vrhovac Radivoj, a noviszadi Matica elnöke, Sztrefanovics Velimir főgimnáziumi igazgató, Makszimovics Szava vezető járásbíró, Monasevics Dusan hitközségi elnök, Dincics Tosa esperes, Popivics Sztjevan lelkész, Aranicki Sztanko semmitörzseki bíró, Matic Milivoj építész, a szálloda tervezője, Pervaz Jódó-építőmester és Mirkovics Gisa főgimnáziumi tanár. Az avató beszédet Jeremics Jovan karlovaci görögkeleti esperes mondta. Az ünnepség után délben bankett volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

— **Szentlajos város közgyűlése.** Szentlajosról jelentik: Gyogyevics Szlobodán polgármester a városi képviselőtestületet november 30-ikára, szombatira közgyűlésre hívta össze. A közgyűlés napirendjén több fontos tárgy szerepel.

— **Ügyvédi vizsga.** Dr. Weiner Zdenko noviszadi ügyvédjelölt a felelbiteli bíróságnál működő ügyvédvizsgáztató bizottság előtt szombaton sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát.

— **Délamerikába szöktek a csaló budapesti beraktározók.** Hirt adunk arról, hogy két pesti beraktározó Fischer Lajos és ennek fia Fischer György, akik eladták a náluk beraktározott ingóságokat, megszöktek Budapestről. A csalók azt hagyták hátra, hogy Jugoszláviába jönnék, ahol Fischer Lajos Beogradban üzleti ügyeit akarja lebonyolítani, Fischer György pedig Hvar-ban akarja kikuráltatni tüdőbaját. A budapesti rendőrség nyomozása megállapította, hogy a két Fischer Délamerikába szökött. Fischer Györgynek sikerült eljutnia Rio de Janairóba, az apja pedig uton van Montevideo felé, ahol a fiával akar találkozni. Fischer Lajos aláírásával pénteken levelet kézbesítettek a budapesti rendőrségnek, amelyben Fischer bejelentik, hogy Budapestben tartózkodik s öngyilkosságot fog elkövetni. Megírja a levélben, hogy ő az egyedüli bűnös, fia semmiről nem tudott. Azért követte el a csalásokat, mert az oroszok szorongatták. A nyomozás megállapította, hogy Fischer ezt a levelet már régebben írta s egy megbízottival adatta fel. A csalók már régebben készültek a szökésre s Tóth Márton és Vitéz Péter volt alkalmazottjaik nevére váltott utlevelekkel hagyták el Budapestet. A rendőrség radiogram útján értesítette a délamerikai hatóságokat s kérte, hogy tartóztassák le a csalókat.

— **Meghalt a sztepanovicsevől dobrovoljácverekedés áldozata.** Noviszadról jelentik: Sztepanovicsevől, a dobrovoljácéletlen, mint jelentettük, Radusin Nikola dobrovoljác néhány nappal ezelőtt összeverekedett Bresin Pera nevű társával. Bresin kést rántott és huszonhárom késszurással súlyosan megsebesítette Radusint, aki sérüléseibe szombaton reggel a noviszadi kórházban behalt. A noviszadi törvényszék szombati bizottságot küldött ki Sztepanovicsevőre a helyszíni vizsgálat lefolytatására

— **Kétezer német munkást deportáltak Szovjet-oroszországban.** Moszkvából jelentik: A szovjethatóságok összefogdosztak kétezer német munkást, akik Szibériából mentek Moszkvába munkát keresni. A munkásokat, akik nem voltak hajlandók önként visszatérni Szibériába, az északi Jegestenger partvidékére deportálták.

— **A könnyelműség következménye** az a gyakran nagyarányú rombolás, ami a sima, elefántcsontszőrű fogzómacót fenyegeti, ha a szájiüreg mélyedéseiben vagy a fogak közé szabad szemmel nem is látható baktériumok fészkelik be magukat, amelyek azután a szájiüregben található ételnaradékokban jó táplálékra találnak. Rendkívül fontos tehát, hogy a szájat és a fogakat minden étkezés után alaposan megtisztítsuk. Az erre a célra szolgáló fogtisztítószereknek olyannak kell lenni, hogy az a mai tudományos kutatásoknak megfelelően és főleg nem szabad élesszerű kristályokat tartalmaznia. Mindkét követelménynek teljesen megfelel a 40 év óta kitünően bevált Kalodont-fogkrém, amely dus habzóképeségénél fogva alaposan tisztít és a szájiüreg minden sarkába és mélyedésébe behatol, fertőtleníti és a lehetet is frissé, üdévé teszi.

— **Etetik a vadakat a noviszadi vadászok.** A noviszadi vadászegyesület számol annak a lehetőségével, hogy ha az idén ismét szigorú tél lesz, vagy hólepel borítja a mezőket, a vadak nem juthatnak eledelhez. Az egyesület már most 2.500 fej káposztát és nagyobb mennyiségű szénát szerzett be a nyulak etetésére és nagyobb mennyiségű gabonahulladékot a fürjek és foglyok etetésére.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint déli légáramlással továbbra is enyhe idő várható, reggeli ködökkel.

— **Vidor Imre regénye könyvalakban is megjelenik.** Vidor Imre, az ismert kitűnő író könyvalakban is megjelenteti Vándor a nagy uton című regényét, amely első ízben a Bácsmezei Napló hasábjain jelent meg napi folytatásokban. A szép kiállítású vaskos könyv ára tízve 40 dinár, egész vászonkötésben pedig 55 dinár lesz. Előjegyzéseket a Bácsmezei Napló kiadóhivatala fogad el.

— **Szobájában szénáé égett egy bécsi ipariskola tanárú.** Bécsből jelentik: Scherbauer negyvenhat éves ipariskola tanárú lakásából szombaton reggel husz és égési szag áradt ki. A tüzoltók gázmaszkokkal hatoltak be a lakásba s az ágyban megtalálták a tanárú föléj megszenesedett holttestét. A szerencsétlen asszony valószínűleg gyufával akart valamit meggyújtani s ekközben gyujthatta fel az ágyat.

— **Párisban letartóztattak egy autóbándifánót.** Párisból jelentik: A párisi rendőrségnek sikerült Mascotte Brissout banditánót ártalmatlanná tenni, aki autóbánditák társaságában követte el büntetteit. A banditánó kétségbeesett ellenállást fejtett ki és letartóztatása előtt több lövést adott le a detektívekre. A lövések cél-tévesztettek. Mascotte Brissout eredetileg elárúsítónó volt egy párisi árúházban, később beleszeretett egy betörőbe és teljesen elzüllött. A leány rablóbandát szervezett és néhány vakmerő rablást követett el Párisban és a vidéken.

— **December 13-ikán tárgyalják a tiszazugi gyilkosságokat.** Szolnokról jelentik: A tiszazugi tömeggyilkosság főtárgyalását a bíróság december 13-ára tűzte ki. Ezen a főtárgyaláson négy vádlott bűnügyet fogják tárgyalni és körülbelül ötven tanút hallgatnak ki. A tárgyalás három-négy napig fog tartani. A vádirat Holyba Károlynét egyrendbeli, Koteles Istvánnét egyrendbeli, Lipka Pálnét ötrendbeli és egy negyedik asszonyt egyrendbeli gyilkossággal vádolja. Pápai Lajosné, akit ötödiknek akartak december 13-ikán bíróság elé állítani, elkerülte büntetését, mert megörült.

— **Készül Szentlajos város költségvetése.** Szentlajosról jelentik: Gyogyevics Szlobodán polgármester a szombati tanácsülésen elrendelte, hogy minden referens és tanácsnok az 1930. évi költségvetéshez szükséges adatokat december huszadikáig nyújtsa át Kirjakovics Branislav pénzügyi tanácsnok felszámvevőnek, hogy a jövő évi költségvetést idejében elkészíthesse.

— **Szremszki Karlovcin község földjeinek tagosítása.** Beeskerekéről jelentik: A kikindai törvényszék az igazságügyi minisztérium rendelete alapján a napokban foglalkozott Szremszki Karlovcin község határáinak tagosítása kérdésével és a törvényszék elrendelte a tagosítást. Az érdekeltek a tagosítási munkálatok végzésével Ninkov Pája beeskereki vállalkozó-mérnököt bízták meg, aki a munkálatokat a legközelebbi napokban megkezdi.

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik a bennünket ért súlyos és pótolhatatlan veszteségben résztvételükkel felkerestek, vagy drága halottunk végtisztességén megjelentek, ezuton mondunk hálás köszönetet.

Noviszad, 1929. november 23.

Balogh A. Dezső és családja

— A noviszadi volt polgármester hivatalnoksértéséről. Noviszadról jelentik: A noviszadi járásbírói Radevics járásbíró szombaton tárgyalta Radovics Márkó noviszadi agrárhivatali inspektor hivatalnoksértési és rágalmozási feljelentését, amelyet dr. Milovanovics Milán ügyvéd, volt noviszadi polgármester ellen adott be. A feljelentés szerint dr. Milovanovics Milán ezévi augusztus 5-ikén táviratilag feljelentést tett Radovics ellen a miniszterelnöknek. A miniszterelnökség azonnal vizsgálatot rendelt el és elrendelte, hogy dr. Milovanovicsot, a noviszadi agrárhivatalban kihallgassák. A kihallgatás és jegyzőkönyvfelvétel alkalmával dr. Milovanovics konkrétizálta a vádjait. Ennek alapján Radovics Márkó inspektor hivatalnoksértési és rágalmozási pert indított dr. Milovanovics ellen, amelyet szombaton tárgyalta. Dr. Milovanovics a járásbírói is fenntartotta vádjait, amelyeknek bizonyítására több tanút nevezett meg. A járásbíró a tárgyalást a tanúk kihallgatása céljából elnapolta.

— A bácskai görögkeleti egyházi konzisztórium ülése. Noviszadról jelentik: A bácskai görögkeleti egyházi konzisztórium Ireny püspök elnökletével Noviszadon csütörtökön ülést tartott, amelyen több folyóügy elintézése után elrendelte, hogy Vilovó községben az újonnan megválasztott Szvacsarevics Györgye plébánost hivatalosan iktassák be. A konzisztórium megerősítette Milosevics Brankónak gornjikovili plébánossá történt megválasztását és megbízta a zsabljai esperest, hogy az új plébánost vezesse be hivatalába. A konzisztórium végül Kiries Branislav bácskogradi plébánost megbízta a gardinoveci plébánia ideiglenes vezetésével, miután a plébánosi állásra kiírt pályázatra egyetlen pályázat sem érkezett.

— Egy becskerekeli énekesnő sikere Beogradban. Becskerekéről jelentik: A beogradi lapok megleghangos cikkeiben számolnak be Paunovicsné Perics Szóka sikereiről. Paunovics-Perics Szóka a beogradi rádió műsorának keretében mutatkozott be a közönség előtt, még pedig, mint a lapok írják, rendkívüli sikerrel. Paunovics-Perics Szóka néhai Perics becskerekeli tanító leánya, aki csak pár év előtt került el Becskerekéről, miután férjhezment Paunovics Szinisa beogradi újságíróhoz, aki nemrég aratott nagy sikert novellás kötetével. A szini iskolát nagy sikerrel végezte, azután énekskolában képezte ki magát. Paunovics-Perics Szóka, mint a beogradi lapok írják, a beogradi Nemzeti Színházhoz szerződött és legközelebb nagyobb szerepben lép fel.

Kraljevbregi pezsgő a vezető márka

— Bánátnban is betiltották az állatvásárokat. Becskerekéről jelentik: A földművelésügyi minisztérium csak pár nap előtt vonta vissza az állatvásárokról vonatkozó tilalmat, amelyet a Bánátnban fellépett marhavész miatt hónapokkal ezelőtt adott ki. A pénteki becskerekeli piacra már nagy mennyiségben hajtották fel az állatokat, azonban csütörtökön éjjel távirati rendelet érkezett Becskerekre a földművelésügyi minisztériumtól, amelyben az állatvásári tilalmat újból életbe lépteti és az állatok felhajtását vásárokról és hetipiacokról eltiltja. A pénteki hetivásárral kezdődött volna Becskereken a háromnapos országos vásár, de a rendőrség a távirati rendelet értelmében nem engedte meg, hogy az állatokat piacra vigyék.

— Ticsics Petár szarajevói festőművész képművészeti kiállítása Becskereken. Becskerekéről jelentik: Ticsics Petár szarajevói festő képművészeti kiállítást rendez Becskereken, a megyeház kistermében. A kiállítás vasárnap délelőtt tizenegy órakor nyílik meg. Ticsics Petár Párisban, Bécsben, Krakkóban és Lembergben rendezett már kiállítást nagy sikerrel és 1925 decemberében Becskereken is volt már sikertelt kiállítása.

— Becskerekeli zeneszerző tangója gramofonon. Becskerekéről jelentik: Fischer Károly becskerekeli zeneszerző legújabb tangója, a »Ne higye azt, hogy szeretem«, egymásután aratta a sikereket. A beogradi rádióállomás máris felvette műsorába a kitűnő tangót, a budapesti Bárd-testvérek zeneműkiadó cég. amely a tangót kiadta, most gramofon lemezt készített róla. Láng Imre becskerekeli zenetanár most fejezte be a tangó zenekari hangszerelését, úgy hogy Fischer Károly tangója most már zongorán, zenekarban és gramofonon is hallható.

Dr. Balog Ernő sebész orvosi rendelőjét Kralja Aleksandrova ulica 4. (Rossija Fonciere-palota) I. emelet helyezett át. Telefon 6—18.

A küiterületeken levő házak házbéradója. Noviszadról jelentik: Cizdik Franjo városi képviselőtestületi tag a pénteki városi közgyűlésen a polgármesterhez intézett interpellációjában elpanaszolta, hogy az adóhivatalok nem ismerik el a háztulajdonosok és lakók házbérvallomásait és ezektől függetlenül állapítják meg az adóalapot, amely nagyobb, mint amilyenének a vallomások értelmében lennie kellene. Dr. Borota Branislav polgármester az interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy a vajdasági városok szövetsége legutóbb megtartott ülésén foglalkozott ezzel a pénzügyminiszterhez, amelyben azt is kérte, hogy a városok küiterületein levő házakat úgy adóztassák meg, mint az 5000 lakosnál kisebb községekben levő házakat.

— Adókiivetésk Szomborban és az apatini járásban. Szomborban, továbbá a szombori és az apatini járásban a forgalmi és kereseti adókiivetés nehéz munkáját Brkics Milán pénzügyigazgató nagy szakértelemmel és körültekintő gondossággal készítette elő. Brkics mint régi pénzügyi tisztviselő az államháztartás érdekében is arra törekedett, hogy az adójavaslatok lehetőleg igazságosak legyenek. A szombori járás 14 s az apatini járás 8 községében már befejeződtek az adókiivetések. Szomborban november 27-től december 12-ig folynak az adókiivetések. A kiivetési javaslatok s az adótervezések sorrendje a szombori városi székház adóosztályában megtekinthetők. Az adókiivetési bizottság elnöke Brkics Milán pénzügyigazgató, helyettese Török Sámuel, pénzügyi tanácsos, a reterns: Tomics Dimitrije. A bizottság tagjai dr. Nikolics Gyuro, Idjiski Pero, dr. Veszolovszki Milan, Harmur Josip és Sidjanski Szreten. A bizottság minden nap 8 órától 12-ig s délután 2 órától 6-ig tárgyal. Tanácsos, hogy az adózók vagy személyesen, vagy képviselőjük által jelen legyenek az adózók tárgyalásánál. Az apatini járásban azokban a községekben, amelyeknek az adóit még nem tárgyalták le, december 2-ikán kezdődnek s 15-ikén fejeződnek be az adótervezések. Szomborban és az apatini járásban is érthető izgalom kelt az, hogy az adójavaslatok az adóalapot a tavalynál lényegesen magasabb összegben irányozták elő. Erre vonatkozólag kérdést intéztünk Brkics Milán pénzügyigazgatóhoz, aki ezután is figyelmébe ajánlja az adózóknak, hogy az új adótervezések szerint az adókiivetés más alapon történik s az állami adót sokkal csekélyebb mértékben terhelik a pótlékok, mint az előző években. Abban a tekintetben is megnyugtató kijelentéseket tett a pénzügyigazgató, hogy a sérelmes adókiivetések elleni panaszok a lehető legsürgősebben jutnak el Noviszadra, ahol másodfokon intézik el azokat. Kijelentette a pénzügyigazgató, hogy a felebezéseket három nap alatt továbbítja a pénzügyigazgatóságnak.

— Vakmerő rablási kísérlet Noviszadon. Noviszadról jelentik: Pénteken este hét órakor a Szarajevszka utcában egy ismeretlen ember megtámadta Nikolics Ruzsica noviszadi asszonyt, egy pénzügyigazgatósági hivatalnok feleségét, aki a lakása felé tartott. Az utonálló ki akarta kapni az asszony ridikülijét, de abban a pillanatban egy férfi jött az ucca tulsó oldalán, mire a tettes elmenekült. Moljac Péter 74-es számú őrszemes rendőrnek sikerült is a tettest Vucskovics Konstantin orosz menekült személyében elfogni. Vucskovics ellen csalás miatt is történt már feljelentés. A tettest a rendőrség őrizetbe vette és nyomoz előléte után.

— Katalinbál a vrbászi ipartestületben. A vrbászi iparos ifjuság vasárnap este az ipartestület összes helyiségeiben nagy Katalin-bált rendez. Az ipartestület idei első mulatsága iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg Vrbászon.

— Vasárnap délelőtt Szuboticán szünetelni fog az áramszolgáltatás. A villanytelep igazgatósága közli, hogy vasárnap reggel hét órától délután egy óráig az egész város területén szünetelni fog az áramszolgáltatás.

Gyűlést tartanak az adal bank részvényesek. Dr. Wolff Bélának az Ada-moholi egyesült takarékpénztár ügyvezető igazgatójának letartóztatása érthető izgalmat keltett Adán és környékén, ahol a betéteseket egy másik bank bukása következtében is érzékeny károk fenyegetik. Az Ada-moholi takarékpénztár betétesei vasárnap délelőtt gyűlést tartanak, hogy a további teendőket megbeszéljék. Értesülésünk szerint a szakértői vizsgálat megállapította, hogy a bank teljesen aktív, vagyona az adósságokat jóval felülmulja s így a betéteseknek nincs aggodalomra okuk.

Az állami osztálysorsjegyek sorsjátékának fő húzásai

december 2.-ig tartanak
Húzás mindennap!

A húzások eredményeit mindennap közölni fogjuk
Lepedat és Jovanovics
sorsjegyfőarústók, Subotica 326

november 22-i húzások a következő számok nyertek:

40.000 dinárt nyert: 33710
4.000 dinárt nyert: 21858, 31946.
2000 dinárt nyert: 28328 90 40433 49271
54351 73331 75408 78973 93207 99163 97946 110216
500 dinárt nyert: 4640 58 93 7701 50 800 8003
2 2353 68 10524 25 31 11906 57 88 13023 29 15205
31 90 15506 7 31 51 63 70 24431 24714 21 63 88
97 28395 91 32744 33768 35012 16 34 37499 38514
58 40316 40404 26 48336 37 38 56 76 49211 13 38
40 51514 54903 22 58527 31 97 58872 38 75 62978
54746 67933 62 86 71259 71906 24 42 61 73365
75412 29 78705 48 78 78299 89714 48 52 81096
83102 11 54 83519 54 55 67 71 85151 56 65 81 200
86897 91116 22 58 99 91818 96306 64 98724 34
99110 77 85 98 105398 108015 43 68 108629 53 62
55 78 81 110304 13 18 41 89 113121 115003 32 52
69 116953 60 118720 22 44 120827 29 85 122932
57 65 79 123232 44 53 91 124612 34 93 99

Fatalabbnak látszik
ha hetenkend egyszer megmossa a báját

Extra-Shampoo-nal
(Hajlény - por igény)
Főraktár: Rave d. d., Zagreb

— Felolvasás a vrbászi Kaszinóban. Csütörtökön este Székely Sándor nyugalmazott főgimnáziumi igazgató felolvasást tartott a vrbászi kaszinóban az altruisztikus nevelés szükségességéről. A felolvasás után Petrőczy Mancika zongorán Liszt Ferenc II. magyar rapszódiaját játszotta kiváló technikával. Jövő csütörtökön Vászics gimnáziumi igazgató tart felolvasást és Reich Ilonka fog zongoraszámokat előadni.

— Bál és szépségverseny Szontán. Szontáról jelentik: A szontai ifjuság a napokban jól sikerült táncmulatságot rendezett, amelyen szépségverseny is volt. A szépségverseny első díját Baumann Rózsika, a második díjat Gräber Ezsike nyerte meg.

— A szubotical pékek munkaszünete. A szubotical ipartestület pékalosztálya felhívja a sütőmestereket, hogy szigorúan tartsák be az új zárórarendelet rendelkezéseit, amelyek szerint a heti munkaszünet vasárnap délben kezdődik és hétfőn délután négy órakor ér véget. A rendelet ellen vétőket a rendőrség megbírságolja. A sütőmesterek ezzel kapcsolatban kérk a közönséget, hogy hétfőn délelőtt ne vigyenek kenyeret sütésre, mert a munka szünetel.

Keresse fel

mindenki saját érdekében a szép modern

KASSOVITZ PENZIÓT

amely most nyílt meg szemben a vasútiigazgatósággal

Grafiológia és tenyérjósítás. A hirneves grafológus és tenyérjós, San Zs. Sanu, aki mindenkinek a kéznőnásairól leolvassa évek szerint a multat, jelent és jövőt, fogad mindennap, vasárnaponként és ünnepnap is, délelőtt 9—12. délután 2—8 óráig Vilsonova ulica 11. sz. I. emelet. Csak néhány napig tartózkodik Szuboticán.

Orvosi hír. Dr. Holzschuh J. nőorvos-műtő, a drezdai és zürichi klinika két éven át volt tanársegédje, több külföldi és belöldi kórháznak volt orvos, ezentul Szomborban, Vojvode R. Putnika venac 46. sz. alatt rendel.

— Ellopták egy vrbászi taxifőfő autóját a garázsból. Csütörtökön éjjel eddig ismeretlen tettes ellopta Bohr Jakab vrbászi taxifőfő Fiat-autóját a garázsból. A sofőr szerdán este, mint rendesen, beállította autóját a garázsába és azt lezárta. Mikor pénteken reggel autójával standjára akart menni az autó, amelynek értéke meghaladja az 50.000 dinárt, a kocsi nem volt a garázsban. A károsult sofőr azonnal jelentést tett az esetről a csendőrségnek, mely megindította a nyomozást. Pénteken délelőtt tűnt ki, hogy Bohr Jakab segédje is eltűnt az autóval együtt. A csendőrség kinyomozta azt is, hogy a tolvaj az autóval Sztaribecsej felé hagyta el Vrbászt és azt hiszi, hogy az autótolvaj Szentán át a határ felé vette útját. Még a délelőtt folyamán értesítették az összes környékbeli rendőrségeket és a határrendőrséget.

Orvosi hír. Dr. Kohn Margit szvetozár-méleti gyakorkorvost a bjelovári állami kórházhoz sebész-árvorossá nevezték ki.

— Új mozi nyílt meg Vrbászon. Szombaton nyitották meg ünnepélyesen a novivrbászi új mozit. Délelőtt meghívott közönség előtt próbafeladást rendeztek, melyen az újszerű mozireneparátust is bemutatták. Első filmnek a »Rang és szerelem« című darabot mutatták be nagy sikerrel.

Köszönöm! Nem kérek mást, csak Popovics-féle DESZANKA-kremet!

— Éjszakai rablótámadás Szrbobranban. Noviszadról jelentik: Szombaton virradó éjszaka vakmerő rablótámadás történt Szrbobranban, alig néhány lépésnyire a rendőrszobhától. Pivniciski Szevan vendéglős üzletzárás után késő éjjel hazafelé tartott, amikor a főútcán ismeretlen tettesek megtámadták és ütni-venni kezdték. Pivniciski a második ütés után összeesett, mire támadói ki akarták rabolni. A megtámadott ember segélykiáltásaira a közeli házakból többen elősiettek, mire a rablók elmenekültek. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Szövetkezeti székházszentelés Lazarevón. Becskerekéről jelentik: A lazarevói szövetkezet székházát most szentelték fel ünnepélyes keretek között. A szentelési egyházi szertartást dr. Kovács István pápai prelátus becskereki apátplébános végezte. Az ünnepélyen nagyszámú közönség vett részt.

— Házasság. Pleszkovits Szilárdka (Subotica) és Lukács Jenő zenetanár (Budapest) folyó hó 24-ikén a budapesti terézvárosi plébánia-templomban házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

MIKULASRA
legszebb csokolédéfigurák
RUFF cukorkaüzletben
kaphatók 412

— A szubotical zsidó nőegylet és népkonyha csokoládédélutánja. A szubotical zsidó nőegylet és népkonyha november hó 24-én tízen órai kezdettel csokoládédélután rendez a Városi Színház hangversenytermében. A rendezőség számos meglepetést készít elő. Lesz rummy-verseny, tréfas táncmutató és sok más attrakció. A jótékony célú csokoládédélután iránt városszerző nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Dr. Nedeljković Gyurica ügyvéd irodáját Noviszadon Mileticseva (régii Kenyér) ucca 11. sz. alá a földszinten, hélyezte át.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— Csatornázák Oszijek-Ujvárost. Oszijekről jelentik: A város képviselőtestülete legutóbbi ülésén elhatározta, hogy kiépíteti Oszijek-Ujváros csatornahálózatát. A szükséges költségeket megszavazták és Freindlich Lajos mérnök vezetése alatt a munkálatokat már meg is kezdték.

Dr. Szegő László gyermekgyógyász-specialista Németországból hazatért és rendelését Noviszadon Zseljezska ulica 40. szám alatt megnyitotta. Telefon: 29—52.

— Vöröskereszt nap Oszijeken. Oszijekről jelentik: Az oszijek-i Vöröskereszt egyesület december elsején Vöröskereszt-napot rendez, amelynek tiszta jövedelmét a palesztinai zsidók segélyezésére fordítják.

Heumann Irén, Dora Menzler leipzig-i egészségi és művészi testgyakorló iskolájának okleveles tanárnője december 1-én női és gyermek testgyakorló-tanfolyamot nyit a Labor-palota I. emeletén. A tanfolyamon a napközben előadott nők részére esti tanítás is lesz mérsékelt díj mellett. Befiratás november 25-től kezdve délelőtt 11—1 és délután 4—6 között az iskola helyiségében.

Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullétet szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József” keserűvíz fájdalommentes székürülést és kielégítő emésztést hoz létre. Híres nőorvosok a legnagyobb elismeréssel hangják irak a valódi Ferenc József vizről, mert ez a kritikus korban is hosszabb időt át alkalmazható, anélkül, hogy káros eredményre változnék. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 4

FILM

A Lifka-mozi új kettős műsora

„Fekete álarcosok” és „Tempó! Tempó!”

Előrelátható volt, hogy Edgar Wallace egyre növekvő népszerűségét a filmgyárak is kamatoztatni fogják. A londoni bünygyi regénygyáros Soyoku című regényéből készült a Fekete álarcosok című detektívfilm történet, amely a Lifka-mozi hétfő—szerdai műsorában kerül vetítésre. Meg lehet állapítani, hogy a regény izgalmas fordulatai, a wallacei feszültség és a komplikált, raffiniált mesészöveg hiánytalan intenzitással érvényesül a filmvászonon is és semmivel se kisebb az izgalom és a szórakozási lehetőség ha nem a könyv lapjairól, hanem a film képernyőjénél közelebből élvezzük Edgar Wallace briliáns építész bünygyi történetét.

A Fekete álarcosok című filmrészlet, egy titokzatos gonosztervező garazdalkodásáról és üldözéséről szól. A mindvégig izgalmas és érdekeltető mese az utolsó pillanatokig kétségbe hagyja a nézőt afelől, hogy ki az a rejtélyes bandita, akinek láthatatlan újít szörnyű büntetést ítélt. A jól rendezett film keretében egész sor kitűnő színész alakítását élvezzük. A két főszerep az érdekes Jack Trevor és az ügyes André Lafayette kezében van.

Az új Lifka-műsor keretében a Tempó! Tempó! című pompás bünygyi attrakciót újítják fel. A repiz-film főszerepében a boszorkányosan ügyes Luciano Albertini excellál. (d.)

KÖZGAZDASÁG

A noviszádi kamara felvilágosítja az adózókat az adókvető bizottság előtti eljárásról

A kamara hivatalos kommunikéje a tudnivalókról

A noviszadi kereskedelmi, gyáripari és iparkamara hivatalos kommunikében foglalkozik a jövedelemadókvetés kérdésével. A jövedelmi adót az ecéből alakított adókvető bizottság állapítja meg, amely az illetékes állami adóhivatal főnökeiből, mint a bizottság elnökeiből, továbbá a másodfokú adóhatóság egyik delegált tisztviselőjéből és három polgári tagból és azok helyetteseiből áll. Noviszadon a bizottság három polgári tagját és azok helyetteseit a kereskedelmi, gyáripari és iparkamara választja.

Az adókvető bizottság kötelessége az adókvetést a való tényállásnak megfelelően eszközölni és ezáltal úgy az államot, mint az érdekelt adófizetőt megkímélni az igazságtalan megadóztatásból előálló károktól, miért is az adókvető bizottság tagjai betekintenek az adózók beadott vallomásaiba, meghallgatják az előadó javaslatát és ami igen fontos, magukat az adóköteles személyeket is.

A kamara erre való tekintettel azt ajánlja az adóköteleseknek, hogy az adókvető bizottság tárgyalásain személyesen vegyenek részt, vagy megbízottal képviseljék magukat, hogy ezáltal bizonyítékokkal támaszthatassák alá beadott adóvallomásaikat. Előfordult olyan eset, hogy a megadóztatott nem vett részt a tárgyaláson és ennek tulajdonítható, hogy az adókvető bizottság, amelynek tagjai nem ismerhetik az összes adókötelesek anyagi viszonyait, aránytalanul magasabb adót állapítottak meg.

Az adókvető bizottság előadóját nem tartozik megvizsgálni, hogy az adóköteles milyen forgalmat ért el, nem köteles kutatni, hogy az adóköteles mennyi kamatot fizet adósságai után. A kamatok tudvalevőleg a jövedelem megállapításánál levonásba hoz-

hatók. Mindezeket az adatokat az adózó köteles produkálni és ez is szükségessé teszi, hogy az adókötelesek személyesen jelenjenek meg az adókvető bizottság előtt és hozzák magukkal összes bizonyítékaikat.

Előfordulhat, hogy ennek ellenére az adókvetés az adóköteles hátrányára történik. Ez ellen a törvény lehetőséget nyújt arra, hogy a felszámoló bizottsághoz forduljanak panasszal, amelyet az adókötelesek a megtörtént adókvetésről szóló írásbeli értesítés kikézésítésétől számított harminc napon belül nyújthatnak be. Amennyiben az adóköteles forgalmi adóvallomását nem nyújtotta be, a megállapított adókvetés ellen nincs felszámolásnak helye. A panaszok a felszámolási bizottsághoz címzendők és vagy postán, vagy az illetékes adóhivatalok útján küldendők el. A panaszok huszonöt dináros okmánybélyegekkel látandók el.

Az adófelszámolások mindig csak egy adóköteles panaszát tartalmazhatják és ha több adóköteles aláírásával vannak ellátva, akkor azokat nem veszik figyelembe.

*

Árlejtések. A petrovaradmi repülőparancsnokság mérnöki osztálya december 23-ikán árlejtést tart több száz méter hosszúságú új, vagy használt mezei sín beszerzésére. — A hadügyminisztérium gazdasági osztálya december 6-ikán árlejtést tart ötmillió kilogramm buza árlesére. Az árlesési típus 80 százalékos. — A noviszadi hadseregparancsnokság mérnöki osztálya december 28-ikán árlejtést utján szerzi be gázolaj-szükségletét. A szállítandó gázolaj (nafta) mennyisége harmincezer kilogramm.

SPORT

A vasárnapi Bácska—ZsAK-mérkőzés döntő befolyást gyakorol az első helyezésre

Befejezés előtt áll az őszi bajnokság

Az I. osztályú bajnokság őszi fordulójának utolsó előtti mérkőzése, a Bácska—ZsAK küzdelem kerül előtérbe vasárnap Szubotican. A mérkőzésnek fokozott jelentőséget ad az a körülmény, hogy itt dől el az őszi szezon első helyezése.

A Bácska már a bajnoki küzdelem elején a tabella élére került és miután a SzAND mindjárt az első mérkőzésén vereséget szenvedett az SzMTC-től, vezető pozícióját egész a legutóbbi fordulóig meg is tartotta. Az elmúlt héten azután a SzAND — miután a derbyn már kiegyenlítette ellenfele pontelőnyét — a Ferrum felett aratott kiadós győzelemével gólarányát is feljavította és ezzel megelőzte a Bácskát. A szezon végére a SzAND és a Bácska egyenlően 8—8 pontot szerzett és mind a két csapatnak az ősszel még egyszer kell mérkőznie. A Bácskának a ZsAK, a SzAND-nak pedig a Villanytelep SC lesz az ellenfele. A Bácska tehát jóval nehezebb helyzetben van, mint riválisa, amelynek gólaránya már is 0,3 százalékkal jobb és utolsó mérkőzésén még reménye van, hogy ezt az előnyt lényegesen megjavítja.

A vasárnapi mérkőzésen tehát a Bácskának 2—0-ra, vagy 4—1-re kell győznie, hogy beállítsa a SzAND gólarányát és további gólok szükségessé ahhoz, hogy a SzAND—Villanytelep mérkőzés várható eredményéhez előny biztosítson magának. A Bácska kitűnő küzdelemmel ismerve, el lehetünk készülni arra, hogy az együttes mindent előg követni az első helyezés megszerzésére. Kétségtelen viszont, hogy a ZsAK erősen felavult csapata ezáltal is veszélyes ellenfele lesz a Bácskának és nem engedni át könnyen a pontokat. A vasutas csapat jelenleg az utolsó előtti helyen áll és innen csak egy szabaddal, ha legalább előntelent tud elérni vasárnap, tekintve, hogy neki is ez lesz az utolsó mérkőzése a szezonban.

A mérkőzés ilyen körülmények között a szezon egyik legérdekesebb és legizgalmasabb küzdelemének tartkozik. Mindkét csapat főerőnye a lendület és lelkesedés, épen ezért az egyetlen stílusú ellenfelek esélyvel meglehetősen nyíltak. Technikailag és taktikailag a Bácska csapata határozottan jobb, mint ellenfele, az állóképesség és futhallszerenese azonban elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy tudásbeli fölényt eredményben is ki tudja fejezni.

A mérkőzés délután negyedhárom órákor kezdődik a Bácska-pályán, bírása dr. Padjen lesz. Délelőtt félkilenc órákor a Postás—TANK II. osztályú bajnoki mérkőzést játsszák le, féltizenny órákor pedig a Bácska—ZsAK I. B. csapatai mérkőznek.

A SzAND-pályán délelőtt tíz órákor játsszák le a múlt hétről elhalasztott SzAND I. B.—Ferrum I. B. bajnoki mérkőzést.

*

Az SzMTC Jovanovicusai erősíti meg csapatát a noviszadi mérkőzésen. Az SzMTC — mint megírtuk — vasárnap Noviszadon a Vojvodina vendége lesz. A kitűnő vasasegyüttes teljes első csapatát szerepelteti Noviszadon. Ismét Jovanovicus játsszák centerhalfort, ami az SzMTC kilátásait lényegesen növeli.

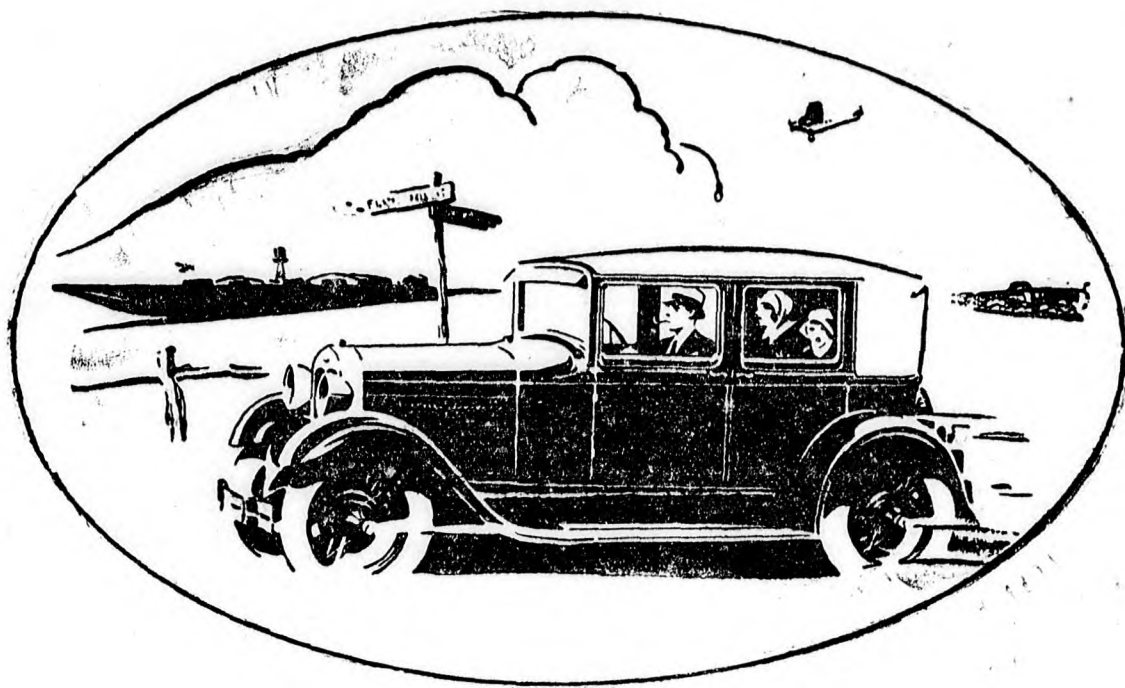
Vasárnap játsszák le a VSC és Dulcis csapatai a Csajágl-sorozatmérkőzést. Vrbászról jelentik: A Csajágl-sorozatmérkőzést a két vrbászú rivális már múlt vasárnap akarta lejátszani, de akkor a nagy eső miatt el kellett halasztani. A néhány nap óta tartó szép idő felszárította a VSC pályáját és a két együttes vezetője a csütörtökön este megtartott együttes ülésen elhatározta, hogy vasárnap megtartják a mérkőzést. A sorozatmérkőzés az előirt szabályzatok szerint a VSC sporttelepén kerül előtérbe, ahol két órákor a következő csapatfelállításokkal veszi fel a két elsőosztályú vrbászú csapat a küzdelmet: VSC: Korell — Meder, Hilkene I. — Hermetz, Schmidt I., Schmidt II. — Elszász, Kovács, Tatomirov, Fett, Hilkene vagy Bauer. Dulcis: Molnár — Hauslohner, Holtez — Polyvás I., Polyvás II., Geiszt vagy Koch — Uglar, Katicics, Lerch, Skoda, Repp. A mérkőzést Mácsics vezeti.

Konrad II. ismét futballozik. Bécsből jelentik: Konrad Kálmán, aki legutóbb Münchenben a Bayern csapatának tréneré volt, felbontotta szerződését és visszatért Bécsbe, ahol az egyik proficsapat vezetőségével folytat tárgyalásokat. Konrad ismét futballozni fog, egyelőre azonban titokban tartják, hogy melyik együttes csapatában fog játszani.

Szubotical gimnázium V. B.—Kereskedelmi Iskolá II. osztály 3:1 (1:1). Biró: Kaufman. A győztes diákcsapat gólját Crnkovic (2) és Kurin lötték.

Mit vár Ön a modern autótól?

**Kényelmet — biztosságot — gyorsaságot —
szép vonalvezetést — megbízhatóságot —
gazdaságosságot.**

Nincsen más autó, mely ezeket a tulajdonságokat oly mértékben egyesítené magában, mint az új Ford. Kimondottan modern autó ez, mely a mai modern viszonyoknak megfelelően épült.

Míg nem élvezte azt a kényelmet, melyet a tágas karosszéria nyújt, míg nem vezette maga az új Fordot, nem tudja ennek a kocsinak értékét méltányolni.

Alig hiheti az ember, hogy ezt az autót ily olcsón árúsítják. És ez tényleg lehetetlen lenne, ha a kocsit más építené és nem Henry Ford.

De a kocsi értékét a büszkeségnek az az érzése is bizonyítja, mely a Ford kocsi tulajdonosát eltölti, mert a tulajdonos tudja, hogy oly autója van, mely minden alkalomkor bármely nehéz helyzetben tökéletesen megfelel.

Keresse fel a legközelebbi Ford képviselőt és tekintse meg alaposan ezt a kocsit. Ismerje meg azután azt az élvezetet, melyet az új Ford kocsi vezetése nyújt. Ekkor belátja majd, hogy ehhez az autóhoz teljesítőképeség, minőség és jutányos ár szempontjából semmi sem hasonlítható.

Figyelje az árakat!

Turakocsi	Din. 48.800	2 ajtós Sedan	Din. 56.100
Sportkocsi	„ 48.000	4 „ „	„ 63.200
Coupé	„ 57.800	Sport coupé	„ 57.800
	Üzleti coupé		Din. 56.000

Kötelezettség nélkül, díjmentesen bemutatja bármely Ford képviselő.

TARCA

Az elátkozott hercegnő

Irt: Kosáryné Réz Lola

Viseltes, szítrkecskos nadrágban járt a hivatalba. Kis sovány emberke volt, ritkás bajszu, kacsaurru. Rut. Ment végig az uccán tétova járással, — a lábai görbék voltak s nadrágja hosszú, azért tűnt fel ilyenek — ment végig az uccán egyedül, kora reggel, hogy elhozza a tejet az erdőkerültől, még mielőtt az irodába indulna és az arca csüggedt volt, szomorú, mézes és tikkadt, mintha az a sok por, ami az uccán körülötte kavargott, mind az ő tüdejére szállna.

De aztán kiért a cserjésbe s a cserjésből a fenyők közé. Ha ilyenkor, látta volna valaki! Megnőtt, felgyenesedett, a mellét kidüllesztette, a kezét zsebre tette, nagyokat lélekzett és fitymőre szűkítve próbált valami vidám nótát. Mosolygva nézte a fatörzseket, mintna kedves ismerősök lennének, le-leguggolt, hogy beérezzen a fák alá, a titokzatos homályba, mintha valami pajkos bohókás titoknak akarna a végére járni. Néha furcsa morgás vagy rekedt ujongáséért tört ki a száján, amint beérezte az apró bokrok köze, vagy az erdő csöndes, rozsdabarna, millió és millió fenyőtől puha és ruganyos szőnyegén haladt. Ha pedig odaért a hegytetőre, ahonnan már csak néhány lépés volt az erdőkerülő háza, nem bírt tovább menni. Mintha kifogyott volna a lélekzete, nagy szuszogással megállt és a homlokára szorította a kezét. Mélyen lent, a nádasban rejtőzködő tó mögül most kelt fel a nap. Mosolygott.

És Boldizsár leült a kirándulók számára ácsolt padra, odafönt, és elővette a jegyzőkönyvecskéjét és a ceruzáját és írni kezdett.

Irt. Az arca lassan áttűzsedett, a szemei könnyesek lettek. A keze remegett. Irt és közben fel-feltekintett, a ceruza végét ráágasztotta, összehúzta a szemöldökét... Ilyenkor egy rimet keresett. Mert verset írt legelőbbnyire, néha pedig hangulatokat. Soha semmi mást. Mert mit írhatott volna? Holmi történeteket? Eh! Kint az erdőben nem történt semmi, hallgattak a vén fenyők, zörögtek és suttogtak-buttogtak a fiatal bokrok csinos kis rózsaszínvirágos, zöldfodros ruhácskáikkal és mélyen lent, a nádasban, vörösen és lilán, kéken és zölden csillogott a víz és hajladoztak a sázbuzogányok. Mi kell egyből? Ahol történetről szó lehetett, az iróval, ahol a fenyők nem értették meg őt soha, vagy az otthonául, ahol az asszony nem értette meg.

Aztán pedig minok is írt volna történeteket, hogy másokat gyönyörködtesse vele? Ő nem gyönyörködteket senkit, csak magát. Nem mintha nem élt volna

benne a természetes vágyakozás a dicsőség után, — ő dicsőségnek érezte még, ha valaki költő. De sok esztendőn át hiába küldözgette ide-oda a verseit, sehol sem pártfogották. Azt mondták, hogy nincs benne eredeti egyéniség, vagy azt, hogy romliszencenélküli ír. Ez olyan fájdalmas sértés volt Boldizsárra nézve, hogy, mert meg nem torolhatta semmiképpen (egyszer írt egy olkeseredett levelet egy szerkesztőnek s az gyönyör-tréfas ízenettel válaszolt) — nem küldött nekik semmit többé. Különbön is, a posta nagyon drága volt.

De ez mind rut dolog. Kicsinyesség. Anyagiasság. Ezek a dolgok csak északra jutottak az eszébe néha, mikor sok gondja volt és nem tudott aludni. Ilyenkor, fent, az erdőben, csak a rimekre gondolt.

— A szívem úgy dobog és úgy remeg, Elsirat minden hulló levelet.

Azt mondják, hogy ez nem egyéni és eredeti? Lehet, hogy lelva nem az, de Boldizsárnak igazán remegett a szíve, amikor írta és igazán megszártta azt hulló levelet, amit a cserjés felől sodort ide a szél. Elővette nagy kétkintás zsebkendőjét, törülte a szemét, fujta az orrát és a verssorok egészen görbék lettek a jegyzőkönyvében, mert a könnyek miatt nem látott írni.

És akkor egyszerre csak megmozdultak szemben a fenyők mozdulatlan ágai és kibújt közülük egy asszony. Körülsejt gyors pillantással, észrevette Boldizsárt, megtorpant és egy pillanatra megállt. Hajadonfőtt volt, kiptúit arcu, feketehaju kis csinos asszony, csak úgy ingvállban, egy szál szoknyában, amint elszaladt valahonnan. A két fehér karját kinyújtotta kétoldalt a fenyők felé, mintha azok védhetnék és kezet adhatnának neki.

Boldizsár nézte és mosolygott. Az asszony neki-bátorodott, előbbre lépett, hátra-hátra figyelt. Lábujhegyen jött, ijedtek voltak a szemei — és nagy véres karcok a homlokán. Kezét a keblére szorította.

Most egyszerre rekedt kiáltás hangozott a fák közül valahonnan. Férfikiáltás.

— Hej te, haszontalan! Merre vagy? Az asszony összerezzenve az arca is megrándult, összkuporodott rémületben. Menekülést keresett a szemével.

Boldizsár egész tragédiákat élt át egy pillanat alatt. A szívverése szinte megállt. Mi lehet ez? És most, amint nézte a pihogó asszonyt és hallotta az egyre közeledő csöndet a fák közül, megértette, hogy eszelkednie kell. Neki kell eszelkednie. Polgort és felkapta ócska, nagygaléros köpönyegét.

— Gyorsan! — suttogta az asszonynak és megfogta a csuklóját. — Gyorsan! Ide jöjjön! — A pad alá mutatott és betuszkolta, aztán leterítette a padot a köpönyegével és ráült. Ideje volt. A süriségből egy vörösarcu, tépett ingű férfi csörtetett elő, baltával a kezében.

Boldizsárnak a lélekzete is elállt. Ha az a férfi meglátta őt, amint elrejtette az asszonyt? Ott állt előtte, mint valami képzeletbeli szörnyeteg a dültől

eltorzult arcával és rámeredt Boldizsárra kábán, zavaros tekintettel.

— Hol az a nyomorult? — dünnyögte és körül-nézett. Boldizsár a turkában érezte a szívét. Az ember morogva megfordult, meglátta kezében a baltát és sietve hiegdult az erdő másik oldalára felé.

— Hej, te haszontalan! — kiáltotta rekedt hangján megint. — Megöflek, ne félj! Merre vagy?

És messzehuzódó kiáltással eltűnt a fák között megint.

Egy pillanatil csönd volt. Aztán Boldizsár felállt. Óvatosan levette a köpönyegét a padról, leguggolt és alája nézett. Ott kuporgott az asszony négykézláb s amint most meglátta Boldizsárt, egy pillanatil szembenézett vele, — gonosz fekete szemei voltak s Boldizsárnak a fejébe szállt hirtelen a vér — aztán halkau, sunyin elkacagta magát.

Kimászott, leült a föbe és megint csak kacagott. Nagyokat lélekzett, az arcát a tenyerébe bajtotta és kacagott. Boldizsár nézte önfelédten.

Aztán az asszony egyszerre csak gondolt egyet, felugrott, megrázta a szoknyáját és gyors-tüpező lépésekkel, ringó csipővel eludult vissza-éle.

Boldizsár visszaült a helyére és ott állt meredten, mintha nyársat nyelt volna, sokáig. Aztán lassan remegő kézzel megrámtotta a homlokát és felállt. Az erdőből háza felől tehénhögés hallatszott és gyerekrikakantgatás. Indultak a legelőre.

Sietnie kellett, hogy idejére visszatérjen és kötelességszerűen elindult. Utközben az eszébe ötlött, hogy a dolog másként is végződhetett volna. Meg kellett volna csökölmi azt az asszonyt.

De aztán megrázta a fejét. Nem, így volt szép. Így volt szép.

Égész nap felvette fejével járt és másnap drámát kezdett írni az erdőben. Amolyan fantasztikus-misztikus mesedráma volt, köbor, elátkozott hercegnisasszonyról, a gonosz fekete emberről és a félelem-és gáncsnélküli lovagról, aki nemes önzetlenséggel teszi közkára az életét és nem vár érte sem hálát, sem köszönetet s megadással viseli a gyógyíthatatlan sebet a szívében, ami jótettének egyedüli jutalma...

Szép jambiuskában csinálta Boldizsár a párbeszédet és sok-sok holdog reggelien do-gozott rajta dobogó és remegő szívvel, a könnyeit törülgetve és az orrát fújva, amíg elkészült.

Hallgattak körülötte a böles, agg fenyők, suttogtak-buttogtak a virágos rubás ifju bokrok és messze lent, mélyen a völgyben, a nádas mögött lassan emelkedett a nap. Mosolygott.

Odaát pedig, a csöszkunyhó udvarán, könyöklg szappanos vízben moskolt-mosott az asszony. A fél-szemre a teknőre, a másik szemre ki tudja hol? Különös, gonoszakodó mosolygás bujkált a szája körül és a dereka ítemre hajladozott ide-oda, amint facsarta a lepedőt.

Megint valami rosszban törté a fejét bizonyosan.

Alig használt igen jó karban levő sárgaréz, fejtő és dugaszoló gépek

ELADÓK

340 cím a kiadóban

Tejgazdasági figyelmébe ajánljuk a legkiválóbb Blumenthal-féle

tejoltóport

Állandó raktár 60 kg

NEMÉNYI I BRUG

Üzemelet, Subotica

Horváth Lajčo

éttermében

(Kaszinó mellett - Cara Dušana 4)

Mát 1 kezűve

10 dináros ebéd és 10 dináros vacsora minden szombaton este díszkoroná vakcóra Esténként Balázs Tóni elsőrangú cigányzenekara játszik

SZENTA VÁROS TANACSATÓL.

13228/adm. 1929. szám.

Nemesített fajlitata gyümölcs és rózsalákat ajánl

KISS BÉLA

Kert sz. 133

Su otica, Rajnic-selo

Kérje árjegyzéket

Boresapok

dákók, biliárdgolyók, mandinergummik, ernyők nagyban és kicsinyben

özy, Cerber Jakabné

műszerezélyos üzembén

Subotica, Bena Sudarevičeva 32

Beográdi bejegyzett cég bármely szakmabeli, bevezetett cég

terakatát elvállalná

Utazó személyzettel és a város központjában iroda- és raktárhelyiséggel rendelkezem

Martin Schwartz

Beograd, Studenička 29

Kaptárüzem: figyelmébe!

Az 1930-ik évi Subotička Danica kalendár már megjelent és kizárólag nálam kapható 3,30

Krécsi A. Nándor

könyv- és kegytárgy kereskedése, Subotica

Arlejtési határozat

Szenta városnak az uccai kocsiut burkolatok kijavításához 15.000 drb. 15/18/18 cm. méretű gránit, vagy bazalt kockakőre, valamint a tornyosi makadám-ut kavicsolásához 120 m³ kavicsnak alkalmas jöminőségű köre van szüksége.

Felhívunk emélfogva mindazok, akik ezen köszállítást elvállalni hajlandók, hogy írásbeli ajánlataikat 1. évi december hó 3-án d. e. 11 óráig Szenta város iktató hivatalához nyújtsák be.

Elkésve érkező vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ajánlathoz a szállítandó kövekhez mintha, valamint annak szállársági bizonyítványa mellékelendő.

Szenta város fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson.

A szállítandó kö vételára készpénzben rendelkezésre áll és a vállalati összeg, a szállítási kifogástalan teljesítése után, azonnal ki fog egyenlítettetni.

Szenta, 1929. évi november hó 18.

DJORDJEVIC polgármester.

Sütemény 2 din.

Haboskávó süteményrel 5 din.

Tensütemény k. ja 60 din.

Alkalmi és lakod lmas Torták

olt ön kaphatók 5408

„MIGNON“

fastitörz Sándor

üjőnan megnyilt cukrászdájában SUBOTICA, Strossmajerova ul 22

Hajtiac, Paragó mesáros mellett

SOMBORBAN

a BÁCSMEGYEI NAPLO részére

hirdetéseket

Dr. Szántó Miklós

Kralja Petra ulica (Bajai ut) 45. vezsz fel

Telefonszám 341

Vizesuborka

ec. és paprika, sav n. ott káposzta és 150féle főzőék. konzerv kapható 216

Kemény Dezső

ecet- és konzerv gyárban

Subotica, I. Vojnovičeva ulica 5

CSANTAVIREN

BACSMEGYEI NAPLO és ÉRT

HIRDETESEKET

eredeti díjazású szesit FELVÉSZ

DÉR ANTAL

a Bács megyei Napló díszmunkosa

Ujőnan megnyilt cipész ü letemben

modern női, férfi- és gyermek. cipők és javítások, valamint cipő-felsőrészek ócián készülnék

Kruajski Lazarev

cipész

Pajtičeva pl. (Szapitör ház)

1322

Mübutor

Legjobb és legizlésebb csak Szabadosnál

Su otica, Daničičev put 13

Oszijeki hirdetői figyelmébe

BÁCSMEGYEI NAPLO

részére Oszijeken

Urban Elemér

Oszijek I. Rejsnerova 85

vezsz fel hirdetéseket 18

Előnyomdát

legújabb technikával, 1-a papíron legolcsóbbban szállít

Bleier Armin

előnyomda-berendezési gyára

Senta, Sokolaka ulica 5

Stara Moravicán a BÁCSMEGYEI NAPLO részére hirdetéseket felvesz

Lovas Mihály

bizományos

Hirdetéseket

entán a Bács megyei Napló részére

Molnár Sz. Vince

könnykeres edése vezsz fel.

A SZENTENDREI BIRÓ

A NAPLÓ PÁLYANYERTES REGÉNYE

IRTA: ARÁNYI JENŐ

35

Sibeniktől Durazzóig még evezősgályán is rövid az út, nagy öröme az alföldi gyerekeknek, aki alig várta, hogy szárazat érezzen a talpa alatt és elmaradjon a háborgós nyavalya, ami hatalmasan meggyőrtte és amiért tetejébe még ki is nevette a fránya talján. Öszvérhátan, elképzelhetetlenül meredek és szédülésbejítőn magas, kopár sziklák között, alatt vagy fölött utazott Krójiába. Ferkó egyre azt leste, mikor szalad ki a keskeny ösvény alá és azt méregette a szemével, hány száz darabra kell szakadnia, mire a csombókokon, párkányokon, kiugró éles köveken átbukdácsolva leér valahová. A bemészű ötfek nevelték és vakmerő játékokkal, ugrálással hívták ki a halált. Nem esett semmi baj, beértek a várba, amely komor vihatatlanságában rendkívül tetszett a katonának. Maroknyi védelem addig tarthatja, ameddig akarja, ezt az igazi sásfészket csak esellel vagy éhséggel lehet bevenni.

Az öreg sas, az ősz hős azonnal fogadta és azonnal meghallgatta a küldöncöt.

— Pihend ki magad fiam, azután majd iratok jó uradnak választ, elküldelek biztos hegyi utakon Crnagórába, nem kell hajóra szállnod. Szeretném, ha előbb érnél haza, mint felséges urad megindítaná a beigért követséget, mert én a jövő héten Rómába és Velencébe, talán másfelé is utra indulok.

Mély meghajlással indult kifelé Ferkó, ám a háta mögött hirtelen hallatszódó ajtónyitásra megfordulva Búrkóst látta belépni, aki valami italfélét hozott Kasztriotának. Minden megmondolás nélkül, a pillanat ellenállhatatlan kényszerében, odaugrott, kiverte az aranyozott ivóedényt a kezéből és jó szorosan elkapta a torkát.

— Meg vagy gazember, pokolra való akasztófa címere! A fejedelem felugrott, azt hitte, megőrült a magyar futár. Ali a szabadon maradt kezével az öve körül hadonászott, tört keresztet, de Tandari egy hirtelen rántással fordított rajta egyet, összefogta hátul a két kezét és a leoldott kardszíjával csomózta össze a csuklóit. Addig nem is felelt a vezér sürgető kérdéseire, ámbar az egészhez nagyon is kevés idő kellett.

— Uram, nagyságos és fenséges fejedelem, ha megbántottam a házat, ha megsértettem a vendégjogot, itélj el, tégy velem amit tenni akarsz, nem tehettem másként.

— Magyarázd meg a dolgot sebtben. Hallatlan dolog ez!

Tandari legjobban szeretett volna belerugni a csunyán káromkodó, szitkozódó fickóba, de erre mégsem merészkedett, helyett bőven, részletesen elmondott mindent, amit tudott felőle. A régebbi dolgait meg az újabbakat, egészen Risztics Jelenáig és a nisi áruházig.

— Nem tudom, mi lett azokkal a szerencsétlenekkel, egészen úgy hiszem, hogy rabul adatta el valamennyit, de majd kivallatjuk, ha elrendeled Nagyuram. Négy vagy öt éve kergetem én már ezt az ördögfiát, Belegrad ostrománál is kicsi hűija megfogtam, az ősz elején meg éppen a tulajdon lovamon szökött meg a kezemből. Most hát megtaláltam, csak azt nem tudom, hogy került ide.

— Ugy kérézkedett a várba, hogy menekült, harcolni akar. Hát most harc nincs, de a palotás hadnagy látta, hogy emígy ügyeskedő a legény, maga mellé vette és ha más nincs kéznél, vele küldte be a ételtem, italomat...

— Adj halát uram az örökkévaló hűséges Istennek vagy a védő angyalodnak, hogy minden falattal, minden korty itallal meg nem étett vagy egy óvatlan pillanatban nem szurt le. Rabló ez, gyilkos és emberhajcsár, kém és félkékalmár, még a maga cimboráit is eladja, ha félgaras hasznót lát.

Most már bátran belerugott az átkozódó renegátba, azután belenyúlt az övébe. Vékonypengéjű tör volt abban és szépen elosztva, egyetlen sorban bevarrta husz arany. Egy kis pergamentzacskóban fehér por. Méreg.

A vallató kamrában azután sorjában elmondott mindent, még azt is, amit nem kérdeztek tőle, de arról, amit Ferkó a legjobban firkéztett, hogy Péro és társai hova lettek, nem tudott mondani semmit. Drinápolyba vitték, valószínűleg eladták. Ha kit el nem adhattak, azt bizonyosan megölték, mert a janicsár nem tart rabszolgát, se foglyot nem etet.

Hamarosan karóba került Ali, azután főlhozattak a pincéből egy ócskább fajtájú török foglyot (kellett néhány mindig tartalékban) és a kezébe adták a bérgyilkos fejt: Vidd el Nisbe, add oda Mehemed agának, hadd örüljön a barátjának.

2.

Magas hegy, alatta rohanó patak, amely pár száz lépésnyire följebb a Tapolyba ömlik. A kristálytisza víz alján fehérre mosott kavicsok között pirospettyes apró ezüst halacszkák ficákolnak, a kivételesen nagyon hosszúra nyúlt öszön. A kis patakon túl, széles völgy ölen terpszekdő lapos dombháton város, sáncok és bástyák szoros gyűrűjébe ékelve, a hegyestetejű keskeny házakon túl északra ragyogó pompával emelkedik szent Egidius gyönyörű temploma. A templom előtt szögletes térség, középpontjában fából rakott vízmedencébe vasos vascső ontja négy sugárban a vizet, egy nevelésesen dolyfős tekintetű lábasház előtt pellengér és kaloda; ez a városháza. Az oromzatán címer: piros-fehér pólýák fölött keresztbefektetett két bárd közül az ezüstszerű, glóriás angyal, mintha most készülné az égbe, valamely szegény bűnös lelkével, akit a nemes város valamelyik bárdjával szabadtott meg gonoszságaitól a süriin munkálkodó városi hóhér.

Délnek időbarnította őstemplom, a támasztó pilléreit rég belepte a moha, tovább széles bástyakapun vezet a nagy országúti Magyarországól Lengyelországba. Az északi toronykapun túl a Tapolyon barnuló fahíd hat jégtörő lábával keresgéli a vizet, de bizony csak a két középsőt áztathatja mostanság. A híd végig földött, olyan mint egy szabadba épített kapuboltzat. Ez Bártfa, amelynek a Kálvária-hegyéről bámulta Uros a ragyogó vidéket. Erről a városról álmodott egyszer és ime, még a harcok sürgés-forgása is igaz ott a piactéren.

Ez az utolsó kulcsos város, erre északnak Magyarországon, ezentul már csak Zboró vára őrzi a lengyel határt meg az országutat, amin van is mit őrizni, mert szeker szekeret ér békében, ez a legjobb és legforgalmasabb út a két ország között. Most ugyan nem nagy a járás, mert Kázmér urnak is megfájdult a foga a magyar koronára, azért is sietett Mátyás megbékélni Giskrával, de azért már a harmadik hosszú karaván dübörög át a fődéles hidon, hegyaljai borokat visznek sietve a lengyelek, meg ergit, mert ha háboru lesz is, szomjan nem veszhet a nemes szlachic.

A verőfényes őszi délutánon a nyugovóra készülő nappal szembenállt Uros a hegyoldalban, hátát — ahogy megálmodta — szurokszagu csupa tü fenyőóriáshoz támasztva, nézi a pisztrángok játékát a vízben, úgy figyeli, hogy tűnnek el a lengyel vezérek a híd boltozata alatt és mint bujnak elő újra amoda Zboró felé. Félkörben sötét, fekete-zöld rengeteg öleli a várost, amelynek a déli kapuján csufondároskodó felírást olvashatott az idegen, ha ugyan tudott olvasni:

— *Oh, Bardiowa, Bardiowa
Quam csesse tu felix patria,
Si non decssent tibi hoc tria:
Fides, jut et cochlearia.**

*) Régi gunyvers: Oh Bártfa, milyen boldog haza lennél te, ha nem hiányoznék belőled a hűség, jog és kanál.

(Folytatása következik)

NYILT-TÉR

Nemačka Keramika

(Deutsche Keramik)

osmajska 7 Beograd Telefon 31-82

Meisseni Hardmuth, Čeh és Zsolnay
fayenc fal- és padlóburkoló keramiai lapok.

Meisseni és Hardmuth-kályhák, valamint luxuskandallók és takaréktűzhelyek (Sparherd).

Költségvetés, tervrajz díjtalan.

Tekintse meg kiállítási helyiségünket

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, kik felejthetetlen felelősem, illetve édesanyánk elhunytá alkalmával részvétükkel igyekeztek fájdalmunkat enyhíteni, ezuton fejezzük ki hálás köszönetünket.

Szobotica, 1929 november 24.

13821

Rotmann Adolf és családja.

Poziv

Dole potpisani Ikotić Josip, Papp Geza i Deak Aleksandar svi iz Subotice stan Zagrebačka ul. br. 2. kupili smo od Etelke Rajčić iz Subotice njenu štampariju koja se nalazi u Subotici. (Zagrebačka 2.) te ovime pozivamo sva lica koja imaju potraživanja prema prodavcu Etelki Rajčić iz trgovačkog posla subotičke štamparije, da nam dostave svoje tražbine u roku od 8 dana računajući od prvog oglasa u »Službenim Novinama« a zakašnjene prijave nećemo uzeti u obzir.

U Subotici, dne 21 novembra 1929. godine.

Ikotić Josip

Papp Géza

Deak Aleksandar

13815

Br. 1156. izvrs
1929.

OBJAVA

javne prodaje.

Izvršitelj Okružnog Ureda za Osiguranje Radnika u Subotici ovim objavljuje, da će na dan

29. novembra 1929. posle podne u 2 časa

održati javnu prodaju 19 kom. zaplenjenih pokretnih predmeta i to: ormani, stolice, kanabe i t. d. radi podmirenja potraživanja Okr. Ureda.

Dražba će se održati na licu mesta u Subotici u zgradi Okr. Ureda za Osiguranje Radnika ulica Generala Milojevića br. 25. na koju se pozivaju sva lica, koja se žele nadmetati stím, da će se odnose pokretnine u smislu §§ 107. i 108. zak. čl. LX. iz 1881. god. po naplati kupoprodajne cene u gotovini, a u slučaju uzde, i ispod procenjene vrednosti, prodati.

U koliko su ove pokretnine, koje će se na javnoj prodaji prodati uzapćene i po drugim licima i u koliko ova lica imaju pravo, na podmirenje svojih tražbina odrediće se ova javna prodaja, u smislu § 120 zak. čl. LX. iz 1881. god. u njihovu korist.

Subotica, 20. novembra 1929. god.

D. Mašić s. r.

izvršitelj

okružnog ureda.

13738

Ōzv. Merkovic Djukané Šebešić-i (Mala Bosna) lakos vendéglőjét megvettem. Kérem az esetleges hitelezőket, hogy követeléseiket dr. Székely Zoltán ügyvédnél 8 napon belül jelentsék be, mert ezen idő lefolyása után követelésüket nem ismerhetem el.

Subotica, 1929. november 23-án.

13829

Budai Ferenc.

Figyelem

Tisztelettel értesitem az otthon vágó közönséget, ha a közelgő sertésvágási szezonban gondmentesen akarja sertését beszerezni, rendelje meg nálam. Kettőbe hasítva, forrázva vagy pörköelve, minden belső résszel, tisztán haza szállítva és vagy otthon, vagy műhelyemben izlése szerint elkészítem és jutányosan számítom.

Faragó Béla

mészáros és hentes.

Telefon 233.

13299

A „BRIXOL“

fertőtlenítő, szagtalanító és illatosító gyártmányok
tégla, pasztilla és folyékony alakban KAPHATÓ
a VEZÉRKÉPVISELETNÉL

KOMERS AGRARNO I KOMERCIALNO K. D.
Szobotica, Vilsonova ulica 11.

LEVELEZÉS

Lányok, kik volnának hajlandók levelezni két vigkedélyű fiúval. — Leveleket »Gesztenyés és barna« megjelöléssel Párduc Vince. Ada címre kérünk. 13761

Érdekel a véletlen. Levelezni jökevény, szellemes úri fiúval. Leveleket »Amusement« jelígre a kiadóba kérek. 13672

Fiatal asszonyka idősebb, független, intelligens ember ismeretséget keres. Leveleket »Bolyáska« jelígre Kardos hirdetőállathoz Novisad küldendők. 13831

Szépnek mondott fiatal asszonyka keresi oly feltétlen korrekt ur ismeretséget, ki őt anyagilag támogatná. Teljes című leveleket »S. O. S.« jelígre a kiadóba. — Diszkréció biztosítva. 13843

HÁZASSÁG

Harmincöt éves, kisvárosi kereskedő vagyok, jöme-neteli fűszerüzlettel rendelkezem. Elvénnek 28 év-nél nem idősebb, üzletet kedvelő, jólelkű keresztény leányt vagy gyermektelen özvegyet megfelelő hozománnyal. A kiadóhivatalba címzett »Kereskedő« jelí-gével ellátott leveleket és fényképeket a legnagyobb diszkrécióval kezelem. 13682

Vagyonos hölgyek férjhez-mennének, orvos, ügyvéd, mérnök, kereskedő, nagy-iparos nőülne. Házassági ügyekben biztos sikerrel diszkréten eljárók. Cím a kiadóban. 12932

Harmincöt éves, elvált, izraelita vallásra áttért építész-vállalkozó házasság céljából megismerkedne hozzáillő, komoly, házas, némi hozománnyal rendelkező nővel. Fényképes leveleket diszkréció mellett »No poznam« jelígre a kiadóba kérek. 13178

FOGLALKOZÁS

Sütősegéd, aki kályha- és fűzhelyrakásban és kirak-szában gyakorlattal rendelkezik, jó, szorgalmas munkás, állandó alkalmazást nyerhet Szarajevóban. — Előnyben részesülnek, akik szerb-horvát nyelvet és esetleg németül is beszélnek és a kőművesmesterséget is értik. Ajánlatok szerb-horvát és szlovén nyelven Sarajevo, post. pretinac 176 címre küldendők. 13833

Műszaki számítások, rajzok és tervezések elkészíté-sét, valamint könyvelés és levelezést szerb, magyar és német nyelven. Esetleg német nyelv tanítást délutá-ni órákban itt helyben el-fogadják. Ajánlatokat »Műszaki« jelígre kiadóba kérek. 13429

Jó magyar-szabóságéget fel-vozz Mihály Kálmán, Hor-goš. 13798

Társ kerestetik nagy hasz-nót hozó biztos üzlethez 50—100.000 dinár tőkével. Cím a kiadóban. 13813

Iocésnek ajánlokozom ljeno pravoval helybeli büffébe, vagy kisebb vendéglőbe. — Cím a kiadóban. 13847

Tanulóleányok, urileányok kiközösre felvétetnek Ga-rav-szalóban (felszaruha di-vatterem). Aleksandrova ul. 11. 13848

Szeptatódadának ajánlko-zik egészséges nő. — Cím Csapó Mártonné, Torma ut-ca 9.

Intelligens, lehetőleg keres-kelelnit végzett gyakorno-kot és szaldakontistát (fér-fit vagy nőt) keresek. Né-met nyelvet beszélők előny-ben. Steiner Marcel, Szom-bor. 13768

Borbélysegéd, fiatal jó munkás, azonnal beléphet Kollár György házában, Sztari Beesej, Kőzműves utca 45. 13776

Házvezetőnőnek ajánljok job-b megjelenésű 34 éves nő. Vidékre is olmgey. — Cím: Szabady B. Novisad, Darányi telep II. 17. 13757

Gyakorokot (fiatalembert) keresünk legalább négy fő-zépiszkolai végzettséggel és aki elsőrendűen tud szá-molni. Cím: Schmolka hir-detőben, Noviszad. 13800

Hat gimnáziumot végzett fiatallembert fa-, gabo-na-vagy más nagykereskedésbe gyakorokotnak ajánljok. — Szíves megkereséseket »Praktikáns« jelígre a Ba-ga hirdetőbe, Veliki Bees-kerekre kérek. 13784

Jobb házból való leány szobalánynak ajánljok. Címeket »Szorgalmas« jel-igére a kiadóhivatal to-vábbít. 13828

Mészárszék és hentesüzlet vezetására ügyes, megbiz-ható segédet keresek. Fi-zelés megegyezés szerint. Ajánlatok »Libraria« könyv-kereskedés, Kula címre küldendők. 13824

Óvadékkal és ljeno pravoval rendelkező egyént, csakis suboticeait, elszámo-lásra felvezek kikoreso-lmamba. Stipić Márko ven-déglősnél, Subotica. 13836

Gépész vagy villanyzerelő állást keresek melibbi be-lépésre. — Megkereséseket »Uesületes« jelígre a ki-adóhivatal továbbít. 12814

Középkorn, intelligens uri-nő házvezetőnői, felügyelő-női vagy anyahelyettesi áll-lást vállal. Cím a kiadóhi-vatalban. 13808

Intelligens, idősebb uri-leány, házikisasszony-nak, társalkodónőnek vagy ház-vezetőnőnek ajánljok. Ily minőségben már volt alkal-mazva. Bizonyítványai kitűnők. Cím a kiadóhi-vatalban. 13862

Megebizható kisasszonyt ke-res egyedülálló urihölgy. Ajánlatok a kiadóba kül-dendők. 13861

Szakácsnő kerestetik Csakis elsőrangú, urasági konyhán, kitűnően főzni tudók küldjék ajánlatukat Urasági szakácsnő címen a kiadóba. 13857

Keresek ügyes tisztviselőt. Gabonaszakmában jártas előnyben. Szerb és német nyelvtudás és levelezés fel-tétel. Fizetési igényekkel ellátott ajánlatokat kérek. Cím a kiadóban. 13767

Keményseprőségéget ke-res azonnali belépésre. — Seffer József, Pacsir 13824

Képesített telekönnyvezető 20 évi gyakorlattal, aki az itteni nyelveket szóban és írásban bírja, irógépelésben és fordításban teljesen jár-tas. — megfelelő alkalmaz-ást keres. Szíves ajánla-tok »Fordító« jelígre a ki-adóba kéretnek. 13656

Vincelléri állást keresek, jó bizonyítványokkal rendel-kezem. Szathmári Ferenc, Gsurug. 13681

KINTORNA

— Az udvarló: Kedves Búzsika, még soha sem voltam magával ilyen bizalmas helyzetben, hogy meg-kérdezhettem vola: — akar-e a feleségem lenni?

*

Bíró: Nem szégyeli magát: lopásra vetemedni egy nikkelóra miatt?

Vádolt: Tessék elhinni, bíró ur, magam is szívesebben törtém volna be egy bankhelyiségbe.

*

Ledny: Hát nem hiszi el, Pista, hogy beiratkoztam az egyetemre?

Fiu: Tudja, Pirike, kissé bajos magát elkép-zelni, mint — hallgatót.

*

Pistika: Mondd, maíma, elvigyem a leveleidet a postára?

Mama: Nem, kicsikém. Ilyen rut időben még a ku-tyát se kergetik ki az utcára. Majd a papa fog menni!

*

Ügyvéd: Nagyságos asszonyom, most még az előző házasságairól szeretnék fölvilágosítást kapni.

Filmsztár: Szent Isten! És a taximat odalent várni hagytam.

*

Aldozat (akit egy utonálló fojtogat, torkaszakad-tából ordít): Segítség! Segítség!

Ütondló: Mit ordít ugy? Először is nem vagyok süket, másodsor pedig nincs szükségem segítségre.

*

Asszonyi bölcsélet:

— Most már tudom, miért hasonlítják a könnye-ket a gyönygyökhöz. Mert rendszerint mind a kettő — hamis.

*

Férj: Mi az? Át akarod festetni az új automobi-lunkat?

Feleség: Igen, hogy összhangban legyen a színe az új kalappal.

*

Főorvos: Mondja, kedves nővér, milyen ma a be-tegünk szív működése?

Apolónő: Elsőrangú! Már két ízben tett nekem ház-ssági ajánlatot.

*

— Mama, az ablakból látni, hogy a papa jön haza-fel.

—Melyik oldalon jön?

— Mind a kettőn.

*

— Mi van abban az újságban, hogy olyan nagy érdeklődéssel olvasod?

— A statisztikát nézem. Ugy látom, hogy az el-múlt héten sokkal több férfi kötött házasságot, mint nő.

*

Az apa: Mit beszélsz, leányom? Hogy engedjem meg, hogy résztvegyél az országos szépségversenyen? Soha! Nem fogsz szégyent hozni az én becsületem nevemre.

Az anya: Nézd, fiam, Matild álnéven is jelentkez-hetik a zsűri előtt.

Az apa: Hogy lehet! Hogy senki se tudja, hogy az én lányomról van szó?

Szabász, ki külföldi akadé-mián a legujabb rajzokban kurzust végzett, állást ke-res. Cím: Subotica, Trum-bičeva ul. 3. 13849

Ügyvédjelölt szerb, ma-gyar, német nyelven be-szélő, nagy praxissal, íro-dát önállóan vezet, ügy-vádi írodát változtatná. Megkereséseket »doctor iuris« jelígre a kiadóba kérek. 13740

Fiatal cukrászszeretőt azon-nal felvez Pentz cukrász-da, Veliki Bečkerek. Alek-sandrova ulica. 13783

Bromretosőr perfek azon-nali alkalmazást kap. Kiss Subotica, Trumbičeva 30. 13788

Gyógyvesz-és-aszisztent keres Kralj Dvorska Apo-teka, Velika Kikinda. 13847

Vetretteri Achtung! Wir suchen Vertreter für 1. Gasthäuser, 2. Spielwaren-geschäfte, 3. Feuerwehre-reine, 4. Privatkunden. 5. Vertreter aller Art, welche vor Weihnachten rasch und viel verdienen wollen. In-dustrija Vilko Weixl, Ma-rihor. 13829

Viránköntőnő többévi gya-korlattal, azonnalra keres-tetik. Cím: Balog Lina no-viszadi fiókja, Wilson tér 7. 13631

Péktanoncot keresek bačkibrestováci pékműhelyembe. Bernhardt Valentin pékmes-ter. 13645

Fényképész társat keres kovás tőkével Petrcvič Bő-zsó Novisad, Vojvoda Šup-ljicka ulica 5. 13693

VÉTEL-ELADÁS

Ház Hrvatska ulica 9. szám alatt eladó. Bővebbet Oslo-bodjenja ulica 40. 13848

Gyökerez piros dinka, sár-ga szlanka erősvesszők még kaphatók. Venček jókarban levő járgányt, Mikuska sző-lőtelep, Šupljak. 13766

Könyvnyomda, kitűnően felszerelve, jömlenő beti-lappal, nagy vevőkörrel a tulajdonos betegsége miatt eladó, ciril és latin anyag-gal és az összes segédgő-pekkel felszerelve. Átvehető azonnal. Szakembernek biz-tos existencia. Cím a ki-adóhivatalban. 13779

Kuono prijave za perez do-bicete u knjizari Maritić i Janković, Subotica, Ka-radjordjev trg br. 3. 13818

Földeladás! Eladó 27 kis hold föld tanyával együtt. Ezen földből 5 hold szőlő, míg a többi szántóföld és legelő. Tudakozódni lehet Dr. Rencnik János orvos-nál, Horgoš. 13807

Vendég'6, amelyben min-den vasárnap a magyar fiatal-ság táncmulatságot tart, és a helyi gazdakör 300 vendéggel biztos jövedelmet nyújt, elköltözés miatt azonnal eladó és átvehető. Érdeklődni a tulajdonosnál, Vajda Simon, Nadrljan, St. Kanjiza határában. 13741

Komplett konyhaberende-zés, különböző butorok és szőnyegek eladók. Aleksan-drova 9. földszint. 13792

Eladó 803 □-ól területen egy nagyobb lakás, 3 szoba, konyha, éléskamra, pince hosszú folyosóval, — továb-bá egy kisebb lakás egy szoba, konyha, éléskamra, nagy kerttel, egészséges helyen, a gubógyárral szem-ben lévő utcában. Érte-kezni lehet: I. kör, Skadar-ska ulica 6. 13810

Bajmokon a főtéren, köz-vetten a baromfi- és tojás-piacon szép ház nagy por-tával kiadó hosszabb időre, mely deszka- és fakereske-désnek is nagyon alkalmas. — Érdeklődők forduljanak Gyvetay könyvkereskedés-hez, Bajmokon. 13811

10—12 HP szivógázmotor azonnal eladó. Angyal Gáspár, Csantavir. 13864

Vendég'6, jóforgalmu, ház-zal, berendezéssel eladó. Azonnal átvehető. — Tóth H. Dávid, Senta-alsóváros. 13841

Családi ház fűszerüzlettel eladó. Cím a kiadóban. 13850

Trafik- és újságárus bódé eladó, továbbá egy elemi-szerárus bódé átadó. Csak személyesen tárgyalók. Crnjaković a suboticeai vasuti állomással szem-ben. 13858

Gyermek mellé menne ur-családoz 17 éves, horvát anyanyelvű, varmitudó, 4 gimnáziumot végzett leány. Ajánlatokat »Zagreb« jel-igére a kiadóba kérek. 13854

Négyi középiskolát végzett leány pénztárnoknői állást keres, vagy orvosi rende-lőbe menne, vagy hozzá hasonló megfelelő állást keres. Megkereséseket »Áll-lást kereső« jelígre a ki-adóba. 13852

Eladó 40 darab választott mangolica fajmalac. Reak Andor és neje gazdasága, Horgoš. 13856

Eladó 35 HP szivógázmo-tor nagyobbitás miatt. Cím Látzar József, Bajsa. 13610

Eladó jömenetelű, négyjá-ratu motormalom a bács-ka-i oldalon, öregség miatt. Biliczki Károly, Senta. 13827

Eladó hálószebator kály-ha, gramofon, új ajtó, stb. VI., Stipe Grgića 19. 13763

Izálésesen berendezett, jól-mező mézsárszék és hen-tesüzlet Kula központjában olesón eladó. Felvilágosi-tással szolgál Pleesz, Kula. 13825

Jóforgalmu helyen levő, jól-mező fűszerüzlet más fog-lalkozás miatt azonnal el-adó. Bővebbet a noviszadi kiadóhivatalban. 13755

Vendég'6, jóforgalmu, tánc-helyiséggel, olvasókörrrel, kuglipályával, billiárdasz-tallal, teljes felszereléssel, villanyvilágítással eladó és azonnal átvehető. Novák Mihály vendég'6s, Stara Ka-njiza. 13772

Marharépat veszek. Her-zog László, Subotica. 13819

Vendég'6, amelyben min-den vasárnap a magyar fiata-ltság táncmulatságot tart, és a helyi gazdakör 300 vendéggel biztos jövedelmet nyújt, elköltözés miatt azonnal eladó és átvehető. Érdeklődni a tulajdonosnál, Vajda Simon, Nadrljan, St. Kanjiza határában. 13741

Komplett konyhaberende-zés, különböző butorok és szőnyegek eladók. Aleksan-drova 9. földszint. 13792

Eladó 803 □-ól területen egy nagyobb lakás, 3 szoba, konyha, éléskamra, pince hosszú folyosóval, — továb-bá egy kisebb lakás egy szoba, konyha, éléskamra, nagy kerttel, egészséges helyen, a gubógyárral szem-ben lévő utcában. Érte-kezni lehet: I. kör, Skadar-ska ulica 6. 13810

Bajmokon a főtéren, köz-vetten a baromfi- és tojás-piacon szép ház nagy por-tával kiadó hosszabb időre, mely deszka- és fakereske-désnek is nagyon alkalmas. — Érdeklődők forduljanak Gyvetay könyvkereskedés-hez, Bajmokon. 13811

10—12 HP szivógázmotor azonnal eladó. Angyal Gáspár, Csantavir. 13864

Modern háló, ebédlő, konyha berendezés olcsón, elöltözés miatt eladó. Frankopanska ulica 15. 18858

3-4 HP nyersolajmotor, kocsira szerelve, eladó. Dr. Ozsvár Vilmos Csantavir 13863

Modern hálószoba

csontszinü, alig használt, képek, háztartási holmik, **olcsón eladók.** Zmaj Jovin trg 3. »Minerva« palota.

20%-os koronabónok legjutányosabb áron vásárol Pučka Stediona, Osijek. 13623

Sontán jömenetelü darálomalom két pár kövel, körfűrészszel, 25 HP MÁV fatüzéles motorral, forgalmas faüzlet, nagy telekkel együtt, betegség miatt eladó. Kalmár Károly, alivég. 13701

Ehbar-zongora

alig használt, rövid, fekete, angol, mechanikás, jutányos áron eladó. Érdeklödni lehet Sombor, Sontčanski put 1. 13646

Menyas zonyok

figyelmébe ajánlom tiszta lendamaszt aruim, menyasszonyi kelengyém. **Varga Flórián** lendamaszt szövészete, Szubotica, Trumbićeva 3. 13192

Vendéglő kiadó azonnalra vagy eladó Molgunarason, jömenetelü, nagy táncteremmel, helyi joggal. Bergel Leó, Szenta. 13653

Gyógyszertár eladó a Dél-bánában. Leveleket »Patika« jellegre a kiadóhivatal továbbít. 13729

7%-os államkötvényeket és 2 1/2%-os ratna šteta kötvényeket vásárolunk. Subotica Kereshedelmi és Iparbank (a vasuti parkkal szemben). 13391

Olcsóbb mint bárhol, csakis Földes Samu ruháruházában, Szubotican Rudics uoca gyümölcsiac. (saját ház). Férfi öltöny 360 dinártól, férfi télikabát 350 dinártól, gyermekruha 150 dinártól, női télikabát 325 dinártól, bőrkabát 850 dinártól, elegáns raglán 600 dinártól, plüsbéléses sálgáláros, rövid angol bunda 800 dinártól és városi bunda 1400 dinártól. Nagy választék felöltökben, trenckotokban, utazóbundákban (kocsira, autóra) gyermek télikabátokban. Tessék meggyöződni. Ügyeljen a címre. 12298

RÉGI PAPANOK

javitását legolesóbban Papanipar vállalja. Korzó, Fonsiere palota. 12408

Szobonya Krájevreg, kinál gyönyörü porbujtás és gyökeres szőlővesszőket megbizható fajtákban, simavesszőket tavaszra, öszibarackot őszi ültetésre. 13611

Favorit-szikvizgyár Subotican, nagy vevőkörrel eladó. Eladó továbbá egy koremsa házzal együtt a piactéren és a beltéren egy ház fűszerüzlettel. Érdeklödni Posnernél. Zmaj Jovina ul. 7. 13698

Eladó egy láncc föld, a Párhuzamos uton. Karsai mellett, házteleknek alkalmas. Érdeklödni dr. Magarašević irodában. 13651

Vendéglő eladó és azonnal átvehető. Vilzonova ulica 33. 13749

KOMPLETT LAKÁSBERENDEZÉS
D. 18.000.-
E BÉDLŐ
FŐV. PÁRKOLÓVAL
KONYHA
SZERELVE
1 TOALETT TUKORRAL

TEL. 229

BUTORHÁZ
J. BOŽIĆ
OSIJEK I
ŽUPANIJSKA ULICA BR. 2.

TEL. 229

KOMPLETT LAKÁSBERENDEZÉS
D. 10.000.-
E BÉDLŐ
FŐV. PÁRKOLÓVAL
KONYHA
SZERELVE
1 TOALETT TUKORRAL

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címaszó kétszeresen számított. Legtöbbször apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbőlyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdezők öködéséhez válaszbelég melléklendő

Rövidárúzet legforgalmasabb helyen teljes berendezéssel, áruval eladó. Ügyenők kizárva. Gim a kiadóhivatalban. 13625

Kótrányppir, börtetőfedő, parafás falszigetelőmez és **vasgeronda** bármilyen méret raktárról kapható — Barzel vaskereskedés, Subotica. 10444

20%-os koronabónok eladását és vételét legelőnyösebben közvetítünk. Subotica Kereshedelmi és Iparbank (Vasuti parkkal szemben.) 13392

Eladó négyhengeres, ujtípusu, csukott Citroen-autó, esetleg elcsereálném 501-es nyitott Fiat-ával. Stefan János, Bezdán. 13451

Családi ház eladó. IV. Milodanovičeva ulica 18. 13690

25 láncc föld szép tanyával, Suboticanól 6 km-re, továbbá 21 láncc tanyával, köves ut mentén ugyanott eladó. Fővehető Vilsonova ulica 33. a vendéglőben. 13748

Batár, könnyű csukott kocsi, jó állapotban, ujonnan fényezve, olcsón eladó. — Felbab Milivoj, Velika Kikinda. 13763

Prima rétiessenát, valamint szobafűtészetet, mindennemű tűzfát ajánl Fr. Lipbert, széna- és fakeskedés, Osijek I., Desaticina 19. Kérjen árjegyzéket.

Használt boros hordók minden mennyiségben azonnal tölthető 50 litertől 7000 literig kaphatók Krix Lajosnál, Subotica, Mažuraničeva ul 19 7112

Családi ház kertvárosban eladó. Budanovičeva 14. 13595

Jóforgalmu pékség kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Bognár pek, Mali Idjoš. 13778

Modern, emeletes házam, a város legszebb és legforgalmasabb helyén elköltözés miatt jutányosan eladó és azonnal átvehető. Vukovits Grga, Subotica, Fótér 12570

Asztalcsok és géptulajdonosok figyelmébe! Száraz hárs-, tölgy-, gözölt bükk-, borovi- és nutfédes deszka, valamint cipészeknek való vastag hársfadeszka állandóan, rendkívül olcsó áron kapható. Tóth fatelep, Backa Topola, telefon 20. 12946

Zászlók

tiszta gyapju tengerész-zászlószövetből, **garantált fény-, eső- és viharmentes.** Nagyban és kicsinyben. — **Winkler József**, Subotica, Madjarska ul. 9. Kérjen ár-ajánlatot. 10079

Modern családi ház, adómentes, tiz év alatt ingyen kifizetődik, eladó. Azonnal beköltözhető. Földes ruháüzlet. 12281

Fűrészgép, balta, villany-motorral együtt eladó. — Gim a kiadóban. 13697

Eladó jutányosan, azonnali átvételre 5 üzleti asztal (pult) 340-70 cm. 2 lappal, 2 fiókkal, 24 m. stéla-zi, 45-66 cm. széles, 2 1/2 m. magas, 6 fűchhal, nagy négyajtós bankkassa (Wertheim-gyártmány). — Érdeklödni Schönberger, Novisad, Miletovičeva 10. 13675

Ebédlő, háló, szalon és egyéb butorok eladók. Pintér, Sučićeva ulica 1. 13629

Gimbalom, jó állapotban, olcsón eladó. Krausz, Osijek I., Kapucinska 21. 13719

Eladó alig használt »leca« 6x9-es elsőrendü fényképezőgép állvánnyal, 6 lemezkezetával, filmkazettával és bőrtáskával. Ugyancsak eladó kitűnő »Amati« utánzat hegedű tokkal. Bövebbet Reich, Ciril Metod trg 3. 13780

Trafik Subotican, a város legjobb helyén sürgösen eladó. Grünwald úgynökség. 13750

Modern háló, ebédlő és konyhafelszerelés elköltözés miatt eladó. Frankopanska ul. 15. 13606

Hentes- és mészárosüzlet, jól bevezetve, állandó vevőkörrel elköltözés miatt eladó. Juhász István, Bačka Topola. 13619

Naptárárusitók figyelmébe!

Már most rendelje meg az **1930-as**

naptárszükségletét, mert csak így biztosíthatja, hogy idejében meg is kapja a kalendáriumokat.

Az 1930-ik évi

»MINERVA« NAPTÁRAK

szétküldése megkezdődött. A szétküldés a rendelés beérkezésének sorrendjében történik. A

Minerva Naptárakat

a közönség megismerte, megszerette s keresi, úgy hogy azok árusítása nyugodt és biztos keresetet jelent.

Az 1930-as esztendőre a következő naptárak jelennek meg kiadásunkban:

1. Képes Családi Naptár
2. Petőfi Naptár
3. Gazdák Naptára
4. Jézus Szent Szive Naptár
5. Szőlősgazdák Nagy Naptára
6. Vidám Naptár
7. Kis Naptár

Minden naptár más-más szövegű s más-más regény van mindegyikhez mellékelve.

Aki naptárakat akar árusítani, kérjen tőlünk ajánlatot.

Minerva-nyomda Szubotica

Bécsi import és exporteur ki hizott libákat

szárnyasokat, tojásokat, állandóan nagy mennyiségben átvész, kér azonnali ajánlatokat magyarul is Zelmánovits Wien, Fasangasse 26 cím alá.

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPŐKRÉM

dobozban van egy betű. Ha a betűkből az

J O O L K R E M

szót összeállítja, vagy **120 darab egyes betűt beküld**, kapezért jutalmul

egy szép órát

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika d. d. Novisad

Szerb-horvát anyanyelvü, jó megjelenésü **urakat** szerb irodalmi művek terjesztésére, magas provizióval felvesszünk. Biztos egzisztencia. Jelentkezni lehet minden délután 3-5-ig

„Literaria“ Heumann i Drug poduzeće za rasturanje lista i knjiga

Prima mo simpatičnu **gospodu** srpsko-hrvatskog jezika za širenje srpskih književnih dela, uz visoku proviziju. Sigurna egzisztencija. Javitit se može svako po podne od 3-5 sati

„Lit. raria“ Heumana i Drug poduzeće za rasturanje knjiga i listova

13 39

Ne féljen

nedves időtől — nem fog náthát kapni, aminek pedig rendszerint fejfájás, levertség, láz, étvágytalanság és munkaképtelenség a következménye. Mindössze az szükséges, hogy azonnal használja a „Nosal“ náthaes lezi port. Csak 10 dináros leplombált dobozokban valódi, gyógyszerárakban kapható. Ha nem lenne kapható, külföln 4 dobo 40 dinárt a készítőnek:

Mr. BAHOVEC gyógyszerháza, Ljubljana

„NOSAL“ nem tömi el az orrot, tehát a használatá nagyon kellemes

13599

LIFKA-MOZI

Vasárnap utoljára

a diadalmas UFA udjóság, a milliók költséggel készült világattrakció

IVAN MOSJUKIN BRIGITTE HELM DITA PARLO együttes fellépő

A VÉGTETES ASSZONY (Manifesku)

2 részben. Mindkét rész egyszerre METRO ZURNAL Események a világ minden részéről

Gyapjufonalat kötődék részére minden minőségben és vastagságban azonnal és olcsón szállít Karl Prelog, Ljubljana, Gospodska ulica 3. 12128

KIRAKATÚVEGEK VITRUMNÁL, NOVISAD, FUTOSEI PÚT 137. 1987

20 lánc prima föld a békovi templom mellett eladó. Érdeklődni Paje Kujundžića ul. 50. 13608

Rózs- és fehérburgonyát, saját termelést szállít Danilo Ivkov, Szatpár 12261

A békovi templom mellett parcellázás alá kerül föld kisebb és nagyobb tételekben. Érdeklődni Paje Kujundžića ulica 50. 13744

Stájer-alma, savanyu, különféle fajta, olcsón kapható M. Ogrizek cégnél, Oszijek, Gundulićeva ulica 72. Interurban, telefon: 171. 13382

Jókarban levő kézműves és galanterie-állványok olcsón eladók. Felvilágosítással szolgál a Bela Crkvaer Volksblatt kiadóhivatala, Bela Grkva. 13501

»Sloga« kávéház Srbobran, jóforgalmu, legforgalmasabb helyen, a vasútállomás közelében, minden kényelemmel, szépen berendezve, elköltözés miatt házzal és kávéházi berendezéssel együtt eladó. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál. 13406

Eladó cséplőgarnitúra Magyar Állami gőzkazán, Shutleworth-cséplővel. — Dér Imre, Csantavir. 13484

KÜLÖNFÉLE

Ki volna hajlandó örökbe fogadni 7 hónapos fiúgyermeket, akinek nincsenek szülei. — Értesítéseket kér Párdac Vince, Ada. 13760

Butorozott szoba kiadó. — Cim: II., Skotus Viatora ul. 10. (Nagypostánál). 13707

Az Aleksandrova ulicai Halbrohr-féle házban 1 előszoba, 2 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás kiadó. A bérletnek feltételei megtudhatók Dr. Kriszthaber Gyula ügyvédi irodájában. (Telefon szám 2 13.) 13817

Steiner cukrászda helyiségei kiadók. Értekezni Szűcs, Kralja Petra park 9. 13828

Különbejárata butorozott szoba a beltérben kiadó. — Cim a kiadóban. 13823

A Funero volt helyisége kiadó. Értekezni Szűcs, Kralja Petra park 9. 13837

Uccai butorozott szoba kiadó Zmaj Jovin trg 5. a Bácsmezei Napló mellett. 13748

Weisz nő-fodrász-szalonn munkáit az izlés és szakszerűség jellemzi. Bőrletrendszorunk alapján a hajmosás, ondolás, hajvágás stb. egyenként

7 dinárba kerül Sokolska ulica 2 (Heumann könyvkereskedés mellett). 13702

Észak- és Délamerika összes Államainak jegyzéke minden odaútasra vonatkozó utbaigazítással most tíz dinárért kapható. Küldhető posta- vagy okmánybélyegekben Nemzetközi Iroda, Aleksandrova ulica 9. Subotica. 13723

Műlábak. Műkarok, gyógyfűzők, támogatók és betegelő-kocsik, Schönbrunnal, Szubotica, Paje Kujundžićeva 20.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdések-közlésekre válaszbélyeg melléklendő

MINDENKI TUDJA!

csak még Ön nem, hogy kedvező feltételű részlet lefizetésre is kaphat nálam nagyon olcsóan mindennemű régiós árut, különösen férfi és női szöveteket. Mindenki saját érdekében bevásárlása előtt érdeklődjön áramim felől BERGEGYULA kézműárúüzlete, SUBOTICA, Terezijsina ulica 3.

BIRTOKBÉRLET AUSZTRIÁBAN

Gazdaság, 2 1/2 km-re a tej értékesítési helyétől, D vonatállomás, 25 km-re világhírdőtől, nyáron Yoghurtgyártást lehetővé teszi, legjobb utak mentén. 1-a föld, kiválóan ármentesítve, legalább 60 fejős tehén számára való istállóval, tiszta takarmánytermelés esetén sokkal több állat is állítható be, mert az istálló 120 nagymarha részére megfelelő, szántó, rét, legelő, kiterjedése majdnem 70 hektár, azonkívül négyhónapos alp 50 növénydekmara részére. Elő és holt felszerelés átveendő. Előnyben részesülnek szakemberek legalább 80.000 marka tőkével. Érdeklődők forduljanak »Rationelle Wirtschaft sichert beste Verzinzung und 100 %-ige Sicherheit« jellegre »KAVER« Klagenfurt, Burg címre. 13809

Georg SEIBT Berlin

villanyrádiók és hangszórók kizárólagos képviselője Szuboticán és Palieson

Bence János, Subotica, Ciril Metod trg 20.

5 napi próbára! A legegyszerűbb akkorozás a hosszú estékre! MUSICATOR GRAMOFON. Eddig egy jó gramofonért több ezer dinárt is kellett adni, míg most nálunk már kis csekélyeséért kaphat igazán jó gramofont. Fizetnie akkor kell, ha a készleket megismeri, minthogy mi azt kötelezettség nélkül, próbára szállítjuk. Kérje azonnal ingyenes A. katalógusunkat, amelyből megtudja azt is, hogy miért vagyunk mi abban a helyzetben, hogy olcsón dolgozhassunk. Irjon még ma MEINEL & HEROLD hangszer- és gramofongyár MARIBOR 150 címre Csak 90 dinárt kell havonként fizetnie részletre 4 hónap után a gramfón az Öné lesz

Az öregség közeledik

és ezzel sokfajta baj járhat együtt. Fáradtság, fejfájás, szédülés, szívritmuskódás zavarok jelentkeznek és a munkaképesség csökken. Egy »PLANINKA« gyógyfűtés-kúra mindezeket a bajokat megszünteti, mert ez fokozza a vérkeringést, tisztítja és ritkítja a vért és a munkaképességet a késő öregkorig megtartja. Kérjen a gyógyszertárakban csak valódi BAHOVEC-féle »PLANINKA«-t! teát leplombált csomagokban a készítő cég nevével: APOTHEKE Mr. BAHOVEC, LJUBLJANA

VÁROSI MOZI Vasárnap utoljára A legjobb vígjátékláger ADIEU MASCOTTE Főszereplők: LILIAN HARVEY, IGO SYM ÉS HARRY HALM Hétfő—szerda Kettős műsor Feltékeny a feleségem Hangnagyi ami a hű fejeit tértre veszi. — Főszereplő Nanoy Caroli Fox program Adós fizess Fox program Texas réme, Cow-boy történet. — Főszereplő: BUCK JONES

Brodótól Zagrebba történt átköltözésem alkalmával az 1930. évre új nagy, kőpés levélfelbélyeg-árjegyzéket bocsátottam ki. Az árjegyzéket 200 darab különböző román bélyeggel együtt 20 dinár előzetes beküldése ellenében küldöm meg bárminek. Izidor Steiner, Jugoszlávia legrégibb bélyegkereskedése, Zagreb, Zrinjski trg 14. 12492

Az uri közönség figyelmét felhívom mesterséges napsugarakkal készített felvételeimre. Legsötétebb időben is napsütéses illúziók. Partie művészienyképész, Csirkepiac. Gimnázium mellett. 12867

Nyakkendőök fordítását vállalja Fortuna nyakkendőipar. Ruff-palota. 13576

Iskolás leányok! Ha szépek akartok lenni, 5 dinár a hajvágás, 5 dinár a fejmosás Lagnernál, Pašićeva ul. 6. 13562

Atad azonnal 2 szoba, előszobás lakás beltérben. Érdeklődni: Rockenstein, Sudarevićeva ul. 12. 13608

Rossz a rádiója? Nincs megelégedve teljesítményével? Elavult rendszerű? Forduljon bizalommal Pálfi Jenő, rádió-technikai laboratóriumhoz Subotica X., Vesnićeva ulica 5. (Lalencház mögötti sarokház) 11174

Férfiak örök ifjúsága! 10 dinár ellenében diszkrétan kapja szakorvosi leírását egy szenzációs találmánynak. Azonnali eredményért garancia. A. Mayerhof ortoped szaküzlet, Vel. Beckserek.

Uram igaz, hogy vannak helyek, ahol olcsóbban megberetválkozhatnak, de nem célszerű dolog archörökön takarózkodni. Keresse fel alkalomadtán uri fodrászüzletemet, ahol szakszerű, higiénikus kiszolgálásban részesül. Árak: Bérletjegy tíz számmal diákoknak 20. városi és állami tisztviselőknek 25 dinár. Tehát 2, illetve 2 és fél dinárért már MIJANDZIC

uri fodrász üzletében beretválkozhat. Szubotica, Zenede épület, Albina ucca 2 szám.

Butorozott szoba konyhával azonnalra kiadó. VII. Hadžićeva ul. 4. 13175

Közvetítjük a legrövidebb idő alatt az engedélyek minden fajtáját, állampolgársági, itt-tartózkodási engedélyt, (trafik, kávékimérés, lícno i mesno pravo stb.) Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9.

Fodrászok! Tartós ondoláshoz »Rapid« A-B olaj litarenként 50 dinárért kapható Kulic hölgyfodrászati műtárem, Subotica, Manojlovićeva 7. 13726

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágosításokat adnak katonai természetű, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megrövidítésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9.

Fűzők, fűzőpótlók, orvosi haskötők a legszakoszerűbben, melltartók, készítését, tisztítását és javítását a legolcsóbban vállalja Dimitrijević Julka Subotica, Skotus Viatora ul. 10. a posta közelében. 13165

Földekre, házakra, ékszerrekre, értékpapírokra és egyéb értékes tárgyakra

pénz kölcsön kapható kedvező visszafizetési feltételek mellett. Kemény Bank-üzlet által Subotica, Manojlovićeva 3. 12866

Ünlethelyiség, fűszerüzlet berendezéssel, kétszobás lakással és hozzávaló mellékhelyiségekkel azonnalra kiadó. Stosova ul. 11. Sarok. 13668

A dohányzás teljes vagy részleges leszokására orvosok által ajánlott Afumapasztillák legjobban beváltak. Dobozoneként 30 dinár. Postai szétküldés: Blum gyógyszeriar, Szubotica, főpostával szemben. — Kapható gyógyszertárakban, drogériákban. 11070

10 dinár egy ebéd! Leves, sült, főzelék, gyümölcs. Veliki Beckserek, Brigadira Ristića (Aradáci ut) 4, dr. Heinermann-ház. 13291

Kétszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel december 1-re kiadó. Vukovićeva ul. 30. 13637

Hálószoba, szép, masszív, elköltözés miatt eladó. V. Miška Prčić 20. 13545

Apróhirdetések Szuboticán az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Pašićeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruházletben, Gyümölcs-piac, Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Beckserek ottani fiókkindóhivatalaikban, Velika Kikindán a »Napredak« könyvkereskedésben is eredeti áron feladhatók

Biztosíthatják-e a világbékét a tudomány vívmányai?

A tudomány, a technika és az irodalom nagyjai mély szkepszissel nemmel feleltek erre a kérdésre. — Marconi az egyetlen optimista

A »La Science et la Vie« című ismert párisi folyóirat érdekes ankétet rendezett a legkiválóbb személyiségek, tudósok és írók bevonásával arról a problémáról, hogy a tudomány vívmányai hozzájárulhatnak-e a világbéke biztosításához. »Lehet-e hinni a tudományos haladás gyakorlati eredményeiben?« hangzott az egyik kérdés s a másik: »A tudományos, művészeti és léleknevelési törekvések nem kárbavesztett fáradozások-e csupán, ha az emberiség nem képes belőlük kiválogatni azt az eszközt, amely örökre vétőt mondana az emberi bestiális legszörnyűbb termékeknek, a háborúnak?« Az ankét eredménye nem túlságosan vigasztaló, mert valamennyi beérkezett válaszból bennsajog a rezignáció kétyele az iránt, hogy a tudományos haladás fogja szolgálatni azt a módot, amely a nemzeteket örökre kibékítene egymással. Az egyetlen optimisztikus választ M. G. Marconi küldte be, aki a következőket mondja:

— A tudomány legnagyobb jótéménye, amellyel ez az emberiségnek tartozik, a háború kiküszöbölése lesz. Hiszek a tudomány erejében, hiszem, hogy ki fogja tudni bevéteni a nemzeteket és fajokat. Ezt a meggyőződésemet meg is tudom okolni. A tengeraltjáró hajó a világháború egyik legborzalmasabb fegyvere volt. A tudomány vívmányainak köszönhető hogy a tengeraltjáró ártalmatlan lett, mert a drótnélküli táviró segítségével a tengeraltjáró hajó jelenlétét teljes biztonsággal lehet megállapítani. Ezzel elveszti a tengeraltjáró hajó minden szörnyű erejét és hatását, amely elsősorban és kizárólag a láthatatlanságban rejlett.

— A stratégia, ahogyan még a világháborúban is igénybevétele, elvesztette jelentőségét a távolbalátás felfedezése révén. A vezérkar legfontosabb tevékenysége a világháború alatt abban merült ki, hogy bizonyos helyen hatalmas csapatereket tudott egyesíteni és a front olyan szakaszára vetni, ahol az ellenfél a leggyengébb volt. Azonban a távolbalátó készülék segítségével az ellenség minden mozdulatát meg fog lehetni figyelni. Nem fog tehát más hátramaradni, mint visszatérni a barbár guerilla-háborúhoz vagy pedig — ami bizonyosan bekövetkezik egyszer — teljesen felhagyni a háborúviseléssel.

Kevésbé optimisztikusan nyilatkozott a minap elhunyt párisi érsek, Gaston Dubois:

— A tudomány nem minden vívmánya szolgálja az emberiség javát. Megkönnyíti ugyan a létezőt folytatott küzdelmet, egyszersmind azonban szörnyű pusztító eszközöket is ad a kezünkbe, amelyek hatása és hatóképessége egyre növekszik. A technika haladása elvesztette csaknem havonta lép meg bennünket valami új találmánnyal, másrészt viszont egyre véresebbé s kegyetlenebbé teszi a hadviselési módokat. Nem hiszem, hogy a tudományos haladásnak sikerülne fog a háborút kiküszöbölni. Azok az emberek, akik fegyveresen állanak szembe, nem sokat latolgatnak, hanem ösztönükre bízzák magukat.

— Csak egy módja van a háború megszüntetésének. Minden egyes emberre egyénenként kell nevelőn hatnunk, hogy megtanulja rossz ösztöneit elfojtani, amelyek végeredményben a háborúkat okozni szokták. A nevelés kérdése annál nagyobb jelentőségre kezd szert tenni, minél nagyobbak lesznek a tudomány vívmányai. Az ember veleszületett tulajdonságának látja az, hogy minden tudását és egész intelligenciáját érzése szolgálatába állítja. Ha a tudomány fejlődése állandó növekedésben van s egyre újabb és újabb romboló eszközöket talál ki, anélkül, hogy az emberiségben elfojtana a romboló ösztönöket, úgy a civilizáció végéhez közelünk.

Claude Farrère, a kiváló francia író, az »Ütközet« szerzője ezt a választ küldte be:

— Önök azt kérdik tőlem, hogy a tudomány képes lesz-e valanskor véget vetni örökre a háborúnak. A válaszom: sohasem. Szilárd a meggyőződésöm, hogy bolygónkon nem küszöbölhetjük ki a háborút sohasem, amíg csak két férfi és egy nő fog is a világon barágnolni. Ami a tudományt illeti, az a nézetem, hogy teljesen közömbös az emberi boldogság szempontjából. Kihat a formákra, a törvényekre s az emberi konfliktusok természetére is, de nem teszi az embereket szentté, hanem sokkal inkább kajánokká. Belső kegyetlenségüket nem enyhíti.

Huber Frigyes, a Nobel-díjas vegyész, ezeket mondta:

— Határozottan messze járnék az igazságtól, ha azt mondanám, hogy a tudomány az elkövetkező generációk folyamán képes lesz a háborút kiküszöbölni. A vegytan és a fizika újabb találmányokra fog szert tenni s a katonai tudomány gondoskodni fog arról, hogy ezeket a találmányokat miképpen változtassa át hadieszközökké. A filozófia és a jogtudomány eddig is hadieszközökké. A filozófia és a jogtudomány eddig is hadieszközökké kimeríti egymást a haszontalan diskussziókban. Fordulat csak akkor fog beállni, amikor az emberiség be fogja látni, hogy a háború nem szolgálhatja érdekeit. Nyugateurópa különben is már odáig jutott, hogy újabb háborúra most nem képes. Egy új

európai háború rossz üzlet lenne a győző szempontjából is. Az emberiségnek fokozatosan rá kell jönnie arra, hogy le kell szoknia az olyan verkedésekről, amilyenek a gyermekek között divadnak. Egyelőre azonban rosszul áll a világbéke ügye. Kinában és Marokkóban egyre felkísértene a háború borzalmai. Oroszországban amolyan »száraz« háborúskodás folyik: töme-

ges kivégzésekkel. És semmi sem táplálja azt a reményt, hogy jobb idők hajnaldolnak ránk.

A többi, ugyancsak nagymértékben szkeptikus válsz közül még Einstein Albert nézetét iktatjuk ide:

— Nem hiszek a tudomány békítő erejében. A tudomány vívmányai nem képesek pótolni a jóakaratot s az elégtelen telebaráti szeretetet.

Rómeó és Julia

Írta: BAEDEKER

Forró ügyvéd urat pour le bon motif hívta meg asztalához Fényes Arnold, a bankvezér. Elvben sem az igazgató ur, sem a vendége nem kligaszolták, hogy az utóbbi feleségül vegye amannak egyetlen leányát, Lili kisasszonyt. Az ügyvéd a gyors elhatározások és hamarszelekvések embere volt. Az ebédnél megtetszett neki a lány, az ovszánál szerelmes lett belébe s a vacsoránál már úgy érezte, hogy nem élhet meg nélküle, — pedig amugy is gazdag ember volt. Az irodája meggyezerte híres volt a zsíros ügyeiről és a hatalmas költségjegyzekéről.

Mivelhogy a háziak — a vezérigazgató ur és neje — benne voltak a komplotban, vacsora után magukra hagyták a fiatalokat, — hadd ismerkedjenek. S ők nem mulasztották el ezt a kedvező alkalmat. Amint ez az alábbi beszélgetésből kitünik.

Az ügyvéd. — Tudja, mért vagyok itt?

Lili. — Annyi, mintha azt kérdeznék, van-e eszem vagy nincs? Már hogyan tudnám! Mit gondol, hányadik maga, aki ebből a nemes célból keresi föl az apán vendégiszteret házázt?

Az ügyvéd. — Ismerem valamennyire a világtörténet fontosabb eseményeit, de ezt, bár maga, drágám, fontosabb egyéniség előttem mint Lloyd George, Briand és Macdonald együttvéve, ezt mégse tudom.

Lili. — No hát, én se.

Az ügyvéd. — Oly sokan voltak?

Lili. — Ajjaj! Fárasztó lett volna valamennyinek a nevét följegyezni. És érdemes se lett volna, — jelentéktelen urak voltak közöttük. Ügyvédek is.

Az ügyvéd. — Nem sért meg, szép hölgy. Voltak jelentéktelen papák, hát hogyan volnának jelentéktelen ügyvédek is? A jelentékeny emberek mindig kivételek. Én nem állítom ugyan, hogy ily kivétel vagyok, de merem mondani —

Lili. — Várjon. Ma'd én mondom! Magában van valami je ne sais quoi. Maga kicsi hűlja, hogy nem érdekes, s ha nem direkt azért jelent volna meg a színen, hogy a kezemet megkérje, akkor valószínűleg beleszerettem volna magába.

Az ügyvéd. (Nevet és így idézet elferdítésével vdtaszol.) Ertem. Man merkt die Absicht und wird unbestimmt.

Lili. — A támadni készülő szerelemnek semmi se árt annyira mint annak provokálása.

Az ügyvéd. — S ez a csekélység befolyásolná?

Lili. — Ez nem csekélység. A lány, ha még oly kevéssé romantikus, szereti a váratlant, a meglepőt. S tulajdonképpen csakis azt szereti.

Az ügyvéd. — A lány, akár romantikus hajlamu akár a tények barátja, föl lehet ruházva némi képzelőtehetséggel, s akkor elgondolhatja, hogy véletlenül találkoztunk.

Lili. — Szép kis véletlen! Ügyvédek és bankigazgatók poétikus véletlene. Meghívják ebédre, aztán megjelenik az oszonnánál és végül nálunk költi el a vacsoráját. Olyan régmódi ismerkedés, amely ósdi volt már talán a nagyamám idejében is.

Az ügyvéd. — Ne ósárolja az elmúlt időköt. Azok szépek voltak, mert még a háború előtt teltek el.

Lili. — A háború! Annyit emlegetik ezt a rettenő korszakot. Én oly kicsi voltam, amikor az elfolyt, olyan gyerek, aki még nem is kacérkodott. Nem tudok róla jóformán semmit. Csak azt, hogy folyton beszélnek róla, s akármiről van szó, mindent kapcsolathoznak vele. Utasok és kényvek mindig hivatkoznak rá, s a multkor a kedvence iróm. Kosztolányi Dező, akivel egy-kupében utaztam, azt állította, hogy ez átkozott incidens nélkül én se volnék olyan, amilyen vagyok. Ugy elbámultam, hogy felelni se tudtam neki. Pedig, mint észrevehette, persze nem Kosztolányi, hanem maga, nom lövök zavarba, ha felelni kell. Mért lennék én másmilyen, ha nem lett volna háború?

Az ügyvéd. — Senki se volna olyan amilyen, ha háború nem lett volna. Kosztolányi se. És mi kettőn se. Oly esemény ez, összehozza sok millió eseményből, amely mindenkre rányomta bélyegét. — azokra is, akik akkor még meg se születek. Még arra a gyermekre is, amelynek mi kettőn fogunk életet adni.

Lili. — Nem slet maga egy kicsit? Ott még nem tartunk... Egyébként talán férfinak kell lenni annak, aki ezt a különös elméletet megérti s én nő vagyok.

Az ügyvéd. — Mily szörzense ez! Mily ökölelet maga nőnek! S mily kevéssé volna való férfinak! Bölcsen tete, hogy leányunk született.

Lili. — Pétek, hogy ez volt az egyetlen bölcseségem. Ennek köszönhetem, hogy a tisztelt ügyvéd ur a kezemre utazik.

Az ügyvéd. — Ez a kifejezés kissé bursikózan hangzik s azt árulja el, hogy mégis van magában va-

lami férfias vonás is. De azért nincs igaza. Én nem utazok magára.

Lili. — Azt akarja ezzel mondani, hogy mi vadászunk önre? Tegnap még azt se tudtam, hogy létezik a világon egy Forró Gyula.

Az ügyvéd. — Ezt nem szivesen hallom. Olyan Niemand vagyok én, akinek a neve még csak szóba se került az önök társaságában?

Lili. — Tuloztam. Egy barátóm, Vedres Stefi emlegette magát, s az emlegetése módiából arra következtettem, hogy szegényke kicsit belehabarodott az ügyvéd urba.

Az ügyvéd. — Szivesebben hallanám, hogy ezt maga tette.

Lili. — Ami nincs, az még lehet. Ha a szüfitem megengedték, hogy maga déltől estig foglalkozzon velem, akkor, úgy látszik, favorizálják a maga nagyratörő szándékait. És én alapjában engedelmes leány vagyok.

Az ügyvéd. — Köszönöm szépen! Én nem szót-fogadó kislányt akarok feleségül venni, hanem olyat, aki viszonzozza az érzelmeimet.

Lili. — Az érzelmeit, amelyek a mai napon, étkezés közben támadtak! Talán, ha az ebéd vagy az oszonna nem lett volna olyan jó —

Az ügyvéd. — Kis Lili, az igazi szerelem hamar jön mint a villámcsapás s nem lassan mint a vicinális. De hát ezt maga épp oly jól tudja mint én, mert mint egészen biztos forrásból értesülök, ezt az érzelmet maga is ismeri.

Lili. — Hallja! Látott már husz éves lányt, aki nem volt néhányszor szerelmes?

Az ügyvéd. — Sok mindent láttam már életemben, de ilyen ritkaságot még nem. S nem is veszem rossz néven, ha nem én leszek az első szerelme. Megelégszek azzal, ha az utolsó leszek.

Lili. — A jövő az Isten kezében, de a multról szivesen beszámolok, mert semmi szégyellni való sincs rajta.

Az ügyvéd. — Nincs. A virágnak megtiltani nem lehet.

Lili. — Már többször szerettem. És — furesa! — mindannyiszor azt hittem, hogy az az igazi szerelem. És sese volt az.

Az ügyvéd. — Ugy látszik, én vagyok az a providenciális férfi, aki iránt ezt a szerelmet fogja érezni.

Lili. — Nem bánám. Szeretném ismerni és érezni azt a szenvedélyt, amelyről annyit olvastam.

Az ügyvéd. — Jó dolog is az... Mit érez azok iránt, akik iránt valaha érdeklődött?

Lili. — Pásult közönyt.

Az ügyvéd. — Ezt néha a legforróbb szenvedélyek után is érz az ember.

Lili. — Mi leányok csodálatos módon ki tudunk ábrándolni. Annyira, hogy kinevetjük, sőt megvetjük magunkat, améрт olyat tudunk szeretni, aki a szerelmünkre nem méltó.

Az ügyvéd. — Tapasztalatlan leányok rendszeren ilyenekbe bolondulnak bele... És meddig tartottak ezek a — hogy' is mondjam csak? — téves hajlandóságok?

Lili. — Oh, nem sokáig. A leghosszabb se tovább hat hétnél.

Az ügyvéd. — Akár a hagymák vagy más kellemtelen betegségek... Így hát nekünk legalább is három hónapig kell egyben járnunk, hogy megbizonyodhassunk az érzelmei állandóságáról.

Lili. — Kérem, nekem a férjhezmenetel nem sürzős, sőt a közfogó se. Én megeléghetesen biztosra megyek. Ha maga nem vesz el, elvesz más.

Az ügyvéd. — A szép és gazdag leányok mind így gondolkoznak. Dehát egészen mindegy, hogy kihez megy valaki?

Lili. — Már hogy' volna mindegy? Az ember olyanhoz akar feleségül menni, akit szeret, s lehetőleg olyanhoz, aki viszontszereti.

Az ügyvéd. — Akkor én a maga embere vagyok. Azt tanácsolom, ne szalassza el ezt az előnyös alkalmat. Ki tudja, mikor kínálkozik megint ilyen kedvező chance?

Lili. — Mit gondol, amazok nem éppen így beszéltek?

Az ügyvéd. — Oh, hogy valaki hazudjon, ahhoz nem kell okvetlenül ügyvédnek lenni. Azok a jó urak hazudtak, s azért, hogy valaki ügyvéd, még mondhat érdek nélkül is igazat. S ez az ügyvéd én vagyok.. No, és ha már amazokról volt szó, szeretném tudni, hogy hogyan is volt velük?

Lili. — A kérdést nem értem.

Az ügyvéd. — Mennyire volt velük... bizalmas?

Lili. — Hát ahogy a modern lányok szoktak.
Az ügyvéd. — Mit engedett meg nekik?
Lili. — Vallatás?
Az ügyvéd. — Erdéklődés. Az ember szereti ismerni azt, akivel együtt akar élni amíg ő vagy a másik érdekelt fél meg nem hal. Csokolódzott velük?
Lili. — Nem mindegyikkel. Ez az illetőknek a batorságától függ mindig. De hát persze hogy váltottam csókokat. Mert látja, a lány szereti ezt a szórakozást, s ha akad olyan szemtelen fiú, aki egy kicsit rokonszenves neki s csókot rabol tőle, az ember azt nem reklamálja vissza, hanem viszonozza. Hiszen jut is, marad is.

Az ügyvéd. — Űlt-e valamelyiknek az ölében?
Lili. — Teljesen őszinte leszek. Egy közülük olyan szemtelen volt és —

Az ügyvéd. — Maga pedig kacér...
Lili. — Ez nem is kifejezés. Én is impertinens voltam s olyan szívesen foglaltam ott helyet, mintha az a legelkelőbb páholyülés volna. A dolog azonban távolról se olyan veszélyes mint aminőknek közlelő látszott. A kérdéses fiatalember az unokafivérem volt.

Az ügyvéd. — Inkább súlyosbító mint enyhítő körülmény. Az unokatestvériség is egyike az emberiség ama konvencionális hazugságainak, amelyekről Norlan ur írni elmulasztott. A kuzének irigykednek az unokatestvéreikre és csokolódnak az unokahugukkal. Ez a szerepük a társadalomban. A legfőlölegesebb intézmény a világban.

Lili. — Alkaiom szülte ezt a csóktolvajlást is. A kuzének úgy jönnek-mennek mintha otthon lennének, tegeződnek a lányul s az ember egyszerre csak az ölükben ül. Az ilyen eset a legjobb családokban is előfordul. Csoda-e? A lány már 14—15 éves korában elkezd szerelmes lenni. Ha olvasta Baszkircesff Mária naplóját, láthatta, hogy e kedves kis teremtés még enél is korábban. Ő szegény 24 éves korában, bár a szerelmet csak elméletben és álmában ismert, halott volt. De mi többi lányok nem akarjuk ily korán, szüzen és jóformán csókolatlanul hagyni itt a férfivilágot. A szép orosz kisasszony után maradt egy csomó csinos festmény s pár kötet, való érdekes kézirat, s az emléke mint festő és mint író é s fentmaradt, de mi tevétségtelenek, akik csak lányok és csinosak vagyunk, távol állunk a halhatatlanságtól, mi élni akarjuk a szerény kis életünket és nem várhatunk, amíg egy doktor vagy egy fiskális kegyeskedik minket megváltani. A mi eszünk is épp úgy jár a férfiakon mint a maguké leányokon, — csoda-e, ha bizonyos idő múlva kíváncsivá lesz az ember s néha egy pillanatra el is vesztí a fejét.

Az ügyvéd. — Reméltem, annyira nem vesztette el, hogy...

Lili. — Óh, nyugodt lehet. Amyira nem. A deniére faveur-t annak tartogatom, akinek gyermeket akarok szülni.

Az ügyvéd. — Hálás köszönet!... S a barátnői? Milyen leányok? Vagy már asszonyok? És minő gondokozásuk?

Lili. — Furcsa kérdésekkel jön. Maga mint afféle modern fiatalember csak ismeri valamennyire a nőket.

Az ügyvéd. — Azokat is szeretném ismerni, akikkel a maga székot érintkezni

Lili. — Olyanok mint én. Magának nem fognak tetszeni. Nem fognak tetszeni, mert nem olyanok mint a tisztelt nagymamája volt. Én azt hiszem, az az igazi nő, aki a kora ideáljának felel meg.

Az ügyvéd. — Nézze, édesség, mi nagyon szeretik, ha a nő csokolózik velünk és az ölükben ül, mert ez a legkedvesebb időtöltések egyike, s nincs az a kártyaparti, amelyet ezért a szórakozásért föl nem áldoznánk, de mihelyt az, akire valamely cimen igényt tartunk, más férfiak a térdére ül, akkor elkedvetlenedünk s a sorsunkkal elégedetlenek vagyunk.

Lili. — Mégis, csak nem várta, hogy talál husz éves lányt, aki még nem enyelgett férfival? Ilyenek a barátnőim is, és ennek a bevált jó szórakozásnak hódoltam eddig én is. De elhíhet, azért igen jó asszonyok válnak belőlük. Hiszen maguk, akik sokkal intimebb viszonyokat szöttek nőkkel mint mi férfiakkal, néha szintén egészen jó férjakké lesznek. Apám például csodálatos, szinte botránnyosan jó férfi, pedig, amint egy barátnőm beszélt (aki véletlenül kihallgatta szüleinek egy erre vonatkozó beszélgetését) garszónkorában nagy kujon volt.

Az ügyvéd. — Maga tehát azzal a szándékkal menne férjhez, hogy hü feleség lesz?

Lili. — Csak maga legyen olyan hü férj, mint amilyen hűséges asszony én leszek!

Az ügyvéd. — Tehát elhatározná magát?

Lili. — Már határoztam. Maga tetszik nekem. És megvallom, azt hiszem, hogy ha magát kikoszaránám, nem kapnék különbet.

Az ügyvéd. — Szerénység nélkül mondva, én is azt hiszem.

Ölébe vonja. Csokolódnak. Pár perc múlva az ügyvéd ur a homlokát törölve mondja:

— Mégis bánt, hogy már mások is csókolnak s már másnak az ölében is ültél.

Lili. — Az utóbbi nem számít. Kuzén volt... Lásd, engem nem irritál, hogy már bizonyára nem egy viszonyod volt, s valószínűleg kevésbbé platonikus mint az én ártatlan flörtjeim. Ha valaki oly lányt akar feleségül venni, akit még nem csókol meg férfi, annak olyan csúfságot kell elvinni, aki még iskolába jár, vagy olyan iskolásleányt, aki csú

Az ügyvéd. — Hiszen én belényugszom, mert a multon nem lehet változtatni. Csak a jövőben —

Lili. — Egészen nyugodt lehetsz. A jövő a te kezében van, s én bízom benne, hogy hü maradok hozzád.

Az ügyvéd. — Bennem?

Lili. — Igen. Te már annyi embert megcsaltál...

Az ügyvéd. — Fejezd be a mondatot, mert így nincs értelme.

Lili. — Nos hát, ha annyi embert meg tudtál csálni, mert apám azt mondja, ebből áll az ügyvédi mesterség, talán meg tudod majd annyira csálni a kis feleségedet is, hogy az elhiszi neked, hogy nem csaltad meg azokkal, akikkel megcsalod.

...Pár nap múlva megjelent a hírlapokban a családí értesítés, amely szerint Fényes Lili és dr. Forró Gyula jegyet váltottak.

És még most is jegyben járnak, ha azóta egybe nem keltek.

Két asszony

Magasan járt a nap, sugaraival melegeztetett a haldokló rétre s a lombját vesztő erdőre. De tüzes csókja már nem égetett, nem éltetett. Dél csipte levelek, virágok fonnyadtan kökkadoztak le száraikon.

A nagy rét szélén, a Bagi-dűllő során nyáj húzódtott, legelészve a lankadó zöldből. Lassan értek ide az erdő alól — itt delelnek. Napnyugtával ismét behúzódnak az erdő alá. A vezérkos kolompja minden fűtépésnél egyet-egyét kong s a kolomp rozsdás falának mély bugása szét oszlott a nagyrét felett. Két fekete puli távolról szemelte a legelésző birkákat, gazdájuk mellett heverésztek s vigyáztak a kenyéradójuk nyugalmas álmára. Pedig az nem is aludt. Lehunyt szemekkel forgott subáján s oly nagyokat sóhajtott, mintha a nagyrét felett átsuhanó szelet akarná megállítani utjában.

A két puli egyszer csak felugrik s mérges vonítással rohan egy közeledő alak felé. A juhász is felkapja fejét, felkényököl subájáról. Vajjon érdemes-e visszahívni a pulikat, vagy főlöleges toladók a jövőveny, amikor is kár a nagyrét felett, ugy sincs kedve a beszélgetésre. Figyelő két szemében azonban kerekre tágul. Egy erős fűttel megállítja a pulikat, azok farokbehúzóval ódalognak a nyáj felé s kutyadühüket egy-egy bárány tarka bundáján csillapítják.

Csengő kacagás köszöni meg a juhász figyelmét. Ringó csipejű fiatal asszony lépdel a fekvőhöz.

— Ugy-e nem váltál Boldikám?

Csege Boldizsár, a nagyréti nyáj juhász embere zavartan pödrötte meg szénfekete bajuszát s szájából, a pipája mellől — ühün — szóval jelezte a váratlanságot.

— Azért csak talán nem kergetsz ki a nagyrétről, hogy felkerestelek? Nézd-e, hoztam töltött káposztát tejfellel leöntve, meg ujbort is hozzá, tudod abból a hordóból, melyből tavaly is igen ízlett a szőlőleve.

A juhász szólanul nézte a füre telepedő nőt. Mohó pillantással itta a gömbölyű alakot, de az asszonyt, az özvegyasszonyt, a szépet, a kívánatosat.

— Boldikám, ülj közelebb s egyél — kínált szíves szóval a menyecske.

— Nem etetném — felelt röviden a juhász s egy hosszát sercentett oldalt.

— Talán még mindig haragszol?

— Én-e, mért haragudnék? Igazad volt s én odébb álltam csendben, veszekedés nélkül. Még azt is eltűrtem, hogy az a tüköptető döngesse a mellét, hogy elszerezte a Csege Boldizsár szeretőjét. Pedig csak egy boros véletlen kellett volna, hogy betapasszam a kelepőjét, de még a kocsmát is kerültem.

— Nagyon könnyen megnyugodtál.

— Meg.

— Boldizsár.

— Regina.

— Nekem csak te kellesz.

— Elhiszem.

— Hagyd ott Esztert — jöjj vissza hozzám.

Az asszony nem folytathatta szavait, mert a juhász felugrott a nyáját terelni össze. Kampós botjával integetett a puliknak, azok vakkantva rohantak, rohantak az elszedelt állatokra.

Majd visszatért, leült subájára, ügyet se vetve az ételre, pedig még a bor is ott pirosodott a tál mellett s mi türes-tagadás reggel óta nem evett egyebet egy darabka avas szalonánál. Hosszu, mély szippantással csíftárgatta követelőző inyét s lassan szólt az előtte mosolygó menyecskehez.

— Regina, ne bolygassuk az elmúltat. Én akkor olyan voltam, mint a halálos beteg. Nem is csodálni való, hiszen olyan vagy mint... mint — hirtelen nem is tudott hasonlatot mondani Boldizsár, pipája paraszta kellett megpíszkálni, hogy időt kapjon a gondolatához — mint az égő piros pipacs a buzában és én megszedültem... ott hagytam Esztert...

— Ha-ha-ha — kacagott fel az özvegy — kerge lettél, mint a birka, utánnam.

A juhász rákomolyodik a csengő kacagásra:

— Nem, az nem lettem utánad. A birka belepusztul, én megmaradtam s egészséges vagyok.

— Tegnap éjjel járt valaki az ablakomnál. Nem aludtam. Talán érzem, hogy jönni fog az, aki nem bírt maradni ezen az éjszakán. Egy éve, hogy előtte kinyitottam a kis kaput és beszökött hozzám. Egy év alatt nem felejtette el azt az éjszakát.

A juhász mérgesen kapta fel a botját s a pulik közé vágta. Szegények, az ételszagra közelebb húzódtak s hűséges szemekkel, hol a fátát, hol a gazdájukat vizsgálgták. A suhogó bot terítette őket magukhoz s szűkölve hordták el csatakos bundájukat. Kutyá

eszükkel nagyot csodálkozva gazdájuk természetén, jó ideje nem bánt velük így.

— Ne bántsd szegényeket — nem vétettek azok semmit. Vagy attól félsz, hogy az oktan állatok árulják el; merre járt gazdájuk az éjszaka.

— Attól nem félek biz én, hiszen magam sem tagadom, hogy arra jártam, a városban volt dolgom s utba esett.

— Ugyancsak jókorát kerültél ezzel az uttal.

A juhász nem felelt erre a kihívásra. Mit feleljen? Tegnap éjjel bizony kaptos volt kissé s majd hogy bolondot nem csinált.

— Mire felöltöztem, hogy kaput nyissak, már csak az üresen ásitó sötétség tántogott körülöttem. Még meg is borzongtam, bolond ésszel azt gondoltam, hogy kísértetet láttam.

— No hogy az lehetett — mosolyodott el maga a juhász is.

— Csakhogy az nem jár patkós csizmában. Imhol-e s előkapott a menyecske egy kis patkót a köténye zsebéből s hamiskás lunnyorgatással tartotta a juhász szemé elé.

— Nekem mutogatom, másnak is van ilyen.

— Van-van, de még se ilyen, hiszen a csizmad sarkán a hiányzó helye.

Csege akaratlanul is rátekin a sarkára s éppen arra, ahonnan feketén árkol a bőr széle, leesett a patkó róla.

— No ugye, hogy nem kísértet sétált ott.

— A másikon sincs, akarta mondani Csege, de az áruló sarok máris előtte csillogtatta a felszegezett patkóját. Azon még rajta volt.

*

A város felől mélyen kong a déli harangszó. Elkésett az ebéd a juhásznő asszony. Már úgy volt, hogy nem is ő viszl az ételt, hanem a szomszéd fiával küldi, de erőt vett magán. Fájós derekára meleg kendőt tekert s az egy hetes polyást a karjára vette. Az erdő cikornyás széle helyett, he vágott a sűrűjébe, így hamarabb ér a nagy rét tulsó szélére. Minden lépésnél megnyílt a dereka, egyik karján kisfiát, a másikon az ételt vitte. Sápadt arca a fáradságtól lázas piros lett. — Jobb lett volna, ha kiküldöm az ebédet — gondolta a siető asszony — jobb lett volna ha ottl hon maradok. Betegebbé teszem magam, pedig nem érdemi meg — az éjjel se jött haza. Igaz, hogy szólt, hogy a városba megy, de az is lehet — suhant a gyuan az asszony agyán át — az is lehet, hogy az esküjét megszegte. A Mária oltáránál tette a fogadást, hogy többet nem hagy el, ahhoz a cédához nem nyul. Istenem, ha az esküjét megszegte...

Gondolataitól észre sem vette, hogy az erdő szélére ért, előtte a nagyrét cserjét, bokros háta. Amott a nyáj. — Jézusom ne kápráztass — riad meg asszony s majd elejti a polyást meg az ételes kosarat. Az ura mellett egy idegen nő ül, alig két lépésre a subától. Már az hozott ebédet is. A fűvön fehér kendő rajta ételes tál. Ezért volt az ura távol az éjszaka. — Mária büntesd meg — sóhajtott könnybelábadt szemmel a juhásznő s vissza akart fordulni be-be az erdőbe vagy tudja Isten hova. Karján fölnyögdesel a kis lélek s ahogy rátekin Eszter a puha bársnyon babaarc mosolyra gömbölyödik, ártatlan gyermek szemek szívet simogatón nevetnek feléje, csöpp piros száj gügyögi a maga kedves zagyaságát.

Megáll az asszony. Batorság szökken lelkébe, azért is oda megy. Szemébe néz urának, a gyermeke apjának, de még annak a cédának is, annak a mindenki magtalancsóku hitvány asszonyának.

A bokrok mögüll észrevétlen bukkan elő Eszter, a juhásznő. Köszönése, mint a darázs csipés egy éri a beszélgetőket. Bár azt láthatta Eszter is, hogy csak az asszony beszél oda-oda hajol az ura arca elé, míg az maga elé meredő tekintettel fuj nagyokat pipája füstjéből. Asszonyi szemé azt is észrevette, hogy a kiterített étel érintetlen, még az italból sem hiányzik egy kortnyi sem.

Boldizsár homlokán kiül a verejték. Ugy érzi itt asszonyi csata következik. Ebben nehéz, a legnehezebb szerep az övé. Ránéz a felesége halovány arcára, meglepetve látja az mosolyog s mintha csak ketten lennének úgy szól hozzát.

— Boldizsár magam jöttem ki az ebédrel. Az első főztem, amióta lebetegedtem. Ki hoztam a fiadat is, hogy jöjjön ki hozzád, úgy se láttad tegnap óta.

Az apróság mintha érezte volna, hogy róla beszél édes anyja, emelgetni kezdte parányi kacsóit s az apja arcába nevetett.

— No ülj közelebb s egyél — kínálta asszonya

s ő maga is vett vett egy kanalat, hogy együtt kanalazzanak a tából. Duzzadó ingje felett megnyitotta bluzát s odatartotta kislia möhön cupogó ajkához bő tejét. Hátuk megett néma dűhvel szedte holniját a szerető, még a pulik sem méltatták annyira távozását, hogy megugassák. Félre fordított lompos fejfel várják az eldobott csontokat.

K-1.

Állapota reménytelen

Irta: Farkas Frigyes

Összeszorította a fogát, a körmei belevésődtek a tenyerébe fájdalomban, a homlokán veríték gyöngyözőt az erőlködéstől, — de azért mégis felkelt. Kiszállt az ágyból és lépésszerűen vonszolta magát, amíg odavánszorgott az ajtóhoz.

Hallgatgatózott.

Odaát a másik szobában most róla tanácskoznak. Az ajtóhasadékon át látja a családot meg az orvosokat, akik fontoskodva, összeráncolt homlokkal itélkeznek fölötte.

Kiméletesek; kimentek a betegszobából, hogy ő ne hallja az itéletet. Mosolyog rajtuk; túljárt az eszükön és mindent lát, mindent hall.

— Állapota reménytelen...

Kimondták a szentenciát és azok odaát most alkalmazkodnak a pillanat komolyságához. Már gyászolnak; a nők könnyeznek és látják magukat fekete fátyollal, fekete ruhában és hallják a cirum-dederuntot és mennék a bóbítás lovak után és sírnak és fogadják a részvénytárgyalásokat...

És most nyugalmat erőltetnek, hogy ő, a beteg, a halálraítélte ne lássa a véget és ne lássa, hogy állapota reménytelen...

Ujabb verítékek cipeli vissza magát az ágyba és elrendezi a párnát.

Ne vegyenek észre semmit...

És mosolyog és várja, hogy azok bejöjjenek de-derüt komolyfázva, hogy félrevezessék...

Az ostobák... Akik nem tudják, amit ő tud.

Hogy az állapota reménytelen.

De nemcsak most és nemcsak mostantól fogva...

Amikor először sirt bele a világba... Amikor azok örültek, talán már akkor tudta... Nem eszmélt még, de már érezte... Eljött vendégségbe évmilliárdok végtelenségéből, hogy visszatérjen ugyanebbe a végtelenségbe... Itt végéig addig...

Meddig?

Észteendőkkélik mérik: egy, tíz, ötven... És azalatt örülnek és sírnak, reménykednek és kétségbeesnek, ölelnek és vernek, — de nem jut eszükbe, hogy állapota reménytelen...

Csak ő tudta egyedül már a bölcsőben, hogy van egy másik ágy is, ahol jobban lehet pihenni... Amit úgy hívnak, hogy koporsó. És amikor új sarjadékat tesznek a bölcsőbe, új hajtás sarjad az erdőben is. Koporsófák nőnek, növekszenek, mindenki számára egy, de ezek nem tudják, nem akarják tudni, amikor lepihennek az árnyékában, hogy talán ez az ő fájuk...

... Nekilendülések... élet... amikor tudja, hogy állapota reménytelen... Az éjszakák, amikor a cigány huzza és tükörbe repül a pohár... és sosem halunk meg... a koporsófa pedig nő, növekszik és amikor tavasszal lombosodik, alatta esküszik: szeretsz... szeretlek... örökre...

Nevetni kell, mert csak ez a fa kísér el örökre, amikor már kidől és széthasogatták és kimondták az itéletet: állapota reménytelen...

Azok pedig odaát, a másik szobában, őt akarják becsapni a kiméletekkel, a mosolygásukkal, — pedig azok a becsapottak. Mert nem tudták azt, amit ő tudott... mert most egyszerre meglepi őket... És készenlnek a sírásra és félnek... Eszükbe jut, amire nem mernek soha gondolni, amit nem mernek soha kimondani;

— Halál! Halál!...

Kinyitja az ajkát, megmozdítja a nyelvét és kimondja. Nem is egyszer... Elmondja kétszer, elmondja háromszor... Pedig sipol a tüdeje, ólomból van a nyelve... és fáj... De kimondja megint, amíg azok a másik szobában verejtékeznek...

És sírni fogna örege, ömliatta... De a reszketés önmaguknak szól... és önmagukért sírnak, mert növekszik az ő koporsófájuk is és az ő állapotuk is reménytelen...

Aztán jön a komédia, — a másik. A mostani után, amikor csaláshól mosolyognak, jön a sok fekete parádé. Egyik a másikért: azért, aki már tul van rajta, aki már el ment oda, ahol nincs reménytelen állapot, meg cirumdederunt, meg az az asszony, aki azt mondta: örökké...

... Itt már csak a párna van, amelyikre vékonyan csurog a vér az ajkáról, amikor azt mondja: Halál és megint Halál... Meg a kéz, amelyik ökölbe szorul, — és a fájdalom, ami megrázza a testet...

... Aztán a szem, amelyik nézi mereven az ajtót és várja, hogy jöjjenek mosolyogni, komédiázni az itélkezők... a másik szobából... Az ajk, amelyik mosolyog és kineveti a többieket...

Az ajtó nyílik: azok jönnek és mosolyognak és ő is nevet a merev szemekkel, a vércsikos ajkkal, a félrehúzott arccal... és a komédiások összedöbbennek és sírnak, sírnak...

És nem tudják, hogy az ő állapotuk is reménytelen...

Családi boldogság

Irta: Somlay Károly

Három napig esett az eső. A falut kétfelé hasító ucca is kátyolos, a nyárfákkal szegett országuton is folyik a sár. A nádból és gyékényből kötött házfödelek szinte dagadnak a víztől.

Az ördöglegkü Zsizsik Mátó komcran fuja a dohánnyüstöt az ereszet alól. Nézegeti a tyukülön gnyasztó baromfiakat és a pocsolyákban caplató ebe-eket. Pedig még mindig esőre áll az idő, mert siketen hallatszik a szomszéd faluból a harangszó és hangosan vannak a réti mocsárban a kakukkbékek.

— Aligha dolga nem lesz az éccaka az aranyhegyű menykőszívónak a torony keresztje mellett. Zivatar szakad ránk abból a füstlőgő felhőből. — dörmögi Mátó és befordul a konyhára.

A szabadtűzhelyen rongyoslevest habar a felesége huga. Bele-beleuj a nyirkos rőzséből rakott tűzbe; kötényével is élesztgeti, biztatja a tüzcseket, de csak nem akar felcsapni a láng a kormos fazék oldalára.

— Vesztél volna a majd mit mondok, hogy mi-
ben! — mérgeledik Amál és egy marok szalmát dug a rőzse közé.

Zsizsik Mátó csak nézte a bosszuságában vör-
södő leány orcáját. Mennyi akarás, milyen forrongó indulat lehet ebben a leányban, hogy még ilyen csekélység is kilőki a békéttürelését.

— Hallod-e, még két éve sincsen, hogy kiszaba-
dultál az iskolából, még el sem hánytad a tejfogal-
dat, aztán máris ilyen méregtok vagy!? Mi lesz be-
leled, ha valamikor valami bolond beköti a konty-
dat — mordult Mátó a leányra.

— Ne dühösítsen maga is, mert úgy itthagynom
ezt a konyhát, ezt a füstfészket, hogy még híremet
se hallják többé. Ott a sok szép száraz gyertyánfa
a pajta alatt és nekem evvel a cefet rőzsével kell
pokloskodnom. Már majd megeszem mérgemben a
kezem fejét, aztán maga ahelyett, hogy néhány ha-
sábót aprítana a favágítón, még itt prédikál, — csat-
tant ki Amálból a düh és riva fakadt.

— Hát a nénéd hol van, hogy nem segít a tűz-
élesztésben? Hol a nénéd? — kérdezi meghökölve a
fukarságában bőrig aszalódott paraszt.

— Ha kíváncsi kerd, menjen be a szobába és ne
faggasson éngem — mondta dacosan a leány és most
már a szoknyája szegélyével csinált szelet a sístergő
tűzre.

— No, te se eszel a más szájával kenyeret —
dörmögi félbajusz alól Mátó, aztán benyit a szobába.

A felesége a láda tetején ül. Fésülködik az ablak-
pölcön fele felül előtt. A szélesfogú fésűvel simál-
gatja a hollószínű, vastag hajcsomókat. A lecsuszott
vászonzing meztelen hagyta a vállát és a mellét. Már
hatéves asszony és még most is olyan melle van, mint
egy leánynek. A hangja is egészen leányos. A tükör
mellett egy szál sárga viola van egy csorba ilveg-
pohárban.

— Minek az a virág? Talán a Csizi Dani kalapjá-
ba szántad, he? — horrant reszkető ajakkal Zsizsik
az asszonyra.

— Megint bolond kend? — felelte ez negédesen
és simogatta a vastag hajcsomókat.

— Hallottam. Mindent tudok. Az ángyom rátok
lesett a mlnap.

— Az ángya? Az a bőrharang? Nocsak annak
higgyen kend!

— Hát nem tűztél rozmaringot a Csizi Dani ka-
lapjába? Tagadod?

— Tűzni tűztem. De csak a kerítésen át. A há-
zunkban még nem volt soha az a legény. S ha tűz-
tem is? Nemsokára elmén a faluból, hát nem sajnál-
tam tőle azt a pár szál virágot.

— Mielőtt elmén, majd kiűtöm az agyaráról az
ezüstkupakos tajtékpipát.

— Kend? Maga akarja kiűtni a Dani pipáját?
Olyan legény ő, hogy ha kend buzaszemet tesz az
orra hegyére, hát a Dani az ustórával úgy lepatintja
onnét, hogy meg sem érzi a kend orra az ustó pat-
tintását... És ne legyen kend bolond, nincsen nekem
avval a legénnyel sem ügyem, sem bajom. Semmi dol-
gomban nem vagyok én ő vele egyakaraton.

— A fene hiszi, arait mondasz, Dorka. Az asszony
csak akkor mond igazat, amikor hallgat. Hát én nem
hiszek neked, Dorka... Nem törődöl te énvelem. A
pruszlimon kéthetes már a feslés, anélkül hogy bevarr-
nád. És a tarisznyámban soha egy ittet taplóm sin-
csen, ha csak magam nem teszek bele.

Az asszony nem tudott, vagy talán nem is akart
védekezni a vádak ellen. Valami érzékek felett álló
érzelem cikkázott most az idegein, mikor az ura, a
Csizi Danit emlegette. Nem utálta ugyan az emberét,
megszokta, mint ahogyan meg lehet szokni a kényel-
metlen cipőt is. Közönyös volt iránta, mint a legtöbb
póraszony az ura iránt. Túrta a szidalmait nappal
és elszendvedt állatias szeretkezéssel éjszaka. A Dani
váratlan megjelenése azonban kizökkentette a beletö-
rődésből. Milyen más ez a legény, mint az ő ura, ez a
csoszogó, zsörtölődő, zsugori Zsizsik Mátó.

Egy szóval se reflektált most a vádakra. Tempós
lustasággal fonta hat ágra a haját és kéjelegve gon-
doln arra, ha most megcsókolná domboru vállát az a
pirosszájú, fehérfogú legény... És ha meg is látná

őket ez a horpadt mellű, ráncoshomloku Zsizsik...
Ha nem tetszik neked: tegyen róla. És ha hire menne is
a faluban, hogy Dorka csalja a törvényes emberét,
ha leköpnék is a képmutató, fásult, koravén paraszt-
nök: ő minden gyalázatot elviselne azért az egyetlen
csókért...

A pillát lehuntya és önkénytelenül babrált a sely-
mes hajával. Képzeteleiben már el is követte a bünt, a
miért kítaszították a becsületes emberek társadalmá-
ból és ő rongyosan, megtépetten, de boldogan hajította
fejét szerelmese szívére...

Almódzásaitól az ajtó csikordulása ébresztette
fel. A huga végre elkészült a levesell. Csak úgy bög-
rétől hozta be a szobába és az asztalra tette. Az ura
cinkanalat vett el, az asztalfiából és szűresölve po-
fázta a zsirtalan meleg vizet, amit tán még az éhes
kutya se szagolna meg. Ez a fősvény ember pedig,
— akinek kamatos pénzei penészednek a takaréokban,
— ez a szénát is szálanként számontartó vénség pe-
dig möhön zabálja a kozmás moslékot. Még eddig
nem undorodott meg az urától, de most megutálta.
Most már gyűlölte. Ennek az otromba, tohonya, vé-
nülő parasztnak minden jó, ez nem tesz különbséget
étel és moslék között. Ez nem tud különbséget tenni
nő és nő között sem.

A vastag hajkoszorut a fejére tűzte, fölvetve a rék-
lijét, aztán kiment a kertbe kapálni. Egész nap nem
látta az urát.

Esfefelé bemenet a konyhába. A huga épen akkor
fordította ki a lábasból egy cseréptálba a krumpliká-
sát. Valamenyien asztalhoz ültek vacsorálni. A leány
meg az asszony is unottan, csámcsogva kanalazták az
ételt, csak Zsizsik Mátó evett étvágygal. Hegyes
ádamcsutkája szinte kilindótt, mikor fuldokolva nye-
legette a száraz kompérát.

— Hej te lány, te úgy eszöl, mint a cséplőmasina.
Majd megárt. Édes a méz, de még annak is ártalmas
a soka. Ugy együnk, hogy holnap frustukra is marad-
jon a kásából, — morrant Amála a sunyi paraszt.

— Gebedjen meg kend a kásáján, most már még
a krumplit is sajnálja tőlem, — ruccant fel a leány és
elment az asztaltól.

Az asszony is megtörülte a száját a kötényével
és szintén menni akart.

— Hát én nem tartom ezt a csírtit kenyérpusz-
títónak a háznál. Menjen szolgálni. A házimunkát ma-
gad is elvégezheted, Dorka, — szóló epésen az ember.
Zsizsik lerugta foltos csizmát, egy székre do-
bálta a gunyáit, aztán lefeküdt. Leakasztotta a szek-
ről az olvasót és a Rőzsafüzért imádkozta. Érzelem
nélkül, ástíva darálta egymásután az üdvözlőgyeket,
míg el nem nyomta az álom.

Éjteltájban fölébredt. Főlkelt. A felesége ágyához
ment. De az ágy üres volt. Gyufát gyújtott. Azt hitte,
hogy talán dacol az asszony és a kályhasuton gny-
nyaszt. Hanem ott se volt a felesége. A konyhában se
találta, benyitott hát a prádés szobába, a nagyházba,
de hiába. Csak az Amál egyenletes szuszogását lehe-
tett hallani a kanapéra vetett fekvőhelyről.

Zsizsiket valami szokatlan nyughatatlanlás bor-
zongatta. Csizmát se húzott, kalapot se tett a fejére,
csak úgy ingben, pőregatyában ment ki a pítarra. A
sarlóóra fogyott Hold tompa világosságot árasztott.

A csűrőspajta faránál szalmakazal fedekedett. Alig
tett néhány lépést Zsizsik a kazal felé, halk suttogást
halott. Ketten beszélgettek a kazal tövében: egy nő
és egy férfi. A szavakat azonban elnyelte a falevek
zizegése. Ölelkeztek a falombok és ölelkeztek azok is
ott a kócos szalmakazal mellett. Egy kis következte-
tással Zsizsik Mátó pillanat alatt megállapíthatta hogy
hol van a Dorka.

Valami karóféle fadarabra lépett. A karót két
kézre kapva odalopakodott a kazal oldalához.

— Sillyedjete a pokolra, mit kerestek itt éjfélkor
a sötétben?! — hördült fel és a karót fűtőre emelte.

Az asszony sikoltott, aztán szeméit behunyva, el-
szántan lapult a kazal mellé. A legény meg talpra ug-
rott, elkapta a karót és kicsavarta a feldühödött ember
kezeiből. Könnyű dolga volt a bikányi legénynek a
koplaláson aszalt szibaritával.

A férfi néha aprólékos semmisségekben is elveszté
a fejét, az asszony a sorsfordulatok izgalmaiban is
pillanatok alatt visszanyeri a lelkeségét.

— Ne bolonduljon kend! Dühös kutya kend, hogy
karóval támad ránk? Csak az Amárlól beszélgettünk.
Ez a tisztességes legény becsületes szándékkal van a
hugom iránt. Feleségül akarja venni — állott szikrázó
szemekkel Dorka az ura elé.

— Hát mondok, ha akarja, vegye feleségül, —
motyogta száraz torokkal Zsizsik Mátó és karjaira
ölelte a feleségét.

Karjaira ölelte, úgy vitte az udvaron keresztül
az asszonyát. Magához szorította, szájával a nyitott
rékliből kifehéredő meleg mellre tapadt. A nő pedig
kéjes vonaglással hajította fejét az ura vállára.

Az operák és akácok levelein szálló futkosott. A
szerelmes legény úgy bámult az asszonyi testet R-
hegve cipelő paraszt után, mint a kincstől megfoszt-
ott Dárius. Hej, ha ő vihetné most azt a meggyuladt
fűvösséges gyehennát...

BERLIN

Feljegyzések egy világvárosból (II.)

Először tisztába kell jönni a közlekedési eszközökkel. Az ember örömmel konstatálja, hogy a taxi 10 Pfennigen kezd, így rövid utra nem kerül többé, mint a villanyos. Amellett ha 45 Pfennig járna és fél-narkával fizetsz, a sofőr magától értetődően visszaad 5 Pfenniget és még köszön is udvariasan.

Aztán van az autóbusz. Kényelmes, szép tiszta. Egy hibája van. Káros ambícióval akarja bebizonyítani, hogy ő fürgébb mint a villanyos. Ezt — mint-hogy gyorsan mennie nem szabad — úgy próbálja elérni, hogy csak pillanatokra áll meg. Ennek folytán egyszer se láttam autóbuszt úgy elindulni, hogy legalább egy leszálló ne maradt volna fenn, vagy egy felszálló lent. Gyermeket anyjuk kebléről és szerető sziveket szakít el egymástól, ez az indokolatlan sietés. Az elszakadt családtagok aztán kétségbeesve integetnek és kiabálnak egymásnak, de csodálatos belenyugvással egy szó szemrehányást sem tesznek a kalauznak.

A villamos. A megállóhelyek egyuttal fényreklámok is. Karsu négyzetes tejtűvek pillérek, belülről világítva és reklámokkal teleírva. Ez nagyon praktikus, először mert este az utas messziről látja hol a megálló, másodsor mert unalmában míg vár, elolvassa a reklámokat. Azért nem mondom, az is ügyes a hogy nálunk csinálják, hogy mindjárt az uccai lámpa üvegjére festik a reklámokat. Ez is két célt szolgál. Egyrészt nem lehet jól elolvasni a reklámokat, másrészt, legalább sötét az ucca.

Bent a villamoskocsiban nem reklámok lógnak, hanem böles tanácsok: »Ne szállj le, míg mozog a kocsi.« »Világosítsd fel a gyermekedet — a le és felugrás veszedeiméről.« »Ne tolongjatok, mindenkire sor kerül.« Mindez ügyes és mulatságos illusztrációk.

Legszimpátiásabb jármű a földalatti. Mindenféle óriási U betűk meredeznek: az Untergrundbahn állomásai. A berlini U sokkal változatosabb mint a pesti a földalatti és kijön. A tapasztalatlan utas megijed, azt a földalatti és kijön. A tapasztalatlan utas megijed, azt hiszi elmulasztotta a leszállást és most valami végállomásra ért. De az U nem áll meg, hanem folytatja kirándulását. Hidakon és padlásokon zakatol keresztül. Az elképedt utas ijedten látja, hogy emeletnyi magasságokban robot a város felett. Már csak egy kívánsága van: kiszállni, mindegy hol, mert hiszen az már biztos, hogy valami rossz vonatra szállt a békés földalatti helyett. Kiszállni és bűnbánóan visszatérni az egyetlen járműhöz amin nem lehet eltévedni: a taxihoz.

De közben az U megelégette a szabad levegőt. Ártatlanul, mint szalmaöveggyé férj a nyaralás után, siklik vissza a rendes kerékvágásba és mintha mi sem történt volna, megáll a csempézett, kivilágított, elegáns földalatti pályaudvaron, épen azon, ahol az utas kiakart szállni.

Még egy közlekedési eszköz: a sightseeing társaságok autójai. Akárhogy büszkélkedik a turista, harciasan forgatva a legújabb Griebent, hogy öneki arra nincs szüksége, a vége az, hogy egy napon beleszédül egy ilyen Elit vagy Käse kocsi. Minél előbb annál jobb. Mert ha nem is lehet ilyen módon meglatni Berlint, de meglátja az ember, hogy mi az, amit meg kellene nézni, Azonkívül megtanul kicsit tájékozódni. Megérti például, azt a rejtélyesnek tűnő dolgot, hogy a Sprce hogyan lehet előtte, mikor épen az imént hagyta a háta mögött.

Végigjut a Tiergarten aranszinű lombjai között és szeretne kezetszoritani, azokkal a városi tanács-tagokkal és pcigármesterekkel, akiknek volt és van lelkierejük, meghagyni egy ilyen óriási ligetet, a város közepén és nem igazatja őket az a gondolat, hogy minde »telek«, hogy ezt belehetne építeni, pénzét csinálni belőle, üzletet. Aki ennek a csábító gondolatnak a mai »neue Sachlichkeit« korában ellentudnak állni és meghagyják az aransyágra erdőt, a világáros közepén ligeti padokkal, szerelmes párokkal. Azt mondják nyáron még madárdal is van ott.

Végig suhan a Siegesallén, megnézi kétoldalt, a kis pecsétnyomószobrokat. (Ezt igazán a Rundfahrt-nak köszönheti, mert a saját kocsiját a másodiknál visszafordítaná.)

Aztán Charlottenburg csodás tiszta, széles fásított uccái és ennek ellentéte, a Krögl sikátor. A Kröglre nagyon büszkék a berliniek. Ez az egyetlen igazán régi uccájuk. A kocsit percekig áll, míg a vezető három nyelven elmondja, hogy »már a tizenharmadik században« sib. Olyan mint a parvenü modern házának, egyetlen antik darabja, a régi vitron, amire összeszerezte közt legbüszkébb, mert hiszen az bizonyítja, hogy őt sem a golya költötte: Még a nagyanyámé volt — szereti mondani. És a vendégek összemossolyognak, mert egyik-másik tudja az antikvárium címét, ahonnan a vitrin kikerült. Nem tudom, ez a Krögl is, nem-e...

*

Furcsák a legújabb berlini házak. Egész csomó

ilyen hipermodern épület van elszörva, az új negyedekben. Csaknem egyformák. Mind fehér-sárga csikósak. Ugyanis az alapszín erős okkersárga és az ablakok alatt, sima, fehér erkélycsikók futnak végig. Seholy egy megszakítás, egy kiugrás, faldiszítés. Falanszterszerű egyforma lakásbeosztás látszik kívülről is. Barátságatlanul csunya, sivár nappal. Am este, a csikok szegélyén világítócsövekben fénylik a lila higanygöz, a fehér csikokon ezerszínben gyulladnak ki a fényreklámok, a ház levelet munkazubbonyát és estélyi ruhája tündöklöb, szebb, mint a régi patricius házaké, melyek legfeljebb a fejük fölé tüzhelnek ilyen csillogó diadémost, de barokk, vagy reneszansz díszítéseik közt, nincs helye.

Berlin amugy is legszebb este. A Kurfürstendamm, éjjel két-három óráig, egyformán élénk és ragyogó. Valahogy, azért másképpen élnek és másképpen ragyog mint a párisi éjszaka. Ez a széles, derős nyugodt ut, mely olyan tágas, hogy a legnagyobb forgalom se okoz tolongást, más hangulatot sugároz mint a rue Pigalle zsufaltsága. A Kurfürstendamm is minden házban lokál-lokál mellett sorakozik, de a mulatók közé mindig bekelődik egy rendes, komoly étterem, egy szolid cukrászda. Itt is ragyog az ég a cikázó fényreklámoktól, de a rue Pigalle keskenységében szinte elborítják az eget, míg itt, bármilyen sok van, mögöttük megnyugtatóan, mint ékszertartóban a sötétkék bársony, párnásodik az égbolt kárpítja. A zaj sem olyan nagy, mert a hang elszállhat, nem ütközik a keskeny ucca falaiba, melyek megtöbbszörözve verik vissza. Az egész olyan különböző, mint egy ateller-mulatság, egy előkelő polgárház bármilyen duhaj estélyéhez viszonyítva.

A Gedächtniskirche egész környéke fényárban

uszik. Este ez a rész, sokkal élénkebb mint a tulajdonképeni Centrum, az üzleti városrész.

Nem helyes már, ez a meghatározás sem, hogy »üzleti városrész«. Az ugynevezett Westennek, üzleti élete is, csaknem olyan élénk mint a régi Cityé. A nagy üzletek és nagy éttermek, mind nyitottak itt fiókot, mely rendszerint elegánsabb és nagyobb mint az anyáüzlet. Ami pedig a lakást illeti, hát »nem lehet« máshol lakni, mint a Westen-ben. Ez olyan féle kategorikus imperativus, mint hogy »nem lehet« szmokinghoz aranyingombot viselni, vagy sajtót villával emni. Mondain asszonyok, akiknek férje megkockáztatja azt a tervet, hogy Berlin kevésbé divatos vidékén béreljen hatszobás lakást, azért az árért, amiért a Westenben egy háromszobásat kap — egész rémregényeket tudnak az ilyen »lehetetlen« élet ellen felhozni. Állítólag Berlin többi részén az élete sem biztos az embernek. Éjjel leütik ha kiszáll az autóból, lakását kirabolják, nem kap megbízható csefédséget, szóval »nem lehet« ma máshol lakni, olyan embernek, aki ad valamit a jó hírére és nem akarja aláásni a hitelét!

De a Westen eleganciája és ragyogása még kegyetlenebb ellentétben mutatja a berlini nyomort. Csinos fiatal emberek uccahosszat üldözik az embert, hogy cipőzsinórt vegyen tőlük. A leglehetősebb és legfelelősebb dolgokat vásárolja az ember a berlini uccán, mert az árus könyörög, hogy nem evett még aznap. És végig a Kurfürstendamm, nyomorúkok ülnek, akiket hozzátartozóik, hajnalig hagynak az aszfalton kuporogva, fagyoskodni.

Vajjon hol vannak ilyenkor az tívhadserg katonái? Vagy ez nem tartozik az ő reszortjukba? A moziban — főleg onnan ismerem ezt a kitűnő intézményt — úgy látszik, mintha mindenütt megjelenének, ahol nagy az inség, segítve, mentve azokat, akik rászorulnak. Berlinben csapatostól láttam őket, de nem munkában. A nők, nagy bébékálapjukban, mely az álluk alatt csokorra van kötve, lobogó pelerinjükkel, olyan valószínűtlenek, mintha egy filmből léptek volna ki a berlini éccakába.

Lucia

Dódika szvettert kap

Irtá: Gergely Boriska

Piri, a fiatalasszony óvatosan kilépett ágyából és úgy, hosszú hálóingben meztőláb lopózott át a férje szobájába. Előbb az ajtóra illesztett füllel hallgatta egy ideig annak hangos hortyogását a hajnali csöndességben. Karja, háta végig libabőrözött, amikor a kilincset óvatosan megnyomta. De az urára vetett egyetlen pillantás megnyugtatta: tán ha a fülbe kukurkolna attól sem ébredne fel.

Emélyítő alkohol és dohányszag-keverék szállott szerte a szobában és Piri orrát befogva, lélegzetét visszatartva közeledett az ágy felé. Mély boros álomban félig felöltözött fektet ott az ura, a fiatal földesur. Püffedt, sárga arccal, tátott szájjal, amiből az undorító borbócs csak úgy dől. Sűrű fekete hullámos haja csapzottan hullott a homlokába.

Piri percekig összeszoruló szívvel szomorúan nézte ezt a dus szép haját, az egyedült, ami pár esztendő házaséletükben változatlanul maradt meg mindabból, amit egykor az urán szeretett.

A kulcs — amiért ideszökött — csakugyan ott volt a mellényzsebben. Most tehát hamar cselekedni kell. Te jó ég muszáj cselekedni... Most alszik még az öreg nagyasszony, az anyós, ez a vén zsugori. Most kell akarni... Muszáj menni... Kiosont a férje szobájából.

Térdei összeverődtek, amint ott állt a nagy ódon faragott szekrény előtt. Kinyitotta. Remegő kezéből majdnem kiesett a súlyos gyöngyháztól ékes kazzeta, ahogy kiemelte a szekrényből.

Leült, úgy reszkettek a térdei és a kazzettát ölebe téve, remegő kézzel kinyitotta. Rengeteg apró és nagyobb ékszerek, arany-, ezüstláncok, gyűrűk, karkötők, fülöngyök, medallionok, melltűk egyhalomban összevissza. Nem épen drága holmik, inkább a régiségük miatt és családi vonatkozásuk folytán értékesek. Öreg nagyasszony legifőbb büszkségei, az öreg ház, öreg holmiai között.

Piri idegesen turkált közöttük, majd egy karsu aranyláncot emelt ki és a markában latolgatta a súlyát. — Ötszáz dinárt tán kapok érte — próbálta taksálni — akkor megvehetem Dódikának azokat a fehér gyapjudolgokat a Steintől.

Neszt hallott. Gyanus csoszogást a folyosó felől. A szivdobogása megállt a rémülettel. Félholtan dobt vissza a kazzettát a szekrénybe és mint egy üldözött vad, lihegve repült a szobája felé. Örülten dobogó szívvel, elfehéredett szájjal bujt a paplana alá.

Kezében ott görcsösödött az aranylánc. Kínosan, öntudatlanul szorongatta és pillanatokig még lélegzetet se mert venni. De végül a paplan biztonságos jó melege mögül bátorságra kapva, kiserkent belőle az indulat:

— Az istenit annak az agrárreformnak! Nem is vette észre, hogy a férje szokásos szólásmondását idézte bele a saját megriadtságába.

Az ám, az agrárreform. Mióta férjhez ment, ez

volt életében a Rém. Ugy ijesztgették vele, mint gyermekkorában a mumussal. De ez a régi mumus kismiska volt az agrárreformhoz képest. Azt csak a rossz gyereket vitte el és még az sem volt biztos, de ez, ez mindent elvitt a világon, amire csak áhitózott Pirike és amit csak szeretett.

Az agrárreform félelmetes bösz óriás ezer szájjal, aki Piri körül mindent felevert. Megette a szántóföldeket, amiért Bandi, az ura bánatában kiitta a borospincét. A borospince el usztatta Dódika újdivatos rugós kocsiját, amire Piri úgy sóvárgott és a boldogságába is úgy beleharapott, mint Ádám az almába. Meg is ette csomagig és Piri utálta már ennek a boldogságnak a csutkáját is.

Az agrárreform teli inyekciózza méreggel az öreg urnót és kilopta a rossz ridikülből minden félretett garasát. És öreg nagyasszony letiltott minden szabót, susztart a garádicsokról. Pirit minden kérésével az agrárreformhoz utasította, az pedig ruhák és babakocsi helyett váltókat prezentált...

Egy kicsit megnyugodva gondolt ismét a lánra. — Bandi is így szokta, ha ugyan kell — mentegette magát és megernyedt tenyerébe pihentette a láncot, már látta Dódikát a hófehér gyapjas drága holmik között. Sze me flragyogva sugárzott a gyermekágy felé.

Ebben a pillanatban hirtelen feltárult az ajtó. Nagyasszony állt ott, mint egy ugrásra kész vadmacska. Irtóztos volt a tekintete. Ősz haja rendetlenül hullott a nyakába, arcán ezer ránc, mint a boszorkányok a Jancsi és Juliska mesében. Fekete, foszlottszerű szoknyája alól két lyukas szürke cipő közeledett Piri ágya felé és az hülni érezte ereiben a vért.

A nagyasszony kezében... szent atyám segíts — a kulcsok! Ott felejtette rémületében.

Halálos tehetetlenséggel vergődött Piri és öntudatlan sejtő szándékkal csuszattatta le a láncot és két összetett kezét és odaszoritotta rettenetes izalmában. Minden porcikája fájt a rémülettől. Nagyasszony feje körül aranylánc glóriát látott, ami úgy lángolt, hogy a szemét le kellett csuknia.

Öreg nagyasszony ott állt már az ágy mellett. Piri ezt minden idegével érezte és úgy megvonaglott, mint egy haldokló báránka.

— Tolvajt tartok tehát uri házámban?

Nagyasszony hangja olyan volt, mint a kigyósziszegés a Piri fülének. Két riadt keze a paplan alatt újra szorongatta már a láncot. Örült izgalommal csavargatta a két csuklója körül.

Arca a halottsínből lassan vérpiros lett. Csukott ruhája alól vastag könyecseppek bunggyantak elő. Két hófehér meztelen karját lassan kihúzta a takaró alól összetett kezét — amin ott csillogott az aranylánc, mint egy karsu sárga bilincs — könyörögve nyújtotta nagyasszony felé. Felzokogott:

— Dódkikéért édes mama... A Dódkikéért fehér
— És mibe kerül az a szvetter?

szvetter és minden... kellene... ezért édes mama...
Nagyasszony csak állt mereven még mindig harcias pózban Piri ágya előtt. De szemé lángra lassan enyhére srófozódozott. Aztán nehézkesen fordulva, mint egy nyirkorgós öreg szekér, megindult a gyermek ágya felé.

Piri lélegzetfelfojtottan, szívét a torkában érezve leste Nagyasszony arcát, amelyen egy párnyi sápadt mosoly vibrált, mint egy korcsvirág. Nézte a gyermeket. A baba kövér lábcskáját szétvetve a takarón, édesen aludt. Nagy fekete göndör haja egészen az apjéé. Nagyasszony arca, ahogy nézte, most olyan lett, mint egy sugaras őszi délután.

Ekkor Piri egyetlen mozdulattal kint termett az ágyból és a következő pillanatban sírva térdepelt öreg nagyasszony előtt és csókolta a kezét.

— Soha többet édes mama... bocsáss meg!

Nagyasszony keze lassan Piri fejére tévedt. És a hangja, a hangja most éppen olyan volt, mint a kedves svészter Gertrudé az intézőthen, ahogy megszólalt:

Georg Kaiser a színpadon

Rotterdami jelentés adta hírül a mult napokban, hogy Georg Kaiser »Oktoberstag« című darabját a Vereenigd Rotterdamsch Holstad-Tooneel éjszakai előadásában hozza színre. A színház igazgatósága így indokolta meg az éjjeli előadás szükségességét: Ez a darab felülemelkedik a hétköznapi közönségességén és megérdemli, hogy különös figyelemmel kezeljék. A tiszta benyomást nagyon zavarja pl. az esti előadásnál kötelező szünet. Egyébként is ennek a különleges előadásnak az emelkedett levegője hozzájárul ahhoz, hogy a hétköznapi valósága nem vonja majd el a figyelmet a színdarabtól. Az előadás 12-kor kezdődik.

*

Nem akarunk innepontok lenni és kétségtelen, hogy miután az utolsó években egészen különös pikantériát jelentettek a Kaiser-dramák, most is feszült érdeklődés és kíváncsiság fogadta a legjobb német iskola egyik legjellegzetesebb emberének ezen új írását. A nagy várakozás azonban gyakran vezet nagy csalódáshoz és bármennyire sajnálnak, kénytelen vagyok szembeszállni a rotterdami színgazgató gyönyörű szép esztétikai méltatásával. A kritikus egészen őszintén kénytelen megállapítani: sem a német irodalom, sem az új utakat kereső európai színpad nem lett volna semmivel sem szegényebb, ha Georg Kaiser a darab megírása helyett — uszással vagy napfürdőzéssel töltötte volna el a kánikulának szellemi erőfelfrészre egyáltalában nem alkalmas napjait. Akik szeretik a gúnyos megjegyzéseket, most nyugodtan elmélkedhetnek arról, vajon nem a tropikus forróság szám-lájára kell-e írni az Oktoberstag semmi mással nem menthető fogyatékoságait, akik azonban sok reményiséget fűztek a Gáz és a Brand im Opernhaus szerzőjének további munkásságához, családottan állapítják meg a harmadik felvonás végén: vagy teljességgel tévesen ítélték meg egy kibontakozó írói pályát, vagy pedig olyan mindenkinél előfordulható kisiklással állanak szemben, amelyre ajánlatos lesz minén előbb a feledés fátyolát borítani. De menjünk csak szépen sorjában.

Ott kezdődik a darab cselekménye, hogy egy gazdag ur unokahuga gyermeknek ad életet és a családhan nagy a bizonytalanság, mert senki sem tudja, ki a gyermek atyja és senki sem ismeri az ügy előzményeit... Ekkor azonban megérkezik az a derék asszonyság, akinél Coste ur a feltűnés elkerülése végett a kritikus néhány hónapra elhelyezte Katherine kisasszonyt és elmeséli hogy a gondjaira bízott fiatal nő a vajudás perceiben önkívületi állapotban elárulta az illető férfi nevét. Megindul a hajszá Marien hadnagy után, akit Páris egyik ozredében rövidesen meg is találunk. A hadnagy meglepetten hallja a történeteket: az utolsó esztendő folyamán mindössze egyetlen októberi napot töltött a vidéki városban, amelyben Coste és unokahuga lakik, de ekkor sem történt vele olyan esemény, amelyet ezzel a népesedési gyarapodással összekötötte lehetne hozni, sőt a leányt nem is ismeri. Katherine megmarad állítása mellett, a hadnagy szintén és ekkor váratlan látogatót jeleznek: a szomszéd mézáros megérkezik, aki naponta húst szokott a házába szállítani, kér sürgős beszélgetést Coste úrtól. Ezzel végződik az első felvonás.

A második felvonásban a segéd elmondja, hogy sokáig udvarolt a háznál szolgálatot teljesítő szobalánynak, akit éjszakáról éjszakára meg is látogatott. Egy alkalommal azonban, midőn a szokott találkára indult, a folyosón egy másik ajtó nyílt ki és két fehér kar behuzta őt a szobába, amelyben még soha sem járt. Katherineina magához ölelte a meglepett fiatalleányt és így történt, hogy ezen az éjjelen a szobalány hiába várta vőlegényét. Azóta sok idő telt el és most csak azért eleveníti fel ezeket a régi emlékeket, mert nőül akar, a volt szobalány lesz az élete párja, azonban még nincs elég pénze. Ugy gondolták tehát, hogy — miután Coste urnak aligha lesz kellemes, ha ez a história kiderül — segítse őket hozzá, hogy családot alapíthassanak....

Coste megrökönyödve hallgatja a mézáros legényt, félbeszakítja a beszélgetést és kísiet a hadnagyhoz, hogy megmondja neki: az ügy tisztázódott, bocsásson meg a gyanúsításért.

Marien hadnagy azonban most már nem hagyja annyiban a dolgot és négy szemközt megkérdezi Katharinettól, mi indította őt ennek a fantasztikus történetnek a kitalálására. A leány zavaros magyarázatba kezd: azon a bizonyos októberi napon háromszor találkoztak össze a hadnaggal. Először egy ékszerüzlet előtt, ahol mindkettőn a jeggyűrűket nézték. Ez volt az ajjegyzésük. Azután a templomban (mellesleg mondva: itt olvasta le a férfi nevét a sapkája bélése-ről) ahol együtt imádkoztak. Ez volt az esküvőjük. Végül pedig este az Operában egy páholyba kerültek: evvel innepelték meg a lakodalmukat. Hogy ezután már csak éjszakai látogatás következhetett, az csak természetes. Marien csak hallgatja a leány szavait és egyszerre csodálatos érzése támad: az a rajongó szerelem, amely ezekből a szavakból kifarad, az ő lelkében is visszhangra talál és ő is úgy érzi, hogy Katherine gyermekének csakugyan ő az apja. Elhatározza

tehát, hogy megkéri a leány kezét és újra megülék azt a lakodalmat, amely egyszer talán már meg is történt.

Minthogy eddig még igen rövid volt a darab, szükség volt még egy harmadik felvonásra is, amely perceről-perce kevésbé változatosan variálja: visszamegy-e mégis Párisba a hadnagy, vagy pedig a birtokon marad. Végül mégis egy pár lesz belőlük, a hadnagy azonban előbb agyonlővi a mézároslegényt, aki zsaroló követeléseivel az utjába állt.

Ez volna tehát Kaiser mondanivalója és ezután talán senki sem fogja túlságosan erősen tartani azokat a szavakat, amelyekkel ez a beszámoló kezdődött.

*

Ahogy ezeket a sorokat papírra vetem, elébem kerül egy újabb jelentés. »Georg Kaiser új vigjátéka, a Hellscherel, most kerül színre először Giessenben: Nos hát ez a szemét is színrekerül!«

Talán érthető, ha az olyannyira beharangozott Oktoberstag után »erre a szemétre« már nem igen vagyunk kíváncsiak....

Dr. Kemény István

AZ OROSZ

— Novella —

Orosz barátom mesélte:

I.

Két évvel ezelőtt egy nyári napon fölkeresett me-nekült honfitársam. Nagyműveltségű ember volt, kitűnő jótudós, valaha a moszkvai semmitőszék tagja. Akkoriban egy környéki gyárban dolgozott, mint szakmáymunkás, órabérért. Pedig már a hatvanas éveket taposta.

Leült a szobámban. Így szólt:

— Előtte, bejelenteni, neked, hogy megház-sodom.

— Te, hátyuska? — kérdeztem csodálkozva s őszbeavarcodott fejére pillantottam.

— Hát igen — bólogatott mosolyogva, majd elkomorult. Tudod, fiam, nem szeretnék egyedül lenni, amikor meghalok. Egyedül élni rossz. De egyedül meghalni, egyedül lenni akkor, a halál órájában, az még rosszabb.

A szomorú érv előtt elnémultam.

Ő is hallgatott egy darabig. Aztán elmondotta, hogy megismerkedett egy bécsi leánnyal, aki szintén a gyárban dolgozik. Azt veszi el.

Mikor már feleséges lett, bemutatta.

Szöke, rokonszenves nő volt, sokkal fiatalabb nála, maga az egyszerűség, az igénytelenség.

Hajdan ő is jobb napokat látott. Jómódu bécsi családból származott.

Nem sokat beszéltem vele. Szeméből azonban sugárzott a szeretet, az önfeláldozás, az a vallomás, hogy részvétből ment hozzá: meg akarta szőpíteni öreg barátom utolsó évét.

II.

Ugy édegettek, mint száműzött munkásemberek, akiket távol idegenben összeszedt a sors.

Reggel korán együtt mentek a gyárba, este együtt tértek haza. Otthon teázgattak, beszélgettek.

Az asszony egy kukkot se tudott oroszul. De az ura ugy bírta a németet, mint az anyanyelvét. A társalgást nyelv a német volt.

Mindenesetre megértették egymást. Talán boldogok is voltak.

III.

Ezen az őszön az öregur hirtelen rosszul lett: munkahelyén a gyárban összecsett, mentők vitték egy kórházba.

Orvosai nem sok jót jósoltak. A betegnek egyetlen vágya az volt, hogy haza kerüljön. Csak haza, haza. Ha nem is az aranykupa, a templom városba, legalább a saját szoba-konyhá lakásába. Azt hitte, ott jobb lesz.

Felesége, aki filléretet keresett, haza is szállította. Ott pedig ugy ápolta, ahogy ma már nem is szokás ápolni. Ilyesm csak könyvacsaró mozdírmákban fordul elő.

Még a gyárba se járt el, nem törődve, hogy elveszti állását. Ágya mellett ült, orvosságot adott neki, borogatta, éjjel-nappal.

IV.

Egy reggel telefonozott, hogy jöjjenek ki azonnal. Kisírt szemmel fogadott a konyha ajtajában.

— Nem akar megérteni — panaszkodott zokogva.

— Akármint monok csak a fejét rázza és kiháblt oroszul, mindig csak oroszul. Nem tudom, mi van vele.

Azt hittem, hogy öreg barátom már elvesztette eszméletét és félre beszél.

De mihielyt megpillantott, fölsímt. Boldogan köszöntött.

— Jaj, csak hogy végre itt vagy, fiam — mondta.

Új ide mellém az ágyamra.

Kezem után kapott...

— Nézd — szólt nyugósen és titokzatosan, mint valami agg gyermek — nem akar megérteni. Tejet

kérek és vizet hoz. Mondom neki, hogy huzza félre a függönyt, mert a napot szeretném látni és levessel kinnál. Küldöm és jön, hívom és megy. Bolonddá tart. Kérdezd meg tőle, hogy miért nem felel, miért nem akar megérteni?

Valamit dadogtam. Nem vállalkoztam arra, hogy megmagyarázzam a helyzetet.

Ő már abban a régióban volt, ahol lefoszlik ró-lunk minden alakosság, mind az, amit egy élet során tanultunk, magunkra szedegettünk s csak az marad meg, amit a bölcsőtől hoztunk, ami a természet, ami az ősiség, ami az igazság.

Szorongattam a kezét. Régi dolgokról beszéltem. Miután kissé lecsillapodott, megigazítottam párnáját és mentem.

V.

Pár napra rá megint telefonhoz hivatott az asszony. Rémülten közölte, hogy ura egyre nyugtalanabb és indulatosabb, rárvall, szidja őt, valamit kér, de nem tudni mit és szakadatlanul ordít.

Autóra szálltam. Mire kiértem, már késő volt.

Öreg barátom mozdulatlanul feküdt az ágyon, nyitott szemmel, szélesre tátott szájjal, melyből mintegy utolsó kiáltás szakadt ki az, amit nem értett meg felesége, az, amiről mi se tudhatjuk meg soha, hogy mi lehetett.

Mit tehettem én, az elkésett tolmács?

Lefogtam a szemét. Pravoszlav szokás szerint keresztet vettem magamra, homlokomra, szájamra, szívemre s elmondtam lelkiüdvéért a halotti imát.

Szegény, mégis egyedül halt meg.

Kosztolányi Dezső

Gál Ottó:

Tükör

I.

Anyám

Mikor egyek voltunk, tükörből egyszer meglestem arcod, mely arcom volt, szeméből a tüköret télihold lényített, mint oltar mélyén drága kegyeser, s fejed felett: lejem felett táltosán a kősz loholt.

Láttam, hogy arcod a sóhajok utja, a bérat balleg repta drnnyal: ha szíved réjén öröm szárnyal és ha arcod buval a könny behúja... Aznap éjjel, erős szívvel eljegyeztél a halálal...!

II.

Rutak dala

Szemünk közegett nap, fénytelen korong, tüzveres kolok kihált éjén, nincs kin a földön, nincs földi fal, nincs vágy, nincs ba, nincs sóhal, mi tekintetünk néma örvényén nem borong...

Szánk szikkadt lép, panaszkodok dus idra, hangunk harang a üresen kong, torz vállunkon ósátek tanyáz, norpadt mellünk suta víz, átomtársul nem hívunk minket éjszakára...

Szép szavunk vermébe nem eskü barát, közöny köve veri szereimünk, és minden szempar kétélű tör... De hű társunk a tükör arcunkra vardsolja a szépség bibordt

FEKETE CSILLAG

Regényes elbeszélés a serdültebb ifjuság számára

Irta: Karlócai

A Bácsmezei Napló pályázatán
díjat nyert ifjusági regény

Hatodik nap hajnalán már megpillantották a tudai vár lengő lobogóját. A homokos part egy kiemelkedő részén fehérre meszelt magányos házik állt, arra fordította Ferenc a csolnak orrát, ott szokták kipihenni az egy heti utazást. Jó bort is lehet ott kapni, sőt van egy zenész is, aki ha elő veszi tilinkóját, olyan kedvet kerekít az embernek, hogy rövid idő alatt ki száll kézből, lábából a hatnapos ülés merevedése. Ugy is hívják a halászköt, — »Tilinkó csárda«. — A környék legszebb asszonya főzte halászlé messze vidéken híres volt. Ferenc bá' mondotta gyakran, hogy tíz évvel fiatalabbnak érzi a szívét, ha erre a szép menyecske egy pillantást vehet, a gyomrát, ha a főttjéből ehet és a fejét, ha tüzes torából ishat. Ha pedig még a tilinkós is rákezd, a lábából is kiugrik a köszvény.

III. FEJEZET.

Budavár tövében.

Berakodtak a Tilinkó csárda udvarában álló fészker alá.

Csárda előtt a folyópart homokos oldalán három katonaféle vitatkozik. A víz fölé hajló fűzbokor tetején négy varju tollszködött. A katonák kezében feszült az íj hurja, lábainál is feküdt egy tartalék íj. — Na legények egy varju tíz icce bor, — szólt feléjük egy külön álló díszesebb ruházatu vitéz.

Dusán vigyázva lépdelt hátuk megett a vízhez, hogy megmosakodjon.

Zizzenve pattant a hur s a három nyíl három varjut terített le, a negyedik megriadva felettük repült el.

Dusán önkéntelenül is kihuzott az előtte álló vitéz tegezeiből egy nyilvesszőt. Villámgyorsan felkapta az ott heverő íjját és pillanatnyi célzás után a fekete madár élettelenül hullott le a földre.

A katonák az álmélkodástól nem értek rá megharagudni erre a vakmerő ifjura, aki pirulva kért engedelmet az elhamarkodott tettéért, de úgy mondá nem állhatott ellent a kínálózó alkalomnak.

A díszes ruhájú vitéz közelebb lépett hozzá, megveregette a vállát.

— Jól tetted szép öcsém, hogy is haragudnánk érte.

*

Az ívóban már együtt volt a Tomics társasága, mikor a katonák hangos jókedvvel léptek be.

— Jó estét vitéz hadnagyuram — köszöntött az érkezők felé a kocsmáros.

— Neked is Ézsás, — hozz hamar bort itócs kancsóknak, mert belcáradtunk a varjazásba s a fáradt katonát csak tüzes ital pihenteti meg igazán, no meg a szép menyecske.

— Bort kaphatok... ehun van e, de menyecskét otthon kerestetek, nálam azt nem verjük csapra — tréfálódzott velük a csárda gazdája.

Dusán Tomics mellé ült, s szóltalul fogyasztotta el esteljtét.

Egyszer csak feláll az asztal végénél a hadnagy urnak szólított vitéz s fakupáját Dusán felé emelint.

— Öcsémuram az ügyes nyilazásodért igyál velünk egy kupa bort.

Tomicsnak nem tetszett ez felszólítás, azt tartotta, hogy a király katonáit messziről jó tisztelni.

A hadnagy látta a tévovázó idősebb férfit, azt hitte, hogy a fia apja. Felállt, odament, bemutatkozott:

— Ne vedd tolokodásnak, ha téged is meg hivlak bátyámuram... nevem Gardai Bálint, a király seregében szolgálok, mint csapathadnagy. Fiad szép példát nyújtott embereimnek, röptében szedte le a madarat.

Jásó nem értette az egészet. Az ő fia... példát adott... röplő madár... Ki szedte le, honnan szedte le...?

Az elmondott szavak lassan teregették szét Jásó értelmét, amikor Bálint elmesélte mi történt a folyó partján. Most már ő is elfogadta a szivesítást és a két kis csoport közelebb állt egymáshoz.

— Mi hír van az alduánál urambátyám kérdé az általános kimagyarázkodás után Bálint hadnagy.

— Én magam híreket nem igen hoztam, de itt van a legjobb barátomnak, Dragonics Vélykónak a fia Dusán, ő már többet tud mesélni.

— Nem tudok biz én se sokat, mint azt, hogy a török hoi itt, hol ott bukkann fel. Mindig jobban és jobban terjeszkedik. Nem is fog az megállni Budáig.

— Hm, mondasz valamit öcsémuram, de itt vagyunk ám mi is. Sokszor betörök a pogány kopasz koponyájá, mi eljut idáig... Igaz-e emberek?

— Ugy van... ugy van — helyeselték hadnagyuk kijelentését a zsoldosok.

Összekoppantak a kupák, szomjasan ivott a torok. Bálint sóhajtvá mondja maga elé meredő tekintettel:

— Nem tudom, mi történhetett édesanyámmal és

hugommal, már jó ideje semmi hírt sem hallottam felőlük.

— Merre laknak? Kérdé Dusán.

— Arra tifeleték, Kolombács várában. S hogy a várat egy szerb kapitány árulása a törökök kezére juttatta, nem menekülhettek. Édesanyám nagy beteg volt, kis hugom alig hat éves, ott maradt mellette ápolónak. Nem hozhatták őket magukkal menekülő barátaim. Bálint szeme fátyolossá lesz, keze öklöbe szorul, fájdalom ráncba torzítja el nemesen fértias arcát. Rácsap az asztalra, csak úgy táncolnak rajta a kupák.

— Fiuk én tudni akarom, mi van édesanyámmal és kis hugommal.

— Nehéz lesz az uram — veté oda Tomics a kétkezdést — tele van janicárral a vár. Én ugyan nem lártam ott, de az ember sok mindent megtud, ha utközben náitva tartja füleit, a vár alatti folyón egymás hegyin-hátán a harci gályák.

Bálint két kezébe temette arcát, az Ital kissé felhorzolta lelkében a virtust s erős zokogás rázta meg vállait.

— Cimborám, elvinnétek-e magatokkal?

— El jönnél velünk?

— El én!

— És csak így egyedül akarsz neki menni a darázslecszeknek. Azon kezdem, hogy besem eresztenek, hanem már a kapu örök ütik le a fejed. Szólt ismét Tomics.

— Igazad van bátyám uram, én egyedül nem sokat érek — csikorgatta össze hófehér fogait Bálint... Fiuk, daloljatok valamit, mert szétpattan a fejem, ha a kedveseimre gondolok.

Csak ezt várták a legények, mert félték hogy parancsnokuk annyira elbusulja magát, hogy dühében kárt tesz önmagában. Halk, panaszos zümmögéssel nó tázták:

»Szilaj szelek fujnak fölfelé a Dunán... Fölfelé a Dunán.

Lófarkas póznákkal törtet fel az ozmán. Kutyá hitü pogány.

Gyászba borult a sok fehér leány párta Fohér leány párta.

Török verő szeretőjét, hej hiába várta, Hej hiába várta.

Bálint ezt is leinté. Ézsás, üresek a kancsók, bort ide a javából.

A tel edényeket sietve hozta a szép csárdásné. Egyik zsoldos legény csipni akart egyet a rózsaszínü gömbölyű karon, de a menyecske gyors keze akkorát vágott a tolokodó kéz fejére, hogy gazdája menten vissza rántja azt.

— Hogyan kerültek szüleid Kolombács várába, hadnagy uram? kérdé Tomics.

— Édesapám Perényi Péter kapitány csapatában kürtös volt. S amikor Perényi visszafoglalta Bajazed szultántól a várat, hadnagyvá léptette elő. Ugyan is nem bírtak a pogánnyal, valahányszor megostromolták a falakat, mindannyiszor véres fejjel verték őket vissza. Édesapám, aki állandóan Perényi mellett tartózkodott, egyik este azt találta mondani:

— Vitéz kapitány uram, ha tovább így öleted véreinket, ugy se a vár nem lesz a tiéd, se embered ép-kézláb nem marad.

— Már pedig a várat elfoglalom, ha addig élek is.

— I,chet, de nem ilyen módon.

— Más mód nincs, sietnünk kell. Nem várhatunk addig, míg a — kaidzsik — a csolnakászok segítséget hoznak.

— Én tudnék egyet, adj mellém negyven embert, jó szemű újjászoktat és negyven erős marku, vállas legényt, meg egy falförő kost. És amikor az én kürtjeletem hallod, támad meg embereiddel a vár dunai oldalát. Tied lesz a győzelem.

— Legyen — hagyta jóvá a tervet Perényi.

Édesapám az éj sötét leple alatt megkerülte a vár falat s a szemben levő hegyoldalon húzódo erdő szélére osztotta el embereit, meghagyva nekük, hogy hajnalhasadtakor lánzólok szarokos nyilakkal nyilazzák a vrtetőt. A másik negyvennek egész virradatig fatuskókkal kellett döfnötni a fák törzseit, ami igen feltűnő zajt csapott az éjszaka csendjében és ugyanakkor a vár fala alá görgöttette a falförő kost is.

A reggeli ködös szárikületben megkezdte tervét. Negyven égő nyilvessző hosszú vonalban repült egymás után a vár tetőre. Alul a kos mély bugással dörmöbölt a kemény szikla falon. Maga a kürtös pedig szájához illesztette kürtjét és bele fujt. Csak ugy reseggett a sűrű erdőn keresztül a riadó. Rohamra fujta kürtjét apám. A török erre az oldalra őzpontosította erejét. Ez alatt a dunai oldalon macsba ügyességével mászták meg a várfalat Perényi emberei. Rövid esata után magyar kézre jutott a vár és édes apám hadnagyvá lépett elő. Később megnősült, azonban alig tíz éves házasság után egy vadászat alkalmával lova a Dunába ragadta. Ekkor volt a kis hugom feléves. En-

gem Perényi magá' vett s mint apród szolgáltam mellette, majd ide' tom Budára a király seregébe. Itt kaptam a hírt a' elostéről s kedvescim ott maradásáról.

— Hogy hívták testvéredet, hadnagy uram?

— Erzsikének, öcsém uram.

— Erzsiko... Jellsaveta... ismételte halkan Dusán — nekem is van egy hugom, Lyubica a neve. Nagyon szeretem.

— Olyan fekete mint te?

— Igen, a haja fekete mint az éj, hullámos mint folyóvíze és a szemc ragyog, mint két gyönyörű csillag. Az orca fehér, bársonyos mint a tejszine. Teste karcsu mint az öze.

— Erzsike is ilyen lehet, ha még él, de ő szöke és kék szemü.

— Lyubicának még a hangja is kellemes, ugy-e Szlávko?

A hü szolga könnyezve bólogatott, az ő gondolata is ott kerengett a kis sziget felett.

A környék lakói ugy hívták Lyubicát: »fekete csillag.« Lelkének szeretete körül ölelte szívünket. Szébbnél szebb dalokat énekel Lázár knézről, a koszóvívi hősről, a vitéz hajdukról, akik a hegyek között az erdő sűrűjében élnek s halált megvető bátorsággal támadják meg a török csapatokat. Ha hallanád őt hadnagy uram, hitelt adná dicsérod szavainak.

— Azt gondoltam öcsém uram, hogy mégis csak elmegyek veletek. Kisérőül viszek még öt-hat zsoldost.

Az uton majd csak kieszelünk valamit, hogyan lehetne bejutni a várba.

— Nem tudnád véletlenül hol vásárolhatnék fegyverzetet itt Budán?

— Vitézi felszerelést?

— Azt — felelte mohón Dusán.

— Ezt könnyen szerezhetesz, mert nekem is van. Szákmányoltam eleget, majd azt is hozok magammal.

Az idő jócskán benne volt az éjszakában. A toll hold bekukcskált a csárda ablakán, versenyre kelt a pisllakoló mécsessel. Hirtelen lódobogás tompa moraja zavarta meg az ezüstös csendet. Egy hírnök lépett be a csárda ajtaján. Élesen pengetve lépéseinél csizmája sarkantyuját.

— Garday Bálint hadnagyot keresem.

— Akkor jó helyen jársz, mert én volnék az.

— Vitéz hadnagy uram, kapitány ur kéreti azonban fontos szolgálati ügyben.

— Fiuk nyergelni, mond meg a kapitány urnak, kettőt se tússzent, én már ott leszek. Dusán öcsém, ugy látom, alig ha tartok veletek. Éjszaka csak akkor kerestet a kapitányom, ha valami különleges megbízatás vár reám. Ti monjatek, ki tudja holnap merre járok én. Hanem azt ígérem fiu, ha véletlenül utamba esik szigetetek lenn a határon, hát befordulok hozzátok is.

Másnap indult Dusánnal haza a két csolnak.

— Négy hét mulva ismét itt leszünk — szólt Tomics busuczászok a kocsmároshoz, de akkor ne a fészker alatt adj helyet, mert h már megfizetjük, pénzünkért szobát is adhatnák.

— Nézd nézd a Jásót, már a puha szénán is derékfájást érez, én pedig az eresz alatt hálok a szűrőmön.

— A fáradságotad megérté-e ez az ut? Kérdé Jásót a csárda gazdája.

— Igen, mindent jól eladtam, sőt igen olcsó pénzért gabonát vásároltam, amit Beográdon remélek értékesíteni. Jer Dusán induljunk.

Már jól besodoródtak a lomhán hömpölygő folyó közepére, hátuk megett felporzott a városból vezető ut. Vágtató lovas dübörgése zajlott le hozzájuk.

A lovas megáll a csárda előtt, valamit mond az ott bámészkodó gazdának, aki széles mozdulatokkal mutogat a távozó csónakok után. Az érkező erre új vágatba hajszolja lovát és hamarosan egyvonalba jut Tomicsékkel, kik figyelmezzé lettek a parton Integetőre s feléje irányítják a csónakukat.

— Dragonics Dusánt keresem — kiált feléjük a lovas, akinek aruházatán meglátszott, hogy a király seregében szolgál.

— Én vagyok az, szólt meglepődve Dusán, mit akarsz velem?

— Bálint hadnagy megbízásából jöttem.

— Arra kér téged, fogadd el e csekélységet barátságá jeléül, s viseld azt hozzád méltó dicsőséggel. Ezekkel a szavakkal leemelte lova hátáról a nehéz zsákot. Meglátszott a vörösödő ábrázatján, hogy nem könnyü tartalma lehet az ajándéknak. Keményen vágódó léptekkel lépett a kikötő csónakok elé.

Szlávko és Dusán sietve ugranak a partra s kiváncsian veszik át Bálint hadnagy érdekes küldeményét.

A bőszerű zsákot mindjárt át is kutatják. Dusán alig bír dobogó szíveével, ugy örül, mert az ajándék nem más, mint teljes lovagi felszerelés. Erről álmodozott ő mindig. Tomics kiáltása térítette észhez:

— Jó lesz már indulnunk, mert ránk esteledik s még mindig Buda alatt állunk.

A csillogó holmikat Szlávko gondos kezekkel a huzás zsákok közé rakosgatta, szépen betakarta széles pokróccal, nehogy rozsdát kapjanak a nedves, párás alkonyodó levegőtől.

(Folytatás a jövő vasárnap.)

Rejtelmek a kükelburgi sakter és egy apáca körül, akinek tőből kiharapták a nyelvét

Cimünk senkit ne vezessen félre: a kükelburgi sakternek és az apácának egymáshoz semmi közük sincs. Nem is ismerték egymást. Az apáca valószínűleg nem is tudta, hogy Kükelburg nevű város vagy falu a világon van (eddig én se tudtam, pedig nem vagyok apáca. Sőt!) És hogy ebben a Kükelburgban egy sakter is létezik. A kükelburgi sakterről már nem merném olyan határozottan állítani, hogy... Igen, a sakterért nem temém tűzbe a kezemet. Hogy van mégis, hogy a cimben egy apacát összekompromittálok egy sakterrel? Nem szolgálhatok más magyarázattal, mint hogy a feltűnő párosítással azt akarom elérni, hogy feleségizsam az olvasó érdeklődését. Azonfelül úgy az apáca, mint a sakter és históriája egyformán annyi megfjeihetetlen rejteltől kődös, hogy teljesen egyre megy, ha az egymástól teljesen összeügaestelen történetet egy közös kerethen tárgyaljuk.

Az apáca

Böngészvén a vidéki lapokat, egy kassai újságban a következőket olvasom:

»Tőből kiharapták egy apáca nyelvét.«

Budapestről telefonálja tudósítónk: Gyulafehérvári jelentés szerint az ottani zárdából kórházba szállították Suta Mária apacát, akinek nyelve tőből ki volt harapva. Az apáca nem képes elmondani, mi történt vele, mivel eszméletét még ez ideig nem nyerte vissza. Az eset az egész városban óriási feltűnést keltette.

Semmit nem hiszünk el inkább laptársunknak, mint azt, hogy az eset az egész városban óriási feltűnést keltet. Hamarjában, ha agyonütnéne, se tudnék egy tőből kiharapott apácanyelvnél egyebet elképzelni, ami egy városban óriásibb feltűnést kelthetne. Nagy kár, hogy Suta nővér még nem nyerte vissza eszméletét és nem tudja elmondani, mint amennyire valaki már egy tőből kiharapott nyelvel beszélni képes, hogy tulajdonképpen mi is történt vele. Sajnos, a szerencsétlen apáca hallgat, a tővéből kiharapott nyelv sem mozdul, így találgatásra vagyunk utalva. A legtrikább esetnek számít, ha valakinek tőből kiharapták a nyelvét. Pláne apácák között még nem is fordult elő. A nyelv ugyanis az ember legvédehetőbb testrészei közé tartozik, szinte hozzáférhetetlen, ha úgy akarom. Csak nem kell kinyitni a számat és már ezzel elvágom az utját annak, hogy a vakmerő tőből kiharapja a nyelvemet. A rendőri krónikából emlékszem, hogy egyszer egy feltékény férfi esők közben leharpatta neje nyelvét, csúcskéjét. Ki az a sötét fágnázó, aki gyanakodni merészel és feltételezi, hogy egy szentéletű apacát is hasonló körülmények között érthette a baleset? Apaga satanas! Csak két lehetőség van: Suta Mária nővér vagy saját maga harapta ki tőből a nyelvét vagy pedig a Gonosz incselkedett a jámbor apácával, aki csufondárosan miként a vásott gyermekek, kiölté rá a nyelvét: Beee! Ezenközben az ördög, aki soha nem alszik, odaugrott és kiharapta tőből a boldogtalan apác nyelvét. Ez Suta nővér legendája. Amíg Gyulafehérvárról újabb jelentés nem érkezik, meg kell elégednünk a fenti magyarázattal.

A sakter

A titokzatos kükelburgi sakterrel egy kolozsvári újság hasábjain találkoztam. Sajnos, a kükelburgi sakter feleségének nem harapták ki a nyelvét. Szerény fantáziával is el lehet képzelni, hogy milyen éleken perog a sakterné nyelve, aki nem volt rest s a következő sorok közzétételére kérte fel a kolozsvári újságot:

— Tudomásul adom, hogy férjem, Horovitz Herman, Kükelburg saktere, ismét megszökött. Arra kérem az igen tisztelt rabbi urakat, hogy ne adjanak neki többé írásokat.

Horovitz Hermanné,
Tisztelettel

Magam részéről csak támogathatom Horovitz asszonyt a rabbi urakhoz intézett kérelmét, akik bizonyára nem is fognak elzárkózni a kérdés teljesítése elől. Kétszer nem ad, aki gyorsan nem ad, de miért szökött meg ismét a sakter az asszonyától és Kükelburgból és vajjon elvitte-e magával a nagy kést, avagy ottthon hagyta? Ki vágja át most a kükelburgi libák és tyúkok nyakát a rituális szabályok szerint a szökésben levő sakter helyett? Kivel vizsgálódik Horovitz Hermanné Kükelburgban? Mit csinálnak az igen tisztelt rabbi azokkal az írásokkal, amelyeket többé a saját felesége kérésére nem fognak kiadni a sakternek? Mindmeggannyi kérdés, amelyek sok éjszaka nem fognak hagyni aludni.

Eos.

HORNIMAN'S TEA

AZ IGAZGATÓTÓL A GYAKORNOKIG

Nincs ital, amely frissítőbb, nincs ital, amely jobban megfelel a modern üzleti élet követelményeinek: a nehéz, felelősségteljes munkát végző vezető részére épenugy, mint alkalmazottaknak, a kik szellemileg és testileg tevékenykednek, mint a világhírű Horniman's tea.

Ha felrisszülésre áhítozik, ha munkája világos és nyugodt gondolkodást kíván, igyék csak egy csésze frissítő és kellemesen ható HORNIMAN'S TEÁT, amely a munkáját nagyban megkönnyíti.

Horniman's tea minden üzletben kapható. A világ minden országa részére külön csomagolásban és különböző nagyságban, hogy minden igény kielégíthető legyen.

Két gyufaszál fénye...

Írta: Kristály István

Elegáns dolgozószoba. Pinom művi, szürke bór-garnitúrával.

Lázár: Nézd, ezt a csekket! Ötvenezer font. Édes barátom, ezzel rendezem az ügyemet és még marad annyi, amivel legalább az egyik gyáramat újra üzembe állíthatom. Ez lesz a legszebb elégtétel nekem. Tudod, a veszteségcímet még elviseltem volna. De a biztosítótársaság eljárása — az... mondjuk így: megrendített... Igaz: a helyzet kissé különös volt. Egy-szerre, ugyaszólván ugyanazon pillanatban borult lángba mind a két gyáram! Furesa eset, igazán. De... (Barátját nézte hosszan, aztán elfordult. Hangja reszketett.) Szóval a biztosító társaság nem fizetett. Azt mondta — ez lehet: gyújtogatás is. Hogy az a két eldobott gyufaszál — nem véletlen! Bár minden meg-gondolás azt mutatta, hogy egy kissé mégis vakmerő rendezés lett volna. Nem, barátom, ilyen csak egy rendező tud: a sors! Embertől ilyen egyenesen elkép-zelhetetlen. Aztán nem is volt rá okom. Hiszen veszteségeimnek bő fedezete lett volna akármelyik gyáram. Egyik a kettő közül! Hogy a gyanun felül állok — mint tudod — beleegyeztem abba, hogy a dolog teljes felderítéséig lemondok igényemről. És... (Mosolyogva pillantott barátjára.) A biztosító társaság elfogadta ezt az ajánlatomat.

(Kis táradt szünet.)

Lázár: Ellenem szól az, hogy abban az időben tényleg jelentősebb veszteségek értek. Viszont az én igazamat támogatta minden egyébb — amiben én ed-dig, mint ember, kifejeződtem!

Tamás: Szemrehányás?

Lázár: Nem! Hiszen a biztosító társaság tanácsá-ban te csak egy ember vagy. (finom gunyval) Én meg vagyok győződve, hogy te az én igazamat támogat-tad. Hiszen te ismersz legjobban és hogy te bizol bennem, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy csak legutóbb is ezer fontot kölcsönöztél. (Előveszi a tárcá-ját, átadja az ezer fontot.) Igen, belbizonyítottad, hogy barátságod az eset után sem gyengült meg irántam!

Tamás: (Izgatótt. A bankjegyeket gyűrögöti.) Nem, nem gyengült meg. Ellenkezőleg. Ha cselle

szükséged lenne rá...? (Mikor Lázár nem felel, éles, metsző, kihívó hangon.) Most is segíteni akarjak, figyelemzetni! Nem tudom honnan, a társaság tudomá-sára jutott, hogy már csak feleséged ékszerének árán tudod magad tartani. Örülök, hogy tudok arról a csekkről, amivel majd mindent jóvá tehetsz!

Lázár: Az ékszerről csak te tudhattál! Hallatlan!

Tamás: Ne siesd el a dolgot. Én tényleg tudtam. De nem: töletek! Egy nyakéket kerestem Wolfnál. Megmutatta mind ami volt raktárán. Egyik sem az volt, amit kerestem. Ugy látszik bántotta, hogy nem tud megfelelővel kielégíteni — belső műhelyéből hozott elő még egyet. Talán ilyen keresek, kérdezte. Egy pillantás az ékszerre meggyőzött arról, hogy ez — tő-letek való... És én tényleg: ilyen nyakéket kerestem!

Lázár: (Elulladlan.) És...

Tamás: És megvettem.

Lázár: Megegyezés szerint itt nem lett volna sza-bad árba becsátania.

Tamás: Wolf ezt említette. De: rátok való, tekin-téből, volna a nyakéket én minden összeget megad-tam volna. Nehezen ment. Diszkréciót fogadtam. És Wolfnak megtöltöttem — miután már felfedtem neki hogy az ékszer ismerem — hogy erről az esetről va-lakinek is említett ne tegyen. Hogy a társaság honnan tudja, nem tudom, de az bizonyos, hogy ez a dolog árnyat vet rád! Azt mondják: ez az ember kiméletle-nül játszik. Hazárd!

Lázár: (Sokáig hallgat.) Az erdővállalatom befe-jezés előtt van... Mindent jóvá teszek! Hol van most a nyakék?

Tamás: Olyan kétségbeesett vagy! Ez barátom... az ékszer eladása... (Hangsúlyozza) Gyengeség volt mégis! Egyébként nálam van. (Kiveszi a zsebéből). Tessék!

Lázár: (Átveszi. Felnyitja a dobozt.) Ez az!

Tamás: Itt hagyom. Tégy vele, amit akarsz!

Lázár: (Visszaadja.) A tied. Megvetted!... Így nem kell.

Tamás: Megvettem, hogy ne kerüljön senki idegen kezébe! Te, nem gondoltál arra, hogy egy hölgytől nagy áldozat — hogy ékszerét eladja?

Olcsó árak!

Olcsó árak!

Tekintse meg a Schlager-féle kirakat

ridikül-ujdonságait

Utas-cikkben nagy raktár!

Subotica, Aleksandrova ul. 1.

Lázár: És most; engem érdekel! Hogy ne kerüljön idegenhez — én megveszem tőled.

Tamás: (Hidegen.) Nem eladó!

Lázár: Azt hittem — a barátom hajlandó erre a szívesre!

(Feszült, hideg csend.)

Lázár: (Ellenségesen nézi Tamást. Figyel. Készül.)

II.

Mária: (Gyönyörű, magas nő. Nagyon szenvedő arccal, kopogtatás nélkül, sietve jön be. Tamást látva, nagyon meglepődik. Jobbjában hozott levélkét észrevétlenül szeretné összegyűrné, kezében elrejtve.)

Tamás: (Gyorsan.) Kezét csókolom.

Lázár: (Eléje lép.) Jó reggelt!

Mária: (Nem nyújt kezét senkinek.) Jó reggelt.

Lázár: (Nehéz csend után.) Tamás felkeresett... (Tamást nézi.) Hivatalos ügyben... Egy vállalkozásról lett volna szó!

Tamás: (Főlényesen mosolyog.) Az ügyet már tulajdonképpen elintéztük. Véletlenül megvételre kínálták ezt a nyakéket! (Leteszi az íróasztalra.) Megismertem. És megvettem!

Mária: Ah!

Lázár: Én hajlandó vagyok bármilyen összegért átvenni!...

Tamás: Ó, én már fel is ajánlottam Lázárnak...

Lázár: A nyakék ára ezeröttszáz font!

Tamás: Mondtam: nem eladó.

Mária: (Pillanatig a két férfit nézi.) Én adtam el...

Tamás: (Mosolyog.)

Mária: Ön ezt nekem el fogja adni!

Tamás: (Zavarban.) Nem értem!

Mária: (Most már határozottabban.) Mennyit ér ez a nyakék önnek?

Tamás: (Igen halkán.) ezer fontot fizettem érte Wolfnak.

III.

(Kopogtatás az ajtón. Kis idő után.)

Szolga: (Bejön.) Három munkás keresi igazgató urat az erdővállalat telepéről.

Lázár: (Máriától várja a feleletet.)

Mária: (Gyorsan.) Menjen. Fogadja őket. (Tamásra néz.) Itt most nem lehet!

Lázár: (Nagyon fáradtan elmegy.)

IV.

Mária: (Tamás felé lép.) Miért jött ide?

Tamás: Tudja. Mindent akarok, magáért!

Mária: Mit akart a nyakékkal?

Tamás: (Igen bizalmasan.) Láttam, hogy az ékszeréit nem hordja. Pedig tudom, szereti őket. Scittem, hogy hova lettek, hiszen Lázár előzőleg apró kölcsönöket keresett. Nem volt nehéz kitalálni, hogy az ékszerek eltűnése mit jelent? (Diadalmasan.) Ugy-e, hogy igazam volt? Lázár teljesen letört! Nyomozni kezdtem. A nyakéket meg is találtam Wolfnál. Nekem bizonyíték kellett arra, hogy Lázárnak megmutassam: tudok mindent.

Mária: (Fájdalmasan.) Ó, Wolfnál!... És

Tamás: Még mielőtt az ékszer megmutattam volna, Lázár boldogan mesélte, hogy ügyeit pár nap alatt rendezte. Megmutatta az ötven ezer fontos csekket is!

Mária: (Reménytelenül.) A csekk már nem ér semmit!

Tamás: Mit mond?

Mária: (Az előbb összegyűrt levelet szétnyitja.) Egy ember hozta éppen az előbb. A telep postáskisasszonya küldte titokban. A fakitermelésnél alkalmazott munkások abbahagyták a munkát. Mert három hét óta nem kaptak bért. De hallgassa a levelet... (Olvasa.) Igazgató ur! Azonnal jöjjön! Azonnal. Ezt a levelet éjjel írtam. A munkások este elhatározták, hogy reggel nem mennek munkába. Három munkást küldenek majd igazgató urhoz, akik a három heti bért kell hogy átvegyék! Ha dére itt nem lesz a pénz — felgyújtják a telepet. Minden megsemmisül. A munkásokat utasították, hogy ezt megmondják igazgató urnak. Nekem sikerült megelőzni őket. Kérem jöjjön azonnal! Lya.

Tamás: Akkor hát a három munkás?...

Mária: Igen, ők azok!

Tamás: És a csekket nem lehet értékesíteni?

Mária: Nem lehet. Csak a megbízó bank válthatja be. A biztosító társaság eljárása megrendítette a bizalmat Lázár iránt. Elővigyázatosak voltak. A csekk csak a fa leszállításakor volna érték!

Tamás: Akkor most vége.

Mária: Nem. Én megmentem!

Tamás: Hogyan?

Mária: (Lázasan.) Ha... ha véletlenül most nem is lett volna itt... akkor felkerestem volna!

Tamás: És én visszaadok mindent, mindent akkor... Egész vagyonommal rendelkezhet! Jöjjön, jöjjön! (Sürgötn.) Azonnal! Hiszen itt csak a romlás várja! (Fel akarja venni az ékszer) Ezt is...

(Ebben a pillanatban a telefon éleset csenget.)

Mária: (Felkapja a kagylót.) Halló?... Igen, itt Lázár igazgató irodája! (Sokáig hallgat a telefonban.) Igen, azonnal!

Tamás: Mária, ha tudná mennyire szeretem! Jöjjön, jöjjön! Lázár minden pillanatban itt lehet!

Mária: (Merengőn.) Ne féljen... Meg fogom halni, ha jön... Figyelem!

Tamás: (Közledek Mária felé.) Mária, édes!

Mária: (Tiltólag eléje tartja kezét.) Most jönnek... (Gyorsan mondja.) Egy kérés van. Ezt teljesítenie kell. Láttam, itt az autója. Most elmegy a fatelepre, a telep postájára. A postáskisasszony Lázárt várja. Azt fogja mondani neki, hogy Lázár küldte és hogy azonnal jöjjön!

Tamás: De?...

Mária: Semmi de! Ettől függ minden. Megteszi, vagy nem?

Tamás: Meg. Mindent!

(Hallani, hogy az ajtó előtt megáll valaki. A kilincs lenyomódik.)

Mária: Most pedig csókolja meg gyorsan a kezemet.

V.

Lázár: (Belép. Sápadt, összetört.)

Tamás: (Ráhajol Mária kezére, csókolja.)

Lázár: (Felegyenesedik.) Mária?!

Mária: Kérem, siessen, Tamás!

Tamás: (Hidegen megbiccinti a fejét Lázár felé és ki-megy.)

Lázár: Mit jelent ez?

Mária: (Elveszti eddigi nehéz, féltett nyugalmát. Gyöngye, törékeny asszony lesz.) Gyorsan a telefonhoz. Lya hívja!

Lázár: Lya?...

Mária: (Felkapja a hallgatót.) Halló? Halló? (Lázárhoz.) Most jöjjön ide! Fogja! (Átadja a hallgatót.)

Lázár: Halló? Igen, én vagyok Lázár!... Hogyan?... Hogy a három munkással mi van? Elküldtem őket! Hogy miért? (Máriát nézi, aki szorosan mellette áll és aki látszik, tudja, hallja miről van szó.)

Mária: Mondja csak meg neki is, amit a munkásoknak!

Lázár: Azoknak azt mondtam, hogy nincs pénzem.

Mária: (Könnyes arca lecsuklik.) Tudom... mondja csak.

Lázár: Most... Látja Lya... köszönöm, hogy jó volt... De nekem nincs pénzem!... Hogyan?... Hogy magának van éppen annyi, amennyi kellene? Hogy a munkásoktól hallotta menni pénzre lenne szükség?... De nem, nem, semmi esetre! Nem fogadom el... Hogy maga akkor a lángokba veti magát?

Mária: (Zokog.) Lázár?!

Lázár: Ne sirjon, édes!

Mária: Fogadja el! Mondja, hogy elfogadja!

Lázár: Nem, nem tehetem!

Mária: Megöli magát!

Lázár: De nem!

Mária: Mondja, hogy elfogadja! (Kezeit tördeli.) Mondja, mondja!

Lázár: De miért? Ez becstelenség!

Mária: (Sikolt.) Moste meg! Megöli magát!

Lázár: (Küzkölyve emeli fel a kagylót.) Hát jó, megteszem. Halló? Lya elfogadom. Hogyan?... Hogy éppen most adta oda a munkásoknak a pénzt?

Mária: Ó!

Lázár: (Tanácstalanul, megdöbbenően áll.)

Mária: Maga több volt neki, mint az élet.

Lázár: Mit mond? Hogy ezt értem tette?

Mária: Igen. Ó az előbb felhívta magát és azt hitte, hogy Lázár igazgatóval beszél. És amit talán eddig nem mert megmondani — azt belesírta a telefonba!

Lázár: (Lesújtott. Néma.)

Mária: Ó...!

Lázár: Igen, igaz van. Ó, Lya, szeret!

Mária: Szereti! Nézze, már reggel egy levelet küldött. Még kora volt, az ember a lakásra hozta. De ma olyan korán jött el hazulról. Az ember mondta, hogy nagyon sürgős és hogy a postáskisasszony küldte... És én elolvastam ezt a levelet!

Lázár: (A levelet olvassa.)

Mária: Én a maga nevében küldtem el Tamást... Akarom, hogy Lya eljőjön! Éppen dél lesz, mire az autó odaér. Akkor eljöhét!

Lázár: Miért tette?

Mária: Mikor említette, hogy van nála pénz és hogy ő azt a pénzt néhány napig rendelkezésére bocsáthatja — mert a munkások között az a hír terjedt el, hogy tönkrement — szóval, ha jelenleg nem rendelkezik megfelelő összeggel, ő félelem nélkül adja át a kasszából a pénzt... akkor láttam, hogy Lya minden áldozatra kész és igen: szereti magát!

Lázár: Éppen azért nem lett volna szabad elfogadni tőle a pénzt!

Mária: Mondja, miért volt magánál olyan korán reggel Tamás?

Lázár: Fogadnom kellett őt!...

Mária: (Könnyes szemmel nézi Lázárt): Kérem, mondja el, hogyan ismerte meg Lyát?

Lázár: Egy rettenetes novembervégi napon, szel, havasos idő volt, kint jártam a telepen és valami dolgom akadt a postán. Kicsi, jelentéktelen dolog. Már el is felejtettem. Ő el volt valamivel foglaltva, fel se nézett jöttemkor. Csak dolgozott. A postaszobában van az ő lakása is. Semmi dísz, semmi szépség. Semmi, ami közeli. Minden olyan messzi volt a kis szobáskától. Rideg, inkább hivatal, mint lakás. Mondom, semmi sem volt, ami arról a szegény lánykáról beszélt volna. Egy kis melegség, mondjuk egy kis jel, ami mutatta volna, hogy itt egy fiatal lány él és dolgozik... Hogy él és dolgozik!... Hogy ezer üzenetet küld szét, ami mind öröm más-

Kapok még egy csészével?

sugja a gyermek anyja falébe és ezt kérdezi minden nap sek gyerek, mert a jó iz az **Ovomaltine** egyik legjellegzetesebb ismeretőjele.

Köztudomásu, hogy a gyenge gyerekek az evésben válogatósak. A gyermekek azért válogatósak, mert gyengék és azért gyengék, mert válogatósak. Adjon gyermekeinek egy csésze langyos tejben 2—3 evőkanál **Ovomaltine**-t, amelyet a gyermekek nyálánkságszámba vesznek — és meglátja, hogy ettől a gyermek néhány hét múlva szinte yirulni fog.

Az **Ovomaltine** természetes erőtáplálék, magas tápértékkel, amely a testnek helyes adagolásban mindazt nyújtja, ami az egészség fentartására és a test fejlődésére szükséges. **Ovomaltine** fokozza a test fejlődését és növeli a gyermekek ellenállóképeségét a veszedelmes betegségekkel szemben.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és a jobb csemegekereskedésekben dobozonként 18.50 dináros árban.

Kérjen ingyenes mintát erre a lapra való hivatkozására! Dr. A. Wander D. D. Zagreb, cégtől.

nak! És ha könnyet is küld, hát akkor is az élet üzent! De itt se öröm, se könny ebben a kis szobában! Végre meglátott. Képzeld csak, egy szék van a szobáskában, amin ő ült. Jeddében az ágyacskájára mutatott, hogy üljek le. Láttam, hogy az egyszerű takaróval letakart ágyacska széle tényleg ülést helyettesít... Hogy ennek a fiatal leánynak, akinek egész biztosan vannak álmái, hogy ennek az ágyára üljek én, az idegen férfi, az ágyára, ahol este egyedül, ha lehunnya a szemét, tudom, megring a fiatalága, megreszket a szíve?... Ezen az egyetlen kis kikötőn, ezen az álmoktól és álomról síró pihenőhelyen mégis van, kiméltlen férfiak, erdőlakok koptatják le az egyetlen szépséget: az álmokat. Én nem ültem le! Hogy miért?... Természetesen nem mondhattam meg neki. De attól fogva mindig, ha látott, úgy nézett rám, hogy nem lehetett kétségem afelől, hogy tudja, miért nem ültem le az ágyacskájára. A szememben gyakran láttam könnyeket. Eddig én soha sem mondtam ki — de amit ma tett — a sejtést, már valósággá tette. Semmi kétség, hogy miért tette!

Mária: Semmi kétség... szereti? (Sir.)

Lázár: Mária, ne sirjon! Kérem!

(A telefon szabályosan, a megszokott munka komoly jószágával csengett.)

Mária: (Fájó könyörgéssel.) Fogja csak a hallgatót! (Egy székbe rokkad.)

Lázár: Halló?... (Máriához.) A munkások felvették újra a munkát. Már egy simcs a telepen!

Mária: Megmentette!

Lázár: Mondja, miért hívatta ide?

Mária: Dél van, nemsokára itt lesznek! (Csend szakad rájuk. Valami nehéz, amit még nem mondtak el.)

Lázár: (Hitelen.) A nyakék... (Felveszi az asztalról.)

Mária: Ne, ne vegye a kezébe. Tegye le!

Lázár: Ha ezt el nem adjuk, ma későn lett volna minden segítség! Mária, tulajdonképpen ez mentett meg!

Mária: (Csodálkozva.) A nyakék? Hogyan?

Lázár: Igen. Azzal az ezer fonttal, amit érte kaptam. Tamásnak tartoztam. Soha, soha bele nem nyugodtam volna, hogy a maga nyakéke idegenhez kerüljön — de ezt az embert ki kellett fizetnem!

Mária: Kifizette?

Lázár: Igen. Ma reggel. Azért volt itt.

Mária: Mikor kérte tőle a pénzt?

Lázár: A Club báton. Játzani hívott. A helyzet olyan volt, hogy nem tehettem ki. Mindenki figyelt. A kitérés azt jelentette volna, amit már ő előbb mes-

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEK BEN

terien kifejezésre juttatott — hogy teljesen tönkrement ember vagyok!... Vesztettem. Pontosan ezer fontot nyert tőlem. Ez a különös játék azonban felkeltette vele szemben a gyanumot. Figyelnem kezdtem... És nem sokkal később, mikor vele táncolt, úgy vettem észre, hogy a szemei könnyesek voltak. Mondja, most mondja — miért volt az?

Mária: A maga összeomlásáról beszélt!
Lázár: (Izgagtottan.) És?
Mária: (A nagy izgalomtól alélt. Reszket.)
Lázár: Most már mindent tudok. Ő halálosan szereti magát. És ezért romlásomra tört. A biztosító társaság az ő tanácsára nem fizetett. Először nem hittem. A bál azonban meggyőzött. Azt gondolta, ha el-estem...

Mária: És én kétségbeesésben az ő pénzén akartam magán segíteni!

Lázár: (Felkiált.) Hogyan?
(Erős autózugás némi el az ablak előtt.)
Lázár: (Az ablakhoz lép.) Ők azok!

Mária: (Felkel. Roskadozik.) Lya is itt van?
Lázár: Igen!

Mária: (Kétségbeesetten.) Lázár?!... Tamás ma, épen ma, nemcsak az ezer fontért jött!

Lázár: (Megdöbönt várakozással.) Hanem?
Mária: Siettetni akarta a romlását. Tudta, hogy teljesen kimerült, hogy nincs többé menetsége!

Lázár: Honnan tudta?
Mária: Én mondtam meg neki. Kétségbeesésben én áruítam el helyzetünket a Club-bálon. Pénzt könyörögtem tőle... de nem adott!

Lázár: Rettenetes!
Mária: Csak egy esetben adott volna...
Lázár: Hallgasson!

Mária: És én ígéretet tettem!
Lázár: Nem, nem igaz!

Mária: Igaz! Ma reggelre adtam találkozót. Lya levele csak megerősített elhatározásomban. Ezt a levelet, ezt a figyelmeztetést azonban még át akartam adni! Ő, maga nem vette észre, hogy mikor a nyakéket átadtam, akkor már mindenre elszántam magam... hiszen akkor már mindegy volt nekem, hogy kinek a kezébe kerül az én nyakékem! Mikor Tamás tegnap itt járt és látta, hogy a nyakék hiányzik, mindjárt nyomozni kezdett utána, mert tudta, ha valahol megtalálja — az őt igazolja! Hogy tulajdonképpen nem is jár el becsstelenül, hiszen maga nem szeret engem! Igen, biztosan így hitte!!

Lázár: Mária, hogyan mondhat ilyent?
Mária: A nyakék eladása után kezdtem hinni... pedig én mindent, mindent áldozni akartam, hogy megmentsen! Aztán meghalni!... De maga harcolt Tamással a nyakékért... és... de még nem voltam biztos! De amikor nem akarta elfogadni Lya ajánlatát, akkor már biztos voltam... (Könnyes nevetéssel öleli át Lázárt.) Ő, miért is küldtem el Tamást Lyáért! Hiszen maga... (Szívat keres.) Te, te édes, te szeretsz engem! És mikor ezt megtudtam, úgy szerettem volna élni! Lya az életemet adta vissza!

Lázár: (Hirtelen a nyakékre csap öklével; sír, bugó, meleg sírással és közben üti, zuzza az ékszer.) Édes, hazug, gonosz, drága kövek!

VI.

Lya és Tamás: (Mest lépnek be. Mind a ketten értelmetlenül állanak meg. A könnyező férfit még megértették, de a férfit csókoló, könnyes asszonyt egyikük sem érti.)

Tamás: (Meglátja az összezúzott nyakéket.) A nyakék... (Elszéd. Mindent ért. Meghajol. Elmegy.)

Lya: (Szép, fiatal, szőke fejét lehajítja. Így áll egyedül, fájón. Itt — csak ő a vesztes. Megmentette akit szeretett: másnak!)

Lázár: (Felveszi az asztalról a csekket és Lya felé nyújtja.) Ötvézezer font...
(Ebben a pillanatban a két, régen kialudt gyufaszál fénye Lya körül világított...)

Angolkór (Rahitis)

Az angolkóros gyermekek, ha enyhe is a betegségük, fertőzésekkel szemben rendkívül fogékonyak, különösen kanyaró, szamárköhögés, sőt egész könnyű megfázások is súlyos következményekkel járhatnak.

Ezért rendkívül fontos, hogy Ön gyermekét az angolkór minden veszedelmétől megóvja.

Az angolkór levegő, fény, áprálás, hiányának következtében lép fel, de különösen a hiányos és nem megfelelő táplálkozás folytán. Résztesse tehát gyermekét jó testápolásban, biztosítson neki elegendő friss levegőt és napiényt, gondoskodjék tökéletes tisztaságról, mozgásszabadságról, mindenekelőtt azonban egyszerű táplálékokról, amelyekből a nélkülözhetetlen vitaminok nem hiányoznak.

NESTLÉ-féle gyermekiliszt újabban speciális összeállításban, a nélkülözhetetlen vitaminok segítségével gondoskodik a gyermek egészséges fejlődéséről, megakadályozza az angolkór keletkezését és megvédi annak veszélyes következményeitől.

Ennek a készítménynek rendszeres fogyasztása a gyermekek táplálkozását feljavitja és életét biztosítja.

Honoré de Balzac

(1799—1850)

A nagy regényíró orvosa (akit nem nevezett meg az, aki az alábbiakat közölte) az előbbi kettőnél sokkal nyitabban nyilatkozott egy hasonló fogós kérdésben. Az ember el se hinné a történetet, ha nem Arséne Houssaye (1815—1896) beszélte volna el, a Théâtre Français igazgatója, egyes léha írásai ellenére is igen komoly író és szavahihető férfiú, aki nem szokott hazudni.

A Grandet Eugénia és sok más halhatatlan könyv szerzője 1850 augusztus 20-án halt meg, s a beszélgetés, amely alább következik, azelőtt való nap folyt le közte és az orvosa közt.

— Doktor, — így szólt a regényíró. — Rendbe szeretném hozni az írásaimat, végleges szövegeztést adni a *Comédie Humaine*-nek s előkészíteni a teljes és definitív kiadást életem e nagy művéből. Ön a tudomány egyik fejedelme, bizonyosan belelát a lét és az elmúlás titkaiba, s nem fogja eltitkolni előttem a valóságot, akár biztató az, akár pedig kegyetlen Tudom hogy súlyos beteg vagyok, s bár nem félek a halálról, egy kis időre mégis szükségem volna, amíg az irodalmi, hagyatékomat rendezem.

Az orvos nem felelt.

— Orvos ur, — folytatta Balzac. — Csak nem tart gyermeknek, aki előtt el kell titkolni a valóságot? Értse meg: nem halhatok meg úgy mint akármiféle senki-ember. Irodalmi végrendelettel tartozom a közönségnek.

Ez a szó: *végrendelet* végre rábirta a doktort, hogy megszólaljon:

— Mondja, kedves Mester, mennyi időre van szüksége, hogy megcsinálja, ami a szándékában van?

Balzac rövid gondolkodás után, amely alatt számgolmatni látszott, azt felelte:

— Hat hónapra.

— Hat hónap! Hat hónap! — ismételte az orvos sajnálkozó hangon.

— Oh, — kiáltott fájdalommal az író, — már látom, hogy nem engedélyez nekem ennyi időt... Hát tudja mit? Adjon ugyanannyi hetet... Ha az ember összeheszi magát, hat hét alatt sokat dolgozhat. Hiszen nálam az éjszakák úgy se számitanak sokat... Annyi mintha tizenkét hetet szavazna meg.

Az orvos oly mozdulatot tett, amely egyenlő volt a tagadással, s Balzac nagyon elkeseredetten mondta:

— Ugyan, doktor? Hát elveszett ember vagyok? Nem téved ön? En még érzek kedvet és erőt a munkához. Tudja mit? Megelégszek hat nappal. Majd éjt napot összetéve dolgozok, s amit nem tudok elvégezni, azt befejezik az utasításomra a barátaim. Az i-re a pontokat majd ők teszik. De erre az időre feltétlenül szükségem van. Legalább fűtő pillantást kell vetnem az 50 kötetemre, az életem főművére, amely remélhetőleg túléli a szerzőjét. Majd kikerélem belőle a sikerületlen fejezeteket s kijavítom a feltűnőbb hibákat. Ajándékozva nekem e hat napot. Csupa munkanap lesz, s a hetedikén majd pihenek. Nem bánom, véglegesen.

Az orvos most is fájóan sóhajtott.

— Kedves betegem, — mondta végül és mosolyogni próbált, de ez a mosoly igazi doktor-mosoly volt, — ki felelhet a következő órától? Aki e perben pompásan érzi magát, esetleg előbb hal meg mint ön. A jövő az Isten kezében van s nem az orvoséban. S mert ön végrendeletéről beszélt, amellyel a közönségnek tartozik —

— Nos?

— Hát jó lesz ahhoz mingyárt hozzáfogni. Ha pedig másfajta végrendeletéről van szó, azzal jó lesz nem várni holnapig.

— Így hát csak hat órában van még hátra? — kiáltotta ijedten Balzac.

Visszahanyatlott a párnájára, megkezdődött nála az agónia, és semmiféle végrendeletre se volt ideje. Amint Houssaye írta:

— Tudni akarta az igazat. Az orvos, elég vigyázatlanul, tudtára adta azt neki. S ez az igazság még előbb ölte meg, mint ahogy annak a tudata nélkül halt volna meg.

Pierre Baour-Lormian

(1770—1854)

nem nagyon jelentékeny francia költő, aki Ossian-t és Tasso-t fordította.

Mondják, hogy amikor befejezte a »Megszabadított Jeruzsálem« fordítását, így szólt:

— No most, hogy bevégeztem a Tasso hatalmas művének az átültetését, egy ideig pihenni fogok, s azalatt megtanulok — olaszul.

Tipikus vándorló adoma, amelyet tréfából majdnem mindegyik fordítóra ráfognak, még azokra s, akik kitűnően fordítanak.

Ehhez az adoma családhoz tartozik az is, amely Berzeviczy Albertet, a speciális olasz kutatót akarta kifigurázni. E tréfa szerint a kiváló tudós, amikor Olaszországba ért, így kiáltott föl:

— Ez hát az az ország, amelyről oly sok szép dolgot írtam!

Thomas Wolsey

(1471—1530)

angol bíboros és york-i érsek, minisztere VIII. Henrik angol királynak (1491—1547), a hatszor nőnek, s igen nagy szolgálatokat tett az uralkodójának is, a hazájának is, de megharagította Boleyn Annát (1503—1536), a király második feleségét, s e miatt kegyvesztés lett. Cavendish lord szerint, aki Wolsey életrajzát írta meg, a bíboros így kiáltott föl a halálos ágyán:

— Ha Isten annyi buzgalommal szolgáltam volna mint a királyomat, Ő bizonyára nem hagyott volna el a vénségemben.

Cato

(Kr. e. 234—149)

Marcus Porcius Cato Censorius (másképpen és röviden: Cato Major) híres volt a gerincességéről s a jellemességéről.

Mikor egyszer azt kívánták tőle, hogy konzultálja Jupiter Ammon orákulmát, megvetőleg felelte:

— Hagyjuk a jóslatokat az asszonyoknak, a gyávákknak és a tudatlanoknak. A bátor ember, aki független az istenektől, jóslatok nélkül is tud élni és meghalni.

Cato a leghíresebb ügyvédek egyike volt, s egy alkalommal két egymással pereskedő fél jött hozzá azzal a kéréssel, tegyen igazságot köztük. Cato Censorius azt felelte:

— Nem vagyok bíró, hanem ügyvéd. De annyit mondhatok, hogy szőgyeljétek magatokat. Csak egyiketeknek lehet igazsága, s ti nem tudjátok, hogy az melyik? Próbáljátok rájönni. Olcsóbb elintézés lesz, s többre fogjátok becsülni egymást, mintha bíró és ügyvéd szól bele a vitátokba.

Vannak ma is ilyen ügyvédek?

La Hire

(1380—1443)

Étienne de Vignolles, akit jobban ismernek ezen a néven La Hire, kitűnő cascogne-i harcos, aki Jeanne d'Arc-ot (1412—1431) elkísérte Orléans ostromára és megkísérelte megmenteni a nagy Szűzet roueni börtönéből. Följegyezte a történet róla, hogy valahányszor harcba indult, mindig így fohászzkodott az Égek Urához:

— Istenem! Arra kérélek, tedd azt La Hire-ért, amit Te kívánnál ötöle, ha történetesen Te volnál La Hire és én volnék Isten!

Marcus Aurelius

(121—181)

Marcus Aurelius Antoninus római császár, bár a törvényeket szigorúan alkalmazta a keresztények ellen, a lelkében keresztényen uralkodó volt, s híres Gondolataiban nem egyet találhatni, amelyeket Pascal írhatott volna. Keresztény vonás volt nála, hogy enyhítette a rabszolgák elleni törvényeket s hogy humánus szellemben nyilatkozott oly kérdésekről, amelyek az ő korában még pogány megítélés alá estek. Uralkodói kötelességeit igen komolyan vette és stoikus bölcselmével szinte modern szellemet árukt el. Amikor trónra lépett, nem örömet árukt el mint minden elődje és majdnem minden utódja, hanem inkább szomorúságot. Ezt látva, az anyja, így szólt hozzá:

— Mi az, fiam? Te oly kedvetlenül veszed át a hatalmat mint ha börtönbe vinnének?

S a filozófus azt felelte:

— Hát nem hasonlít az jobban börtönhöz mint szabadsághoz?

Egy tanácsosának hasonló interpellációjára pedig így szólt:

— Uralkodni vagyok kénytelen, és te csodálkozol a rossz kedvemem?

Az új névtörvény életbe lépett

Hivatalosan a családnév irandó elsőnek s azután a keresztnév; tehát nem Gábor Nagy, hanem Nagy Gábor, nem Péter Kis, hanem Kis Péter

Ügyvédek, kereskedők, iparosok részére

az új névtörvény rendelkezéseinek megfelelő nyomtatványokat olcsón, gyorsan s izléses kiállításban készít és szállít

Minerva-nyomda r.-t., Subotica

A FEKETE SISAK

— Elbeszélés —

Irta: Terescsényi György

Egyszerre csak előttem állott. Középtermetű, sovány alak volt. Főzőgött rajta a polgári ruha, elnyűtt cipője, puha inggallérja semmit sem árult el a katonából mégis katonára volt. A kalapja árulta el.

Valamikor fekete lehetett ez a kalap, de a posztóba evésedett por elhomályosította színetét. A keskeny karima és a lapos félgömb miatt valami megmagyarázhatatlan okból az első pillanatban sisaknak néztem.

Mint zordon katonát fejevédeje, úgy horította koponyáját. Füleire sulyosodott és egészen leesott a szemöldök vonaláig, elől szinte csak az orr nyerge tartotta. Égő fekete szempár villogott rám a karima alól.

— Ki ez az ember? — suttogtam és elkapva tekintetemet elsurrantam mellette, nehogy megszóljtsom. Nem szólított meg és megkönnyebbülve tovább haladtam a népes utcán. Találgatni kezdtem.

— Valami szegény, kopott tisztviselő... Ilyenek... Papíroszági irodabörtönökben élnek, ezt alighanem el is csapták már...

— De lehet, hogy bukott kereskedő, bizonytalan életű életbiztosítási ügynök, vagyonlakhó...

— Eh, mit törődöm vele... Mit csinálhatnék e szegény vaskalappal. Majd csak utoléri valahol a sorsát, vagy a sorsa őt.

Egy sarkon megrekedt az uccaforgatag és egyszerre csak ismét mellettem állott.

Meghorzongtam.
— Hiszen ez nyomon követ engem... üldöz, akar valamit... néz, de nem szól...

Homályosan végigfutott szívemen a sejtés hogy ennek valamivel soványabb és görnyedtebb háta van... őszil a szakálla... hogy ez nem az első... csak az a vaskalap a fején...

A kalap ugyanaz volt. Zordon, sötét főveg, mintha bunkóval sulykolták volna a koponyára. Alatta nem lehet megkülönböztetni az embert. Egyéniségét megsemmisítette a sisak, mint ahogyan a fogásra akasztott formájából tökéletesen fel lehet építeni viselőjének láthatatlan körvonalait.

All, áll a sisakkalapos és hirtelen tisztán megérezem, hogy rettenetes bajban lehet szegény... karja rángatózik és a szája tátog...

Nem lehet kibírni a közelségét. Befutok egy mellékküccsba.

Az ucca csendes, itt nyugalom uralkodik és jólét... Most utolérlek egy eltemmel haladót... Előbb félretaposott cipőszarkkalt látom, aztán rojtos nadrágszárait, barna kabátja péréjét, görnyedt hátát, a lengő deres hajosmókat...

Végül azt a rettenetes fejbeütött főveget, a sisakkalapot...

— Mi ez? — rémülök el, hát itt mindenki keménykalapot visel és mindenki köhög?...

Mint ez a szegény ember... Tompa, mély hörgés a hang, mintha fakalapáccsal vernék a bordáit...

— Tüdővész! ordít fel szívemben a rémület. Ebben az emberben a halál lakik és neki hordania kell, csoszogni vele előre, arra. Enyhe teigerpartokról és izes falatokról kell álmódni és bízni, bízni az életben vakmerő makacs reménykedéssel kapaszkodnia hozzá, ahogy a mellhetegek szoktak...

Menekülnöm kell, futva a villanyosmegállóig, nehogy megszóljtsom...

Hányas a kocsit?... Mindegy...
— Átszállót...

A kalauz meglepett, csodálkozó pillantása szememre szar.

— Semmi, semmi, — szeretném mondan neki, hogy megnyugtassam. — Kissé ideges vagyok, ez az egész... fárasztó, nehéz munkákat vézek mostanában... Ilyenkor iradozik az ember, egyszerű, semmi dolgokban rémeket lát... mint ezek a sisakkalaposok az előbb... agyrém, ostobaság...

Valaki megmozdul mellettem a szűk padon. Ránézek... tekintetünk összevilágol...

Sápadt arc, elyáskonyult nyakon reszkető fej és mélyen a szemérem húzva a zsírpecsétes fekete sisak...

— Szólni tetszett? — kérdi.

— Nem, nem, — tiltakoztam hevesen.

— Szép napos idő, — mondja ő is zavartan.

— Szép, — suttogom és elfordítom a tekintetemet.

A nap beragyog a kocsisablakon. A Dunapart gesztenyefái most pattognak virágba a bimbók. Lenn keszes propeller ring a vízen és a messzeségben sóhajtanak tűnik a kék híd...

— Milyen szép ez, — erőszakolom magamra a gyönyörködést, csakhogy eltérítsem figyelmemet róla. Milyen szép az élet, a város, a tavasz...

Borzasztó... ez is köhög...

A parti járdán végig csipkekötös dajkák gyermekeket kocsikáztatnak. Az elcsuhano villamosból megannyi rózsaszínű gyönyörszem a csöppes arcra. Lenn az alsó part szélén két karcsú gyermekleány papírhajót ereszt a hatalmas vízre. Egy pillantásra látom is, mint libeg a parányi fehér pontocska a zöld hullámok tejtejen...

— Nem bírom tovább... nem lehet, amíg itt ül mellettem...

— Végállomás! — dörög el a kalauz hangja...

Felpattanok a padról és menekülésszerűen hagyom el a kocsit. Átsiőtek az uttest napos oldalára és megint elfordítom a fejem, nehogy látanom kelljen az utatársat és azt a szörnyű keménykalapot...

Percek múlva felébredjek.

— Elment... Most kíséreljük meg, hogy teljesen elfelejtkezzünk róla...

— Miről is kell elfelejtkeznünk? Furcsa... az előbb még tudtam és már ezt is elfelejtettem...

De a következő pillanatban minden végigzudul agyamon, minden eszembe jut...

... Az ellenkőz oldal villamosmegállójának várakozó csoportjában áll egy ember, akinek a kalapja... belé kel ütközöm minden uccasarkon... Rámnéz ez is. Kimondhatatlanul szomorú, néma könyörgés a pillantása...

— Nem tudok segíteni, bajtárs, — válaszolok neki magamban, — ne haragudj... nem tudok... talán, ha magad megpróbálnád...

Erre a sisakkalapos összecsuplik, mintha taglóval ütöttek volna homlokán. Nem is látom már... elfűnt.

Elvitte a villamos, amely hirtelen a csoport elé suhant. Nincs senki a megállóhely körül, csak egy öreg, hajlottáru uccaspró kaparász a kanális szűrőjén.

— Hála istennek, elment... elvitte a sárga villamos... Most nyugodtabban lehet élvezni a langyos napot

— Milyen jó a napfény, az édes meleg, amely simogat és csókol, milyen gyönyörűség fűrdni benne, lehunyt szemmel, boldogan.

— És a víz is, ez a másik áldott elem... sok víz, öblös medencék, Igaz, hiszen tulajdonképpen fürdőbe készültem, most már eszembe jutott, csak megzavartak ezek a különös alakok és az idegességem...

— Milyen érdekes az az uccaspró ott a tulajdon, ide-oda totyog... most megáll és fel fog egyenesedni. Elfáradhatott a dereka, amióta nézem.

Nem egyenesedik fel. Csak szembefordul és rámnéz...

— Teremtő Isten... mi van a fején?... mélyen a szemérem húzva... Ugyanaz a sötét sisak... ez a rettenetes rohanókalap. Mintha egy láthatatlan hadsereg katonája volna ő is és valami borzalmas hadműveleten fáradozik bukdácsolva...

Most meggyönyörögve, előtört derékkal pihen... Pápat vesz elő, rábőm, meggyújta.

— Ez az ember nem tud felegyenesedni!

Élete végéig így, örök alázatlan görnyedten valami láthatatlan hatalom előtt hódol. Nyohorékká tett profán szerzetes, de ő titokban sem szegheti meg a fogadalmat...

Hiszen ezt az embert meg kellene operálni! Nem tud felegyenesedni, ez beteg!... Hogyan csókolja ez meg asszonyát, hogyan öleli át gyermekét?...

Egy, a fekete sisakosok láthatatlan ezredeiből...

Nem akarok rájuk gondolni, de ők körülvesznek, megkísértenek és üldöznek... Istenem, hogyan szabadulhatnék meg a gondlattól, amelyre nem szabad rá gondolni... Gyógyíthatatlan betegség ez, hiába erőltetem és keményítem meg a szívemet, hiába...

— Mit törődés velük?... Évezredek óta így van, te akarsz rajta változtatni?

— Jó, tehát megkísérlem, az utolsó erőfeszítéssel. Mit bánom én, ha úgy hullanak is körülöttem, mióta a legyek, hiszen katonák és ki számlálja meg az elesett katonákat? Köröskörül liktet és riad az élet, hajrá! előre! Osztagok, ezredek, sisakkalaposok! Nincs irgalom, háboru van!

Milyen felséges érzés a kegyetlenség! Nem hiába gyakoroljuk minden igyekvést felülmúló hajlamossággal. Milyen felséges kéj: eltaposni a gyöngét, ahogy a kalapács szétzuzza a diószemet, ahogy a mozdony rárohan a sínek között didergő öngyilkosra, az oroszán a gödölyére... a biztos győzelem diadalitias göggyével és gyönyörével...

Főfájásom enged is már... Kéjes lüktető zsi-bongássá változik át a fájdalom, már nem bug a vész-kürt a fülemben... most mintha zsarátok pattognának... Autodafék máglyáinak hasábfái sísteregtek így...

— Víz! Víz! Víz!

Nekiszaladok az uttesnek és befutok egy kitért ajtón.

— Gőzfürdőt... igen, de gyorsan, gyorsan az isten szerelmére...

Szönyeges folyosó... langyos, gögös nagy terem. Alakok labolyognak, fehérlepedős, pókhasú és csontos kísértetek. Vízlocogás hallatszik, vasajtók döngő zuhogása, minden hangot tiszteszenen bömből vissza a csarnok. Mégis jó itt, nem hallatszik az a zugás, kö-röskörül minden hullámzik, foryog.

Matrózinges szolgál felnyit egy kabint. Gyorsan vetkőzök, aztán átlépek egy vasajtón. Pillanatra elvakít a gőzfelhő, finom pára csapódik le bőrrömbön. Csiklandozó és kellemes. Sikos tócsák szaladnak talpam alá, topogni kell a zuhanyokig. Mig a meleg medencébe bocsájtkozom, az orvosi tanács jut eszembe, hogy nem

szabad hirtelen beugrani, mert vérkeringési zavar léphet fel. Tehát óvatosan, mint a többiek...

Mint a többiek, akik már a vízben vannak és mozdulatlanul gubbasztanak a párkányok alatt, csak a fejük látszik ki. Kacagni kell, olyan nevetésgések... mint én... tehát nem nevet az ember, hanem elmerül a vízben, odalökődli magát a felszín alá sulyesztett márványlapra és figyel.

Erre ismét feltámad az ideges türelmetlenség, valami furcsát, képtelent és megfűthetlent kutatnak a szemek...

... És észreveszik, hogy már másodszer sétál el a medence előtt...

— Nem ő az... Ostobaság... Hogy is lehetne... Bebocsájtkozok a vízbe.

Innét alulról látom a törzsét, pókos, reszkető térdet, sovány mellkasát. Vékony nyakán reszket a fej, homlokán, körben veres szalag, mintha pánt szorította volna... Ahá, tudom már!

— Ő az!

Most meztelen, nincs rajta a kopott kabát és a sisak, mégis megismerem.

— Ő az, a katoná...

Éppen mellem ereszkedik le a padka ülőjére.

Elhúzódik tőle. Nem mintha félnék, oh nem, hiszen most közönyös vagyok! Mit bánom én, akár ki! Fürdik, mint én, mit a többi... de azért átülök a túlsó oldalra.

Véletlenül csak mi ketten vagyunk a medencében, jól megügyelhetem. Darabig látszik, locsolgatja vézna karját, aztán dermedten és mozdulatlanul ülve marad. Feje olyan, mint a mumiaké a szem sötét gödrével, a feltápt száj fogatlan üregével... Vizen uszó, körülskalpolt halálzó...

— Miért nem mozdul már?! — szeretnék ráfordítani, de a lélegzet mellemben fullad.

Ül, ül... nem rebben szempillája sem... legjobb volna most szép csendesen, hogy a víz meg ne locs-csanjon... odacsuszni a lépcsőkhöz... és hirtelen kikapaszkodni a medencéből.

De nem bírok, nem lehet... A fekete mumiaszemek megfogtak... minden tagom dermedt... mi lesz ebből? Rémtűt percek telnek el, nem török meg a varázslat... senki sem lép a vízbe...

Durr!...

Egy vasaltó csapódott be és erő megrezen a halálzó. Két csontkéz nyul ki a vízből, odatapad az orcák két oldalára és a fejet heves vonaglások rázzák. Mély hörgés szűrődik felém, tompa felcsukló hang...

— Sir... — suttogok elképedve.

— Am az is lehet, hogy csak a párakat törülgető szeméből... Mi az, kérem? Ne siránkozzon itt! Fürdő ez, nem temetőkert!

Nem tudok elmozdulni, nem enged...

Óda kellene uszani hozzá és megvigasztalni. Kérni, hogy mondja el mindent, hátha tudnék valamit... Legalfább megkönnyítené ibáratát, a társalgás ügye alatt elvonni a figyelmét... Irtozatos erőfeszítést teszek, hogy valamire elhatározzam magam.

Ó mozdul meg. Elimbólyog a lépcsőkhöz, kikapaszkodik a vízből. A csarnok lila sugárzása egyszer még végigönti csontváztetést. Látom a rángatózó vállakat, féloldalra billent nagy fejét... Egyszerre csak eltűnik a gőzfelhőzéken.

Most itt az alkalom menekülni!... Hideg tus alá, ki az öltözőbe, végigdől, lehunyni a szemet, hogy ne lásson semmit, főképen őt ne, mert egyszer ha még egyszer elém kerül, nem tudom, mi fog történni...

... Érzem, határozottan tudom, hogy még itt van az épületem. Eddig csatangolt, dél óta, szerte a városban... most fürdési jött ő is. Ismerem őket, makacsok, mint a hivatalban. Tíz évig képesek váni az előléptetésre. Ez nem tágit, ez estélig marad, úgy fogják figyelmeztetni a szolgák:

— Zárunk, uram, tessék felöltözni!

El kell távozni előtte, ez bitosabb... Pedig jól es nek meg egy kis szenderegés, csakhogy az a vízben lebegő fej most is itt hintázik, repked a jelentkező álom fantomjai között. Ide is befurakodott, itt is gyötör... Eh, öltözködünk!

A kabin elég tágas, a ruhák külön szekrénybe zárva. Jón a fürdőszolga és ő kinyitja a maga kulcsával, mert kettős zárja van. Milyen ravasz megnyugtató ez a közönségnek... Minek így bezárni, hiszen, ha éppen akarnák... Na mindegy...

A szomszéd kabinból zaj szűrődik át, recsen a nyugágy, valami vas koppan... Az emeleten egy sipító hang vitázik a lábapolókkal:
— Kanyarítsa csak ki!... Ott, a köröm alatt...

A földszinten politikai témát folytatnak... hirtelen felsappantják a villanykörtéket és fülkém falára hosszú fekete árnyék ugrik... A szomszédból megint felhangzik a sejtelmes beszélés. Beszéd, suttogás, vagy nyöszörgés. Talán álmában horkol az az ember...

... Az az ember...

— Ha a kormány intenciója realizálódik, akkor fetakompi elé kell állítani az exponenseket... — mondja egy simára köszörült hang, de öntudatom megfeszített erejével sem tudom kivenni, hogy miről beszélnek. »A leépítés kontingense kulináit«, »A preventív intézkedések negligálása«, »Gazdasági decentralizáció«...

Szavak, szavak, amelyek nem tudnak összefüggő értelemmé formódni, akár csak a valóságban. Külön, külön él minden szó, minden fogalom, minden program. Vihognak és zümmögnek a fejem körül, úgy hogy ha-

Mentsék meg az alkohol ördögétől!

Anyák és asszonyok, akik kétségbeesve látják, hogy fiaik és férjeik miként teszik tönkre családjukat, vagyonukat, becsületüket, mint hagyják a korcsmában gyakran utolsó garasukat, megmenthetitek őket, anélkül, hogy ők bármit is észrevennének, Frank berlini gyógyszerész »AVINAL« készítményével. Ez a szer az egészségre teljesen ártalmatlan. Sok köszönőlevél olyanoktól, akik már egy doboztól is meggyógyultak. Ára 220 dinár. Postán küldi a jugoszláviai vezérképviselő: N. Popović, Beograd, Kolarčeva 7.

Iántékaim mögött ismét felriad a vészjelző zugás és belémhasít a zsába.

— Hagyják abba, az Istenre kérem, — akarom kiáltani... — de hirtelen tátva marad a szám, szívem vadul dobog, minden izmom görcsbe feszül... — Mi ez?

Darab ideig néma csend, majd egy éles, rövid, de sajtós csattanás a szomszéd fülkéből... Mintha réztányért ejtettek volna cementpadlóra... A végső-kig feszült ösztön szeizmográfja halálos bizonyossággal adja meg az agynak a jelzést:

— Lövés!

Megint csend... Felugrok, feltépem az ajtót. Köröskörül mozdulatlan emberszobrok, szemekben a megfagyott kérdés...

Es ekkor elnyújtott, sípoló hörgés hallatszik a fülkéből, utána szörnyű bugyborékolás, mintha folyadékba levegőt fujnának szalmaszállal...

— Ja... a... aj...

Semmi kétség... ez a haláltusát vívók öntudatlan szava... valaki öngyilkosságot követett el...

Közeledünk a fülke felé, valaki felnyitja, betekintünk...

A pitecsen elnyulva hanyat fekszik az ember. Ő. A reszkető vállu és sovány. Feje most félrebillent, meztelen melle balján két pont, a mellbimbó és az a másik.

A vér kis szökőkútban löveli föl és hullik alá a sehből...

Számolom a szívverését, mert még ver a szíve... Látszik a kis, szökőkút ugrálásán... Egy... kettő... három... Gyengül... öt, hat... és még lélegzik is, mélyen, görcsös erőlködéssel... Nyolc, kilenc... most kilelegzésre süllyed a mellkas...

Egy utolsó rángás és nem emelkedik fel többé...

— Órák óta itt van már, — mondja egy fiatal fűrődöszölg, — szólni is akartam a felügyelőnek...

— Mind a fürdőt választja, ez már a második ebben a hónapban... — teszi hozzá egy másik.

— Bialek, telefonáljon a mentőkért és hozzon tiszta lepedőket...

Csakhamar megérkeznek. Különös, milyen gyorsan és pontosan érkeznek meg a mentők... elviszik. Ruhája csak úgy mellé van téve a hordágyra, az egyik egyenruhás horpadt tüdejére helyezi a fekete kemény kalapot... Mint a halott katonának...

Megrendülve hagytam el a fürdőt, de ettől kezdve nem állott utamba többé.

— Elestet, — nyugodtam meg napok mulva és most már igen ritkán jelenik meg előttem vézna alakja és reszkető feje a rohamsisakkal.

Felrédlott az útból és maga intézte el a dolgot... szegény, szegény béliást adótiszt, család bukáson kapott kereskedő, elcsapott öreg könyvelő, bizonytalan életű életbiztosítási ügynök, árva agyongyötrött bajtársaink, rohamsisakos ismeretlen katonák ezen a minden poklokkal hadakozó földön...

TERE-FERE

V. György angol király orvosa. Dawson of Pen, V. György angol király orvosa, a legnagyobb ur Windsorbán.

Amíg a király betegeskedett, mindenki neki engedelmességet: nemcsak a személyzet, nemcsak a királyi család tagjai, hanem a miniszterelnök is. Ő volt a tulajdonképeni uralkodó.

Lord Dawson teljes felelősséggel magára vállalta a király gyógykezelését. Ha a beteg állapota rosszabbra fordult volna, őt okolták volna, ennél fogva megkövetelte magának, hogy rendelkezéseit a lehető legpontosabban teljesítsék.

Nem lakott a Buckingham palotában, de a király mellé osztott házióros, Sir Stanley Hewett, aki so-hase mozdult ágya mellől, a Londonból kapott orvosi parancsokat változtatás nélkül hajtotta végre.

A király napja perceről percre be volt osztva. Ezen a beosztáson semmit sem volt szabad változtatni, anélkül, hogy Lord Dawsont értesítették volna. Londonban csodálkoztak azon, hogy a király betegeskedése alatt a walesi és a yorki herceg vajmi ritkán látogatta meg őt. A hercegeknek is külön engedélyt kellett kérniük a látogatásra s a lord vajmi ritkán egyezett belé.

Minekelőtt az akkori miniszterelnök meglátogatta a királyt, szintén előszobázott Lord Dawsonnál, aki a beszélgetés időtartamát csak délőrára szabta meg.

Hasonlóan zsarnoki módon állapította meg érendjét is. A királynak mindig be kellett jelentenie, ha valami változtatást kívánt rajta.

*

II. Fülöp spanyol királyról. A *Revue des den Mondes* tanulmányt közöl Spanyolország Rettenetes Fülöpjéről, II. Fülöp királyról. Amikor a király Szent Lőrinc napján megtudta, hogy Filiberto győzött, fogadalmat tett a szentnek, hogy templomát épít: ekkor keletkezett a győzelmes Szent Lőrinc temploma s ekkor vetette meg alapját a szigorú és szomorú épületnek, az Escorialnak.

Ennek az építése és szépítése volt életének nagy szenvedélye. Az Escorialból csakhamar családi kriptá lett. Oda temettette el elődjét.

Az Escorial alapítóleveléhez csatolta a király a végrendeletét is és azokat a rendelkezéseit, melyek atyja temetésére vonatkoznak. Atyja halálának mind-egyik évfordulóján a rendes miséken és az énoke miséken kívül huszonnégy misét kell mondaniok a papoknak a lelke üdvéért.

Fülöp király a saját temetése fölül így intézkedett: — Elrendelem, hogy halálom napján s az utána következő kilenc napon minden pap, minden szerzetes, aki az Escorialban van, vagy azokban a templomokban, ahol bemutatják a holttestemet, egy-egy misét mondjon. Hasonlóan elrendelem, hogy mihelyt a szerzetesrendek értesülnek elhunytomról, háromezer misét mondjanak lelkem nyugalmáért. Ezenkívül kétezer misét tartoznak mondani a purgatoriumban lévő lelkekért is. Minden mise végén imádkozniok kell érettem s alamizsnát is osztaniok szegények között, úgy ahogy végrendeletem végrehajtói elhatározzák.

Miután ilyenmódon intézkedett lelkének üdvéről, a király nyugodtan, megbékélve halt meg.

Török levél. A török nép most a nemzet gazdasági függetlenségéért küzd.

A kapituláció eltörlése, a latin betűk bevezetése mind egy-egy lépés a politikai felszabadulás felé. De ezek a vívmányok inkább a szellem diadalát jelentik.

Most az ország nagyobb fába vágja fejszéjét: egy olyan harcot vív, mely közvetlen közelről érdekli a törökség minden osztályát. Gazdasági háborút üzen a külföldnek. Vajmi nehéz küzdelem ez egy olyan országban, melynek ipara alig hogy megszületett s ennek hiányában ugyszólván minden áruját külföldről hozatta eddig.

A török diákok nemzeti szövetsége a konstantinápolyi egyetem termében a honi ipar érdekében óriási ünnepséget rendezett. A szónoki emelvény előtt rögtönzött kiállítás volt a török iparcikkekből, selymek, melyek az ezeregy éjszaka pompáját árasztották, szőnyegek, melyek Sztambul bazárjaiban láthatók, szőtecskék, különböző kelmék.

A tüzetes, lelkesítő beszédek után, melyek azt hangsúlyozták, hogy a törököknek fel kell szabadítaniok magukat gazdasági tekintetben is az idegen járom alól és hogy a mindennapi ellenség az idegen iparcikk, az egyesület elnöke felszólította a tömeget, esküdjék meg, hogy ezután többé sohasem vásárol idegen iparcikkeket.

A hallgatóság óriási lelkesedés közepette megesküdött erre.

Ettől a nemzeti fölbuzdulástól Pera kereskedői rincesenek valamely nagyon elragadtatva. Azok az áruk, melyek a kirakataikban ragyognak, ugyszólván mind külföldről valók: a divatcikkék Párizsból, a sportruhák Londonból, a műszaki holmik Berlinből, a szövetek és az autók Olaszországból.

*

Amerikai ásatás Athénben. A klasszikus tudományok amerikai iskolája, mely Athenben székel, nagyarányú ásatást kezdett el az Agora helyén, több mint kétszázézer négyzetméter területen, a város keilős közepén.

Ezt a teret délről az Aeropag dombja határolja, nyugatról a tescus-templom, északról egy villamos vasút félszere, keletről az Acropolis.

A területet régészettelnek minősítették, ennél fogva a görög törvények szerint az amerikaiaknak szabad kezük van.

Miután megtörtént az ásatás, mely előreláthatólag tíz esztendeig tart, a fönti területet parkká alakítják át, amennyiben a felszínre jövő emlékek és műkincsek megengedik ezt.

A munkálatok a nyugati körzetben kezdődnek. Minden költséget természetesen az amerikai társaság visel, melynek igényét és jogát a törvényszékek és a hatóságok is elismerték.

Amíg a munkálatok tartanak, a területet kizárólagosan használhatja az amerikai iskola s minden intézkedést fogantathat, melyet szükségesnek tart az ásatás sikere érdekében.

*

Michelet és a Pantheon. Időközönként felöltik a gondolat, hogy Michelet hamvait a Pantheonba kelle-

ne vitetni. A nagy francia író kijelentette, hogy nem engedi magát eltemettetni ebben a nemzeti üdvödlében, amennyiben porait a pincébe szállítják.

Özvegy szintén tiltakozott ez ellen. Tiltakozását meg is indokolta a következőképpen:

— A Pantheon annyira sötét, hogy boldogult férjem szelleme szenvedne ebben a börtönben, amely az idegenek sétahelyévé változott. Nem engedem, hogy ide vigyék őt, mellette akarok maradni holtában is, amint életben is mellette voltam. Senkinek sincs joga ahhoz, hogy elválasszon tőle.

A közvélemény meghajolt az özvegy akaratát előtt. Miután azonban az özvegy meghalt, Michelet barátai és hívei azon gondolkoznak, hogy a tilalom ellenére is átszállítják Michelet a Pantheonba.

Hasonló dolog történt Gambettával is.

Gambettának barátjai halála után a Pantheonban akartak örök szállást adni, de atyja, ki akkor még élt, ellenük szegült. Gambetta atyja szívvel-lélekkel olasz utaradt, nem is szerezte meg magának a francia ál-

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Kovini olvasó. Az ügynökség gyakorlásához az 1884. évi 17. t.-c. 1. §-a szerint semmiféle képesítést sem kell kimutatni és a főszoigabírószághoz kell fordulni az iparendély kiadása végett. Az új közigazgatási beosztás szerint végső fokban a bán határoz.

V. K. A békeszerződés semmiféle intézkedést sem tesz a beljei uralomról és az ott alkalmazott személyzet jogviszonyairól. Az uradalom az igazságügy-minisztérium szekveszter-osztálya útján került államunk bírtokába, de még nincs tisztázva véglegesen a tulajdon kérdése. A miatt folyik a vita, hogy az ingatlan Habsburg Frigyesnek a magántulajdona volt-e. Az erdészeti személyzet nyugdíjaztatásának kérdése ahhoz a minisztériumhoz tartozik, amely az erdészeti személyzetet alkalmazta és dotálta. A szerelmesen megállapított nyugdíj miatt a közigazgatási bírósághoz, illetve az államtanácsához lehet jogorvoslatért fordulni.

Szentai elfizet. Miért akar ön már perújítással élni, amikor még azt sem közli, hogy az ügy jogerősen el van-e intézve. Csak jogerős ítélet ellen lehet perújítással élni. Irja meg, hogy fellebbezett-e az ügyész vagy a pótmagánadvádó az elsőfoku ítélet ellen. Ha igen, akkor a noviszadi fellebbezési bíróságnál is hivatkozni lehet azokra a tanukra, akikkel az előre megfontolt szándékot bizonyítani akarja. A szóbeliség és közvetlenség elvén felépült büntető eljárásban a fellebbezési eljárás folytatása az elsőfoku eljárásnak és ott mindenféle új bizonyítékra lehet hivatkozni.

Ha azonban a büntetőper jogerős befejezést nyert, akkor forduljon a kir. ügyészhez, jelentse be annak az új bizonyítékokat és az újrafelvételt fog kérni, ha a perújításra elegendő alapot lát.

S. S. Senta. Zukor Adolf címe: Paramount Films, Famous Players Lasky Corporation, 485, Fifth Avenue, New York.

F. A., Szombor. Az illető tudunkkal lengyel zsidó.

Dr. F., Szaribecsej. Amint a kérdéses konvenciókat ratifikálják, azokat ismertetni fogjuk.

Apatini e'ölizet. Kátránytartalmu ételek sehol sem kerülnek fogyasztásra.

K. J., Szaribecsej. Bodó Pál uruguayi végleges címét még nem tudjuk. Amint megírja, hogy hol fog véglegesen letelepedni, közöljük Önnel.

Vitaközök. A tórképkészítésnek két módja van és pedig klisé vagy kő segítségével. A klisékről való nyomás akként történik, hogy az eredeti többszűrű rajzot több színben leklisírozzák és minden színt külön kinyomnak. Ez az eljárás a gyakoribb, amennyiben a tórképrajzolónak nem kell a nagyságot betartani, hanem a rajzot nagyobbra készítheti és így a sok apró név beírása sokkal könnyebb. A körül való nyomás úgy történik, hogy az egyes színek köré átviszik («átkveccselik») de igen gyakori ma már az ugynevezett fotolitográfiai eljárás is, amely abból áll, hogy a színes rajzról készült felvételnél minden egyes színt átviszik egy-egy köré.

Ezsi, Noviszad. Igen.

E. B. A feltett kérdésekből csak az a fontos, hogy a haszonélvező eszközölhet-e változtatásokat a házban, ha a tulajdonosok abba bele nem egyeznek. Erre az a válaszuk, hogy hasznos beruházásokat igen, károsakat nem. Ha az ingatlan értéke emelkedik a változtatásokkal és így a tulajdonosoknak ez hasznukra válik, akkor ésszerűen nem lehet e miatt panaszt tenni, ha azonban a hasznos beruházáson felül a ház többi részét elhanyagolja és nem ápolja a jó gazda gondosságával, e miatt perelni lehet a haszonélvezőt.

Mielőtt rádiót vesz, hallgassa meg a

LUMOPHON
KÉSZÜLÉKEKET

Minden jobb szaküzletben kaphatók!

A fagy beállta előtt
szerezze be
sav- és vegyszerszükségletét
legelőnyösebben
Kemikalija Novisad, Arse Teodirovića ul. 7

SZANATORIUM FARKIĆ
BEOGRAD, Knez Mihajlovac 23.
TELEFON 5-39.

IDEGBAJOK: Neuraszténia, histeria, epilepszia, ideg zihlász, bémulások, ismét.

SEBESZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGEDÉSEK: Csont- és izületi bajok, hát emelkedés, lábbajok, csípőferdülés és egyéb leírt hibák gyógyítása. Ortopéd készülékek. — Vizsgyógyintézet. Elektroterápia.

Klinikai laboratórium Dr. Lemšić vezetésével
Teljes röntgenintézet. Belső- és (Eutero- és enter-) MÉRSEKELT ÁRAK
Vezető orvosok: Dr. H. Štefan és Dr. Majan

Jelzálogkölesönöket
rövid és hosszú lejáratra legelőnyösebb feltételek mellett folyósítunk

Goldmann Sándor és Társa Bankháza
Subotica, Vilsonova ul. 25. szám (Főposta mellett)

A világhírű
„DEKA” autógummi
elismert német márkájú
Képviselő: TAKÁCS MÁRTON garanciaiúly
Zrenjani utca 24. 12964

Utazókat (nőket)
keresek jólbevezetett fehérneműgyáram részére juttatni lékora magánvevők látogatására. Mintakollekcióért kész pénzóvadék vagy bankgarancia szükséges, ilyenkor nem rendelkezők ajánlkozása céltalan. Az ajánlatok Pollák Leó fehérneműgyárához, Senta intézendők. 13765

TUNGSRAM
bárium csövek

Gyári főlerakata
Maller Béla
okl. gépészmérnök
Subotica, Petrogradska ulica 8
Telefon 33

Ha megbítható és finomat óhajt
„OLLA” GUM...?
OLLA-t vegyen, elkerüli a bajt!
Babonyithatóan a legelőnyösebb!

„Provendine”-nel hizlalva!
Sertéshizlalók figyelmébe

Ha a sertés megbetegszik, vagy akár milyen okból étvágytalanságot mutat, azonnal adagoljon a napi eleséghez a világhírű, belga **„PROVENDIN”**

porból, amely a sertést nagyon rövid idő alatt teljesen kigyógyítja és azonnál 2-3 hónapi etetést is megtakarít, mert ez a szer gyorsan felhizlalja a sertést. Használati utasítás minden dobozhoz mellékelve.

Sikertelenség esetén visszadjuk a pénzt. „Provendin” kapható minden gyógyszer-tárban, drogériában és vegyeskereskedésben.

Ha lakóhelyén nem tudja beszerezni, írjon nekünk, amikor is bármely mennyiségben elküldjük utánvétellel címére. Egy és fél kg.-os doboz ára 55.— dinár és egy sertés részére 40 napig elegendő.

Jugoszláviai vezérképviselő
Leon N. Sid, Beograd
Zmaj od Noćaja 14
Szuboticán kapható a **Herz-drogériában**, Aleksandrova ulica 13.03

Szenta városához 2 kilométerre, a Tisza mellett, az úgynevezett **„PÁNA-FÖLD”**
81 kat. hold szántó
amelyből 2 hold szőlővel, 1 hold faiskolával van beültetve, 1. osztályú ari-föld, szőlővel, h. részre, valamint kertészetre egyaránt alkalmas, gazdasági épületekkel együtt

örökáron eladó

Értekezni lehet Sz. o. j. M. S. tulajdonossal a helyszínen, vagy Sztojánovity pénzügyi tanácsnoknál a sztrazbarjitsai vá. osztrán

„ALLEGRO”
egyesül egy készülékben a speciális élesztőkövet és a fenősziját. Automatikus éleszt minden beretvát.

Mindennap kellemesen, fájdalom nélkül beretvázkozhatik.

Több mint 600.000 darab használatban

Nikkelezve 210 dinár, feketére lakkozva 155 dinár

Mindenütt kapható!

Nagyobb község vagy város forgalmas helyén
vegyesárúkereskedést átvennék esetleg házzal együtt **megvennék**
Ajánlatokat „Nagy összeg” jellegre a kiadóba kérek

Pianinok! Pianinok!
A világhírű Evdokia pianino- és zongoragyár képviselője Noviszadra érkezett és hozott magával négy gyönyörű pianinót egy mintegy kétszázéves, amelynek segítségével mindenki tanulás nélkül azonnal zongorázhat. A kiállítás Noviszadon Dunavska ulica 5. szám alatt van és csak három napig tart, november 23., 24. és 25.-kén. A pianinok ára 12.500 dinár körül. 13846

BANJA KOVILJACÁN és LOZNICÉN nyilvános árlejtésen
eladásra kerül:

1. November 28-án Banja Koviljacán a „Drina” villa, nagyszámu szobával, a fürdő legzebb helyén, a parkban. Óvadék 50.000 dinár.
2. November 29-én Loznicén két ház, lakásokkal, minden komforttal. Óvadék 25.000 dinár.
3. November 30-án Loznicén nagy gabonarakár, két hektár területű, modern kertészettel berendezett városi telek. Óvadék 45.000 dinár.

A részletes feltételek a Sluzbene Novine október 28-iki számában találhatók. 13795

Rendkívüli ajánlat
Az esős időre ajánljuk Önnek is egy halbor-táncát C. O. V.
Est-börkörgallér
beszerzését. Sulya mindössze 110 gramm. Mindegyik lényesen bevált, a nedvességet egyáltalán nem engedi át, könnyen összehajtható és így a szebben is elfér. Rendkívül nagy ellenállóképességgel hordják esőben, hóban, kirándulásokon vagy sporthoz. Reklámára külön kapucniával 70 dinár. Szállítás bérmentve, elvámolva utánvétellel. Két darab megrendelésnél 133 dinár.
A. MARIK, export, PRAHA XIII. Londýnska 57
Meg nem felelőt kicseréljük. A pontos címre ügyeljen.

Ház
Noviszád legforgalmasabb utcájában, lakással, nagy raktárakkal és pincével, kemény anyagból építve, eladó.
Az egész telep 3.500 m. nagyságu. Bővebbet Sztoj-kovic Djuránál, Noviszád, Kralja Petra ul. 25. 13676

Cirokszerőkészítéshez
munkásokat keresek
azonnali belépésre, jó fizetéssel. 13.000
Paja Pavlović
Rača-Kragujevacika

I-a rózsaburgonyát
Johéct és Wolmann-rózsát, hagymát, duglagymát, fejes káposztát, babot, almát, diót, stb.

I-a préselt réti szénát
vagon- és kisebb tételekben legelőnyösebben és legelőnyösebben szállít

Lederer János
bank- és bizományi fióktelep
Novisad, Vilsonov trg 7
Telefon 22-14. Táviratcím: Lederer. Raktár: Temerinska 38

Saját készítményű női, férfi- és gyermek-csizmák és cipők
leszállított árban kaphatók. Mindegyik után érzékeny és beteg lábakra pontosan készítek

THURZÓ cipésznél
Subotica, Karađorđev trg 5

Hó- és sárcipők
Jelölés legelőnyösebb angol nyelvből, legelőnyösebb kiállításban, garancia mellett

WEINGSTEIN
férfi és női cipészüzem udvari helyiségében, SUBOTICA Zrinjski trg 12 (Gyümölcs piac)

1000 dinárt fizetnek Önnek, ha tyukszemel,
börkeményedése, bütykei a RIA-BALSAM tyukszemel három nap alatt minden fájdalom nélkül, biztosan, és nélkül el nem mulnak. Orvosi ajánlás. Dr. B. Cyrakus Wien rta: „A RIA-val megvagyok előedre, külddön az 24 tégeyt, mert betegsümmel is akarom alkalmazni.” Ára: 1000 dinár, együtt 9 din., 3 tégely 18 din., 6 tégely 32 dinár. **Dr. Nic. Kemény Košice (Kassa), Postafiók 12 R 11. Csehszlovákia**

A JUNIPER sósborszesz, zöld borókakivonat, minden sósborszesz hatását felülmúlja. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban, fűszerüzletekben. Postai szétküldés: BLUM gyógyszerár, Subotica, Főpostával szembe

Folyó évi december 9-től 14-ig ingyenes
traktorvezetői tanfolyamot

rendezünk Veliki Bacskeken Sarajlijina ul. 3. sz. alatt a Braun Marcell-féle raktárban a világhírű

Massey-Harris „Wallis“ traktor bemutatásával,

melyre az érdeklődőket ezennel meghívjuk.

Torontáli Mezőgazdasági és Gépipar, Vas- és Fémöntőde R. T.

mint az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T. bánáti képviselője V B éterek Miletićeva ul. 124 Tel. 51.

Autóvitorlavászon és viaszkosvászon

autótetők, autó- és kocsiárpítás, ottománáthuzatok céljaira különféle minőségűekben, versenymentes áron állandóan kaphatók

Reitzer és Kriszháber bőrkereskedésben Novisad, Futoška ulica 13 13799

C S I L L Á R A I M

megérkeztek

G E L B

Novisad, Futoški put 11 13731

ZMAJ

és

JUPITER

Rádió- és zseblámpa

battériák, zseblámpák

Engl Adolfa Sin

Novisad

Radnička ul. (Mali Liman)

Telefon 2957 12976

Lőtt nyulat és foglyot

minden mennyiségben

legmagasabb napi áron értékesít

HARTMANN és CONEN

HUSKIVITELI R. T. SUBOTICA

TELEFON 12. 13311

A köhögés
akármi is okozza azt, az antiszeptikus
**„VALDA“-
pasztilla**
használatával azonnal könnyebbé válik. Felülmúlhatatlan készítmény nátha, megfázás, torokgyulladás, torokfájás, akut vagy krónikus bronchitis, spanyolnátha, influenza, asztma, stb. ellen
Jól ügyeljen, keressen és kérjen a gyógyszerárban vagy drogériában egy doboz eredeti pasztillát, amelynek „VALDA“ a neve

CRÈME ÉCLIPSE

A legjobb cipőkrém a legjobb kulcsos patent-dobozban 12443

Jugoszláviai vezérképviselet és Ierakat:

Etabl. D. Pechmajou & Co., Zemun

**SZŐRME-
különlegességek**

Zsulyevitsnál
Subotica,
Sokolska ulica 15 05.0

A legszebb és legolcsóbb karácsonyi ajándék

Kraljevbregei Pezsgőgyár reklámládája

amelynek tartalma

- 2 üveg Reverence pezsgő
- 3 „ Kraljevbregei rizling
- 1 „ Eaux de vie (cognac)

Ára 250 dinár

Szállítás postán utánvétellel. Megrendelhető:

a Kraljevbregei Fabrika Szampinjera i Podrumarstvo cégnél, Kraljevbrege Bácska, Subotica mellett

Suboticán: S. Szabados pálinkanagykereskedőnél Sudarevićeva ulica

Sztári Becsejen: Joca Džigurszki ügynökségénél 13779

Kivándorlók figyelmébe!

Aki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Délamerikába: Argentínába, Brazíliába, Uruguay alá akar utazni, annak azonnali és díjtalan felvilágosítást nyújt a **FRANCIA VONAL**

Hasonló felvilágosítást nyerne a visszautazók is.
Beograd Sombor Vel. Beeskerek
Karadjordjeva 91 Vojvoda Putnika Venac 20 Obala Princesa Jelena 3 11722

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye **BUDAPESTEN** a

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Te jesen ujonnan berendezett kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.

Mérsékelt polgári áruk.

A Bácsmegeyi Naplóra való hivatkozással **20% engedményt kap**

Tesivérvállalat

OSTENDE KAVÉHAZ

Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE

Gyári Ierakat

R
E
N
D
E
S
G
Y
A
R
I

A
R
A
K
M
E
L
L
E
T
T

„VICTORIA“ KERÉKPÁR és VARRÓGÉPEK BEograd, TRGOVAČKA 7.

»TRETORN«

naponta 30.000 pár

sár- és hócipőt

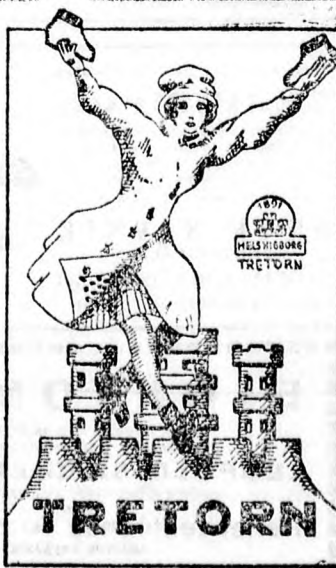
állít elő, amelyet millió és millió ember hord a legnagyobb megalégedéssel.

Vegyen

Ön is még ma

»TRETORN«

sár- és hócipőt, mert ezek a legjobbak.

Három igaz szó: Nyomtatvány Minervában olcsó!

FIGOL

a legkitünőbb háziszser a bél és gyomor mindennemű megbetegedései ellen. — Gyógyerejü tengeri növényekből és fügeből készül. — Készíti és postán szétküldi Dr. SEMELIĆ gyógyszerár, Dubrovnik 2. Ára üvegenként 40 dinár, 3 üveg 105 dinár, 8 üveg 245 dinár.

SUPER-ELEKTRIK a 6-lámpás VILLANYRÁDIÓ

hitelesített állomáskálival
ráépített keret-antennával

Az ideai rádiószeszón slágere!

Képviselet:

KRAUSZ MIKLÓS
elektro-rád ószaküzlet, NOVISAD, Jevrejska 18

WEITZENFELD i DRUG SUBOTICA INTERURBAN TELEFON 192.

Zsák, zsineg, ponyva, gazdasági kötélárúk, szőnyegek, linoleumok, kárpitos kellékek nagy választékban

Kérjen árajánlatot!

PÉNZ

-kölcönt kapnak gazdák földre, hosszabb és rövidebb időre. Amortizációs hitelt 30 éves lejáratra. Írásbeli felvilágosítást is díjtalanul ad. Azonnali elintézés. — Képviselők minden helységben kerestetnek.

Vardar Banküzlet Novisad
Željeznička (Vasut) u. 62

Különösen erős és elszakíthatatlan

FÉRFICIPŐK

Legjobb kézi munka vízhatlan krómbőrű, bőrbőrével és erős, kézzel varrott talppal. Jó meleg női cipők erős boksbőrből, filibéléssel, bőrrrel bevonva.

Készíti és szétküldi

ANTE SAVNIK

SZÉTKÜLDÉSI ÁRUHÁZA

ŠKOFJA LOKA (Slovenija)

Írjon még ma nagy árjegyzékünkért.

Szalay Pál, Novisad, Jevrejska 14

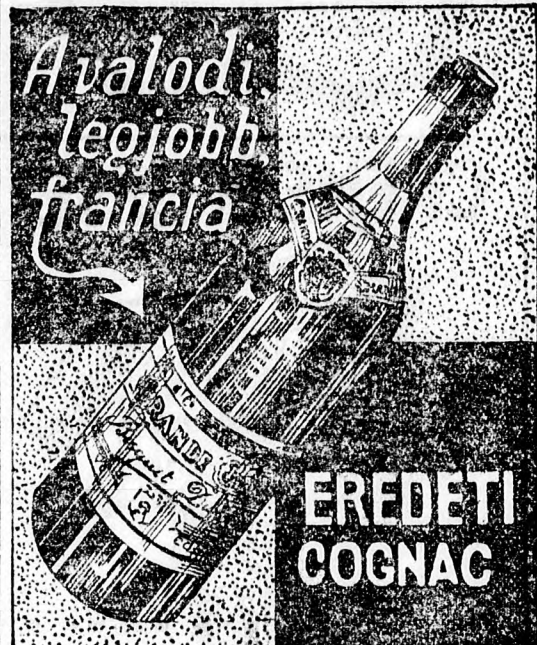
ajánlja „QUADRAT“

rigai különleges gyártmányu hőcípő sárcípő, gyem hőcípő és csizma

GUMMIARUIT

a lekedvezőbb árak mellett kicsinyben és nagyban

Világmárka „MILLER“ autó, autóbussz és teherautó belső és külső gummi öpenye et minden méretheben. Pontos kiszolgálás: Szolid árak!

BISQUIT DUBOUCHÉ & Co. COGNAC

Vezérképviselet és lerakat

ETABL. D. PECHMAJOU & Cie, ZEMUN

Szőlővessző gyökerestett porbujtásos
egy szintén 2 évesi kőlérozott erős gyökezet el kőlérozott fajok m grande hűt k

Inguz Testvérek

királyhalmi szőlőgazdaságban

Posta- és távirtdiac m: **Palló-Sapljak**

Telefon nappal: Palló 8, éjféli: Subotica 6-27

Dr. Vécsei Jenőné kozmetikai szalonja

A legmodernebb higiénikus arcápolás, saját készítményű arcápoló és kozmetikai szerekek egyénenként való előállítás és felhasználása. Szepőknek villanyossággal való végleges eltávolítása, mindennemű szépség-hiba kezelése és gyógyítása. — Tanítványok tökéletes elméleti és gyakorlati orvoskozmetikai kiképzése.

Subotica, T. g Sv. Cirila i Metoda 5. I. Tel. 5-39

Nagyon olcsó pénzkölcönt

kapnak gazdák földre, hosszabb és rövidebb időre. Amortizációs hitelt 10—15—20 éves lejáratra. Írásbeli felvilágosítást szivesen és bármikor adunk. Előnyös feltételek és azonnali elintézés. — Képviselők minden helységben felvétetnek

Gradjanska Banka K.D.

Subotica, Pašičeva ulica 12. (Gőzfürdő épületben)

Nagy bácskai malom
perfekt német-ze b

levelezőt keres

mie öbbi beépése. Ajánlatok az eddi i mű ödes és a fizetési igények feltüntetésével 13724. sz. alatt a kiadóba küldendők

Azonnalra

kiadó 2 helység,

mely áll 2 szép új világos szobából, ügyvédi, kereskedelmi, vagy hasonló irodának alkalmas. Ezen helységek Novisad legforgalmasabb helyén vannak, a Kralja Aleksandra ulica 7. sz. alatt, (volt Winkler palota udvarában). Feltételek iránt érdeklődni Popovićnál, I. emelet ugyanazon házban, vagy lent a földszinten Babin-féle trafikban.

Olcsó árak! **Fűzők** Olcsó árak!

orvosi rendelésre, **haskőtők** a legmodernebb kivitelben

Gutai-nénál, VII., Ostojićeva ul. 15

A „GRAUERT“-féle »REKORD«

háziipari
gyorskötőgépecskéink szorgalmasan dolgozgatnak már mindenfelé!

A tanfolyamot Oszijeken eddig mintegy 80 személy végezte el. Vannak, akik 2 nap alatt sajátították el a kezelést, a legtöbbben azonban 4 napig tartózkodtak nálunk, hogy mindent a legalaposabban megtanulhassanak.

Mindenki, aki a tanfolyamon részt vett, azonnal hazai vitte magával gépecskéjét.

Vannak gépek már Sztáribacssejen, Pancsevón, Beogradban, Belacrkván, Csakovecen, Oszijeken, Bogojevón, Knazsevón, Szrbobránban, Belimanasztiron, Szubotican, Szentán, Bácskatopolán, Ruszkozselón, Kraljevbrögen, Novakanjizsán, Bácskopetrovoszelón, Szremszkamitrovicán, Novivrbászson, Zmajevácson és Noviitebejen.

Azonkívül szállítás alatt állanak gépek, melyeket a legközelebbi napokban a rendelöink szintén kézhez fognak kapni.

Vannak községek és városok, hol már több gépecske van üzemben.

Bogojevón Hajnal Lajosné aszony Erdő u. 233., Belimanasztiron Halbich János sörkereskedő ur leánya, Bácskatopolán Kiss Istvánné fűszerkereskedőné Székfi u. 845., Noviitebejen pedig Hevesi Sándorné aszony (Nagy malom) készsöggel vállalja el azok oktatását, kik onnan és a környékről gépet kívánnak rendelni. Az érdeklődők a nevezetteknel meg is tekinthetik a gépecskét üzemben és az illetők szerény díjazás ellenében ott lakóhelyeiken megtanítanak bárkit a különféle tárgyak készítésére és a gép kifogástalan kezelésére.

Levélben szivesen megadjuk az eddigi összes vevöink címeit is és minden érdeklődöt felkérünk, hogy jöjjön hozzánk Oszijekre és személyesen gyözdödjék meg arról, hogy mit produkál ez a kis csodagép.

A „Grauert Gépezítő Gyári R. T.“ jugoszláviai kizárólagos vezérképviselősege:

Berényi Zsigmond

OSZIEK I., Krezmina ulica 13.

A pályaudvar közvetlen közelében

Rendeléseket **csak közvetlenül fogadunk** ell Ügynökeink nincsenek!

Parkett-gyári **I-a tűzifa** 100 kgr.-ként **31** dinár. Nagyban vételnél nagy árengedmény **J. Vujković i Drug** Szubotica Tel. 6-69

Ha gallérját, tényesén, fehéren és elegánsan akarja viselni, akkor küldje 445

PIUKOVIC
Jómosodába

Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

1969

Hentesek részére
húsvágógép,
kolbásztöltőgép
bárdok, kések

olcsó áron kaphatók
Weiner vas-
kereskedésben
Szubotica, Gyümölcs piac
Kérjen árajánlatot!

Billiárd

mandinergumi, zöldposztó, dátkó, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztérgályos áru legolcsóbban beszerezhető

Ehrlich J.

esztérgályosnál, SOMBOR
Paríška ulica 1 44

FRIEDLER-féle
szabadalmazott

GAMMA

hajnövesztő

a hajhullás, korpásodás, hajmolyosodás legközelebbi gyógyszer.

GAMMA

hajszappan a legkedveltebb hajmosószer. Orvosilag kipróbálva és ajánlva. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogériában.

Képviselet:

NADA drogéria Subotica

Hóban és esőben

egészségét csak hőcipőink óvják meg. Raktáron tartunk hőcipőket gabardinból fekete és sötét színben, valamint teljesen gumiból készült hőcipőket barna színben.

Ara páronként **129** dinár

Rata

"mon
parfum..

BOURGOIS

P. BELAVARY Bachoga ulica 7A. ZAGREB

Nemes
GESZTENYE
legolcsóbb
naplárban
Caizler Károly cégnél
Subotica 12498

SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ
KOCH
CIPŐK
ok, férfiak és gyermekek részére, olcsó, kényelmes és
NAGYON OLCSÓK
Puković-ház, Kisképalánfalva
Szomben

Egészséges
GYOMOR
és a rendszeres székelés az egészség legfontosabb feltétele, mert ha erre ügyelünk, elejét vesszük sok olyan betegségnek, amelyeket az állandó vagy időnkint fellépő szorulás okoz, mint a főfájás, vérszegénység, gyomor-fekély, bél- és májbajok, sárgaság, epebajok, a vizelet szervek mindennemű megbetegedése, véredényelmeszesedés, vértisztátalanság, étvágytalanság, stb. Mindezeket a legsikeresebben gyógyítja a

PURGATIN TEA
mely friss gyógyfüvekből készül, készíti és utánvételt szállít. (egy doboz 30 dinár, két doboz 55 dinár)

Sv. TRAJKOVIĆ
gyógyszertára BEOGRAD
a Nemzeti színház mellett

... Az Ön Purgatin-teája gyomrom teljesen rendbe hozta és megerősítette. Kérem, küldjön nekem még 2 csomagot. Stevan M. Veljković közéleti jegyző, Donji Milanovac

Olcsó, de jó javítást, kész és rendelni cipőket csak a
gyorstalpaló
készít. Poštanska ulica 4.
Vöröskör mellett. Saját ház
LUSPAI

Eladó
Babkox-kazán
155 m²
épült 1917-ben
Brünnl Tandem kondenzátoros, 450 HP, legújabb szerkezettű
GŐZGÉP
Pančevól Gőzmalom R.-t.
Pančevo 11841

Vukovics Grga Subotica - Főtér

A hárságilag engedélyezett végeladás még mindig tart. Óriási választék férfi férfimenőben, nyári kenderben, LBO seym-, főtérhasnyákban és zoknikban, Jaeger-árúknban, valamint HABIG, BORSALI, PANIZZA, GYUKITS és egyéb gyártmányú férfikalapokban. Teljesen megújra aaimat és győződj meg milyen leszállított árainról. Az őszre rendelt árukat át kell vennem s így naponta friss áru érkezik. Teljes üzletberendezés és porál elad.

AZ OTTHON

A RUHA

Hogyan öltöztessük a csecsemőt és a gyerekeket?

Mindig szem előtt kell tartani gyermekeink ruházásánál, hogy az emberi test lélegzik. Millió és millió apró likacsok, pórusok keresztül veszi magába a levegőt és löki ki az elhasznált káros anyagokat. Ezen bőrlégzés fontosságát nem szabad lebecsülnünk!

A rossz szövésű, levegőtől nehezen átjárható ruhákkal agyonöltöztetett gyermekek szervezetében előbb-utóbb káros elváltozások keletkeznek. Az ilyen gyermekek kedvetlenek, étvágytalanok, hurutokra hajlamosak, álmuk nyugtalan, ideges. Az ilyen gyermekek bőre ugyszólván fulladozik. Elhasznált, káros anyagokkal, párával, izzadsággal van körülvéve, ecemás kitéges lesz, felületén mikroszkópikus gombák keletkeznek, amelyek később szabad szemmel is észrevehető bőrelváltozásokat, viszkető, hámló vörös foltokat, pattanásokat, kiütéseket idéznek elő. Az ilyen gyermekek bőre rendszerint hullásapadt, tüdejükön már többnyire felismerhető a kezdődő csuszhurut valamely klinikai jele. Az első lépésfok a tüdővészhez!

A csecsemő ruházatáról a csecsemő ápolásánál már említett tettünk, hangsúlyoztuk, hogy milyen nagyfontosságú dolog a ruhának porózus, likacsos volta. E célra pelenkának és ruhának is igen célszerű a vásznat vagy a ruhadarabot tüvel, olló hegyével megszurkálni. esetleg benne apró likacsokat kivágni.

A csecsemő ruhája egy kis, hátul pántlikával megköthető porózus tetra, vagy trikószövetű, vagy puha kötött reklí. Alsóruhája egy puha, háromszögű pelenka, melynek egyik csücskét a lába között elhuzzuk, két szélét a hasa körül csavarjuk. E fölé jön a törzse körül, körkörösön egy külső pelenka porózus vagy likgatott és legkívül egy borsónyi likakkal ellátott flanel.

Az ilyen ruházatokban a csecsemő bőre nem pállik ki, bőrlégzés és ezzel kapcsolatosan az anyag cseréje megjavul. Az így pólyázott csecsemő nem izzad. Ennek következtében nem szenved székrekedésben. Az izzadás székrekedést okoz.

Bőrük nem hajlamosak különböző betegségekre, hurutokra. Az így öltözött csecsemő élénk, jól szopik, kedélye jobb, alvása mélyebb, ellentétben az olyan csecsemőkkel, amelyek helytelen levegőtől át nem járó pólyázás, gummiszövetekkel való begubolyolálás által valóóságos örökös gözfürdőben élnek, ettől természetesen ebbágyadnak, elgyengülnek, bőrük valószálgal kipállik. Renyhén szopnak, testükön ecemák, kiütések, pállások és különböző bőrbajok keletkeznek. Mindezen dolgok a csecsemő egészségére és fejlődésére igen nagy befolyással lehetnek. A szokásos batizt-linkekkel, amelyek finom szövésűk folytán a levegőt alig eresztik át, vagy gummi- és viaszkosváson pólyázással ugyszólván megfúllasztják a csecsemő testét. Az ilyen ruházat a párákat nem engedi át és a csecsemő teste az izzadságtól, párától, nedvességtől állandóan gőzben, nyirokban pállik, ázik. Könnyen megérthető, hogy milyen mérhetetlen kárekkal járhat ez a csecsemő gyenge, érzékeny szervezetére.

A későbbi korban is rendszeren a hiba, hogy a szülők a »hűtést« való félelmükben a gyermekeket agyonöltöztetik. Az ilyen gyermekek, eltekintve, hogy a sok ruha súlyos gyenge gerincoszlopokra ártalmas, nehezen mozognak, könnyen kifáradnak és megizzadnak, hurutokra hajlamosak, sápadtak, étvágytalanok. Rosszul szellőzött, pállott, gyenge bőrük bőrbajokra, ecemákra, scrophulosisra, tüdővészre teszi őket hajlamosakká.

Nyáron rövid porózus, kivágott nyaku ujjatlan ing és szandál elegendő öltözék, kalapra, mely fejfájást és hajhullást okoz, szükség nincsen. A naptól nem kell féltanünk. Az még a mi klímánk alatt soha okozott bajt a gyermekeknek. Télen könnyű melegebb ruhára lesz szükség. Félharisnya még a leghidegebb időben is elegendő lesz. Ezzel meg van oldva a harisnyakötő kérdése. Félharisnyánál az egészségre ártalmas harisnyakötőre, vagy a mozgást gátló harisnyatartókra nem lesz szükség. Nadrágtartó a légzészt korlátozza, a mellkas fejlődését gátolja.

Nyakat kendővel bekötni, magas felhajtott gallérokkal begombolni felesleges és ártalmas dolog. A

nyak legyen mindenesetre szabadon. Az ilyen gyermekeknek nem lesz cérnavékony, mirigyes nyaka és kevésbé lesz hajlamos a különböző torokbajokra és hurutokra.

Nagyobb gyermekeknel igen sok hibát követnek el a nyak ruházásánál. Különösen iugyermekeknel tapasztaltam néha, szinte szörnyűség nézni, hogy 12—16 éves, fejlődő gyermekeknel milyen szűk, magas, kemény gallérokat engednek meg viselni. Intézetekben, katonai nevelő-iskolákban rá kellene az illetékes köröknek jönnök, hogy a kalodában lévő nyak mér-

hetetlen károkkal járhat a gyermekek szervezetére. A nyak elfajul, izmai elsatnyulnak és elvékonyodnak, vértódulások, szembajok lesznek a következményei. Az ilyen gyermek mozgásában gátolva van, mereven kénytelen magát tartani, mintha nyársat nyelt volna. Légzése hibás, felületes lesz, tüdeje, mellkasa elsatnyul és mindez csak azért, mert néhányan úgy képzelik, hogy így szebb a gyermek, mintha szabadon van a nyaka, mint a matrózoknak.

A cipő legyen mindig kényelmes. Március-áprilistól kezdődőleg novemberik szandálban járjon a gyermek. A láb helyes vércirkulációja az egészségre igen fontos dolog. Tudjuk, hogy Kneipp páternek világhírű sikereihez igen hozzájárult az a körülmény, hogy az olyannyira elhanyagolt lábat belevonta az egészség ápolásába és bizony igen sok betegséget, sőt a szervezetet gyógyított meg vele. A gyermek-lányok fűzőviseléséről felesleges beszélnünk. Egészségtörő találmány, amely eltorzítja a természet. A legjobb fűző és testszépítőszert a torna!

Finom ellentétek uralják az őszi és téli divatot

Az új estélyi toalettek egészen mások, mint amilyeneket a múlt télen viseltek. Sok a muszlin millfőr mintázat a brokát szöveten is, amely a velursifon mellett a legdivatosabb. A toaletteken az ékszeret valamilyen szalag vagy ráncvetés által teszik észrevehetővé. Fialat asszonyok és leányok a legeredetibb uszályokat és szalagokat alkalmazzák, amelyek nagyon csábítónak hatnak, de egyben öregítenek is. Háttal és a ruha oldalán is hosszabbítások vannak és ha ezeket izlésesen készítik, úgy a ruha divatossá válik. A tél ebben az irányban újabb újításokat hoz magával, amelyek elragadóvá teszik a toaletteket. Így például a cseresznyevörös faile-ruhához a fekete-aranyal bevont csipkés kepek kitűnően hat, de hasonlóképpen elragadó a bronzszínű csipkével bevont chiné is. Ezek a finom ellentétek uralják a mai divatot és nagy-szerű hatást érnek el. Ezenkívül sok arany-brokát ruhát is készítenek minden díszítés nélkül. Az ilyen ruhák jól illik a hasonló anyagból készített kalap. Hasonlóan jó hatást kelt a hosszúra készített muszlin-toalettek. Ehhez viszont velursifonból készített és hasonló színű esti köpenyt kell viselni sűrű ezüsttróka-val szegélyezve. Lassan-lassan lejár az ideje a simára fűsült férfias bubifrizurának és ha sokan meg is siratják a divat változását, lassankint mégis be kell látniok a kiborított díkfejecskéknak, hogy a női haj-

viselet ismét romantikusabb irányban kezd fejlődni. Napról-napra sűrűbb és tömöttebb hajviselet jön divatba és az etonfrizurát legyőzi a hullámos haj. Így tehát a hajviselet is alkalmazkodik a ruhadivathoz és a nőiességre törekszik.

Manapság már nem kell tékozlást véghezvinni, ha valaki jól öltöztetne akar feltűnni. A múlt évi kosztümmöt, a régebbi ruhát valamilyen újszerű divatos esekélyességgel könnyen új alakíthatjuk át: csinos és jól kiválasztott sállal máris el lehet tüntetni a kosztümmöt vagy a ruha régi voltát. Télen főleg a könnyű gyapjuból készített kasasál hat kellemesen szürkében vagy barnában. A sált simán a kabáthá helyezve viselik. Kellemes változatosságot idéz elő a két négy-szögletes kendőből készített sál. Gyakran különböző színekben alkalmazzák a két kendőt, még pedig gyöngyszürke és középkék — világosbőge és barna élénken hatnak. Ha ez az összeállítás a filekalap szalagjaival megegyezik, úgy egyszerű eszközökkel majdnem művészi megjelenést érhetünk el.

Ami a kalapot illeti, úgy Páris sok hársnykalapot hoz divatba a téle, még pedig meglehetősen nagy arányokban. Ez a kalap az őtőrai teánál hosszú, modern stílusával festőien hat, de bundához, vagy téli kompléhez sokkal jobban illik a kis kalap, amely az idén a legkülönbözőbb variációkban kerül forgalomba.

1. Sportköpeny bárányszőrűből trenchcoat szabás.
2. Elegáns köpeny színes Breitschwanz utánzatból gazdagon szegélyezve nutriával.
3. Sportkosztüüm szürke tweed, a gallér és a kabátbélés fekete nyulprém, selyembuz valamivel világo-

sabb, de a kosztümmel harmonizáló szürke színben.

4. Könnyű délelőtti köpeny szövetből, enyhe kék színben, seal szegéllyel.

A KONYHA

Mit főzzünk ezen a héten?

- Hétfő:** Tarhonyaleves, friss díszítőtelék pirított káposztával és burgonyával, madártej.
- Kedd:** Csontleves árpakásával, dinszített marhaszelet lencsefőzelékkel, csehpimasz.
- Szerda:** Paradicsomleves, borjuvesés sárgarépa főzelékkel, csörege.
- Csütörtök:** Rántottleves, töltött káposzta, krumpli pirée, kompót.
- Péntek:** Burgonyaleves, kirántott hal, spenót főzelék, turós gombóc.
- Szombat:** Bableves kolbásszal és csipetkével, sonkástészta, gyümölcs.
- Vasárnap:** Ragouleves, csirkepaprikás burgonyával és tojásos nokedlivel, fánk.

*

Receptek:

Töltött párnácska. Rendes rétesésztát készítünk és vékonyra huzva szikkadni hagyjuk. Olvasztott zsírral lecsojuk s hosszabbik oldalán jobbról, balról felhajtjuk úgy, hogy háromszorosan legyen. Egyik szélére azután hosszú csikban tesszük a töltelékét, összegöngyöljük, egy tányér élével egyforma darabokra vágjuk s forró vízben kisütjük. Baracktöltelék: 12 deka cukrot, 3 tojásfehérjével forró vízzel félig telt lábosba beállított üstben addig verünk, míg sűrű lett, levéve is verjük még s hozzáteszünk 2-3 kanál baracklékvárt. Vaníliatöltelék: 2 tojássárgáját habosra keverünk 2 kanál cukorral, hozzáteszünk 1 kávéskanál lisztet, 2 tojás habját. Tetszés szerint valamilyen töltelékkel megtöltjük s ha mindkét oldalán szép világos barnára sütöttük, a párnácskákat tésztafőzőre magasan felrakjuk és lecukrozzuk.

Teljhörfőjt. 6 tojássárgáját, 6 evőkanál cukorral jól kikavarunk, azután hozzáadunk 6 evőkanál kemény tejfőt, a 6 tojás fehérjének kemény habját és végül könnyedén hozzákavarunk 5 evőkanál lisztet. Kikent formában $\frac{1}{4}$ óráig főzzük. Tálaláskor gyümölcsöntetet adunk hozzá.

Gesztenye-pudding. Félkiló puhára főtt gesztenyét szitán áttörünk és 8 deka hámozott, darált mandulával, 21 deka cukorral és deci tejszínnel folytonos kavargatás mellett sűrű péppé főzzük. A tűzről levéve, úgy forrón 5 deka vajot közé keverünk és azután hűlni hagyjuk. Ha már kihűlt, hozzáadunk 5 tojássárgáját, melyet jól kikavarunk és végül 3 tojásfehérjének felvert habját. Kikent formába tesszük és egy óráig főzzük. Tálaláskor vaníliás tejsodót adunk hozzá.

Sajtos csóko. Két deci tejet 8 deka vajjal és 16 deka liszttel egy egész tiszta lábosba tűzhelyen folytonos kavargatás mellett addig főzzük, ameddig a kanálról leválik. Ekkor vegyük le és kavarjuk tovább hidegre, aztán adjunk hozzá 3 egész tojást, 12 deka reszelt parmazán sajtot és izlés szerint sót. Ha mindezekkel jól kidolgoztuk, akkor kikent, kilisztezett tepsire rakjuk diónagyságu csókoknak, aztán tetejét tojással megkenve és reszelt sajttal meghintve, süssük meg és frissen, forrón adjuk fel.

Virsli burgonyás tésztában. Következő tésztát készítünk: $\frac{1}{4}$ kiló sós vízben megfőzött parásztörtött burgonyát összegyurunk $\frac{1}{4}$ kiló finom liszttel, melybe előbb feldörzsölünk 20 deka vajot, sót. Jól kigyurjuk és kissé pihenni félretesszük. Ezalatt főzzük meg a virsliket, mint rendesen szoktuk forró vízben, aztán ha vastagnak találjuk a bőrét, ügyesen huzzuk le róla és vagy kettőbe, vagy ha hosszú háromba vágjuk el. Ekkor nyújtuk ki a tésztát félmányi vékonyra és vágjuk fel olyan nagyságu darabokra, hogy az elkészített virsli darabokat bele tudjuk burkolni és végeit kissé benyomkodni. Kikent tepsibe rakva, tetejét tojással megkenjük és elég gyors tűznél szép pirosra sütjük, forrón tálaljuk.

Mézes csók. 28 deka lisztet vegyünk össze 14 deka porcukorral, egy kávéskanál sodabicarbonával egy kávéskanál tört fahajjal, egy kőshegynyi tört szelén-szeggel, 7 deka darált dió vagy mandulával. Azután két evőkanál mézzel és 2 egész tojással gyurjuk jól össze tésztának. Ekkor nyújtuk el kisujnyi vékonyra, szaggassuk ki kis csókoknak és mindegyik közepére, előbb vízzel egy kicsit megkenve tegyünk egy-egy fél nem hámozott mandulát. Csendesebb tűznél kikent tepsiben sütjük.

Mandula-kifli. 28 deka hámozatlan darált mandulát vegyünk össze 26 deka jó vaníliás porcukorral. Azután 4 tojásfehérjét verjük fel kemény habnak, vegyítsük össze a cukros mandulával, darabos cukorral meghintett tésztán kis kifliket formálunk belőle és kikent kilisztezett tepsibe rakva gyenge tűznél süssük meg.

Töltött ostyaszalagok. 2 tojás nagyságu friss vajat kavarjunk el habosra. 2 tojássárgáját, 2 tetejes

evőkanál cukorport, $\frac{1}{2}$ szelet puhított csokoládét és mindezzel kavarjuk tovább még 20-25 percig. Aztán adjunk hozzá egy marék hosszúra vágott irrandulát és kenjük karlsbadi ostya közé ujnyi vastagon. Ha már jól megkeményedett, akkor felvágjuk kis szeletekre.

Pistóta feljutt. 2-2 piskótát barackkissel összeillesztünk s borral, vagy likőrrel gyengén megöntözünk. Sűrű krémet főzünk, 4 tojássárgája, darabka vanília, 10 deka cukor, $\frac{1}{2}$ evőkanál liszt s $\frac{1}{4}$ liter tejből s

egészen ki hagyjuk hűlni. Ehhez is tesszünk egy kis likőrt vagy rumot. A piskótákat tűzálló tálba rakjuk, a krémet rátesszük. A négy tojás fehérjét felverjük, 9 deka vaníliás cukorral édesítjük s azután még 10-15 percre a sütőbe tesszük.

Tirolli rétes. $\frac{1}{4}$ kiló darált fehér mandulát, 20 deka törött cukrot, 2 tojássárgáját s 3 egész tojást, 8 deka mazsolát s egy kis vaníliát habosra keverünk. A kész vajastésztafeléből, amely kéthátnyi vastagságra nyújtandó 8 centi széles csikokat vágunk, közepén megtöltve, két oldalán felhajtva, megfordítva tesszük a tepsire, hogy az összehajtott rész alul legyen. Tojással jól bekenjük, vékony vajastészta csikokkal díszítve, ismét bekenjük s erős tűznél, vigyázva szép sárgára megsütjük.

A vesebetegségek és a helytelen táplálkozás

Igen rövid aránylag az emberi élettartam, de egész bátran állíthatjuk, hogy az emberiség egy jó része életét mesterségesen rövidíti meg, még pedig 1. helytelen öltözködés, 2. helytelen táplálkozás és 3. célszerűtlen életmód által.

Ez alkalommal különösen azon ártalmakra hívjuk fel a figyelmet, melyeket a higiénia szempontjából nem kellőképpen ismeretlenségünk, illetve élvezeti cikkünk okoznak és itt első sorban a hus és az alkohol érdekel bennünket.

A szokványosan alkoholt élvező embereket alkoholistáknak nevezzük, de hogy valaki alkoholista legyen, ahhoz nem szükséges nagyobb mennyiségű szesznek napenkénti fogyasztása, mert alkoholista már az, aki bármily kis mennyiségű alkoholt bármily alakban, de naponta fogyaszt.

Az alkohol ugyanis izzítja a veseelemeket a vesesejteket, ezekben izgalmi állapotot teremt: és ha ezen állapot állandósul, meg van adva a feltétel ahhoz, amit lobnak nevezünk, annak működése meg lesz zavarva és általa az egész anyagcsere az összszerkezet, szóval az egészség. Nagyon elérkezett már az ideje annak, hogy a társadalmi vezető elemei és ezek között első sorban a hozzáértő orvosok alkoholelleni mozgalmat indítsanak meg, mert eltekintve ama kijárásihiányos károktól, melyeket az emberiség erkölcsökben és így gazdasági értékben veszít, az alkohol átka alatt, jeleztük, hogy a vesékre való káros behatása folytán betegségeket és kora halált is okozhat. De nemcsak az alkohol tekinthető valóságos vese mérgezőnek, hanem a fűszerek egyáltalában. Az úgynevezett pikáns ételek már sok bajt okoztak.

Kerüljük tehát lehetőleg a borsot, paprikát, az erős sózást, formát, mustárt, kaviárt, erős sajtokat, pikáns konzerveket stb., mert amint ezek a gyomrot izgatják, éppoly hatással vannak a vesékre is és valamint hosszabb időn át élvezetük, a gyomorra válhatik károsra, éppoly mértékben — mindig az illető szerv ellenállási képességétől függően — okozhatja a vesék megbetegedését is.

A húsvézet sem közömbös a vesékre. Amint-hogy a husok különböző mérgeket és az idegrend-

szert izzító anyagokat tartalmazhatnak, ezek a vesékben lerakódva azokat izgatják és idővel vesekő képződéséhez is vezethetnek. — A bő étkezés vagy túlságos vízvívás sem jó hatású a vesékre, mert nagy munkát ró azokra és minden szerv, mely túlságosan lesz igénybe véve, inkább betegedhet meg, mint az, melynél a munka és pihenés gazdaságosan váltakozik.

Mindezekből pedig az következik, hogy táplálkozásunkban ne az inceskiandozó ételekre iektessük a súlyt, hogy kerüljük a fűszeres ételeket, hogy szokjunk le a hus élvezetéről, a dohányzás káros szenvedélyéről, valamint a bőséges folyadékfelvételtől is (leves, víz) tartózkodjunk. Szóval egy kis intelligencia vezérelt táplálkozásunkban, kerülve azt, amiről a tudomány és a tapasztalat megállapította, hogy feltétlenül káros lehet.

Legyünk mérsékeltsek az evésben és ivásban. Engedjük pihenőt is szerveinknek, hogy azok ne legyenek kénytelenek állandóan működni. Válogassuk ki a tápszerek közül azokat, melyek semmi izzító alkalmat nem tartalmaznak, mert ezáltal idegrendszerünk különösen pedig vesénk megbetegedését előzzük meg. Leginkább kerüljük pedig a husos ételeken kívül az emines vesemérget: az alkoholt.

Ami az utóbbi élvezetét illeti, ne éljünk önámítással oly értelemben, hogy azt mondjuk, hogy csak néha iszunk és ha iszunk, csak jó italokat fogyasztunk, mert a jó italok, a régi jó borok még sokkal ártalmasabbak lehetnek, lévén magasabb szesztartalmúak. Csak teljes abstinencia óvhat meg a visszaeséstől. A hennünk lappangó vágyát a mesterséges mámor után ne alkohol és nikotin élvezet által egykezzünk elérni, hanem egy a testnek észszerű művelése, edzése, a szép és nemes kultusza, a művészet és zene útján, melyek érzelmi világunkat, gondolatainkat egy magasabb, tisztultabb régióba felemelve elfeledtetik velünk a mindennapi élet szürkeségét és sivárságát, mi mellett etikailag tökéletesedünk és fizikailag nem sátnyulunk, mihga az alkohol és dohány bódító, illetve izzító hatásának tesszük ki magunkat, szellemileg, erkölcsileg és mint kimutatott testileg is ártunk önmagunknak.

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK

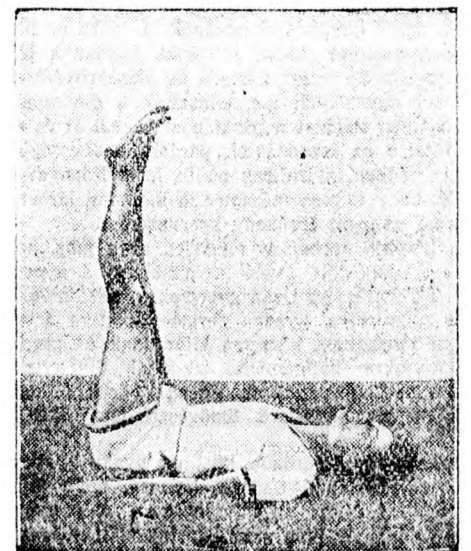

12. számú gyakorlat férfiak részére.

Alapállás:

Gyakorlat: Alapállásból, a karok felfelé lendítésének segítségével lehetőleg magasra ugrani. Minden ugrás között apró ugrás.

A gyakorlat célja: A lábizmzat erősítése, a térdizület mozgékonyvá tétele.

12. számú gyakorlat nők részére

Alapállás: A hátfékvés.

Gyakorlat: A lábakat lassan egészen felemeljük. (A fenék a földön marad). És lassan visszaboacsíjtjuk. Hátmenetnél be — visszaboacsíjtásnál kilélegzünk.

A gyakorlat célja: A lábszárcsont erősítése, legjobb szer logó has ellen.

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Hugo Károly irodalmi hagyatéka

Irta GOVORKOVICH JÁNOS

X. A legszomorúbb napok.

Hugo Károly nyomorát milánói tartózkodása alatt besugározta a vélt dicsőség és a Biño-kávéházban, ahol bohémvárosa jellemző könnyelműséggel, pajzán csipkedéssel és a saját tehetségén kívül semmit sem becsülő lekicsinyléssel vette körül, jól érezte magát, vigasztalást talált az ott sziporkázó jókedvben, dicsőítést az ugratásban. A színészek és költők élete akkoriban csak annyiban különbözött a mostaniakétól, hogy nem tartották szükségesnek a dicsőség kenyerén kívül a polgári foglalkozások után nézni és a mecenások kegyére bízni magukat.

A mecenások ma már kihaltak, de akkor is kevesen voltak és a szerkesztőségek, operetszínházak, drámai színpadok és a nagyoperák nem tudták a muzsák gyermekeinek igényeit kielégíteni. A tenoristák és primadonnák mai mesés amerikai méretű fellépési díjairól akkor a szegény fantomimikus még csak álmodni sem mert. Hogy csak egy példát említek, Schubert a nagy zeneszerző, halhatatlan művéért, a pisztráng-kvintettért (*Forellen Quintett*) Paumgartner kiadótól 1819. év nyarán hatvan forint tiszteletdíjat kért és kapott — huszonötöt. Ilyen viszonyok között a mostoha sors ellen folytonosan panaszkodó költő-zeneszerzőnek nem számíthatott a bőség szaru omlására és mert a bohémus derűje mindig megelégedéssel töltötte el, ha ez a társaság nem gázolt az érzékenységén, a keserű kenyérben mindig fel tudta fedezni az édesség nyomát. Így aztán belenyugodott, hogy saját üstökös tüzeiben, aminek magát képzelte, elégjen.

Nagyon sokan voltak, akik ezt a tüzet élesztették, hogy a világitásánál dervistáncot járjanak a hóbot kigunyolására. Összejövetelüknek, ha Hugo nem volt jelen istenítő órákat szerkesztettek, ezeket aztán megküldték neki és a szegény elmebeteg vak örömmel fogadta a vélt megtiszteltetést. Rendszeréhez hiven több példányban lemasolta és mint dicsősége kártyavárát alkotó téglákat megőrizte.

Iratai között találók többek között egy olasznyelvű és egy francia ódát, amelyeket bemutatok az olvasóknak.

Az olasz óda fordítása prózában így hangzik:

PIRAMIDÁLIS HUGO!

Milano, 1877 október 19.
Stocker süresarnok.

Az én vigalmam versekben dicsőíti az ön csodalkeltésait. Most bátran nevéthet a hátlan Boracchi telett a bajusza alatt.

Most a világos tények és nem a fecsegés bizonyítja, hogy Patti messze ön alatt áll.

Most a finom elmék megtudják, hogy milyen muzológikus kórista Nicolini.

Most az összehasonításnál nem emésztí önt fel az iszonyu Gayar.

Hogy reszket majd az ön jelenlétében ez a kutya Gialdino.

Milyen potálval roskadnak a földre a szerencsétlenek, a rosszhiszemű ellenségek.

Most az üdvívalgás hangzik majd az emberek ajkáról ön felé az egész világon!

Ez a teljes bosszu!!! Mert egy szörnyeteg elcsúfította önt egész a háta aljág.

Milyen csapást mérnek a sötét emlékek a szenyre és butákra!

Ugyes dalokban énekelheti most, hogy mindenki tudja Wiesertől Gallt-ig:

Én vagyok az ön tündérem számdra a tenség tetőpontja és a tenorok királya.

A multak ködén át, nehéz felismerni a köteleket, amelyek Hugót az ódában emlegetett akkor élő énekesekhez fűzték. Csakugy nem lehet megállapítani, milyen vonatkozása van Galli emlegetésének. De Galli egy három nappal később kelt levele bizonyítja, hogy nem azonosította magát a gunyvers költőjével és mással, akik torzképekben igyekeztek perszifalálni a költőt, akik között *Gallasit* emlegeti, aki valószínűleg nem azonos a vers szerzőjével.

Galli mentegetőző levele fordításban így hangzik:

Milano, 1877 október 22.

Igen tisztelt Hugo Ur!

Remélem megbocsátja merészségemet, de rosszul esik az ön tehetségével leruházott művészt ilyen módon lekicsinyítve és a gunynak kitéve látnom — irigységből.

Épen ez oknádt fogva kell önnek érvényre jutatni érzékenységét, Signor Galassi buffo ellen, aki az ön karikatúrájának a szerzője és az én esküdt ellenségem. Remélve merészségem és hűborgatásom bocsánatát, maradok

teljes tisztelettel
GALLI.

A francia óda fordítása prózában:

I.

Hugo Károly urhoz. Egy bámulójának a költő arcképe által sugalt verse. Térdre népek a hasonlíthatatlan énekes képe előtt, a régi kor trubadurja, a lós előtt, akinek arca annyi nő telett aratott győzelmet.

II.

Talán a barna Spanyolország gyermeke ő? Vagy a nagy kék egü olasz honé, Franciaországé vagy Bretagne-é vagy a gót Germaniáé? Vajjon ki ő? Nem lesz-e Isten?

III.

Vagy tán angol kit egy napon Isten küldte a földre, béjolni, csábítani és tetszeni Constantinápolytól Cythereig, a Contomimicával.

IV.

Az örök csoda felé akartad vezetni a világ-egyetemet, de az embereknek nincsenek szárnyaik! Hengodra nagy tenor! fellázadnak az égi énekesek.

V.

És mégis, neked követőid vannak, oh, szöke Orpheus, oh légy pillantás! De egy sem közelíti meg a magas csúcsokat, ahova felemelkedve kilépd éneked, mozdulataidat, művészetedet.

VI.

Oh hasonlíthatatlan csoda! Utánozhatlan hős! Meteor, imádlak. Te, kikt Hugo Károlynak hívnak.

A kedvtelés, amellyel Hugo ezeket az órákat lemasolta, mutatja, hogy nem ismerte valódi értéküket és örömet lelte bennük. Örömet néha megzavarta egy egy lemondó hír felajánlott fellépése válaszául és e hírek hozói nem voltak épen kíméletesek. Egyikük pár sorban értesíti a balsikerről, emellett kedve tellett benne a külső borítók címét teljes »gunyos tisztelettel« megírni:

A kantomimika első kiválóságának nagyságos

HUGO KAROLY urnak

az »A'bergo della Corone d'Itáliában«

MILANO

Sajnálatreméltó B. ur! (valószínűleg Bernstein). A madridi színházi vállalat megbukott és így ön sajnálatunkra szabad marad.

kész szolgálja
BERTEN

Milano, 1877 szept. 3.

Mint látjuk Hugo barátjai mindenféleképpen igyekeztek reklámot csinálni nem a művészetének, hanem a hőbortjának. Ez annyira sikerült nekik, hogy míg a jobbjelű emberek szánalommal tekintettek a nyomorral küzdő, valamikor kétségtelenül tehetséges író-művészre, mindig akadtak a közönség között hallgatók, akik nem a művészetet, hanem a heccet keresve megkockáztatták a tíz lírás belépő díjat.

Hogy ezeknek az olaszországi szerepléseknek kö-

rülbelül milyen képe volt, látható egy emlékül megörzött *contramarcan*, amely belépő jegyül szolgálván egytuttal a költőtenor jellegét és az előadás programját is tartalmazta. A jegy és tuloldalára nyomott program olasz nyelven van kiállítva, az *Ilade Finie*-ből idézett vers mint jellege franciául:

Ellenőrző jegy.

A klasszikus olasz zene kantomimikája.
előadja

CARLO HUGO

10 líra.

IDÉZET.

(A kötött formájú szöveg próza fordítása.)

Phébus te kiválasztottad, hogy alakítsam az ideált! Emeld fel léngeszemet egy isteni veitlytárs rangjára, aki egyedül tudja egyesíteni a képzeletet — és ez az egyedüli költészet — a lendüllettel és logikával. Egyszersmind egyesíteni — és ez az egyedüli médiá a varázsnak — a bált a mimikával, az éneklés művészetével. És ha kettős boldogságra ébred a lélek s szelleme, alkossunk dalolva egy kettős csodát.

Hugo Károly

Az *Ilade finie* szerzője.

A másik oldalra nyomott program így szól:

Első rész.

1. Szinfonia Otelloból ..... Rossini
2. Románé Otello gondolóire-jéből előadja Signor Hugo.
3. Nemorino roména a »Bájjalból« Donizetti előadja ..... Signor Hugo
4. Zeneszám.
5. Elvino dal a »Holdkőre«-l... Bellini előadja ..... Signor Hugo

INTERMEZZO.

»Una voce poco fa« a szevélyai borbélyből enekli Signora J. Tancioi, kíséri mesternője Signora Moriani.

Második rész.

1. Szinfonia Tei Vilmosból ..... Rossini
2. Arnoldo dala Tei Vilmosból előadja... Signor Hugo
3. Zeneszám.
4. Fernando roména a Favoritából ..... Donizetti
5. Zeneszám.
6. Gucliero dala a »Kálzból« Bellini, eladja Signor Hugo

A többi művész közreműködéséről, ugyancsak az akadémia színhelyéről és napjéről külön értesítjük a közönséget.

Nagyon jellemző erre az előadásra, hogy a tíz lírás belépőjegyeket előnyomatta és tiszteletdíj reményében előre megküldte a meghívottaknak a szereplője nélkül, hogy tudta volna sikerül-e majd az előadás céljaira termet szerezni. De mégis sikerült, Milano egyik külvárosának a színpadán, amelynek közepében egy szűk padlásszobában tengette utolsó napjait. Az előadásokat szokott módján, nagy reklámmal készítette elő. Iratai között találok a színházi lapokhoz küldött jelentéseit, amelyekben idézi a róla megjelent gunyos dicsőítmuszókat és amelyeknek segítségével sikerül nyelbe ütni az előadásokat. És hogy fáradtága meghozta a várt dadalt arról tanuszkodnak a »Lampicne« és »Trovatore« istenítő kritikái. Ezek a jóbarátok, sohasem hagyták cserben többi barátjának kárörömre. Hogy milyen természetű volt leghebbe borátjának Tiberinnek és feleségének volt mesterük állítólagos sikerei felett érzett öröme, mennyire voltak őszinték a következő levélben idézett szavak, annak a megítélését az olvasóra bízom.

Kedvesem!

Mindig ünneprámnéve az a nap, ha öntől kedves sorokat kapok. De azokat, amelyeket november 28-ikán írt és a *Lampione* lapot egy lélekzeire olvastam át. Ez az olvasmány örömkönyveket csalt a szemembe és igazán ünnepiesen hatott rám. Fogadja legmelegebb köszönetemet és ádott legyen az ég az ön legújabb diadala miatt, amely ugyszólván istenítés számba megy. Két természeti áccmány, az ének és a mimika egy emberben ilyen módon egyesülve olyan csoda, amely szédületet okoz a szemlélőnek. Ön több mint mindenható. Ön mindent alkot a semmiből és a vak szemek és a süket fülek elé tárja és ezek jobban megértik mint az ép lélek és az ép szemek. Csodás!! Csodás!!

Ha tehettem volna, repültem volna önnek tap-

solni ennél az ünnepnél. Ön legyőzi a századokat és nem éri husz év különbségét! Amely engemet nyom és éget, hanem tulszárnyalja az időt. Azt kell mondanom önről: ön a tudomány királya, a harc királya, a hangja villám, az útése dgyndörögés, amely még Napoleon seregeket mozgató ujját is megremegteti, de ez sohasem képes úgy küzdeni, mint ön gyermekkorra óta.

És így folytatódna a bombasztikus dicsőítő frázisok négy sűrűn teleirt oldalán, a korsárgitotta, szét-eső, megviselt levélpapíron. A levél alján a híres tonorista felesége, a nem kevésbé neves primadonna Angela Tiberini őszintén gratulál a mester diadalához és meleg kézsorított küld.

Amikor visszapillantunk viszontagságos életére, reáilleszthetjük Schiller híres mondásának a megfordított értelmét: »Sein Rum war kurz und lang sein Wahne«. De rövid dicsősége korszakot alkotott a magyar irodalomban, amelynek foglajul szegődött. Az igazságos kritikának nem szabad elfelednie, hogy a járatlan utaz sziklarobbantásai talán éppen olyan nagy érdemek, mint a tökéletes eszközökkel bővelkedő modern előretérés.

Vége.

Érdemes-e irni?

Tristan Bernard, a híres francia humorista, multkor egy művészársaságnak az alábbi tanulságot, épületes történetet mősölte el:

Egy fiatalember évizedekkel ezelött valamelyik vidéki városkában fölkereste a rabbinust és állást kért tőle.

— Eppen jókor jössz, fiam — mondotta a rabbinus. — Egy templomszolgára volna szükségem, a régi tegnap faképnél hagyott. Be akarsz állni? Kevés dolgod lesz. Csak arra kell ügyvelned, hogy minden hívő a maga bérrel helyen üljön s el kell távolítani azokat, akiknek nincsen bérrel székük.

— Hát ez igazán nem nehéz — mondotta a fiatalember.

— Hetenként egyszer azonban elutazom. Ha akkor hoznak nekem egy ajánlott levelet, te átveszed és helyettem aláírod a vevényt.

— Hogyan? — riadt föl a fiatalember. — Alá kell írnom a vevényt?

— Igen, igen.

— Csakhogy éppen ez a baj — mondotta a fiatalember szomorúan — nem tudok írni.

— Hát ez tényleg baj — szölt a rabbinus — Nekem tudniillik olyan templomszolgára van szükségem, aki írni is tud. Nem tartok magamnak külön titkárt.

A fiatalember lesunt fejfel, szomorúan távozott el. Amikor így busan ballagott az utcán, találkoztott egy ismerőssel, aki Montevideoba váltott magának hajójegyet, de nem utazhatott el, családi ügyei miatt.

— Akarsz elutazni Montevideoba? — kérdezte tőle.

— Odaadom neked a hajójegyet ingyen.

Igy került a fiatalember Délamerikába, Montevideoba.

Alighogy megérkezett oda, állást kapott egy gyárban. Egy év múlva megvette a gyárat, elküldte régi igazgatóját s nemsokára több gyárat is vásárolt. Tíz év múltán ő lett a leggazdagabb ember Uruguayban.

Az uruguayi kormány közigazgatási érdeme miatt diszlakomát adott tiszteletére, melyen megjelentek a kormány tagjai is, a város nevezetességei. Egy amerikai bizottság diszlakomát nyújtott át az ünnepelelnek s megkérte, hogy írja oda a nevét az első lapra.

— Sajnos — szabadkozott az ünnepelel — nem tudok írni.

— Ön nem tud írni? — ámuldozott az uruguayi pénzügyminiszter.

— A nevét se tudja aláírni? — érdeklődött a bizottság elnöke.

— A nevetem se tudom aláírni — hagyta helyben beismerőleg az ünnepelel.

Ekkor az uruguayi pénzügyminiszter szólásra emelkedett és kezében a pezsgőspohárral lángoló beszédet tartott. Lendületes beszédét így fejezte be:

— Ön, tisztelt barátom, aki még írni sem tud, aki még a saját nevét sem tudja aláírni, ilyen magasra emelkedett. Ez valóban esodálatos. Vajon mi lehetett volna önből, ha még írni is tud?

Az ünnepelel ekkor föllállott és szerényen ezt mondta:

— Megmondom, hogy mi lettem volna: templomszolgá.

Szenteleky Kornél új regénye. December első napjaiban hagyja el a sajtót Szenteleky Kornél új regénye az *Isola Bella*. A regény Szicília vulkános, varázsos földjén játszódik le, két idegen lélek, két ellentétesnek látszó világszemlélet találkozik és simul össze a hűvös szigetben. A fordulatos cselekményt megkapó lélektani megfigyelések, az igazságok jellemzése, az egymást követő szinompás képek és mélytűz hangulatok teszik változatos és bensőséges eleményé. A könyv a Vajdasági Irás kiadásában jelenik meg, ára 30 dinár lesz. Előjegyzéseket a Napló kiadóhivatata is elfogad.

ÜZENETEK A BEKÜLDÖTT KÉZIRATOKRÓL

Kun László. Igénytelen kis história. *Sic non itur ad astra.*

Ószi szerelem. Költeményéből idézzük az alábbi sorokat:

Mikor össze találkoztunk,
Köds novemberi napon
Szende arcod megigézett
Azt sem tudtam, mit szölkaj.
Néztem rád, mint a sóbólvány,
Minden erőm elhagyott.
Csak néztem, a két szép szemed
Mily gyönyörűen ragyog.

Ezek a sorok olyan érzékenyek, hogy egyenesen kár lenne sorsukat az újság egy napos életével összekötni. Ezek direkt könyvbe valók. Szép, csattos emlékkönyvbe.

Impressziók. Kivételesen rászántuk magunkat az elmosódott ceruzasorok elolvasására, sajnos azonban meddő munkát végcztünk. Az impressziók érdeklelekek, a rimektől pedig rihl lehet.

Lila hó. »Hó illes.

Diák. A diák tanuljon és a versírást lehetőleg halassa el legalább az érettségig. Sőt a legjobb, ha egyszerűs mindenkorra lemond a lantról.

Remény. Reménytelen.

Szenvedésér árán. Megírásában van némi készség, a téma azonban bosszantóan elcsépeit. Nem használhatjuk.

Öreg ur. Kézíratait kívánsága szerint a csatolt boríték felhasználásával visszazáraztattuk. Nem tudjuk, miért küldte be még egyszer ugyanazokat a dolgokat.

Összel a korzón. Elvesztette aktualitását.

Szerelem a földön és a holdban

Nusics Braniszláv Jules Verne-ről, a holdrakétáról, az irodalomról, az éetről és az „Asszony a holdban” című filmről

Beogradból jelentik: A napokban bemutatott Beogradban Fritz Lang »Asszony a holdban» című monumentális filmjét az újságíróegyesület javára. Az előadás előtt Nusics Braniszláv, a kiváló szerb író érdekes előadást tartott, a filmről, Jules Verne-ről, a szerelemről és sok egyéb érdekes problémáról.

— Hogy az élet belép az irodalomba — mondotta Nusics — az nem éppen ritka jelenség. Különösen nem ritka abban a korban, mikor az irodalom reális utakon jár és az élethel meríti tárgyát és az életét, úgy amint az az összes jelenségekben manifesztálódik, magába olvásztja. Hogy tehát az élet belép a művészetbe az mindennapi jelenség, de annál rendkívülbb jelenség, hogy az irodalom életté változzék, különösen az az irodalom, amely a romantika még tisztázatlan atmoszférájában fejlődött ki és hálóját képzeletből, álomból és immaginációból szövö.

— És mégis megtörténik ez, sőt ugyszólván a szemünk láttára, Jules Verne, a népszerű francia romantikus, egy folszázaddal ezelött éhrem álmodott és esodálatos, tarka álmaival magával ragadott és szórakoztatott néhány generációt — és ime, hogy váltóznak az álmai napról-napra élő valósággá! Az ő irodalma — mert Jules Verne egész külön irodalmat jelent, amely ötven év előtt egy végtelen immagináció és egy féktelen képzelet kifejezője volt — ez a Jules Verne, illetve az ő irodalma ime belép az élethe.

— Verne a maga idejében számtalan fantasztikus fövöbelátást álmodott meg. Regényeiben leszállt a legmélyebb földi mélységekbe, felszállt a legmagasabb légi magasságokba, alászállt a tenger fenekére és utazott a csillagok világában meg: mindez a mi korunkban mint megvalósult álom mutatkozik és mindez megtörténik a szemünk láttára. Emberek leszállnak a föld méhébe, felemelkednek a légűr magaslatáig, mozognak a tenger fenekén és utarkodnak az idő és a tér fölött, épp úgy mint a mesék földalatti világa fölött, amelyekről dedányaink meséltek nekünk. Így válnak napról-napra valóra Verne fantasztikus álmai.

— Jules Verne egyik regényében elsütötte az első ágyut a hold felé és utasokat küldött oda rakétákon. Korársai kacagtak Verne naivitásán, fantáziáján, de nem mult el öt évtized sem és ime rakétákat robbantának a magashba és behatolnak a végtelen térbe magukkal vivén a civilizáció és az emberiség kulturációjedésének hőseit. Talán csak néhány óra, néhány nap, néhány hét, hónap vagy esztendő választ el bennünket attól a pillanattól, mikor egy ilyen rakéta megáll valamelyik planétán és olyan felfedezéseket hoz nekünk, amelyek átförmálják az egész világot. Ez a néhány óra vagy néhány nap lehet ötven vagy százéztendő is,

mert ötven meg száz év nem hosszabb egy óránál ahhoz a gigantikus lépéshez képest, amelyet az emberiség fog megtenni.

— Érezvén ama perc közelségét, amikor az emberi ész győzedelmeskedik a magasságok fölött, az ember már most az esemény előtt siet megsejteni azokat az új viszonyokat, amelyekbe elvissznek bennünket a tudomány és a tehénka nagy eredményei. Hasonló törekvés, hogy már most belássunk abba a világba, amelyet csak a jövő fog feltárni előttünk, vette az »Asszony a holdban» című film szerzőjét, mikor olyan esodálatos és mégis érdekes szüzsét választott magának. Bizonyára mást is foglalkoztat az a kérdés, amely engem nagyon is foglalkoztatott: hogy jutott eszébe a szerzőnek éppen asszonyt küldeni a holdba? Mennek expedíciók a dzsungelbe, a tengerfenékre, a jeges északi sarokra, de soha se megy az ilyen expedíciókkal asszony. Mért kellett hát őt éppen a holdba elküldeni?

— Azt fogja valaki mondani: azért, mert az asszony könnyen elrepül az embertől. Nem kételem, hogy az asszony csakugyan könnyebben és szivesebben repül a levegőbe, de azt hiszem, nem ez az igaz ok. Én inkább így képzelem a dolgot: A tudomány megállapította, hogy a hold kihűléfélben van; ez a csillag kezd kialudni. Az utasok, akik valamikor odaérkeznek, egy kihalt természetet találnak majd ottan. Lélegzet és melegség nélkül. Helyes volt tehát bevinni a holdba egy kis temperaturát, és ezért küldte a szerző oda az asszonyt. Be kellett kicsit gyuitani és fűteni a kihűlt holdat és ki volna erre alkalmasabb, mint a nő.

— Az asszony, aki a holdba megy, szeret egy férfit itt a földön és egy másikat fent a holdban. Ezt nem lehet tőle rossznéven venni, mert odafönt megváltozik az atmoszféra. A mi földi asszonyainkkal is gyakran megtörténik ugyanez, mikor fürdőre utaznak levegőváltozás céljából.

— Az ő szerelem a holdon (nem azt mondom: szerelem a holdvilágon — ami a földön gyakori) olyan forró és erős, hogy meg a hiányzó előnyt is pótolja, sőt ott tartja a két szerelemst a holdon és mikor a léghajó visszahúdul a földre, ök nem szállnak be, ott maradnak a jégben és a hóban egymást átölelve szájszájhoz tapadva. És ottmaradnak örök időköz, szerelmük a holddal együtt fog megfogyni a holdon utarkodó hidegtől. Ha aztán egy évszázad múlva megérkezik oda a tudomány bátor pionirjai, találnak majd a holdban egy jól konzervált forró szerelmet megfagyott állapotban. Nálunk a földön ilyen szerelem nincsen, habár a szerelem itt is igen gyorsan hűl ki.

— Készünöm, hölgyeim és uraim, megjelentésüket az újságírók egyesülete nevében.

Erich bocssás meg!

Govorkovich János sajtó alatt lévő regénye

Nemsokára megjelenik Govorkovich János új regénye. Tárnya erotikus problémák megoldása, a beteges szerelem kinvöcsével és annak átkával foglalkozik. Hősnője egy pervers asszony, aki élvhajhászó káros szerelmét a házasságon kívüli kalandokkal akarja kielégíteni, akinek nem célja ballépéseinek a férje előtt való előtökölása, ellenkezőleg beteges hajlamja éppen a szándékos botrányközásra ösztökéli. E célból mindent elkövet, hogy férje tudomást szerezzen a légyottjairól és mazolisztikus vágya az ezáltal létrehozott szenvedésekben leli a *paroxysmusát*. A nőmi életnek ilyen elfelvelyedései természetesen összeroncsolják a normális házasságot, amelynek alapja a társadalmi szokások által elfogadott erkölcs, és a kór eléri a krízist, amely a fiatal asszonyra katasztrofát jelent.

Az ilyen katasztrofák sokkal gyakoribbak az

életben mint a mennyire a külvilág tudomást szerezőlk, okaik nem annyira lélektanilag alapon keresendők mint születési hibájukban, átöröklésben, vagy az abnormalis szervezetben. A bunné szenvedők nem találnak élvezetet a normális szerelében és nem éltek a *Psychoptia sexualis* elbírálása alá esik. Hilda a hősnő, mindenesetre élettelentő példa mindazok számára, akikben meg van a perverzítés csirája, itt az író végcélja, a tragédia által nem csak egy személy, hanem egy egész rendszer romlottságára rámutatni.

Minden merénylet, amit akármelyik nem az ösztönök természetes megnyilatkozása ellen elkövetünk, és minden bün meghosszszolja magát. Azt hisszük az olvasókat, akik érdeklődéssel várják a könyv megjelenését, meg lesznek elégedve a probléma ilyen megoldásával.

— Nálam fog lakni, az én szobámban!
A szülők kétségbe voltak esve, de a csikót mégis haza kellett vezetni. Az egyik szoba beállította az udvarra.
— Hozzák fel! — rendelkezett Kató.
Es a szegény ifjédt csikót felvezették a lépcsőkön az első emeletre. Persze hogy nagyon furcsán érezte magát, kapkodott jobbra, balra, Kató pedig szeretettel biztatta:
— Ne te ne, kis csikó, ne féllj fölém!

— Hanem?
Istállóba dugni?
Boránkóztatán a kicsi — csak nem fogjuk ezt a kedves csikót — Na hallod — felelte meg-

— Na hallod — felelte meg-
sincs?
fogsz csinálni vele? Hisz istállóknk
— No most itt van — mond-
vásafojták a kis csikót.
Végül is odamentek a tulajdonos
csul ragaszkodott a csikóhoz.
den kérés, lebeszélés, Kató maka-
Hibáivalonak bizonyult min-
kis kezével — akarom!
— Jaj de édes! — tapsikolt
kis állat.

Katónak nyomban megérezte a
főt. Az uton egy kocsi haladt, a
Egyszer Kató az uccán sé-
menyit feljeste.

ságait, az apukája titokban vala-
ba tagadta meg lehetetlen kíván-
nok érezte magát, mert hisz hia-
ból. A mamája pedig tehetetlen-
is lehozta volna számára az ég-
gazdag gyáros volt a csillagokat
festették a szillet. Edesapja, aki
Kató, akitől itt szó lesz, egyike volt a legelkényeztetetebb
Kistanyókának. Fecskék léteire minden kívánságát tel-

Kató esete az arfán királlyal

az eladott erdei mézért olyan kevés pénzt kapok, hogy az nekem alig elég a mindennapi borra. Mindezt úgy sem értette volna meg és azért béremelés helyett mindig csak ígérettel tartottam. Azért hát most is tanácsosabbnak tartottam újra ígérni neki.

— No jól van, Zsuzsánna, hiszen tudom, hogy maga régi cseléd a háznál, aki hűségesen szolgál engem és türi szekaturáimat. Legyen róla meggyőződve, hogy nem fogok magáról megfélemezni és megkapja a béremelést. Ezt szentül megígértem!

— Igérni, azt tud, — hümmögte Hümmögő Zsuzsánna, — jaj csak ne szeretném olyan nagyon azt a szegény Munkó bocsot, már régen elmentem volna a háztól. De ha elmegyek, akkor az a kis árva semmi asszonyi nevelésben nem részesül.

— Jól, van jól, Zsuzsánna asszony, tudom, hogy maga szereti a bocsot és törődik is vele. Legyen nyugodt, erről sohasem feledkezem meg és majd ha eljön a karácsony, biztos lehet felőle, hogy pompás kriszkindli vár magára a karácsonyfa alatt.

— Köszönöm szépen előre, hiszen tudom én, hogy a nemzetes ur jó medve, csak egy kicsit hirtelen, — mondotta meghatottan Zsuzsánna asszony és a köténye csücskével a szemét törölgette, amelyben könnyek jelentek meg.

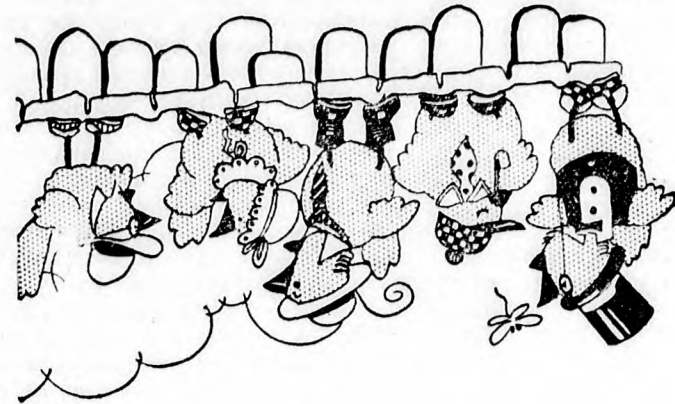

Csicseri kisasszony s Vig Fercsi kinyitották a szemüket s szaporán pislogtak a nap felé; azután a fészkek széleire ültek s öltözödhözés láttak. Fecskemama vizez hozott a szájában s mezmosdatta őket, Csicseri kisasszony a feje búbján minden

Csicseri Vig Fercsi,
It van a reggeli,
Öltözködni szaporán,
Iskolába jó korán.

Hajnaliadott, Keskeny piros szalag lobogott kelet felől. A csillagok egymás után búttak el. Féltek a nap tízes személtől. Villásfarku fecskemama fölírta az alvó gyerekeket:

ISKOLA A TORONY ALATT

Élső látogatásuk emlékére pedig évenként még most is megartják a jó emberek, gyermekek a madarak és a fák ünnepnapját.

Azóta a madarak, fák és az emberek jó barátságban élnek egymással s egymás segítségére nélkül meg sem tudnak élni, mert az utálatos fergek még most is ellátogatnak hozzánk, de a madarak elpusztították őket s így zöldülhetnének a fák s termelhetik a jobbnál jobb és szebbnél szebb gyümölcsöt. Első látogatásuk emlékére pedig évenként még most is megartják a jó emberek, gyermekek a madarak és a fák ünnepnapját.

szál tollat gondosan megigazgatott, Fercsi a kabátja szárnyát húzgálta ki egy enesre. Ez idő alatt öreg Villás apó összehordta a reggelinek valót. Reggeli után utrakeltek. Villás apó vezette őket a torony alá, merthogy ott volt az iskola. Majdnem elkéstek. Kékhátú tanító várta őket. Azután felálltak imádkozni:

Sötét az éjszaka, De nem fél a madár, Kicsi fészke mellett A jó Isten őrt áll.	Ő vigyáz szeretőn Pihenőfecsskére, Apró fiaira Pelyhes kis fészkére.
---	---

Ezután is kérünk,
Órizz jó Istenünk,
S neked reggel, este
Hálaimát zengünk.

Mikor leültek, mondja a tanító ur: »Először számtanból fogtok felelni. Felelj, Csicseri!« Csicseri fölállt:

»Egy fecskének két szárnya van.
Gyorsan repül vele;
És ha öt párt összetesznek,
Az husznak a fele.«

»Jól feleltél. No, te Fehérmellényes, mondi el valamit a természetrajzból!« Fehérmellényes elkezd ficserékelni:

»Diri-diri-dongó, Jó falat, csapongó, Kékhátú legyececske, Szoretí a fecske.	Ott repül a szunyog, De nem soká dunnyog; Sárga cserchogár Teérted se nagy kár.«
---	---

»Folytasd, Vig Fercsi!«

»Rozsdavörös héja, Lcskődik kerengve, Leccsap engedetlen, Rossz fecske-gyerekre.	Gonosz ám az ölyv is, Réti sas, meg kánya, Körmébe, ha kerül, Biz a fecske bánja.«
---	---

»Látom, tudjátok a természetrajzot. Hát a földrajzból ki szeretne felelni? No, kis Tercsi, halljuk!«

»Fütyül a szél, elmúlt a nyár, Nincsen lepke, nincsen bogár, Összegyül a vándor-fecske, Nem megy vissza az ereszbe	Tanácskoznak, keringélnék, Elindulnak messze délnek, A tengeren átrepülnek, Pihenni egy szirtre ülnek.
---	---

KÖNYVTERMÉS

Cakó Tibor: Imádkozik a fattyu - Petur László: Várakozás

Két évvel ezelőtt történt, hogy egy jámbor vidéki szépiélek (ne méltóztassék mosolyogni, ilyenek is vannak) arra kért, írjak a vadonatúj emlékkönyvébe valami rövidet és velőser a jugoszláviai magyar irodalommal kapcsolatban. Rövid gondolkodás után ezt a szentelést szerkesztettem össze: Ha azt mondom jugoszláviai magyar irodalom, akkor értékmegállapítást teszek. Hát inkább — nem mondom azt.

Most látom, hogy ez a kurta-furcsa sürgőnyszöveg akkor sem volt egészen igazságos, ma pedig már ezerszeresen nem az. Előttünk, mellettünk és — last but not least — ellenünk észrevétlenül felnőtt és tollat ragadott itt egy jószándéku, és jótörku avantgárda, amelynek egyik-másik gránátosa talán máris tarsolyában hordja, ha nem is a marsallbotot, de legalább is a messzire hallatszó alfizti füttyülőt. Egész sereg fiatal jelentkezik szóban, írásban és nyomtatásban és ha vannak fiatalok, akkor létjogosultság is van. Jövő van és irodalom van. Természetesen ettől mérőben különálló kérdés, hogy lesz-e gyümölcs a fán, amelynek van virága, egyelőre regisztráljuk örömmel azt, hogy életnyilvánulásban mincse a hiány és hogy biztató mozgás, sőt helyei-közzel nyüzsgés mutatkozik a jugoszláviai magyar Parnasszus előszobájában.

Cakó Tibor, a fiatalok között is a legközelebbi közelmultól datált költő, most jelentette meg első verseskötényvét ezzel a címmel: *Imádkozik a fattyu*. A csinos köntösű könyvben mintegy harminc költemény jut szóhoz, költemények, amelyek a legtöbbször módoros és verejtékesen eredetieskedő címeikkel megijesztik a nyájas olvasót. Ime néhány szemelvény ezekből a versimekből: *Batkol az Isten, Pótyvalásztás az Isten állására, Nyílt levél Halál urnak Urnak, Helóthamvasztó reklám stb.* A versek szerencsére már sokkal erősebbek és őszintébbek. Majd mindegyikben akad egy-egy szimbolikus rejtek, benső jankajlás, jó szó, eredeti gondolat, szóval valami, ami reményt nyújt arra, hogy Cakó Tibor ki tud emelkedni a roménytelennél dalolók roppant és vizagztalan feketeseregéből. Tipikusan lírai képzelete a földöntúli lakkival vonja be a leghektéznapibb fogalmak és szűzsek bordáit is, olykor pedig mélyseges belső feszültség orkódkodik scraiban, mintha állandóan volna valami a nyelve hegyén, valami szörnyűségesen nagy és frappánsul új dolog, ami azonban nem jut az eszébe. Néha az az érzésünk ezeknek a fülledt és a végtelenség dekoltált verseknek az olvasásakor, hogy Cakó Tibor egy fokkal jobban utálja az embereket, mint ahogyan erre képességei feljogosítják. Lírája nem tulságosan széles skálájú, de ha belékap a klaviatúrába, igaz hangokat kapunk tőle. Legerősebb verseinek az *Imádkozik a fattyu* című tartjuk. Szép és filozófiai motívumokkal elegyes költemény, kár, hogy a végén tulságos hévvel haragszik és izlésteleniségekbe téved.

Summa summarum: Cakó Tibornak ez a könyve jó volt arra, hogy észrevegyék és többet, jobbat, higadtabbat várjanak tehetségétől, amely mint a hegyvölgyes pályán szakadó vonat lámpája ki-kivillan ezeknek a verseknek egyelőre sokfelé kanyargó sínei közül is.

Petur László *Várakozás* című kötetét a budapesti Bartha Miklós társaság adta ki. Kötetlen versek a szó legszorosabb értelmében. Ezeket a poémákat, nemesek a forma nem köti, hanem a tegnapi ideológiá se, amely mindent a lélekre baziroz és mindent a szívből dedukál. Olyanok ezek a versek, mint megannyi fiatal egészséges kurjongatás, minden soruk csupa fiatalos bizsergetés és feszülő életöröm.

Arcom megfurdetem a hajnal vízében és megmosom láraát szememet is hogy lástán láthassak a szürke falakon által a borzongó mezőkre, kol esillogó gyöngy rem, g a fűszálak hegyén és a messi hegyek szinesedő oldalá lelett végigsínti könnyű kézzel a sarranó szellő. Elő és örömmel csurránó korszó e reggel színen az őjszaka könnyű felhője remeg. Ime az új pantheizmus és a százszázalékos plen

air. Petur László számára öröm korszója a reggel és ugyanilyen örömmel telik meg a dél és az est korszója is. A világváros költője, aki nem zöld erdő mélyén, hanem a benzinhűzés és papírhulladék aszfaltos szegegeti a motívumokat. Lijára sokszor szinte oltinik a prózai módon marlóns és szókimondó képek függőnye mögött, szimbolikáját a mai életfontosságának köszörüköven edzi és innen van, hogy nem ritkán, mint-ha riportot kapnánk vers helyett.

Ma reggel egy megrögzött részeggel találkoztam. A hajnal érkezében volt táncoló lámpák, bólogató holdak árnyékesakakkal pallózták ki a júrdat.

Mondanivalókkal teli, mesélő kedvű, kedves nagyvárosi fiú, aki nem aggatja magát a falusi, rezmarinog nosztalgia pörgekalapiát, tudja, hogy nem áll jól neki. Izig-vérig az aszfalt költője, riportere és sokszor elbeszélője. Fantáziája a szeizmográt érzékenységével reagál rejtett összefüggésekre, három szóval plasztikus képet ad, négyvel pedig már történetet formál. Nyelve kifejező, szinponipás, sorai izznak az átélésből pedig sokszor zsolttári módon takarékoskodik a jelzőkkel. Petur László első könyve sokat és szépet ígér.

Debreczeni József.

FILM-HIREK

George O'Brien. A «Noé bárkája» című világfilm főszereplője George O'Brien San Franciskóban született és most huszonkilenc éves. Atyja rendőrfőnök és nagyon büszke fiára, aki alakjánál, külsejénél fogva valóságos szülei filmszínész. Sokat sportol, uszlik, boxol és tornázik. A háború alatt tengerész kadett volt és a filmnél karrierjét mint segéd operátor kezdte. Első világhírű szerepét a «Virradat»-ban játszotta el. Karrierje csúcspontját jelenti a Noé bárkája, amelynek főszerepe olyan feladat, amely kevés filmszínésznek jut osztályrészül.

Néhány szó Al Jolsonról. Al Jolson Petrogradban született, egy szegény kántor család negyedik gyermeke. Nyolc éves korában került át Amerikába és iskoláit Washingtonban járta. Csakhamar Newyorkba került mint a «Getto» énekkar tagja. Atyja kántort akart belőle is nevelni, azonban a sors másképp akarta. Al Jolson a színpad vonzotta magához és már mint diák is fellépett Newyork egy kis zsidó színpadán. Szüleinek nem tetszett Al pályaválasztása, úgy hogy emiatt szakítottak is vele. Egy ideig mint éneklő bohóc kóborolt vándorcircuszokkal, majd később kabaré színpadokon lépett fel, de csak mérsékelt sikerrel. A dícsőség felé egy néger szolga tanácsa lendítette őt, aki azt javasolta, hogy fesse arcát feketere és úgy énekelje el dalait. A siker frenetikus volt és Al Jolson most már szédítő tempóban haladt a világair felé. A librettisták versenye irták operettjeiket Al Jolson részére. A Warner Bros filmvállalat csakhamar felismerte Al Jolson csodálatos filmszínészi kvalitásait is és első nagy hangos filmjének a «Singing Fool»-nak főszerepét is reá bízta. Azóta hangos filmek jönnek-mennek. de Al Jolson a Singing Fool-jének sikerével egyetlen film sem veheti fel a versenyt. Ez a film klasszikus értékével és súlyával, művészi nivójával még sokig utólr-

hetetlen fog maradni. Nem esoda felát, ha Al Jolson ma Amerika legjobban fizetett színésze, akiért a konkurrencia a dollárok százezreivel verseng, de Warner Bros tudja, hogy existenciája ehhez a nagy művészhöz van kötve és a legnagyobb áldozattal sem engedti őt ki kezéből.

Dolores Costello revü-gírl volt. Dolores Costello valódi nevén May Altshah hat éves korában került a balletohoz, ahol páradan tehetségével csakhamar feltűnt és az első közé került. Innen az operett színpadhoz tért át, ahol már említésre méltó sikereket könyvelhetett el. Amikor pedig néhány évvel ezelőtt a revüik csillaga feltűndökölt, Dolores csakhamar a girlek ünnepelt királynője lett. Mint ünnepelt revü szépségét csábították át a filmhez, ahol számos értékes sikere volt, a Noé bárkája című film főszerepét is rábízták. Így lett a gírl királynőből filmkirályné, akiért nemesek Amerika, hanem Európa közönsége is rajong.

Ken Maynard is hangos. A nálunk is igen népszerű cow boy filmszínész, a mesésen idomított fehér ló busásan honorált gazdája hangos filmekben szerepel. Legújabb filmjei a First Nationalnál már hangos változatban jelennek meg. Utolsó néma filmjeit Jugoszláviában a Mosinger filmvállalat hozza ki: A a californiai tigris és a Halál barlang címen.

A Trojka című film utolsó felvételei. Strizsevsky hónapok óta készülő reprezentatív óriás filmje a Trojka, már a befejezéshez közeledik. A film utolsó felvételei most készülnek a berlini műteremben miután a külső felvételeket teljesen elkészítették. A film premiéréje előre láthatólag december hónapban lesz. A film megjelenését feszült érdeklődéssel várja a moziszakma és a közönség egyaránt.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, november 24.

BEOGRAD 9: Istentisztelet. 10.30: Gramofon. 12.20: A rádiózenekar hangversenye. 13.30: Újsághírek. 17.05: Élet a falun (zenés énekes kép). 20: Esti koncert. 20.50: Rádió kvartett. 21.50: Pontos idő. hírek. 22: Tambura zene. 22.45: Tünczene. ZAGREB 11.30: Rélelőtti zene. közben 12: Harangszó. 17: Cukrárszati zene. 20: Operaközvetítés a Nemzeti Színházból. WIEN 10.45: Etner: Missa festiva e. műve, hat-hangú a Capella-karra. 11.30: A wieni férfidalegyüttes ünnepi versenye az Operaházból. 17.50: Gibraltar utiraj. 17.55: Aest Edis dala le. 19.50: Prágai: F-moll zongorabűs. 19.50: Cornelius Péter dala. 20: Hauptmann Öerhardt: Henschel fuvaros e. ötfelvonásos színműve. Utána esti zene. BERLIN 11.30: Ellhalt művészek juttéka gramofonon. 12: Házi hangverseny. 15.30: Dalok. 16.30: Kamarazene. 18.40: Reger Miksa orgonaszerzeményei. 19.25: Dreiser Tivadár rekviemje, zenéje Grönostaytól. 20: Szimfónikus hangverseny. BRATISLAVA 10—17.30: Szórakoztató zene. 18: Vidám jelenet. 20: Tünczene. BRÉSLAU 12: Bach: 1. H-moll szvit. 2. Adagio, D-dur hangversenye. 3. Kantáté basszusra és kamaramuzsokra. 4. A D-dur szvit ártája. 17.20: Klengel: D-moll szvit két gordonkára. 18.15: Komoly zene. 20: Gramofon. 20.20: Hoerert: líri e. rádióportórium. BRNO: 11: Axman zeneszerző darabjai. 18: Árták és dalok német nyelven. 19: Dvorasek-est. 21: Holab József salát C-moll hegedűversenyét játsza. 21.35: Gramofon. 22.15: Katonazene. KÖLN 13: Orgonaverseny Düsseldorfból. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.15: Orgonaverseny a Reinoldi templomból. KÖNIGSBERG 16: Gramofon. 16.30: A birodalmi rokkaütak szövetségének hangversenye. 20: Rekvium a világháboruban elesett költők tiszteltetére. LEIPZIG 11.30: Szimfónikus hangverseny. 13: Gramofon. 14.45: A dresdnei Madriál-egyesület karéneke. 15.45: A geral Rosen-négyes hangversenye. 16.15: Franek Hans «Szabad szolgák» e. háromfelvonásos drámái. 17.15: Jürgens és Kühn, a világháboruban

elesett zeneszerzők művei. 19: Verdi rekviemje (szó-lók, kar, zenekar). 21.30: Szonáták. LONDON 2 LO 16: Bach-kantáték. 16.45: Alt- és tenordalok a Szent Hilda-zenekarral. 16.15: Antóni Sala gordonkaversenye. 22.05: Szimfónikus hangverseny. MILANO 10.45: Egyházi zene. 16.40—18: Kis hangverseny. 20.30: Szimfónikus hangverseny. PRAHA 12: A lövészgyelet fúvószenekara. 13: Gramofon. 18: Német hírek, majd Dresdner, a prágai német színház tagjának delesteje. 19: Mandolin- és gitárverseny. 12: Rádiózenekar. STUTTGART 12: Régi egyházi zene. 13: Gramofon. 14: Andersen meséi. 16.30: Eicher Brnó zongoraversenye. 17.10: A jó hájtárs. Katonai jelenetek zenével. 18.15: Régi gyászadalok. 20: Vezeklő és könyörgő hangverseny Bach műveiből. 21.30: Kis hangverseny (Mozart, Mahler). TOULOUSE 14: Szimfónikus hangverseny. 19: Rádiózenekar. 21.15: Dalok. 21.45: Gordonkaszó. utána szimfónikus zenekar. BUDAPEST 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet. 11.20: Pontos időjelzés. Időjárás-jelentés. 11.30: A Városi Színház zenekarának hangversenye. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés. időjárás-jelentés, részleges sporteredmények. 5.15: Helyszíni közvetítés Debrecenből. A Városok Kulturális Szövetsége első vidéki zenéi ünnepe. Utána kb. 7.15: Sport- és ünnepversenyeredmények. 7.30: Odrý Árpád, a Nemzeti Színház örökös tagjának előadói estje. 8.30: The Spectacle's jazz-hangversenye. Közreműködik Weygand Thor. 9.20: Székely Zoltán hegedűművészi hangversenye. Utána kb. 10.10: Pontos időjelzés. időjárás-jelentés. Majd Parkus Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 11: Debreceni Kiss Béla és cigányzenekarának hangversenye a debreceni Aranybika Nagyszállóból.

HÉTFŐ, november 25.

BEOGRAD 10.30: Gramofon és őrségváltás a királyi palota udvarán. 11.45, 12.00: Vízilásjelentés. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofon. 12.30: Bűrés hírek. 12.40: Rádió kvartett. 13.30: Újsághírek. 17.05: Divat bemutató. 17.25: Rádió kvartett. 19.30: Francia nyelv-

EUPHOSIL PARAFFIN THERAPIA

A legújabb eredményeiben felülmúlhatatlan gyógymód reuma, köcsvény, íchiás, lumbago, fagyott végtagok és neuralgikus fájdalmak esetében. Legbiztosabb sikerű paraffinos pakolásos fogasztás az egész testre, vagy annak egyes részére berlini módszer szerint. Számos köszönetírát. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kivánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr. Vécsei Jenő orvos, Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

Mérsékelt árak!

óra. 20: Szinelődás a stúdióból (»Pretci«). 20.30: A budapesti rádióállomás kamarazene estjének közvetítése. A szünetben cca 21.30-kor: Pontos idő, hírek. 22: Régi cseh gajdás zene.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 17.30: Mozzzene. 19: Harangszó.

WIEN 11: Cerdanégves. 15.30: Silving-négves. 17: Zenés gyermekóra. 20.05 Kux Hedda dalestje. 20.30: Nemzetközi hangverseny Budapestről. Utána a Gaudriót-jazz.

BERLIN 14: Kisérteties témák a zenében. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Young-terv pénzügypolitikai oldala. 21: Magyar zene: Palló Imre bariton énekét kíséri Géczy Barnabás zenekara. 21.30: Paquet Alfonz verseit olvassa. 22.30—0.30-ig Táncczene.

BRATISLAVA 11.30: Gramofón. 16—17.35: Dvorak-hangverseny. 18: Tót dalok Jónás Jóska zenekarának kíséretével. 19.05: Rádiókabaré. 20.30: Budapesti nemzetközi hangverseny.

BRESLAU 16. Szórakoztató zene. 17.30: Gyermekzene. 19.25: Whiteman Pál Gramofónon. 20.50: Tarkast operán, operetten, bretilin át. 21.40: Fuvola-est. 23.15: Táncczene.

BRNO 11.30: Gramofón. 19.05: Rádiókabaré. 20.30: Budapesti nemzetközi hangverseny. 22.15: Kávéházi zene.

KÖLN 17.30: A bohumi városi zenekar hangversenye, szólisták közreműködésével. 20: Házi hangverseny. 21: A néger ember élete, költészete, zenéje, utána hírek. Majd 24-ig táncczene.

KÖNIGSBERG 16.30: Szórakoztató zene. 18.45: Korszerű zenei kérdések (Párbeszéd). 20.05: Bach: H-moll nagymiszeje. 22.30: Könnyű zene.

PRAHA 12.30: Déli zene. 16.30: Rádiózenekar. 20.30—22.15: Közvetítés Budapestről a közép-európai műsorsere keretében. 22.15: Gramofón.

STUTTART 16: I. Elő mesterek művei. II. Elő operettszerzők művei. 18.30 Felolvasás Schubert: »A szép molnárné« című dalciklusáról. 19: Elbeszélés. 19.30: Citerahangverseny. 20: Badeni zeneszerzők előadása Baden-Badenből. 22.45—24: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 1.10: Nemzetközi vízeljárásjelzés. 12: Déli harangszó, időjárásjelzés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 3.45: Fulton-rendszerű képtárlat. 4.20: Asszonyok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 5.10: Tót-magyar nyelvoktatás. 5.45: A Krausz-Molnár-Vince-trió hangversenye. 7: Halász Gyula előadása: »Stein Aurél a híres Ázsia-kutató«. 7.40: Német nyelvoktatás. 8.30: A közép-európai műsorsere sorozatban a budapesti rádióállomás Magyar Kamarazene Estje. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. Majd: A Fejes szalonzenekar, az Ostende-jazz hangversenye.

KEDD, november 26.

BEOGRAD 10.30: Gramofón és őrségváltás a királyi palota udvarán. 11.45, 12.05: Vizállásjelzés. 11.57: Pontos idő. 11.52: Napi program. 12.20: Gramofón. 12.30: Börze hírek. 12.40: Rádió kvartett. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Felolvasás. 17.25: Gramofón. 18: Kávéházi zene. 19.30: Német nyelvóra. 20: Előadás a cseh helpolitikai helyzetéről. 20.30: Rubinstein-est. 22: Pontos idő, hírek. 22.10: Rádió kvartett.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 17.30: Egyveleg a rádiózenekar előadásában. 20: Hangverseny Ljubljánából.

WIEN 11: Silving-négves. 15.30: Haupt-zenekar. 17.30: Barkácsolás. 20.05: Mandolinverseny. 21.10: Vidám löhere a színpadon, emlékezők a vidám színpadi irodalomból. (Dalok, áriák, operett- és bohózat-kettősök).

BERLIN 14: Induló gramofónon. 16.30: Wolf-dalok. 17.45: Szórakoztató zene. 20: Dajos Béla zenekara (13. szám).

BRESLAU 16.30: Kávéházi zene. 18.55: Dalok a halálról. 20.30: Jazz gramofónon.

BRNO 11.30: Gramofón. 12.30: Déli zene. 16.30: A cseh filharmonikusok gyermekhangversenye. 22.15: Kávéházi zene.

KÖLN 17.20: Mai zeneszerzők. 1. Künneke: Nyitány. 2. Urack: G-moll hangverseny. 3. Shakespeare-darabok zenéből. 20: Plaut—Reimann-est. (Plaut: Északi humor, Reimann: Szász miniatűrök).

MILANO 17: Kvintett. 20.30—23.30: Közvetítés Torinóból.

PRAHA 16.30: A cseh filharmonikusok ifj. hangversenye. 19.05: Fuvószene. 20—22.15: A cseh-venónésnégyes Foerster műveit adja elő a Mozarteumból. 22.15: Közvetítés a Národný Domból.

STUTTART 16: Rádiózenekar. 19.30: Deris sváb est. 20.30: Leon Viktor és Brüll Ignác »Gringorje« című egyfelvonásos operája. 21.30: Szórakoztató zene. 22.45: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízeljárásjelzés. 12: Déli harangszó, időjárásjelzés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 3.30: A »Tündérvásár« meseórája. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés, hírek. 5.10: Szikszai Horváth Lajos és cigányzenekarának hangversenye. 6.30: Mit üzen a rádió. 7.30: Rádióamatörposta. 8.10: Hangjátékelőadás a Stúdióban. »Hajnaltól hajnalig.« Irta István Dénes. Rendezi Hegedűs Tibor. 9.25: A Szent István Bazilika énekarának hangversenye. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. Majd: Gramofónhangverseny.

SZERDA, november 27.

BEOGRAD 10.30: Gramofón és őrségváltás a királyi palota udvarán. 11.45, 12.05: Vizállásjelzés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.20: Rádió kvartett. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Gyermeksport elő-

adás. 17.25: Beethoven III. szimfóniája gramofónon. 19: A »világ« multja és jövője. 19.30: A wieni állami opera »Cost fan tutte« opera előadásának közvetítése. 22: Szinelődás a stúdióból. Utána pontos idő, hírek. 23.30: Citera koncert.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 17: Szórakoztató zene. 20: A cseh filharmonikusok hangversenye. (Foerster művei.)

WIEN 11: Silving-négves. 15.50: Strauss János zene az ifjuságnak. 17.45: Az énekesi pálya. 19.30: Mozart: Così fan tutte című kétfelvonásos vígoperája az állami Operaházból. 22: Morawetz-zenekar.

BRESLAU 16.30: Gramofón. 19.05: Kaminski Henrik zeneművei. 20.30: Lincke Pál művei a szerző vezetésével. (20. szám).

BRNO 11.30: Gramofón. 17.25: Népdalok a brüni férfiegyület előadásában. 22.15: Kávéházi zene. LEIPZIG 16.30: Deris hangverseny. 19.30: Katonazene. 20.30: I. Fehse Vilmos elbeszélései. II. Schauble 1929-es zongorazene. 21.15: A barokk-kor hangszerei zenei példakkal.

MILANO 20.30: Verdi: »Falstaff« című operájának közvetítése. utána 24.00-ig Könnyű zene.

PRAHA 20: A cseh filharmonikusok Foerster szerzeményeit adja elő a Smetana-teremből. Deris dalok. 22.35: Gramofón táncczene.

STUTTART 16: Szórakoztató zene 12 számból. 19.30: Külföldi dalok. 21.30: Az »Usher-ház« alkony. Hangjáték zenével Kasselből.

TORINO 16.30: Kvintett. 19.15: Vacsorai zene. 20.30: Operaközvetítés Milanából. Utána 24-ig könyvnyű zene.

Nem kell már magas anód-feszültség, mert a

TUNGSRAM BARIUM

csövekkel

kis feszültséggel nagy eredményeket érhet el

BUDAPEST 9.15: A Bachmann-trió hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízeljárásjelzés. 12: Déli harangszó, időjárásjelzés. 12.05: A m. kir. Osztályos Tiszti Kaszinó szalonzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 3.30: Morse-tanfolyam. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés, hírek. 5.10: Meister Ferenc előadása. 5.40: Szórakoztató zene. (Zenei hangverseny). 6.50: Olasz nyelvoktatás. 7.25: A m. kir. Operaház előadása. Verdi: »Trubadur«. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. Majd Magyarai Imre és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, november 28.

BEOGRAD 10.30: Gramofón és őrségváltás a királyi palota udvarán. 11.45, 12.05: Vizállásjelzés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofón. 12.30: Börze hírek. 12.40: Rádió kvartett. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Meseóra. 17.30: Énekarai hangverseny. 19.30: Francia nyelvóra. 20: Két zongorás koncert. 21: Szinelődás a stúdióból. 21.45: Pontos idő, hírek. 21.55: Rádió kvartett.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 17.15: Kávéházi zene. 20: Hangverseny Ljubljánából. 20.10: Táncczene.

WIEN 11: Cerdanégves. 15.30: Silving-négves. 17.10: Mesék, nagyok és kicsinek. 20.05: Kesser Henriett nővér című darabja. 21.05: Schumann-dalok Kiurina Berta előadásában. Utána modern bécsi zene.

BRATISLAVA 11.30: Gramofón. 16—17.30: Hangverseny. 19.05: Szórakoztató zene. 22.15: Közvetítés Brnóból.

BRESLAU 16: Rubinstein-hangverseny. 19.05: Gramofón. 20.30: Szukka Károly »Breslau zenei képekönnye« (ui rádiózene). 21.20: Zilzer Wolfgang berlini dalokat énekel. 23—24: Jazz.

BRNO 11.30: Gramofón. 16.30: Rádiózenekar. 18.35: Beethoven: Szerenád (25-ik mű). 19.05: A rádiózenekar Rubinstein-estje. 22.15: Katonazene.

KÖLN 15: Mintazongorázás gyermekek számára. 17.30: Hangverseny. 20: Rádiózenekar. 20.30: Breslau városi zenei képekönnye. Szukka Károly rádiózenéje.

KÖNIGSBERG 15: Szórakoztató zene. 17.30: Bach: A lől temperált zongora című ciklusa Winkler Rudolf előadásában. 20: Szórakoztató zene. 21.40: Rubinstein-est.

LEIPZIG 16.30: Rádiózenekar. 19.30: A leipzig Riedel-egylet karéneke. 20.45: Busch Frigyes és a dresdnei állami zenekar hangversenye.

PRAHA 12.30: Déli zene. 16.30: Szórakoztató zene. 19.05: Mandolin- és gitárverseny. 20: Rádiórevü. 22.15: Gramofón.

BUDAPEST 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízeljárásjelzés. 12: Déli harangszó, időjárásjelzés. 12.05: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 5.40: Kelemen Lajos és Császár Teri magyar nótákat énekelnek Kurina Simi és cigányzenekarának kíséretével. 6.50: Gyorsirási tanfolyam. 7.25: Angol nyelvoktatás. 7.55: Üzletversenyeredmények. 8: Rubinstein-émlékünne, születésének századik évfordulóján. 9.40: A Magyar Küllügyi Társaság előadássorozata. Utána kb. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. Majd Lovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye

PÉNTEK, november 25.

BEOGRAD 10.30: Gramofón és őrségváltás a királyi palota udvarán. 11.45, 12.05: Vizállásjelzés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.40: Rádió kvartett. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Mercskovszkij novellák. 17.30: Egész-ségügyi előadás. 18: Kávéházi zene. 19.20: Német nyelvóra. 20: Opera előadás a Nemzeti Színházból. 21.30: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 17.30: »Páneurópa« hangverseny. 19.30: Foerster: A hegyvek csalóganva című operája a ljubljani színházból.

WIEN 11: Silving-négves. 15.30: Gramofón. 16.30: Rubinstein-est. 1. Dalok. 2. Zongoradarabok. (D-dúr Scherzo, As-dúr keringő, F-dúr polka. E-dúr csárdás. C-dúr ruszákák és trefek). 18: A Ferenc József-i kor művészete. 20.05: Hangszeres részek operákból.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 19.05: Szórakoztató zene. 20.15: A sziléziai filharmonikusok hangversenye Szendrei Alfréd vezényletével.

BRNO 11.30: Gramofón. 12.30: Déli zene. 19.20: Krzsicska: »Manapság nehezen akadnak kísérletek« című operájának közvetítése a Nemzeti Színházból. 22: Kávéházi zene.

KÖLN 15: Mesék és gyermekelbeszélés. 17.30: Gramofón. 20: Strauss Richárd »Salome« című operája a kölni Operaházból. (Az angol rádióállomások is közvetítik).

KÖNIGSBERG 16.30: Szórakoztató zene. 20: Johansen: A kivégzés című tragédiája. 21: Régi zene. 22.30: Táncczene.

MILANO 17: Kvintett. 20.30: Szimfónikus hangverseny. 23—24: Szórakoztató zene.

LENPZIG 16.30: Házi-zene a XIX. században. 19.30: Népszerű hangverseny. 20.30: Vidám est.

PRAHA 17.35: Déli zene. 16.30: Kamarazene Brnóból. 22.15: Kávéházi zene.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízeljárásjelzés. 12: Déli harangszó, időjárásjelzés. 12.05: Gramofónhangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 3.45: Fulton-rendszerű képtárlat. 4.20: Onkel Hans németnyelvű mesedélutánja. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés, hírek. 5.10: Mező Ferenc dr. előadása: »Utiképek Görögországhoz«. 5.40: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 6.50: Francia nyelvoktatás. 7.25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 7.30: A m. kir. Operaház előadása. Bizet: Carmen. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. Majd: Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, november 30.

BEOGRAD 10.30: Gramofón és őrségváltás a királyi palota udvarán. 11.45, 12.05: Vizállásjelzés. 11.52: Napi program. 11.57: Pontos idő. 12.20: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.40: Rádió kvartett. 13.30: Ujsághírek. 17.05: Meseóra. 19.30: Előadás a babiloni és európai kultúráról. 20: Esti koncert. 20.55: Cigányzene. 21.45: Pontos idő. 22: Szinelődás a stúdióból. (»Maksim Crnojević«). 2.45: Táncczene.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 17.30: Elfelejtett slágerek. (Rádiózenekar). 20: Papandapulo Boris zeneszerző estje. 20.10: Táncczene.

WIEN 11: Cerdanégves. 15.10: Kleist Guishard Róbert és Grillparzer Ki a büzös című szindarabja. 16.30: Werba-zenekar. 18.55: Prix-négves. 20: Anzen-gruber: Vas és acél című 3 felvonásos darabja. Utána Korneold-jazz.

BRESLAU 16: Ujabb dalok és táncok. 19.05: Népdalismertetés gramofónpéldákkal. 20.30: Nevet-est. 22.30: Táncczene.

BRNO 11.30: Gramofón. 16.30: Rádiózenekar. 17.25: Német dalok és operettáriák.

DAVENTRY EXP. 15.30: Gyermekhangverseny. 16.45: Táncczene. 18: Hegedűjáték. 19.45: A Gershom Parkington-ötös 15 számból álló hangversenye. 21: Katonazene. 23.20: Könnyű zene.

KÖLN 17.30: Mandolinzene tenordalok. 21.05: Rádiózenekar. 22: Jazz gramofónon. 23.50: Aachen város felszabadulási ünnepe. Utána Beethoven Eroica-szimfóniája.

LEIPZIG 16.30: Rádió-zenekar. 19.30: Fall Led-est. 20.45: Friedell Exon és Polzár Alfréd »Goethe« című víg jelenete.

MILANO 17: Kvintett. 20.30—23.30: Operett Torinóból. Utána táncczene.

PRAHA 16.30: A Melody Boys zenéje. 19.05: Szórakoztató zene. 20: Spornarová énekesnő operettáriái. 20.30: Az ujságitörőszindikátus hangversenyének közvetítése. 21.35: Zongorajáték. 22.20: Kávéházi zene.

TORINO 17: Kvintett. 19.15: Vacsorai zene. 20.30: Operett közvetítés. Utána: Táncczene. 24-ig. 23.05—1: Közvetítés Amerikából.

STUTTART 16: A hamburgi fűrdőzenekar hangversenye. 19.30: A zongorajáték története. régi szerzőktől bemutatva. 20: Gené Richárd: »A zenevilág« című egyfelvonásos vígoperája. 22.15: Citera- és gitárhangverseny. 22.30: Rádió-kamarazene. Régi szerzők dalai.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalika zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízeljárásjelzés. 12: Déli harangszó, időjárásjelzés. 12.05: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamhírek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelzés, hírek. 5.10: Siklós Ferenc előadása: »A filmscenárium«. 5.40: Gramofónhangverseny. 6.45: Telnay Pál előadása: »Színpad-technikai kérdések«. 7.30: Vidám est. Dalok, trefák, egyfelvonások. 9.30: Pontos időjelzés, időjárásjelzés, hírek. Utána Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye az Emke-kávéházból. 11: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye

Hölgyeim!

Arcbőrük ápolására ajánljuk puderjeinket és krémjeinket

„Idyl”

a modern illatszerkémia minden előnyével

„Etoile Noire”

Énybe illatu, de a hatása fenomenális

„Nythis”

Őn is el lesz ragadtatva ettől a keleti illattól

Mindenüti kapható! Legyenek bizalommal hölgyeim több mint 100 éve fennálló cégünkhöz.

Gellé Frères

Paris, 6, Avenue de l'Opera

KOZMETIKAI ÜZENETEK

S. S.-né, Torza. Kérem levelét teljes címével egyenesen hozzám intézni, készséggel szolgálók kérdéseire kimerítő felvilágosítással.

Fatia Negra, Noviszed. A százug bőrének lobosodása nem más mint ecceina, amely evés és ivás utáni elégtelen leszárítás folytán áll elő, nem pedig fertőzés következménye. Az aikk rendszeres és gondos letörlése után és egy megfelelő kenés használatára bizonyára gyorsan fog gyógyulni. Használja a következő kenőcsöt: Lanolini 10,0; Vazelini 5,0. Tinct. benzoës 0,50; Ol. Rosar. guttas II. m. f. ungu. D. S. lanolinkrém.

Mizantrop, Oszilek. Meggyógyítani nem tudjuk. Eltüntetése az egyetlen módszer a tetoválás, de ez oly végtelen ügyességet és szerencsét kíván a helyes szín eltávolításában, hogy ennek fenntartás nélkül alkalmazását nem tudnám ajánlani. Az eljárás egyébként a következő: a fehér foltot le kell tisztítani és edényben kénsavas barytossal nagyon kevés sárga és vörös okkert (terra di Siena) glicerinnel sűrű péppé kell keverni, amelyet a fehér foltra kell kenni és 10-12 tüvel ellátott tetováló eszközzel azonnal a bőrbre vinni a zártal, hogy sűrűn egymásmellé kerülő 1/2-1 mm. mély beszúrásokat végezzünk. A pépet előzetesen forralással, a tüket alkoholban kell fertőtleníteni. A színnek a környező bőrnél világosabbnak kell lenni, mivel a túlságos sötét színeződést nehezebb javítani, míg a világosabbat könnyebb sötétebbé tenni.

A. Olga, Nova-Kanjiza. Miután a szempillái, valamint a szemöldök szálai is nagyon világosak és túlságos vékonyan iveltek, — ami egyébként most divat — kívánságára azok megfestésének technikáját a következőkben közlöm. A tetszés szerinti barna vagy fekete festéket crayon alakjában kell venni és azzal vagy direktre kell dolgozni, vagy pedig egy finom ecsetet dörzsölni be vele és azzal végezzük a színezést. A világos szemöldök és pillaszőrök könnyen festődnek; vékony rövid szemöldök festése már nagyobb gyakorlatot igényel, mert vigyázni kell, hogy a festés látszata lehetőleg el legyen kerülve. Nem szabad egyetlen, vastag vonallal korrigálni, hanem igen apró sátirozott vonalakkal húzzuk meg a kívánt területet. Szőke és kékszemű hölgyeknek inkább a vékony, magasan ivelt, világosabb barna, kreol, vagy fekete szeműeknek a vastagabb és összeérésre hajló szemöldök áll jó. Általában mielőtt a szemöldök megfestéséhez fogna, először tanulmányozza az arcát és addig próbálgassa, amíg a legmegfelelőbb ivelést eltalálja. Ennél az alaknál azután állandóan meg kell maradnia. Ha festék, vagy crayon nem volna kéznél, úgy használhat gyertyalángnál megégetett mandulaszemet, vagy szegfűszeget is, amelyek igen jó festőanyagok.

Kiváncsi, Pételej. Nevüket a mesdószappanok rendszerint a hennük foglalt parfümektől nyerték és különféle illóolajokat szoktak az illatosításukra felhasználni, így pl. a citromillathoz a citrom és bergamottolajat, a rózsá illathoz, rózsá, geranium és bergamotta olajat. Csak az a sajnós, hogy a forgalomban levő szappanok neve nem mindig fedi igaz tartalmukat. Festésre a legváltozatosabb festékanyagot használják, így pl. cinóbert, karmin, fúksint, sáfrányt, indigót.

Persephone. Feketére színezhető a haj egy érégen ismert növény, a Lawsonia porával, amelyet már az ókori népek, rómaiak, arabok is e célra használtak. A Lawsonia, ismertebb néven, a Henna levelei egy vízben oldható phlogocid-szerű anyagot tartalmaznak, amely a zelszarosodott bőrrészeket, körmet, haját s.b. szép narancsvörösre fest. A szint lugos anyagok sötét, esetleg barnává változtatják, míg indigó behatására mély fekete színt tesz. Ez az u. n. perzsahajfestés. Az indigóval kombinált henna-festés a következőképpen megy végbe: a kellően zsirtalantott, mosott és azután megszárított haját 90 gr. indigópor és 30 gr. hennaporból kevés vízzel készített péppel alaposan bekenjük, ügyelve, hogy az tökéletesen beférkőzhessen a hajszálak közé. Ezt a masszát a hajon négy óra hosszát hagyjuk szikkadni, mikor is a festék kész és akkor bőséges vízzel lemossuk, utána addig öblítjük a haját, amíg a lefolyó víz tökéletesen tiszta nem lesz. Ekkor a haját megszárítjuk. Száradás után, a haj rendkívül szép fényt kap. Ha a haj fénytelen, matt marad, úgy a festés tökéletlen volt és meg kell ismételn.

Unfortunens. Ha a száj higiéniájának alant következő szabályait betartja, úgy a fogai hosszú időn át konzerválva lesznek: minden fogkezelés után (tehát napjában legalább háromszor) a fogak között rekedt nagyobb ételmaradékokat puhafa, vagy esontpálcikával el kell távolítani. Azután a száját bőséges meleg vízzel mindaddig öblögetni, amíg az öblögető víz többé nem zavaros. A számosást nem kell elsielni, az legalább 2-5 percig tartson (különösen lefekvés előtt).

Ha meleg vízzel elértük, hogy az összes idegen zsíros lerakódások eltávolítottak, akkor külön langyos vízzel utómosást végezzünk. Ebbe a vízbe 50-60 csepp csepp olyan szájvizet kell tenni, amely a fog és száj-ápolást minden követelményének megfelel. Az öblögető vizet tartjuk pillanatokig a szájban, hogy szagtalanító és fertőtlenítő hatásának kifejtéséhez elég ideje legyen. Ezzel egyidőben a fogors megtisztítását is el lehet végezni. Dr. Vécsei enő.

A praktikus háziasszony

Viaszolt selyemben. Terpentinessszel be kell dörzsölni a helyet, még pedig úgy, hogy a foltos ruha alá tiszta pulha vászonneműt teszünk s rajta kiterítve dörzsöljük a terpentinszeszbe mártott rongyoskával vagy vattával.

Vörösbor folt színes szöveteken. A foltos szövetet kisimítva lefektetjük, egy kevés fűvő tejet öntünk rá s addig hagyjuk rajta a tejet, míg a folt el nem tűnik. Most kiöblítjük tiszta vízzel.

Vörös tinta foltja. Meleg klóros vízzel, vagy kén-gőzzel lehet a vörös tintás foltot kiverni. Valami ócska edényben gyújtunk meg 1-2 kénzsmórt, tegyünk reá borított, hogy a gőz el ne szállhasson s tartuk a megnedvesített foltot a gőzbe, míg ki nem jön. Gyapjuszövetből szintén kén-gőzzel vesszük ki a foltot.

Vörösbor foltja asztalneműben. A vörösbor foltja mindig valóságos réme a házlásszonynak, pedig hát nagyon egyszerű, olcsó, ártalmatlan és biztos hatá-

su szer áll rendelkezésünkre, hogy eltávolítsuk a foltokat. Nedvesítsük meg a borfoltokat és dörzsöljük meg antiklorral (alkénes savas nátron). Aztán egy kevés borfósavval átörzsöljük s végre tiszta vízben kiöblítjük. A folt biztosan kijön — a ruha nem szenved kárt.

Vagy: friss foltot úgy vehetünk ki, hogy forrásban levő teibe mártjuk s benne tartjuk, míg a folt el nem tűnik. Meleg klóros víz is kiviszi a foltot. Minden esetben könnyebb a foltot eltávolítani, ha azonnal beszőrjük sóval.

Ha zsírfoltot kell selyemről kivennünk. Kiterítjük a ruhát, sőt hintünk a foltra, itatóst teszünk reá s forró vassal átme gyünk rajta. A zsírt az itatós be-issza.

Régi zsírfoltok, olajfoltok kiserése felsőruhák-ból. Taitérföldből és vízből sűrű keveréket készitünk, rátesszük a foltos részre s otthagyjuk, míg meg nem szárad. Most lekeféljük s a foltok eltűnnek.

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megfejtését olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb esütörtökig beérkezzen a szerkesztőségbe. A borítékra feltűnően rá kell írni ezt a két szót: »Maradjunk otthon». Minden egyes talány megfejtése egy

pontot jelent. A keresztrejtvény megfejtése 5 pont. A megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Alapos.
2. Alaptöke.
3. Több a soknál: kalap (Gyöcs, apró, lúz, adakozó, pincny).
4. Sajtópercek.
5. Nagytakarítás.

Keresztisoros rejtvény:

Vízszintes sorok: 1. Európa elirablása 15. Kérész 16. Asiago 18. Up 20. Vonzó 21. Berky 22. Pi 23. Giu 25. Szu 27. Bók 28. Pas 29. Eper 31. Geh 33. Borz 34. Nem ér egy hajítótát 35. Eres 37. Kreál 38. Rode 39. Des 40. Apart 41. Hón 43. Né 44. Cséve 45. Hulog 46. Lak 49. Une 50. Genie 51. Lat 53. Alak 55. Orlov 56. Mint 57. Capitaine Fracasse 58. Rkat 59. Tty 60. Etel 61. Our 62. Bak 64. Hat 65. Alj 67. K 68. Sepia 70. Telek 72. Me 73. Perjel 74. Irókéz 76. Sárga veszedelem.

Függőleges sorok: 2. Uk 3. Rév 4. Orvos 5. Pénz- nek pénz az apja 6. Anzu 7. Ezó 8. Rab 9. A seb 10. Biró, bíró hivatalod 11. Lakk 12. Ágy 13. So 14. Eu-

gene Delacroix 17. Tiszteletteljes 19. Pipere 22. Parádó 24. Nemes 26. Tehát 28. Pofoin 30. Rés 31. Gyere 32. Hal 33. Bor 35. Grave 40. Asu 41. Hunor 42. Noe 45. Helyi 47. Alakul 48. Kapar 50. Greta 51. Lista 52. Anselm 54. Kit 55. Ont 56. Mae 62. Berg 63. Kiev 64. Here 65. Teke 68. Ser 69. Ale 70. Tiz 71. Kél 73. Pa 75. Ze.

Helyes megfejtést küldtek be: Kuczor Juliska St. Moravica 3. Csamaz Dezső Szubotica 9. Saághy Bahun 8. Theisz Etel Novivrbas 7. Bellán Mátyás Cervenka 10. Nyul József Noviszed 8. Sztoikov Simo Szubotica 9. Vig Böszl Noviszed 2. Pecarski Dragica Szubotica 5. Vadász Bőske Szubotica 7. Bukovensky Emma Noviszed 3. Petzy—Popovič Themira 9. Schiller Zoltánné Mokrin 8. dr. Schütz Miklósné Odžaci 10. Klenauc Ferenc Bogojevo 9. Tussay Vladisláv 6. Grünberger Hermin Vel-Beckerek 10. Cathry Klára Szubotica 4. Schwirtlich Béla Vel-Beckerek 9. Rózsá József Melenci 5. egység.

A megfejtők közül könyvjutalmat nyertek: Lenkyel Laura: Balázs Klára című regényét Vadász Bőske Szubotica, Alexander: Komorna és grófnő című 3 kötetes regényét Petzy—Popovič Themira Noviszed.

E heti rejtvényeink

Betű- és képrejtvények

szerele.

3.

erelem

4.

Titkos zár

K A R A G
H O R O G
F O L U M
F O R R Ó
F A R A P

Egy titkos záron öt gyűrű volt egymás mellett, mindegyiken öt-öt betűvel. Ha a gyűrűket úgy forgatták el, hogy vízszintesen öt értelmes szó jött ki egymás alatt, a zár kinyílt. *Mik voltak ezek a szavak?*

5.

M $\frac{5080 \text{ lit.}}{0}$

6.

10.

mber főb

11.

Csend Tajfun

12.

v kísé. let

Ö S K I S

V A S A R 2

K N D S

Rovatvezető:
NESZMÉLYI IZSÓ

Bélyeggyűjtés

A régi jugoszláv felülnyomásos bélyegek hamisítása. A zagrebi filatelista egyesület megállapította, hogy a rég felülnyomásos jugoszláviai bélyegeket, amelyek a gyűjtők körében meglehetősen keresletnek örvendenek, hamisítják is. A beogradi Novosti felhívta a hamisításokra a figyelmet és a rendőrség vizsgálatot indított. Megállapították, hogy a régi invalid-sorozatban a tizparás (+10), 15 parás (+15) és 25 parás (+25), továbbá az 1, 3, 8, 20 és 30 dináros bélyegekre hamisították rá több ízben a felülnyomást. Az 1925-ben megjelent 5 és 8 dináros bélyegekből, amelyek 25, illetve 50 parával vannak felülnyomva, szintén sok hamisítvány került forgalomba. Az új horvát millenniumi bélyegekből is találtak már téves nyomásokat. A téves nyomásokon »Kraljevina« helyett »Kraljevstvo« van és a »Slovenaca« szóból az »e« betű hiányzik.

A filatelista sakó nemzetközi szövetsége könyvet adott ki amelyben kimutatja, hogy a szövetséghez 31 állam tartozik, amelyekben 85 olyan szaklap jelenik meg, amely az egyesületek hivatalos kiadása és 25 olyan, amely egyéni kiadvány. A legtöbb bélyegszaklap francia nyelven jelenik meg (22), németül 16, angolul 11, spanyolul 8, olaszul 17, holland nyelven 4, dán és japán nyelven 3-3, cseh nyelven 2, horvát,

finn, görög, norvég, lengyel, orosz, svéd, urkán és magyar nyelven 1-1 lap jelenik meg, vannak azonban többnyelvű szaklapok is. A filatelista sajtó minden évben nemzetközi kongresszust tart.

A világ leghosszabb légipostájára, amelyen természetesen személyszállítás is lesz, december 1-én nyílik meg Amerikában Newyork és Buenos Aires között. A távolság 8000 mérföld. Közben a léghajó 42 helyen áll meg.

Légi postabélyegek Etiópiában. Etiópia is bevonult azoknak az államoknak a sorába, amelyek repülőgépjáratot tartanak fenn. Egy darab állami repülőgép közvetíti a postát s ennek az öröme az állam 1500 darab bélyeget hozott forgalomba »légi posta« felülnyomással. A készlet az első nap elfogyott.

Amatörgyűjtők is találnak értékes bélyegeket. Legutóbb közzétettük az értékes bélyegekről szóló hírlinket és felhívjuk a jugoszláv gyűjtőket, hogy nézzék át a saját gyűjteményeiket, hátha találnak benne értékes bélyegeket. A rovat vezetőjéhez a Bánáthól egy tanító fordult azzal a boldog értesítéssel, hogy a gyűjteményében talált egy 1806-ban kiadott régi szerb királyságbeli bélyeget, amelyről megállapítható, hogy forgalmi értéke 250 márká, tehát jóval több mint 3000 dinár.

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos - Bácsamegyei Napló)

1		2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12		13
		14						15		16					
17	18		19						20					21	
22		23						24		25				26	
27								28					29		
30								31		32		33			
34										36		37			
			38	39						40		41			
	42							43			44				
45			46					47			48				49
50	51	52				53		54		55			56	57	58
59				60		61					62				
63				64		65				66		67			
68				69		70				71		72			
73				74						75				76	
		77								78			79		
80										81					

Vízszintes sorok:

- A végét járja már szegény
- Vezényszó a. m. na desno
- Zöld — angolul
- Aggastyán — idegen szóval
- Sir
- Vármegye
- Sem apja, sem anyja
- Helyes, csinos
- A vízszintes 27. két első betűje
- Régi Zerkowitz-sláger
- Táncdarabok scherzók dallamos középtétele
- Ige
- Érzékszerv — német neve

- A »Ständchen« eredeti szövegének első szava
- Sportműző
- Ilyen a templom tornya
- Fájdalmas érzés (névelővel)
- Parlament párt, csoport
- Neves magyar geográfus, s földrajzi író
- Angol hossz mérték
- Szín
- Ilyen a hegyetlen kés
- Ilyen a hegyetlen kés
- Szülő
- Szín
- Ilyen az üzlet, amikor — nem meg.
- Német filmszínész keresztnéve
- USA — állam

- Ilyen a kártya, amivel a sípista »dolgozik«
- A négy Szunda-sziget egyike
- Elmagyarázza tiszter is
- Érzékszerv
- Férfi név
- Zsiradék
- Egészséges ember nincs ennek hijján
- Ez a szezon farsangkor van
- A Graf Zeppelin »röpke« kirándulás
- Igevégződés
- Halott — tájszóval
- Dorbély teszi
- Két egyforma betű
- A tanulság
- A kuglizóban ez a játék
- Még husz éve van hátra »bis hundert und zwanzig«
- Az egyetlen halandó, akit Gabi fiam respektál

Függőleges sorok:

- Ilyen szerencse — egy főnyeremény
- A 47. függőleges mássalhangzó — fordított sorrendben
- Idézet egy költeményből
- Szívesen — németül
- Étel
- A csontokhoz tapadnak
- »Lasciate... speranza«
- Pápai levél
- A tudás terjesztője
- Szólásmondás
- A régi rómaiak pénze
- Ismertet, propagál
- Dologtalan, akinek minden munka nehéz
- Csillagkép
- Ilyen a jó lakás
- Négy egyforma magánhangzó
- Dán női név
- Apátságáról híres
- Többszólamu zeneszerzemény
- Deres — mássalhangzó — fordított sorrendben
- Tyuk — tájszóval
- Idegen pénz
- Több, mint — kiabál
- Szülő
- Rag
- Festőművész
- Pálinka
- »555« római számmal
- A Bácsamegyei Napló egyik kedvelt cikkirójának írói neve
- Jut — színönímája
- Ázsiai tó
- Aki mer
- Helyhatározó
- Ilyen csak a gyűlölet lehet
- Kártyabemondás
- Zenei kifejezés
- Angol származású tábornok
- Gazdasági épület
- Egy csonka ötlet
- Kuszó növényeken van
- Plünév beczeve
- Időhatározó (az ékezet nélküli)
- Fűszet